

C Prologi in euangelistas.

enumerare longissimum est. cum hec tamen in presentiā necesse sit dicere. extitisse quosdam qui sine spū et gratia dei conati sunt magis ordinare narrationē. q̄ historię texere veritatem. Quibus iure potest illud propheticus coaptari. Ue q̄ prophetat de corde suo. qui ambulant post spm suum. qui dicunt. hec dicit dñs. et dñs nō misit eos. De quib⁹ et salvator in euangelio Iohannis loquitur. Omnes qui ante me venerūt. fures fuerūt et latrones. Qui venerūt. nō qui missi sūt. Ipse enim ait. Veniebat. et ego nō mittebam eos. In venientibus presumptio temeritatis. in missis obsequiu seruitutis est. Ecclesia autem q̄ dñi voce supra petrā fundata est. quā introduxit rex in cubiculū suum. et ad quā per foramē descensionis occulē misit manū suam similiſ damulē binnuloqz ceterorū. quattuor flumia paradisi instar eructuans quattuor et angulos et annulos habet. per quos quasi arca testamenti et custos legis dñi lignis mobilib⁹ vehitur. Primus omnium Matthēus est publicanus cognomento leui; qui euangeliū in iudea hebreo sermone edidit ob eoz vel maxime causaz qui in hiesū crediderat ex indeis; et nequaquam legis vmbra secedente euangelij veritatem seruabant. Secundus Marcus interpres apostoli Petri. et aleandrini ecclesie primus ep̄us; qui dñm quidem salvatores ipse nō vidit; sed ea quę audierat magistrum p̄dicantē. iuxta fidem magis gestoz narravit q̄ ordinem. Tercius Lucas medicus natione syrus antiochensis. cuius laus in euangelio; qui et ipse discipulus apostoli pauli in achaie bythinieqz partibus volumen cōdit. q̄dam altius repetens. et ut ipse in prohemio confitetur audita magis q̄ visa describens. Ultimus Iohannes ap̄s et euangelista quem hiesū plurimū amauit. qui suspectus dñi recubens purissima doctrinaz fluenta potauit. et qui solus de cruce meruit audire. Ecce mater tua. Is cum esset in asia. et iam tunc hereticoz semina pullularet cherinthi. et hebionis. et ceteroz qui negat christū in carne venisse; quos et ipse in ep̄ia sua antichristos vocat. et apls paulus frequenter percutit; coactus est ab omnibus pene tunc asie episcopis. et multarū ecclesiarum legationibus de diuinitate salvatoris altius scribere. et ad ipsuz; ut ita dicam: dei verbū: non tam audaci q̄ felici temeritate prouerpere. ut ecclesiastica narrat historia. cum a fratribus cogereretur ut scriberet. ita facturū se respondisse: si indictio ieiunio in commune omnes deū deprecaretur. Quo expleto. reuelatōne saturatus in illud prohymnum celo veniens eructauit: In principio erat verbū et verbum erat apud deū. et deū erat verbum. hoc erat in principio apud deū. Nec igitur quattuor euangelia multo ante p̄dicia Ezechielis quoqz volumen probat. in quo prima visio ita constat. Et in medio similitudo quattuor animalium et vultus eoz. facies hominis et fa-

cies leonis. et facies vituli. et facies aquile. Prima hominis facies Matthēū significat. qui quasi de homine exorsus est scribere: Liber generationis hiesū christi filii dauid filii abraam. Secunda marcu. in quo vox leonis in beremo rugientis auditur: Vox clamantis in deserto. parate viam domini. rectas facite semitas eius. Tertia vituli. q̄ euangelistā lucā a zacharia sacerdote summis initium p̄figurat. Quarta iohannez euangelistam. qui assumptis pennis aquile et ad altiora festinans. de verbo dei disputat. Letera quę sequuntur in eundem sensum proficiunt. Crura eoz recta et pennati pedes. et quocunqz spūs ibat. ibant. et non reuertebant. et dorsa eorum plena oculis. et scintillē ac lampades in medio discurrentes. et rota in rota. et in singulis quatuor facies. Unde et apocalipsis iohannis. post expositionem vigintiquattuor senioz qui tenentes citharas et phialas adorantes agnū dei. introducit fulgura atq̄ tonitrua. et septem spiritus discurrentes. et mare vitreum. et quattuor animalia plena oculis dicens: Animal primum simile leoni. et secundū simile vitulo. et tertium simile homini. et quartum simile aquile volanti. Et post paululum. Plena inquit erant oculis. et requiem nō habebant die ac nocte. dicentia: Sanctus sanctus dominus deus omnipotens. qui erat. et qui est. et qui vēturus est. Quibus cunctis perspicue ostendit. quatuor debere tamen euangelia suscipi. et omnes apocryphoz nenia mortuis magis hęreticis q̄ ecclesiasticis viuis canendas.

A Argumentū in euangelium scđm Mattheum incipit.

Mattheus ex iudea sicut in ordine prim⁹ ponitur: ita euā gelium in iudea primus scripsit: cuius vocatio ad deum ex publicanis actibus fuit: duoz in gene ratōne christi principia p̄sumēs: vnius cui⁹ prima circumcisio in carnē: alterius cuius scđum cor ſauile reprobat. electio fuit. Ex utrisq; em pribus christi. Sicq; quaterdenario numerō triformiter posito: principiuz a credendi fide in electionis temporis porrīges. et ex electōe vscq; in transmigrationis diem dirigens: atq; a transmigrationis die vscq;

Dodus tractādi talis est. P̄iams genealogiam chaluti de scribit. distinguēs ēā per tres thessere cades. post ait te nutritura salvatoris. et te aduentū magorū in bethleem. et te occisione parvuloy. deinde te baptismō christi et ieiunio. et dñe. et de temptationē tripli. Postea dō doctrinā eius. si de sermone habito in mōte. te in de gesta et miracula christi exponit. Tandem dō passionē. resurrectō. et ascēsiō agit. Hic autem libro Hieronimus prologū p̄mitit in quo ostēdit rbi euāgelii scriperit et de quāmo statu ad q̄ dignū sit assūptus. et de quib⁹ et quo ordine in hoc euāgelio tractet.

Duorū in ge. Id est. p̄termutens

abraham et dauid tu
generatione chalii q
bus facta est. vel fac
te sunt promissiones.

Mattheus cū pri
mo p̄dicasset euange
lium in iudea volens
transire ad ḡetes-pri
mus euangelium scri
psit hebrei qd fra
tribus a quibus ibat
ad memoriam reliq.
Hic ut necesse fu
it ad confirmationes
fidei euangelium p̄
dicari sic et contra he
reticos scribi. Cū aut
plures euangelii scri
pserint; quattuor tñ
autoritatis habentie
stumoniū. qz p̄ quat
tuo; mundi partes fi
dem nūciant trinita
tis et sunt quasi quat
tuor rot̄ in quadri
ga domini que exibit
eū per p̄dicationē
euāgeliū. et genus bu
manum quaduifida
morte p̄emptum eō
erat p̄dicatione vi
uificandū. Unde et
aliō et euangelia tecū
terūt nec i recepta sūt
qz dñs nōlebat p̄fini
tūnū numerū cassa
ni propter virtutē sa
cramēti. Delignan
tur etiā euāgeliū q
tuo; figuris que non
sunt deceptio; qz iō
cundi misterij libi cō
scit. **M**attheus i hō
mīne intelligitur; qz
circa būanitatē chri
sti p̄cipaliter immo
ratur. **M**arcus in le
one; qz agit de resur
rectōne. **L**ucas in vi
tulo: agens de sacer
dotio. **J**ohannes in
aquila: scribes sacra
menta diuinitatis.
Christus vero quem
describunt homo fu
it de virgine natus.
vitulus in immolati
one-leo in resurrectio
ne-aquila in ascensi
one. **V**el in bovine
humanitās in vitulo
sacerdotiū. in leone
regnum-in aquila ex
primū diuinitatis s̄
cramētum.

Terminans.
In christū diffiniens: decursa ad
uentus domini ostendit generati
onem: vt et numero satisfaciēs et
tempori. et se qd esset ostenderet. et
dei in se opus monstrans. etia in
bis quo geniū posuit. christi o
perantis a principio testimonium
non negaret. **Q**uarū rerum omni
um tempus. ordo. nūerus. dispo
sitione vel ratio. qd fidei necessariū
est. deus christē. qui factus ē ex
muliere. factus sub lege. natus ex
virgine. passus in carne. omnia in
cruce fixit: vt triumphans ea in se
metipso resurgēs in corpore. et pa
tris nomen in patribus filio. et fi
lii nomen patri restituens in filiis.
sine principio sine fine. ostendens
se vnum cum patre esse. qz vnu
s est. **I**n quo euangilio vtile est de
siderantibus deum. sic prima. vel
hallegoria. smozalia.
media vel perfecta cognoscere: vt
et vocationem apostoli. et opus e
uangelij. et dilectionem dei in car
ne nascentis per vniuersa legētes
intelligant. atqz id in eo in quo ap
prehensi sunt et apprehendere ex
petunt recognoscant. **N**obis enī
hoc in studio argumenti sūt. et fi
dem facte rei tradere. et operantis
dei intelligendam diligenter esse
dispositionem. querentibus non
tacere.

Liber generationis z. **H**iep. **D**ebrei voluminib⁹ suis a pānc
pīs nōmen unponunt: vt liber genesis et suo principio nominat: rbi dī
citur. **L**iber generationis ade: et he sunt generationes celi et terze. **Q**ui li
ber principiū est veteris testamēti. scđ qd in principio noui dicit. **L**iber
generationis bisu christi. quis in hoc sit parua pars libri: sed sic nouum
testamentū consonat veteri. Et sicut vetus carnali. pponit israeli: ita no
vum spūali. et vtriusqz vnu et idem autor ostendit.

Plenior sensus es
set. **D**ic ē liber gene
rationis: sed hic mos
est in multis. maxime
in p̄pberis. vt visio
ysaie subandis. **H**ec ē
Diero. **R**ab. In
principio satis decla
rat se agere de huma
nitate christi: cuz inci
piat a carnali genera
tione.

Diero. Genera
tōis singlanter di
cit. qz multi p̄ or
dinem replicentur. qz
vniū tñ christi ge
neratio querit p̄pter
quam ceterē hic indu
cunt. Non dominam
pponit narrare gene
ratioē: qz impossibile ē. vt ysaias ait. Generatōis eius quis enarrabit: s
z humanam: qz quis et h̄ ex magna parte sit inenarrabilis. Sed illa tota inen
arrabilis est: qz et si dicit filius a patre genitus: tñ qualiter. nec apostol⁹
nec propheta nouit. nec angelus.

Ihesu christi. Id est saluatoris non p̄ditoris. qz sūt adam. Chri
stus ipse est qui et messias. Ideo hoc nomine retunditur iudeoz infidel
itas qui in illam id est regem suū nondum venisse ariolantur. **D**unc ve
ro esse christum consequenter sic probat enagelista: qm̄ hic est qui te pa
triarcharum et regum stirpe progenitus. te vi ḡue mirabiliter est editus.
sicut eidem fuerat ante promissus.

Ihesu christi. vt per regiam et sacerdotalem personam natura tei et ho
mīnis monstraretur. Olim ihesus rector typice: nunc essentialiter scđm q
tens potēs salvare. Christus nōmē officij est: nō nature. qz vnuctus est in
sacerdotem ad interpellandū p̄ nobis. qui bene in terram p̄. inducit.

Ihesu si. da. si. g. Ordo p̄psterus: ne p̄missio abrahāz generationis
contextio interrumpetur. H̄oqz duoz spāuer dicit filius: qz vnu prim⁹
inter patriarchas: alter inter reges ad qz facta est te christo promissio: vt
iudeis christū ex lege venturū aperiret: in quo viderent vaticinia impleri.

Filij dauid si. abrahā. H̄os duos de omnib⁹ elegit. quoz filius dicitur
christus: vt iudeis quib⁹ scribit. scientib⁹ ex lege christū venturū. appareb
ic esse qui diu erat promissus: in quo viderent impleri omnia vaticinia.
bis enī solis in veteri testamēto legitur facta promissio. **A**brahā. In semie
t. b. o. g. Lui consonat dauid. Benedicēt in ipso omnes tribū terze. **V**ñ
Zacharias. H̄oc est. subandis. iuslauriū quod iura. ad a. pa. n. da
seno. David ause. Juravit dñs. da. v̄r. et n̄. f. e. z. Itē semel iurauī san
cto meo. s. christo. semen ei⁹ ineter. ma. et thio. e. si. sol. in. p̄. meo. z. Qu
nullaten⁹ te saline accipi possunt: sed te christo ex dauid orto. Item in
libro verbor̄ dierū. Cū domieris cuz p̄ib⁹ mis. dabo semen tuū p̄. te. qd
nullaten⁹ te saline dicat qui viuo patre egit regna: e. sed te christo

Unde **H**iere. **S**uscito da. g. ius. z. **A**brahā et dauid sunt due columnē versantes in lege quasi in vesti
blo an̄ hostiū qd ē christ⁹: quas ambit funicul⁹. xij. cubitoz. i. fides aploz
Amplici hōs ī genealogia p̄ies te qz medio hostiū xps ap̄it credēb⁹.

Abraham genuit. Ab eo congrue fit generatōnis exordiū: cui p̄missus

est primū: in quo est benedictio omnium.

Mattheus generationē incipit ab exordio p̄missionis. Et etiā vsc
in fine libri becagēt: vt qui ex hac generatōne nat⁹ est. te. et hō intelligat.

Ab initio ab eo cui primū facta est p̄missio fidei incipit: vt in hoc patre

descant cui primū facta est p̄missio: qui et quales esse debent qui volunt

in eius semine benedici.

Mattheus generationē descendendo incipit vel computat: qz huma
nitate christi ostendit p̄ quā deus ad homines descendit. **L**ucas ascendendo
referēs: formā sacramēti ap̄it: a baptismo enī incipiēs vsc ad deū ascendit
ostendens baptisatos ascendere ad hoc vt sint filii tei.

Genuit. **M**attheus ponit genuit: qz nature filios tñ nūerat. **L**ucas

Qui fuit; qui aliquis secundum legem vel per adoptionem filios interponit.
Mattheus ponit genuit non generavit; forsitan ut ille cognoscatur
in fine ostensus de quo dicitur: Ego hodie genui te.

Judam et fratres. Ideo solus iudas nominatum exprimit; ut eum
cognoscatur qui ex eius stirpe fuerat promissus.

Fratres iudee memorat praetermis fratribus ysaac et Jacob; quod illi a populo dei quasi alieni sunt repulsi; hi veluti heredes in libro vite scripti et
quasi patriarche regnanti in quibus et numeri apostolorum signatae.

nominatum non exprimunt ne ultra nume
rum sacramenti gene
ratio extendatur.

In semine predicto patruo christus intravit in egyptum quod praefigens inimicus populi premebat; et non feminas sed mares interimebat; ut eum extinxeret.

Deinde christus quem omnes gentes suscepserunt; quo veniente iam herodes alienigena principabat

Judas autem sic
Judas genuit phares et zaram ante eum in
traret egyptum in qua ambo postea cum patre transierunt.

Zara cum de viro similitudinem manu oblitrix coccino ligauit dicens: hic non egredietur; illo manu retrahente ait exiit; cui oblitrix. Quare propter te diuina est maceria; unde et phares id est diuinus dicitur significans illum quod segregabit oves ab his; et statuet oves quidem a textis iudeos autem a sinistris.

Phabres autem genuit et. In egypto genuit phares esrom et esro aram et zaram aminadab et aminadab naalon; et tunc moyses eduxit eos de egypto. Naalon fuit dux sub moysi in tribu iuda per deserto; in quo genuit salmon. Ille salmon fuit princeps in tribu iuda qui cum ioseph in terra promissionis intravit. Ille salmon in terra propter genio booz te raab.

Christus est phares; et diuinus; quod separabit oves ab his. Ipse est esrom; et sagitta vel atrium; quod penetrat corda auditorum. Habet enim latitudinem caritatis quam et inimicos dilexit.

Aram autem genuit. Aram: christus electus vel excelsus interpretatur electus; de quo propheta. Ecce puer meus quem elegi. Et alibi. Excelsus super omnes gentes dominus. Ipse est aminadab; et voluntarius; qui dicitur: Voluntarius sacri-tibi. Idem est et naason; et auguri; qui nomen preterita presentia et futura. Vnde naason serpentinus; quod christus more serpentis omnes cauit insidas.

Salmon autem. Christus est salmon; et sensibilis; quod omnia sentit; ipse accipit raab; et ecclesiam de gentibus.

Raab famus vel beatitudo vel impetus; quod ecclesia gentium esurit et sitit iusticiam; et dilatata per orbem terrarum impetu doctrinę philosophos et reses conuertit.

Raab ostendit coccinum in fenestra; et in ore per confessionem christi passum declarat.

Raab meretrix que nuncios ioseph suscepit; quod salmon princeps tribus inde sibi copulauit; significat ecclesiam de gentibus que principi ex iuda; et christo copulatur; et sola cum suis saluat: dum iherico; et praesens seculum septem muri vici et vallatum; septem dies tempore tubis predicationis circumuallatur; donec in nouissima tuba omnes muri corruant et nouissima mors testuaratur.

Booz autem. Booz christus de quo dicitur. Dominus in fonte iudicis rex.

Booz de raab. Nota nullam de sanctis hyminis in genealogia christi a lumine; sed quae scriptura reprehendit. Debuit enim de peccatoribus nasci qui pro peccatoribus venerantur; ut discerent sui peccata patrum sibi non obesse. Vnde agnus in palca immolandus iussus est a filio et capitis et onibus; et ex iustis et peccatoribus generandus.

Mysto. Elimelech fuit de tribu booz; et vero eius noemi; qui cum vero re sua uit ad moabitias ubi filii sui duxerunt verores; sed mortuo patre et filio sine semine; ruth cum noemi locuta sua uenit in iudeam et genuit et ea

booz obeth.

Ruth. Moabitide; ut ostendat impletum vaticinium ysaiae. Emitte ag. do. do. t. Per hanc selenem abraham ad christum deducitur

Eccliesia de gentibus per ruth significata; priusque ad booz; et ad christum venire et patre dyabolo erat.

Mysto. Ruth significat ecclesiam que est de moab; et de gentibus; que ex patre dyabolo et petra deserti propter ydolatria; de qua tens inscitavit filios abrahame. Oblita prioris gentis venit ad booz; quod fortis dicitur.

ad chultum qui insciat semine fratris suorum; i. moysi qui obiit sine legitimi; quod nemini ad predictum duxit lex.

Ruth videt vel festinans; quod ecclesia puro corde deum videt; et festinat ad brauum supradictionis visionis et diffinit perseverare in fide et dilectione dei.

Yesse autem genuit daniel regem. David autem rex genuit salomonem ex ea que fuit virie. Salomon

autem genuit roboam. Roboam autem genuit abiam. Abia autem

genuit asa. Asa autem genuit iosa

ce Yesse et. Hic est flos quem odorat ysaac dicens. Ecce odor filii mei si o. p. q. spissus enim abundantissime replete.

Regem. Non quod solus in hac genealogia rex; sed quod primus rex de iuda; et regum principium; propter quem et ceteri in solio regni seruatur; et post istum ordo generationis decurrit ad christum qui habet regnum daniel.

David autem rex et. Ysto. David in solario sedens videt berabe se lauantem; placuit ei et vocauit iacobum cum eis; quod grauidam reuocauit viam de expeditione et sic intraret in domum ut sic partus ascriberetur ei; qui nolens intrare iacuit in vestibulo dicens quod dum arca esset in tabernaculo non intraret in domum suam. Acceptis igitur litteris mortis suis ad expeditionem reuersus est; et sicut daniel precepit occisus est a iob.

David in solario christus est; qui in sole posuit tabernaculum suum. Berabe puteus sacerdotis septimus; scilicet lex per cuius cognitionem spiritualis gratia monstratur. Urias iudaicus populus; qui per legem de luce dei ignorat sed hunc christum legem abstulit quod de se loqui docuit. Ille vero dum mandata legis implere nititur; quod eius plaus fert unde damnatur. Urias etiam iudaicus populus qui noluit intrare in domum; et in spirituali legi intellectu; dicens quod arca domini in ecclesia est in tabernaculo; et in figuris. Ideo non intrauit in domum; et non accipit alium in intellectu; sed accipit fratrem suum mortis; et intellectus Israel qui dicit enim ad mortem.

Mysto. David et christus qui goliath; et dyabolus superauit. Ipse est manus fortis vel visu terribilis. De eodem dicitur dominus fortis et potest et iter. Sper for; pre si ho.

Berabe puteus sacerdotis; et abundantia gratiae spiritualis quod munere se perficit; poteus sacerdotis in quo est fons aquae sacerdotis in vita eternam.

Tres predicte sine pudore nominis ponuntur; quod non solum culpari sed etiam laudari menentur. Iustus autem non nos digaus est. Sed in hac quod loquendo nequit; saltus silentio non quod turpe est tegit. Nomine viri quasi iusta ponitur; ut in hoc immanitas sceleris verecundiæ memor dñi eius cum est occisus. Voratij propter sacram ecclesie dñi quod occiso dyabolo in coingui veri regis asciscit.

Varie. Urias lux mea; dei; et id est dyabolus; qui dixit simul ero altissimum cum eccliam coniugata christi; et in solario proprie maiestatis adamauit; et pulchram factam sibi matrimonio copulauit.

Urias qui est figura dyaboli; lux mea tens interpretatur qui adhuc transformatus in angelum lucis; et lucem dei se facit.

Salomon autem. Christus est salomon; et pacificus; quod ipse est pars nostra qui fecit virtus tua vnus. Ipse est roboam; et imperius populi qui velociter populos conuertit ad fidem.

Roboam. De isto dicitur. Dabo roboam tribum iudam ut remaneat lucerna daniel cuius diebus in israel. Quid ad iherosolam non potest accipi; quod nec iherosolam cuius diebus extitit; nec de daniel potest christus in isto fuit. Sed christus lucerna est eterna in celesti isti. Et iherosolam sicut. Super solium autem daniel dicitur sedere christus; qui regnum daniel tempore figurauit eternum christi regnum.

Abya. Pater dominus; et christus qui dicitur. Ego ero illi in patre; quod tanquam

dominus omnia quæcumq; voluit fecit. Qui etiam est asa. i. attollens: q; ipse absulit peccata mundi.

Josaphat. Judicans vel iudiciz regi. s. christus qui iudicat orbem terre in equitate.

Ioram autem. Christus est ioram. i. excelsus qui ait: Nemo ascet dicit in eorum qui te celes.

Nota. q; ioram non genuit oziam: sed potius genuit ochoziam. Och-

ozias genuit ioas: et

ioas amasia: et ama-

sias ozia: q; azarias

Ioram duxit filia-

lesabel: et fornicatus e-

ct fratres suos occidit.

Vnde infirmatur est

dolore veteri ut viscer-

icera egereret: que se-

cunt ochozias ingress-

sus est p; vias domus

achab. Iosas autem

adoravit sculptilia: et

zachariam filium io-

iadæ qui cum nutritie-

rat et regem fecerat oc-

cidi p;cepit: q; cu; de

ydoiatria increpauit

Amalias quoq; colu-

it teos seyr. Ideo et

bi tres te generatoe

xpi sunt exclusi: ledm

iliud. Visitabo pecca-

patum vsc; i terciâ et

quartam generationem.

Sed hoc dictum est te illis qui peccata patrum

sequuntur: nam et bonus te malo genitus misericordia est dignus: et malus

te bono natus punitur.

Alij qui ponuntur q; quis mali fuerint: vel bonos ge-

nerant: vel a bonis generantur: ut ioram filius iosaphat viri iusti. Ozias

pene in omnibus rectum fecit: nisi q; incensum adulere voluit. vñ et in fratre

lepro percussus est.

Hic tres reges sunt intermissi: vel ideo q; ppositu fuit euangeliste tres

thresherades ponere: vel q; ioram miscuerat se generi iezabel: et dictu est

per prophetam in throno regni quæcū; n̄ esse fessurū te domo achab: nisi in

quarta generatione: ideo memoria eius a sancta generatione tollit vsc;

ad tertiam generatione: purgata vero labe gentilis familie: in quarta ori-

go christi numeratur.

Ozias autem. Sub ozia iorathan achaz ezechia prophetavit ysa-

ias de christo. Propter peccata principiū clandebarunt ora prophetarū

Ezechias. Fortis dñs: ipse est qui dicit apostolis. Nolite timere

Ezechie cum esset sine liberis dictum est.

Dispone do-t: q; mo. Ideo

fleuit non propter longiorē vitam: cum sciret unde placuisse deo salomo-

nem q; non petiisset ampliores annos. Sed quia dubitabat ne promissio

dei impleretur cum sciret esse de dñi per quem oportebat venire chri-

stum: et ipse erat sine liberis: vnde et dicebat: Non videbo tecum: non as-

piciam hominē. Ecōtra credeb at: q; fidelis est qu; promiserat. Deus aut;

sententiam quam dederat ad probationē fidei immutat et spaciū gene-

randi dat.

Manasses. Obliviosus. Ipse est qui quasi cōuerso peccatori dixit

Omnium iniquitatū eius non recordabor.

Amon. Id est: fidelis vel nutritius significans christū te quo dicit.

Fidelis dñs in oībus vijs suis: q; connocat filios et gallina pullos suos

Josias. Id est: salus dñi vel incensu. Ille est qui dicit. Dirigatur

oro. m. si. in. xc.

Josias rex iustus. qd non filij eius quos genuit: non in transmigratio-

ne: q; nunq; transmigrat: sed hm predestinationē dei ad transmigran-

dum. Iechoniam et fratres eius simul ponit: vt quoq; est communis inqui-

tas similis sit et miseria. Iechonias preparatio domini: q; tam p̄m q; fi-

lum dominus ad transmigrandum preparauit.

Legitur in libro regū q; ieremia genuit ioacath: et ioachim: et elyachim:

et sedechiam. Joacath successit patri in regnum: quo capto a rege egyp̄i

substitutus est loco eius ioachim frater eius. Quo mortuo regnauit ioa-

chim (qui et iechonias dictus est) filius eius pro eo: quo capto a rege babilo-

nico: loco eius sedechias positus est.

Veritas hystoric habet q; duo fuerunt iechoniq; vt vñus scilicet

pater sit in fine precedens thresheredes: alter in principio sequentis.

Sed mistice hm augi. vñus et idem est in fine precedens et in principio se-

quentis. Sed quare pretermisso est ioachim pater iechonie: forsitan ut typum christi faciat et iechoniam bis numerant: et ioachim ne numeretur auctor pretermittatur.

Auguratur quare iechonias dicitur filius ioseph: cum ioseph: ioachim: et io-

achim genuit iechoniam: Si autem iechoniam eundem bis numeremus

in fine s. precedens thresheredes: et in principio sequentis: ad hoc ut

tres plene thresheredes inveniantur: non erunt xlj. patres. Dis-

ses modis solvitur hoc. Hiero. dicit: q;

vñq; pater et filius

ioachi et iechonias

vocabatur: et ita vñi

habemus in fine p̄ce-

dentis thresheredes

et alterum in prin-

cipio sequentis: ut cu;

dicit ioseph genuit ie-

choniam: ioachim in

telliganus. Cum ve-

ro dicit iechonias ge-

nuit salathiel: ioachi

accipiamus. Augus-

tero dicit q; vñi bis

numeratur: i. iechoni-

as qui et ioachim di-

ctus est: a quo facta ē

quæda in exteris gē-

tes tēterio quando

in babilonium trans-

migratus est. Ubi er-

go ordo a rectitudi-

ne deflectit et diversū fedit anguli facit: et id qd in angulo est bis numerat.

Transmigratio in babilonia significat trāfū aploꝝ ad gētes.

In qua transmigratōe christus factus lapis angularis. Ut rūq; p̄lin comple-

citur quod ostendit per iechoniam bis positum.

Omnes qui a danid vsc; ad transmigrationem babilonis numerātur

reges fuerunt.

Iechonias. Prior iechonias resurrecio domini: sequens iechonias

as prepiano domi dicit. Ut rūq; congruit christo qui est resurrectio et vita

Salathiel. Pentē mea de. Christo cōuenit qui dicit. Pater san-

cte serua eos quos dedi mihi ut sint u. si. et nos.

Salathiel autē genuit zorobabel. Hoc in multis scripturis legit.

sed in paralipomenon filii iechonias as: salathiel: melchiram et phadaiā

et phadaiā orti sūt zorobabel et senec. Et tradidit hebrei trinomium fusse

as: salathiel: melchiram et phadaiā. Ut salathiel et phadaiā frēs filios

q; genuerūt utrūq; sūt rocaut zorobabel. Cum de isto dicat euangeli-

sta abiu: genitū: paralip. dicit q; zorobabel mosollā genitū et reiq; int'

q; abiu: non numeratur. Sed multa vici scriptorū in paralip. deprava-

ta sunt: vnde multe et intermixte genealogie inveniuntur quas iubet

apostolus vitam.

Zorobabel. Magister babylonis: et confusionis. Illi cōuenit qui

mundum ab errore ydolatrie et vici: veritatis reuocauit.

Fuerunt viri studiosi ex iudeis: libeles proper propinquitatē

generis christi erantq; nazari: qui ordinem genealogie christi partim me-

moriter: partim ex libris dierum: partim ab aliis et proannis retinentes hm

ordinem scripserunt.

Abiu. Id est: pater meus. Itē christo cōuenit de quo dicit. Ipse

invocauit me pater mens es tu.

De abiu vsc; ad iosephinū hystoria inveniuntur in paralip. sed an-

ales fuerunt apud hebreos de quibus herodes multos comburi fecit ut

confunderebant ordo regis stirpis: et forsitan ioseph nominis patrum ibi le-

gerat vel aliquo mo: ibi reuocauerat per quem euangelista seriem hanc

generatōnis posuit. Sed sine hoc siue alio modo euangelistē fuit hec cer-

ta generationis successio.

Eliachim. Dominus resuscitans. Ille qui dicit omnis qui videt si-

lum et crede in eum ha. vi. et c. et e. et x.

Azor. Adiu. Ille est qui dicit. Ecce deus adiuvit me do. s. e. a. m.

Sadoch. Justus. i. christus de quo dicitur. Justus dominus et i-

ustus dilexit.

Achim. Id est: frater meus iste. Quis alius q; ille qui homo fieri vo-

luit ut possit habere fratres: de quibus diceret: Nunciabo nomen tuum

fratribus meis.

Eliud. Id est: deus meus. Conuenit christo qui dicit. Deus meus

Vt qd me dereliquisti?
Eleazar. Id ē deus mens adiutor. Ille est qui ex persona hominis
igitur. Deus mens sperabo in eū.

Mathan. Donans vel donatus. Ille est qui dedit dona hominib⁹
et de quo dicitur. Sic deus dilexit mundum ut si in se daret.

Per hos patres christus venit in mundum et oīm hō in se gerebat of-
ficiū. Et dignum est ut per eandem lineam sanctitatis ad eum ascenda-
mus per quā ad nos descendere est dignat⁹.

Joseph. Apo-
mens i. christus qui in
dīs gentes appoluit.
qui et pater christi di-
citur quem de sua cō-
iuge natūrā adoptae
sulcepit. Sed et puta-
tine pater dicitur.

Joseph. Mattheus
dicit ioseph filius
iacob. et iacob filium
mattheus. Lucas: ioseph
filium bely et be-
ly filius matbat. Et
mattheus et matbat te-
eadez uxore besta no-
mine singulos gene-
runt. Nathan q̄ per
salomonem descendit ea
prius duxit. et electo
uno filio iacob obiit. postea matbat q̄ per mattheus descendit te dauid ean-
dem duxit. et genuit bely. sic iacob et bely frēs sunt veterini. Jacob autem
uxorem bely fratris sui sine liberis defuncti ad suscitandum semina eius ac
cipiens genuit ioseph natura sūnum. sed secundum legem bely filium. Qd dicit
filius eius nomine vocari cui suscitatur non est verum: cum booz ei quem
genuit et rūb non ei ymelech cui suscitatur. sed obeth vocavit.

Virum marie. Quid ad christum generatio et dauid deducta ad
ioseph cum christus non ex semine ioseph. Sed non est consuetudo scrip-
turarum ut ordo mulierum in generationibus texatur. et ideo non per mari-
am sed per ioseph incipiat. cum de una ioseph et maria tribu fuerint. Unde
et eam quasi propinquā cogebatur accipere. ne tribu in aliam se confundere
vnde enim simili tangē de una stirpe profitentur in bethleem redire cum
singulis in suam civitatem.

Exemplio marie liquet fidelib⁹ coniugatis servato pari consensu conti-
nenti posse permanere coniugium vocari. non permixto corporeo sexu
sed custodito mentis affectu. Unde ioseph vir marie dicitur. q̄ coniugium
ver est ubi conservatur amoris affectus. et in maria fructus nupti-
orum innenur.

Omnes itaq; Decursu ordine generationis: tandem in fine con-
cludendo euangelista recapitulat sub mystico numero.

Tres distinctiones in generatione ch̄risti mystice insinuant fidem san-
cte trinitatis quā concorditer alstruit doctrina legalis et euangelicæ insti-
tutionis. Tres enim trinitatis fidem. quattuor doctrinam euangelicam.
decem legis significat institutionem.

In tres ibi saceredades dividitur h̄ec generatio. Prima est ab abra-
ham usq; ad dauid. ita q̄ dauid includatur. Secunda a dauid i. iuxta
dauid a salomonem incipit et in priorem iechoniam finitur. Tertia a secun-
do iechoniam in ch̄risto terminatur. Ab abrahaz usq; ad dauid et a dauid
usq; ad ch̄ristum tria in hac distinctione notantur tempora ad ch̄ristum
curare. Ante legem in quo abraham naturale se uans mandauit. Post
legem quam inde p̄uareantes captiuantur. Post gratiam per quā om-
nes de captiuitate ioluuntur. Et in his singulis bis. vii sunt: q̄ grā sp̄us
sancti in homine gemitatur. ut cor et carnem in vñū iungens faciat vñū
exitare in deum. Autem xiiij. veram significat religionem. Quatuor
et enim et decez nouum et vetus testamento indicant: q̄ via ad ch̄ristum per
decem verba legis et quattuor euangelia predicantur. ita tū ut quicquid a
scibitur trūtū: q̄ deus est consecratus: q̄ nulla preceptio impletuſ
hic numerus colendi deum teneatur. Ut et hanc viam esse peruenienti ad
ch̄ristum (qui est nostra terra promissionis) scias: totum numerū collige in
summa: sunt xliij. quo numero mansionum veri habet: ut ex egypto ad pa-
triam veniunt. Et bene hoc numeri sacramēto venimas ad patriam: quo
christus a patriarcha cui promissus est peruenit ad virginem quasi ad ior-
danem sp̄us sancti grā abundanter. Et ideo euangelista numeravit ab abra-
ham quadraginta duas generationes: velut celestis patrij mansiones

In fine ch̄ristum supputans qui est consummatio vie et mansio vite. In a-
braham primum fides ad iusticiā reputatur: qd est initia vite ul' vite ad requie
 Ideo xlj. q̄ hoc numero presens ecclesie tēpus ostendit: quo dñs bñ o-
perantib⁹ cooperatur. Septies enī seni. xlj. sunt. Sed ad opera septē ad
requiem pertinent. Unde bene populus ille sub sp̄e intrandi in requie per
septies sex mansiones castra metat. in qua vltima ihesu duce patefacto
iordanē requiem intrat. Sic noster ihesus quadragesima secunda gene-
ratione ab abraham credente lanacra ba-
ptismi et celi ianuas
patefecit. Sub eiusd
mūri sacramēto nos
cursu virtutis ad pa-
triam tendimus: dñs
quotidie p̄libando
gustu celestium frui-
mur. et patienter pro-
missum expectamus.

Mattheus in hac
vita q̄g quartuor: tē
poz cursu labit: in q̄
regi nos oportet a
christo secundum laborio
sam disciplinam qua
filios flagellat: q̄ i. x.
propter decalogi mā-
data signatur: q̄ qua
draginarium nūme-
rum regem ch̄ristum
venisse testatur. addito binario ppter duo testamēta quib⁹ regi nos ope-
ret. Vel duo p̄cepta caritatis in quib⁹ tota lex continetur. et compleat p̄-
tus scriptura. Quapropter in generationib⁹ matthei q̄ descendendo emu-
nerantur nostro signatur inceptio peccatorū. In generationib⁹ autem
luce q̄ ascendendo usq; ad deum perueniunt cui mundati reconciliant
per xpi iacerdotiū. intelligit nostro ablutio peccatorū. Ideo in septuagelio
septimo numero tota eius enumeratio compleatur in cuius mysterio saua-
tor remittendū esse peccanti dicit. Denarius enim iusticie est mūrus. vñ-
deanarius transversus est denarij: qui septies ductus explicat. lxvij. in q̄
numero tanq; vñuersalis peccati fit plena remissio peccatorū per ch̄ristum
ascendente ad deum. Nec est mirandum q̄ lucas plures successiones ponit
a dauid usq; ad ch̄ristum: mattheus pauciores: cum ille ponat alias per-
sonas ille alias et ex his forsitan alijs minus alijs p̄i vixerūt. Nota nō esse cō-
suetudinem scripturarū ut in generationib⁹ successionis ordo mulieribus
tribuatur: ideo generatio ioseph ordinabiliter ponitur q̄ de eadem tribu
de qua et beata maria fuisse cognoscitur.

Ch̄risti autem ge. Sine additamento ihesu ponit: ut eum intelli-
gas de quo p̄pheta: Uxit te deus t. ihesus qd substantiali illi conveit
anglo referuat: ut qui post dictum est conceptū de spiritu sancto nomen
ei p̄pprium ex salutis officio sublimius declarat.

Sic erat. Sicut dictū est: ut ex ioseph origo marie que est de dauid
claresceret: et ch̄ristus non et eius semine ut deus et homo. per genealogiā
homo. per hoc q̄ te virgine: de spiritu sancto deus ostenditur. Sic inq; erat ut p̄scripta est: et motu dicetur sicut postea signis et prodigijs mani-
festatur: ut totus liber deum et hominem natum demonstret: qd est credē-
dum ut possit intelligi. Hic enī sensus deficit humannis. vbi non est natu-
ra sed virtus. qui non credit: non intelligit q̄ virgo peperit: q̄ verbum ca-
ro factum est.

Cum esset desponsata. Op̄. Ideo desponsata: ut significare
ecclesiam q̄ virgo est et sponsa: et vt per ioseph origo marie ostendetur:
vt vt ioseph esset testis castitatis defendens eam ab infamia suspitionis.
et ne vt adultera damnaretur: et vt virgo viri solatio sustentaret: et vt dy-
abolo partus occularetur: qui nequit satis dinoscere an ex semine natus
sit. an de virgine: et ne virginib⁹ esset excusatio infamij q̄ mater ch̄risti in-
famata fuerit.

Despensatio fiebat per aliquā dies an̄ assiduum cohabitationē: et inte-
rim erat vro: sub custodia viri.

Anteq; conuenerint. Non q̄ postea conuenerint. ut si dicerem⁹
anteq; penitus morte preuentus est.

Non q̄ postea conuenerint: sed oīdit proximum tempus nuptiarum
in quo nuptiarum solennia celebrantur.

Inuenta est. Inuenit ioseph in vtero habere: sed non te sp̄s sancto
lēbat esse: cum postea vt dubius deliberaret dimittere eam. Apostolus
autem hoc addit ne interim subreperet suscipio lectori.

Mattheus

II.

Cuonmodo hoc factum sit et quo ordine vel in qua cunctitate christi conceptio sit celebrata hoc pretermissemus; a luca exponitur.

Iustus. Per fidem qua credebat xpm de xgine nascitur. et voluit se humiliare ante tantam gratiam.

Omnis erat hoc est testimonium castitatis marie; ut qui seruat innocentem iustus dicatur. Et pius dum nollet xpaliare ex conscientia castitatis iustus ex timore pius. Sicut illam esse inculpabilem sed unde vel quid esset ignorabat.

et ideo mediae elegit viam effugendi; ut neq; rei in cognite consentiendo se reum faceret coram deo

Vera virtus est. cui nec pietas sine iusticia; nec sine pietate iusticia; quae separata ab iniunc dilabuntur. **E**t nollet eam tra. Quam desponsauerat in coniugio ducere; ne videret qd ignorabat celare. vel traducere ad pgnam in qua nouerat n esse infamiam. qd sciebat se eam virginem accepisse et intactam seruasse

Decauteo co. Hic docemur dñi te liberandum esse in incertis ne peccet temeritate levitatis.

Ecce angelus domini. Quia sic pie cogitat consolari meretur; et consilii suu meliori consilio mutat

Fili dñi. Re

cognosce quod promissum est domini dauid qd qua tu es et mania. et vide impleri in ea.

Noli timere. Quid sit qd tunc credis. et ne timeas pro reatu; sed amplectere caritatis intuitu.

Longem. Coniunctus erat non concubitu sed affectu non coniunctio ne corporis sed copulatione animorum.

Nota coniugem dñi a prima fide desponsationis. Igitur dispensatio nis est si quis permittitur afflanti ducere post sacramentum sponsionis qd nesciit debitum solvere possit.

Bene ioseph vir et maria coniuncti dicitur; cum in eo seruatur affectus amoris quod est verum coniugium. et in ea sine contu est fructus nuptiarum.

In ea natum. De ea nasci est in lucem produci. In ea vero nasci est cōcipi. vel h; p̄scientia angeli quā h; ex teo. cui futurū qd p̄terū natū dī.

Desp̄itu sancto. Spiritus sanctus dicitur deus et donum dei et caritas. et sola caritas cum incarnari fecit.

Pariet. Ne videretur ioseph non esse necessarius ei subdit. pariet. et ita eius necessariis procurari.

Concupis. Idem dicit isti quod predixerat marie; ut promissum saluatoris iā venisse tā viris qd f̄s rep̄nit ex voce. Ipse enī nomē interpretat

Hoc autem totum. Qd p̄inquo est desponsata. qd inuenta est in utero habens. qd p̄cepit virgo. qd ihesus vocatus est. qd saluat. Hoc enī ait evangelista quando iam omnia impleta erant.

Cul adimpleretur. Prophetia signum est pr̄scientie dei; qd quod dīci certum est a teo p̄fici. et ideo ab homine debet timeri. Quinam autem signum quod designat efficit; sed tm signat quod ostendit; sic prophetia non necessitatem eoy facit que predicit; sed signum est pr̄scientie dei.

Die. Non est necessitas rerum ex eloquio prophetarum sed sola exhibitorum. Prophetia non facit necessitatem eoy que dicit; sed signum est pr̄scientie dei. Prophetia alia est ex p̄destinatione dei quam necesse ē omnibus modis evenerit. et sine nostro impletatur arbitrio. et hec de qua

bīc agitur. Alia est ex pr̄scientia dei cui nostrum admiscentur arbitrium. Alia est que communio dicitur; que fit ob signum animaduersionis diuinae ut fugiant a facie arcus electi. et iuste pereant incanti. et non ex p̄ficiencia; qd longe aliter scitur qd futurū comminetur.

Ecce uirgo. Admiratur prophetas iſaias et quasi omnes de somno latans. ait Ecce uirgo in utero habebit sp̄num sancto p̄fens erat quod in tempore nondum erat.

Ecce xgo zc. Di

cūt iudei qd n̄ ē b no-

mē integratis h; et a-

tis puella. Et quo tē

est signū? H̄lū ysag

scitur n̄yba; p̄cōa-

pier ponit in vto ha-

bebit et vocabūt p̄v

ocabis vel vocabūt.

Emanuel. Pro

prīm est xpi et ihesus;

quia cum his qd sal-

uat semper adiuuan-

do perseuerat.

Tribus de causis

de veteri testamento

alstruit ea que ponit in

euangelio. Dio testi-

ficatione; vi habeat

testimonium a lege et

prophetis. Pro confir-

matione h̄dei; qd faci-

lus credimus cū vi-

demus impleta qd sūt

predicta. Pro comi-

ctione noui et veteris

testamenti.

Exurgens B.

Dox. Quisquis a

deo monetur; soluat

moras. surgat a som-

no. faciat quod inbe-

tur.

Ecce sicut pre-

ce. Perfecta obedi-

tia. Fecit non tantū

qd p̄cepit angelus;

sed etiam sicut p̄cepit

Exhibitione servitutis et affectu amoris obediēs recte dicitur scilicet si-

aut p̄cepit ei angelus.

Angelus do. Non relinquit metiendi locis; ubi officium angelorum celebratur.

Et accepit coniugem suam. Ad vitandam virginis infamiam

ad celandum latutoris acumentum. ad necessarium pueri nascientis obsequum

Donec p̄eperit. Non qd post quod magis constat. cum multis mo-
dis cognovit tecum esse qui natus est.

Non qd postea cognoverit; sed ponitur donec pro et vel pro eterno.
vt donec po-mi-tu-sca-pe-tu.

Dicit qd ioseph mariā facie ad faciē videre nō poterat quam sp̄us san-
ctus a concepcione implenerat penitus. Et ideo nō cognoscet facie ad fa-
ciam quā desponsauerat; donec vterus euacuaret. de quo h; non agitur

Primogenitū. Pr̄iogenitū dī oē qd ap̄t valūa sine aliud sequit
sine n. Us̄ p̄iogenitū inter oēs electos p̄ grām. Propriū autē unigenitus
tei patris vel marie dicitur.

Cum ergo natus. Quamvis mattheus nativitatem pretermittat
tamē aduentum magorum referens. breuiiter eam commemorat sic dicens;
Cum ergo zc.

Quartuor hic ponuntur a prophetis roborata. nativitas. nomē. loc⁹. et p̄p̄is
De nativitate domini in bethleem mattheus et lucas consentiunt; sed
quonodo et qua occasione ad eam venerant Joseph et maria lucas expo-
nit; mattheus p̄ficit; sicut et cetera v̄sc̄ ad circumlocutionem. sicut ecōtra
de aduentu magorum lucas facit; et mattheus exponit.

Bethleem uide. Ad differentiam illius que est in galylea in tribu
zabulon. Dic enim sunt bethleem.

Bethleem prius dicta est effrata. Bethleem domus panis; qd ibi na-
scitur erat panis viuus qui te celo descendit. qui ponitur in presb̄io

ut irrationabiles pastos faciat socios angelorum. Significat autem ecclesia
an que est domus in qua panis viuus comeditur.

In diebus herodis. Hoc non ponit tamen pro tempore sed ut vis
deatur impletum. Non deficiet princeps de iuda.

In diebus herodis regis. Finito scilicet regno iudeorum quando iam
herodes alienigena in gente iudeorum regnum sibi occupaverat; imple
ta propheta que dicit; Cum venerit sanctus sanctorum cessabit uincio
retro.

Ecce magi. Magi non maleficis; sed physi
losophi chaldeorum qui de singulis physi
losophantur. Et huc
runt ut dicunt de ge
nere balaam. et successores
doctrinam eius.

In istis fides gentium
ut primitus teo cole
trahit. Hoc predicit
natinitatem locum ne
sciant. Iudei locum
insinuant; tamen ad
uentus non cognoscunt.

Venerunt magi non post annum; quod
tunc non inuenirentur
in pyleo; sed in egypto; sed xiiij. die.

Fuerunt autem de ter
ra persarum ubi et sa
ba fluius a quo re
gio nominatur; iuxta
quam et arabia est ubi
magi fuerunt reges.

Qui alii tria mu
nera obtulisse di
cuntur; non ideo non
plures quam tres fuisse
probantur; sed ut per
eos getes que ex tri
bus filiis noe nati sunt

reverent ad fidem prophetarum; vel tot fuerunt principes qui multos duxerant in
suo comitatu.

Ideo magi apud hierosolimam precipue natum regem querunt; quia
per balaam de israel nascitur audierunt. Nona enim stella nonum bo
minem indicabat. Stella christi quem sequi debemus; qui nisi in cordibus
orientium rex iudeorum in oriente non queritur.

Ubi est qui natus est. Confusio iudeorum est ubi christi natinitate
gentibus discunt; et si non credunt; inexcusabiles sunt.

Tridimus enim stellam. Je. Hoc stella uirice natinitatis nuncia
nunquam prius apparuit; sed eam tunc puer creauit; et magis preuiam depu
tavit; que mox peracto officio esse deligit.

Christum nondum loquentem muta stella predicit; postea loquenter lo
quentes apostoli nuncianerunt.

Judei tanquam rone ventib[us] substantia ronalis; i. angelus ortum chri
sti nuncianit. Magos vero primitus gentium nondum rone ventibus irra
tionalis; i. stella perdixit.

Pastoribus angelis magi stella; utrisque tamen loquitur lingua celorum; quia cel
labat lingua prophetarum.

Verum stella orta sit in oriente; an ipsi ibi positi natai ad occidentem
viderint ambiguū est. Potuit enim nasci in oriente et eos in iherusalem
perducere. Sed dum humanum quasi ex lege querunt auxilium diuino
deseruntur. Per stellam intellexerunt eum in iudea natum; et ideo iheru
salem veniunt; ubi locum discentes tunc aggressi iter primum habent stellaz
primum quam recognoscunt.

Allieg. Stella est illuminatio fidei que ad christum dicit. Dum di
serunt ad iudeos eam amittunt; quia dum a malis consilii querunt veram
illuminationem perdunt.

Audiens autem herodes. Rex dicitur; ut et collatione ei qui
querunt hic intelligatur extraneus; quia iam defecrat proprius.

Audiens autem herodes aliis regem iudeorum quam se queri; volebat enim cum
et alienigena legum rex videri; et iudei codicis quibus genealogia textis cremauit

Turbatus. Vel quod etiū regni sui timet. vel propter iram romam
non si hoc pataret; quod tecum erat ne quis rex vel dominus sine eorum consilio dicaret.

Habato rege celi rex terzus turbatus est; quod nimurum terrena altitudo con
funditur cum celestis celitudo predicatur.

Lum illo. Propter fanorem; quod sepe populus plus eis iniuste facet
quos crudelis sustinet. Unde salomon. Rex iniustus oes ministros im
pios habet.

Et congregans omnes principes sacerdotum inquirerent; ut
si inuenient faciat quod post se velle ostendit.
In hebreo in milibus. Argumentum certe
be oblationis quod non ipsis verbis prophete vti
sunt. minima est in principiis iudea.
Ex te enim exiret dux qui regat po
pulum meum israel. Tunc hero
des clam vocatis magis; diligenter
in hebreo in milibus. Argumentum certe
ter didicit ab eis tempus stelle
que apparuit eis. Et mittens eos
in hebreo in milibus. Argumentum certe
in bethleem dixit. Ite et interro
gate diligenter de pueris; et cum inue
neritis renunciate michi; ut et ego
hoc subiungendo ad renunciandum inveniam.
Et alacrus per eum redeat; et ne iudei quod rep
ter futurus erat occulentur.

Ubi christus nasceretur. At illi di
xerunt ei. In bethleem iudea. Sic
enim scriptum est per prophetam
Estimantes supple vera que dicerat.
audirent reges abierunt. Et ecce
stella quam viderant in oriente

Et tu bethleem effrata parua es in milibus iudea; ex te mischi egredietur qui
sit dominator in israel; et egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Et
est sensus. Esis sis parvus viculus comparata cimitatibus iudea ubi tanta
milia tam non es minima; quia ex te egredietur magnus christus; qui
non tam de dauid; quia egressus eius ex mea constat substantia; natus
a diebus eternitatis; quia in principio erat verbum.

Antiquitus effrata postea bethleem. Multe est dicta effrata. furores
vidit; quod premonstrat insaniam herodis qui ibi pueros occidit. Vel
effrata frugifera; que colit agrum vite. Merito in eo loco christus nasci
tur; qui totius ecclesie typum gerit; et ex nomine innuit christum pabu
lum vite cunctis.

Clerici. In hebreo effrata. Bethleem est domus panis. effrata speculum
Quae sunt dominus iste nisi fidelium mentes panem angelorum manducan
tes; et quantum in hac vita mortali conceditur gloriam domini speculan
tes. In quibus christus iam per fidem natum de gentilitate velut de lon
gino venientibus per falsorum doctorum demonstrationem aliquan
do queruntur; et inuenientur adoratur.

Clam uocatis magis. Remotis sacerdotibus et scribis. Lime
bat enim ne iudei quasi ex dei oraculo promissum occultarent; si se velle
cum perirent sentirent. Ideo etiam promisit se adorare; ne quis sentiret
dolum eius; sed sine suspitione ob gratiam favoris ei renunciasent.

Adorem eum. Herodes devotionem promittit; sed gladium ac
maliciam cordis depingens colore humilitatis.

Cinxit se vultu et verbis adorare eum quem inuidia mente cogitabat
occidere. Quis personam representant hypocrites qui dum fidei deum que
runt; nunquam merentur inuenire.

Ecce stella. Ingressi iudeam deseruntur in dicio stelle ut cogantur
ex lege inquirere. Vel dimino deseruntur auxilio qui querunt humanum.
Nec tegebant signum infidelibus datum apparere domus legis et p
phetarum; quia si moysen et prophetas non audiunt; neque si quis ex iudea.

Dom tenuit ethereas vias. Sed multum domini via in qua alter non

discernerent domum.

Mora. Siella est bona exhortatio ducens ad christum. Vel potius fides que est mentis illuminatio per quam ingrediens christum videt qui est stella matutina. et eo viso gaudet gaudio et adorare non definit.

Gauii sunt. Gaudio gaudet qui propter deum qui (verum gaudium est) gaudet. Addit et magno: quo nichil est maius. Et valde gauii: quod magnus potest alius plus alius minus gaudere.

Et intrantes.

Tres magi viu itine
re deinceps veniunt ado
rare: quod in uno chris
tio (quod est via) insepa
rabilis trinitas ab eis
erat adoranda.

Puerum cum
maria. Sepe puer
nominatur: ut enim ag
noscant deum quo dicunt
est. Puer natus est
nobis.

Cur non et ioseph
cum maria inventus
est a magis? Ne aliquis
inde male suspicionis
occasio daretur gen
tibus: que primicias
suas statim nato sal
uatorum ad eum ado
randum miserunt.

Adorauerunt
Sic confitentes deum
quem factus est homi
nam intelligunt: et mori
turum quod per misericordiam
ostendunt.

Et apertis the
fidei sua mysticis
protestantur muneri
bus: munera clausa
fides est cordis: mu
nera aperta confessio
est ois. In thure co
fundit arius: qui soli patri sacrificandum esse contendit. In mirra mani
chaeus: qui christum mortuum non credit. In auro uterque: quia et manus
chaeus te semine daniel regem natum non credit: et arius solam ei seru
tatem ascribit.

Mora. Et apertis. Magnus religionis sacramentum hic aperitur:
et fide preua thesauros nostros in via non pandamus; donec patiens
hostibus soli deo et occultis cordiū offeramus. Ezechias quod thesauros
alienigenis prodidit condemnatur in posteris.

Dotulerunt ei munera aurei et in. Queritur an singuli singu
la: an unusquisque tria: quod magis fatendum est: quod congruit mysterio: quod
omnis vere christianus christum deum regem et passum confitetur.

Cdicunt quod reges persay semper cum munibz solent adorare: quo mo
re et isti munera obtulerunt. Sed magis divina inspiratione est factum
ut in hoc sit mysterium omnium. unde et singulariter tria dicuntur

Aurum ad tributum. thys ad sacrificium. mirra ad sepulturam pertinet
mortuorum. Vel per hec tria in codem christo intimatur. Regia potestas.
Divina maiestas. Humana mortalitas.

Mora. Nos ergo thys offerimus: si cogitationes carnis in corde per
studium orationis incendimus. Aurum: dum superna sapientia resplende
mus. Mirram: si carnis via per abstinentiam mortificamus. Regem
ore et thesauro animi condita proferuntur: cum corde creditur ad iusticiam:
ore autem confessio fit ad salutem.

Aurum est perfecta sapientia. Thys oratio munda. Mirra operatio
bona. Mirra ergo fides christo offrenda. Deinde oratio tercio loco ope
ratio. Infirma est oratio quam non munit elemosina.

Mysti. Tres magi significant gentilem populum de tribus filiis noe
procreatum ad fidem christi venientem. Stella probeni sermonem ortum
christi veraciter profident. Herodes dyabolus quod cognita divinitate christi
psequitur eum: in membris suis: a quo magi pergunt deum ab idolatria gen
tes recedunt: et ad dominum in qua christus est: et ad catholicam ecclesiam per
ueniunt: in qua intrantes per fidem inueniunt christum cum matre sua: et ec

lesia. Joseph semoto: iudeoz populo propter perfidiā: et apertis ibesau
ris suis: i litteraz peritia obtulerunt ei munera: i physicā: ethicā: logi
cam. Vel hystoriam: tropologiam: et allegoriam. Vel sancte trinitatis fidem

Et responso accepto. Sicut moyses tacens clamabat: sic isti pio
affectu interrogabant quid diuina iuberet voluntas. Hec responsio non
fit per angelum sed per ipsum deum: quod nullus alius viam reuersonis in
stituit nisi ille qui dicit: Ego sum via et vita.

Con loquitur puer
ad eos: ne diuinitas
ante tempus revelare
tur: et vera humani
tas beatitur. Unde et
mox in egyptu mitte
quia et fides nutrica
da erat ad premium
et vita doctrinę pre
paranda est ad eum
dum.

Per alias utam

In hoc forma datur
credentibus ut deuo
ti ad deum veniant.
et qd iubeat infeciat.
scz ne ad dyabolum
redeant: sed per semi
tas virtutum ad pa
triam veniant: et qui
cederunt contemne
do: resurgent obedi
do.

Fuge in egyptu

Mira humilitas christi
fugit: qui refugit est
alioz et virtus fugie
do instruit sios. Un
Si vos persecuti fue
rint in iniuriam suam
gite in aliam.

Qui consurges

Joseph figura padi
catorum qui christi cu
matre: i fidei christi

et ecclesiam tulerunt ad gentes: relicto herode: i iudeoz infidelitate.

Noche. Quia occulte per fugam ad illustrandam egyptum descendit: re
lata nocte iudeis.

Nocte tulit in egyptum: quod noctem ignorantie his a quibus ipse recessit
relicuit incredulis. Quando redit: noctis non fit mentio: quod in fine mun
di inde fidei tanquam christum ab egypto reuertentem suscipientes illu
minabuntur. Hic datur exemplum fidelibus vitandi rabiem perse
cutorum: rbi est oportunum: sicut ipse ait. Si vos persefueritis in uiciis: si
significat autem hec fuga dei electos improbitate malorum a sedibz suis se
pius esse pellendos. Fugit ut homo: quem paulo ante stella christi monstra
uit.

In egyptum. Omnipotens deum monstrat: venerantem: quod christus
a iudeis non receptus: per predicationem transit ad gentes.

Fugit in egyptum: sicut natus est: ut corruptam repararet naturam. Sic
fugit: ut fugaces renocaret. Non fugit mortem qui mori venerat. Nec in
sidiis expavit: qui venerat aperiisse virtutis dyaboli. De hac fuga padi
citorum yslaias: Ecce dominus ascendet super nubes: et carnem sine peccato: in
predicationem egyptum: et consuevit eius. Septem autem annis in egypto latuit.

Et egypto zc. In osce iuxta hebraicam veritatem hoc inueniuntur.
Vel in libro numerorum ut quidam assertunt: quia totum dispositione
rei factum est.

Tunc herodes uidens. Verisimile est quod cum herodi nichil ren
ciatum esset a magis: credidit illos fallaci stella deceptos esse: et ideo ad se
non esse reuersos. Unde et tandem qui enierunt a pueri inquisitione. Deinde
vulgaris bis que in templo facta dicta ue fuerant: se a magis sensit illusus
et in mortem christi properans pueros occidit.

Verisimile est post annos et quatuor dies a nativitate christi herode
in pueros descessisse: quod forsitan ideo distulit: quia romanum profectus est.
vel ibi accusatus: vel ut romanos consuleret super his que de christo di
cebantur.

Ideo forsitan tam ab inquisitione pueris continuuit; ut sollicitus est reprehenderet; neq; elabi aliquo modo posset.

Occidit omnes pueros. Quia christus apparet mundo incepit in eum persecutio; que figurauit persecutionem sanctorum. et dum infans queritur infantes occiduntur in quibus forma martirij nascitur; ubi infanta ecclie dedicatur.

Figurat mors patulorum passionem omnium martirum qui parui; i; miles et innocentes occisi sunt; qui non in in dea tam; sed ubiq; passi sunt ab impiis; qd significat herodes.

Hec bini; qd doctrina et operatione perfecti. Illis occisis christus enasit; qd corpora possunt perimti diuinitas non contingi.

Et in omnibus finibus. No est contentus valtatione bethleem; s; ad iacticia loca vastavit nec ullam inscolam statim habuit a filio viuis noctis usq; ad finum duorum annorum quin omnes occiderent.

Abumatu. Ideo a bumatu; vt sicut p;z occupaverat herodes fines ciuitatis ita et p;z occuparet alium annum. Ideo etiam a bimatu; qd timebat ne puer cui famulabant sydera paulo supra etatem vel infra ipse signi sibi conformarentur.

Tunc adimpletur. Adimpletur di citor; qd anteq; fieret legentibus erat semiplenum. qd quod in littera sonabat aliquid futurum occulte promittebat.

Socri in septima omelia dicit; qd stella per annum apparuit. sicut in destructione romanorum signa apparuerunt in celo; qn vox angelorum audita est. Transeamus ab his sedibus.

Vox in rama. Id est in celo longe lateq; diffusa. Ali; vel vox ecclie te nece membroz gementis usq; ad solium superni ascendit iudicis.

Vox in rama. Propter uxore lenite fornicatione peremptam. fui numerum tribuum in duodecim partes divisum. omnis israel tribum beniamin preter ecc; viros teleuit. eo; qui superuerunt ploratus et vulnus; audiens est usq; rama qui est locus iuxta gabaa; xij; miliario a bethleem. Audita. exaggerat; vt yperbolice rachel iam mortua dolentis affectu filios iam fieri dicat. Unde p; hoc te chaldeis historia testit; qd simul eis ab eis cladi priori populo iudeorum futura vastatio. Sed verius reuelante qd euangelistam spiritu prophetia te nece puerorum accipitur. Dicit ergo qd tunc compleatum sit quod dictum est. qd tsi ad imminentem captiuitatem sermo propheticus respicit; tñ in eo sicut in umbra futura veritas cedis infantium pronuntiatur.

Rachel. Quia sepulta est iuxta bethleem. Et ex terreno corporis huius matris nomine accept. Vel qd multi te beniamin et ioseph occisi sunt.

Rachel natus est beniamin ad cuius sortem non pertinet bethleem; s; ad tribum tam iuda. Sed qd contigui tribi sunt iuda et beniamin in finibus bethleem; multi quoq; de tribu beniamin occisi sunt.

Nota qd melius per Rachel (qj si per bethleem plorasse diceretur) figura sacramenti iudicatur; quia per eam in omnibus scena ecclesie commendatur; que plorat non tam morte translatos qd suppicio peremptos.

Rachel i; ecclesia suos tenet agnos plorat peremptos neq; vult consolari in presenti; qd non sunt; sed omnem spem et consolationem ad eternam transmitit vitam. Vel plorat; et non recipit consolationem fui duplice qd rursum intelligentia; sine qd in eternum mortuos estimaret; sine qd huius nollet consolari in presenti te bis quos sciret in eternum victuros. Hoc verius

ecclesie conuenit que non tam peremptos dolet; sed eos amplius quos prius editos vult retinere. vel nondum genitos generare de quibus nulla consolatione; qd eternaliter mortui sunt.

Allego. Bene autem rachel; que ouis videns deum di eccliam figurat cuius tota intentio ut deum compleatur innigilat; et ipsa est ouis certissima quia pastor humeris reportabat.

Rachel id est ecclesia plorans pro suis occisis. Et ideo non modicum fuit p; tantum sacra mentum licet obscurum diligenter presigurare.

Plorat ecclesia et non vult consolari huius filii sui non sunt de hoc modo. Vel plorat; qd dum parit tristiciam habet; vnu deo.

Vos plorabitis et s; additur consolatio tristitia vestra vertetur in gaudium.

Defuncto autem hebreo. Quia iopita iudeorum perfidia helya et enoch predicantibus in dea iudeo dei recipiet.

Defuncto regi illico complices eius perirent; sic cessante persecuzione ecclesia ad celestia inuitatur.

In terram israel. Non determinat in quam partem; vt dubitante ioseph angelus revertatur; et frequenti eius allocutione ioseph certior redatur.

Quia non distinxit in quam partem; ideo ioseph intellectus iudeam que dignior pars regni erat.

Defuncti. Tradidit quidam qd fecit herodes super funus suum nobiliores iudeorum occidere ut sic cogeret iudeos mortem suam fieri.

Qui consurgens. Allego. Ioseph gerit figuram apostolorum quoz officio christi circumferunt. Apri primi venerunt in tera israel; qd primi predicatori uenunt iudeis. Sed p; herode; i; manete hereditaria infidelitate metuit et recedunt admoniti gratia gentibus predicare et ad eas christum transferre.

Nominata terra israel; visum est ioseph non alicubi tam puerum tebere habitare nisi in bierusalem ubi erat templum et celebratio prophetarum. Tamen angelus intelligi voluit galileam quam in iudei incolebant; qd ostendit sic fusse predictum; qd nazareus vocabitur.

Timuit illo ire. Si timuit iudea pro archelao herede paternae crudelitatis; cur non in galilee ubi herodes alius frater eius regnabat? Quia archelau post patrem monarchiam totius regni obtinuit; sed in solemnis a iherosolima cesareus est iugdunum in exilium; et tunctus est regnum in quatuor tetrarchias; quarum iuda et galilee heredes fratres eius obtinuit.

Quagritur quare non timuit ioseph ire in galileam sicut in iudea; cum et ibi regnaret archelau. Sed melius potuit in nazaret que remota erat latere qd in bierusalem ubi erat caput regni et assiduus archelau.

Decessit in p;g. De christus illuc non transfertur ubi regnabat archelau significat qd illis abscondetur Christus in quibus regnabit antichristus.

Nazareth. Nazareth germe nouellum vel flos campi interpretatur; de cuius radice germe sanctus secundus ad significandum eternitatis sui substantiam ascendit legitur. Sicut ergo elegit Christus qd nasceret et locum; ita et auctoritate in qua coalesceret cuius nomine indicio est qd ipse sanctitas in sanctitate nutritus sanctus sanctorum recte dicitur. Vnde et discipuli eius prius nazarei dicti sunt; sed postea a christo christiani vocati sunt.

Nazareth galilee quo transfertur parte eiusdem gentis que fidem suscepit p;ta erat significat. Vnde flos interpretatur; qd ecclesia quo ardenter a terrenis ad celestia transmigrat; eo magis virtutis flore et gemine abundant.

Per prophetas. ppbas p;lt dicit; qd non bene fixus de scriptura expletus est sensu non habet se sumpisse. Vnde eisdem verbis in ysaias iuxta hebraicam

bitatem. Exiit ḥga de radice yesse; et nazarens de radice eius ascendet.

// C. III.

In diebus autem. Pr̄terit multa; et transit ad pr̄dicationem Johannis.

In di. Non solum pueritie annos; sed omnes usq; ad pr̄dicationē iohannis comprehendit; i. cum fere esset triginta annorum. Lucas significā tuis tempora exprimit. Anno xv. imperij tyberij ce.

Predicans.

Manifestauit se qui prius siluerat baptis-
zando et predicando
viam preparans do-
mino.

In deserto iū-
dee. Quia inde a
deo deserti erant qui
bus necessaria ē p̄nia
et redeant.

Penitentiam.
Hoc p̄eo nunciat
quod post perse ipsa
veritas.

Penitentia p̄ce-
dit lequitur p̄missio
regni; qui vere peni-
tet punit in se p̄teri
tos erores; deinde e-
rigit animū ad cele-
ste regnum.

Si gratis in bap-
tismo si remissio; cur
predicat penitentia?
Sed triplex est mo-
dis p̄gnacē. Pri-
mus erores et omnia
mala ante baptismū
abrenunciare et con-
demnare; quod necel-
se est ad christum vē-
tus. Secundus; p̄
baptismū lapsos per
penitentia renouari.
Tercius; quo sancti
quotidie a talibz pur-
gantur peccatis sine quibz vita non agitur.

Penitentia est ante acta deflere et detinenda non committere. Penitentibus regnum celoz adlesse dicitur; non terrena vt in veteri lege; et h̄ per obediētiā christi. Et hoc regnum celoz p̄minus iohannes predicauit.

Penitentia. Puma virtus est per penitentia perirem veterem ho-
minem et via odire; qd qui non facit; non modo virtutes non compre-
hendit; sed nec etiā supplicia fugit. Penitentia virtus timore concipitur qui
est iniūm sapientia. Penitentia a puniendo; qua quisq; punit quod il-
licite commisit.

Penitentiam agere est dignos fructus penitentie facere. Regnum ce-
lorum; i. christus per quē sancti regnant in cœlestibz. Vel euangelium quo
innitat ad regnum.

Appropinquā enim. Nisi appropinquaret nemo redire posset;
quia infirmi et ceci via quę est christus carebant; quam parans iohannes
p̄niam anteponit.

Vox clamatis. Iohannes vox christus verbū; qui clamat in io-
hanne. Nullum ḥbū sine voce auditur; nec vox sine intelligentia verbi
valet.

Vox viam verbo preparat vt recipiatur. vnde. Parauit lucernā chri-
sto meo.

In deserto. Foma penitentibus locū conuersationis; non frequē-
tia hominum; sed desertum. vestitus non mollis ad fluxum; sed asper. vic-
tus tenuis et inusitatus.

Lypice deserto significat scōz vitam a mūdi illecebribz segregatam.

Viam domini. Via domini ad cor dirigere cum seruo eius diligē-
ter audiuntur.

Ipse autem zc. Qui penitentiam predicat habuit penitentie p̄te-
dit. In eo vilitas vestis et cibi laudatur. quoz vsus in diuite arguitur.

Ipse autem. Iohannes in semetipso erudit penitentes et formam vite

exhibit in deserto habitans. de locis suis vivens pilos camelii vestiens.

Seruus dei non debet habere vestimentum ad decorum vel ad dele-
ctionem; sed tñ ad tegendam nuditatem. Inde iohannes pilis vestie-
batur.

Mora. In veste iohannis monemur ut asperis ut amur ad refrena-
tionem carnis. In cibo ut non arte paratis sed naturalibus cibis ut-
mur.

Mora. Habi-

ms et virtus conser-
vationem indicant.

Asperis vestitur; qz

vita nō palpanit s̄

aspera increpatō re-
darguit sic. Benimis-

na viperaz zc. Zo-

na pellicea circa lum-

bos; qz carnē suā cru-

cifuit cum vicijs et co-

cu. Mel et locustas e-

dit; qz p̄dicatio eius

turbis dulcis sapuit

dum christus putat.

Sed cito decidit; qz

non christus sed eius

p̄co esse apparuit.

In melle dulcedo.

In locusta alacer vo-

latus; sed cito deci-

dunt.

Tunc eri. Quia

nisi quis a malis ex-
eat non abluitur. Vn-

ape sequitur; bapti-

zat ab eo in ior-

qui descendit inter-

tatur; qz de superbia

veteris hois ad humili-

tate confessionis et ex-

mendationis descēde-

bant. Jam tunc enī

baptizandis exēpluz

dabatur confitendi

peccata et promittēdi

meliora.

In iordanē. Quia in eo figura baptismi p̄cessit. et ex nomine de-

centum de superbia exigit; quod congruit baptisatis.

Confidentes. Confessio peccatorū conscientie est testimonium timē-

sis deum. Qui enim timet iudicium dei; peccata non erubescit confiteri.

Perfectus timor solvit omnes pudorem. Confessio peccati pudorem ha-

bet. et ipsa erubescēta est grauius pena. Ideoq; inbemur confiteri pecca-

ta ut erubescētam patiamur pro pena. Nam hoc ipsum pars est timi-

tiū iudicij.

Multos pharyseorum et sa. His sunt ex hereticis indecorum; qz

pharysei obseruatōnū et traditōnū p̄ferunt iniquitaz. Unde et pharisei

id est diuini a populo per primātā infidiam dicunt. Sadiuci id est in-

siti. vendicant enim sibi qz non sunt. hi negant resurrectionem; dicentes a-

nimam interiē cum corpore. quiq; libros moysi recipiunt; prophetas re-

spiciunt. Hos venientes ad baptismū iohannes increpat; qz maxime indi-

gebant correctione et penitentia.

Progenies uiperarum zc. Id ē. venenati venenatorum filii;

qz bonis inuident eosq; persequuntur proximos ledunt ut patres eoz.

Vipera patrem suum occidit; sic inuidi prophetas qui erant patres

eoz.

Facite. B. Quasi di. Quare prius venena non deponitis. ut sic ad

baptismū veniatis. Facite fructum; non qualēcūq; sed dignum. Nō

enim par debet esse fructus boni operis eius qui nichil vel minus pecca-

uit. et eins qui granis cecidit. Sed inde de abraham gloriantes nolit

se agnoscere peccatores. vnde subdit. Et ne velitis zc. Ad humilitatem, p-

uocat. In superbia enim nulla est penitentia.

Discretio est in penitentia que timorem dei et metum penarum ante

oculos ponit recolēs antique turpitidinis. Sic dolor cordis in fletu e-

rumpit; qz sine dolore nulla sunt vulnera si vitalia membroz non fuerint

circummortua. gratia est que sentit. sentiens querit sanitatem.

Dico enim uobis. Ac carne retrahit ut cogent opera praedestinationis dei. Prima sunt induimenta fidei credere deum posse quicquid volunt. ut qui omnia te nichilo creauit possit te lapidibus vel te puluere filios abrabe formare.

De lapidibus istis. Demonstratiue ad illos lapides quos iusue de iordanie transferre fecit; ad quos quasi digitum extendens ait.

Josue duodecim lapides de medio iordanis in terram transportari fecit; et alios ex terra in eodem alveo restituvi per quos exceperat in dgo. et gentium ad incrementum transformatione prae signatur.

Vel gentiles lapides vocat; et sensus. Ne gloriemur te semine carnis; quia hi tamen sunt filii dei qui per gratiam sunt illuminati et interius suscitati. Suscitare signanter dicit; quod chultus sarum id est; ecclesiam acceptit et suscitat per gratias filios abrahame funto sine liberis. ne tantus patriarcha priuaretur. pmissis. In cuius rei praesagium olim deus te sara genuit filium.

Jam enim secundum. Ne autem vide rentur immunes si se a talibus sacramentis separarent communatur.

Securis christus qui ex manubrio constat et ferro. et humilitate que tenet et dimitte. Posita est; quia nisi per patientiam expectat; videt tamen quid est facturus. Ad radicem. et finem uidacis populi ut auferat te terram uiuentium eos qui in christo non credit. Vel securis sententia iudicij vel praedicatione euangelij.

Ad radicem. Nota nō ad ramos; sed ad radicem. Cum enim filii malorum tolluntur quid aliud est; rami in fructuose arborum absconduntur? Cum tota progenies simul cum parente tollitur; arbor radicatus absciditur; ne quid remaneat unde iterum aliquid germinis oriatur.

Radices sunt cogit atones; quibus plantati; vel luisum celo sustolluntur vel ad ima inferni mittuntur.

Arbor humanum genus huins rami alijs sunt aridi. et pagani incendio apti. alijs virides; sed sine fructu ut hypocrite qui speciem sanctitatis presentant sed intus vacui. alijs fructuosi; sed venenosi. et heretici qui predicando fructum parvum sed mortales. Alij. et catholici qui bonum fructum ferunt. Omnis ergo arbor que nō facit fructum ex et in igne. ut gentiles hypocrite; quia nullum. et heretici; qui malum.

Ego quidem scilicet. Ne videatur sua auctoritate minari; incipit aprire quae sit dignitatis cuius præsentia cominatur vel cuius beneficj plaudet.

Ego quidem baptizo vos in aqua. et. Tantum corpora lauo; quia peccata soluere nequeo. ut sicut nascendo praedicando precario; sic baptizando ut penitentes quos ego hoc signaculo ab impunitibus discerno; ad baptismum christi dirigam.

Nost me uenturus. Et si monco dignos fructus proprie facere subigam abducere; non tamen possum a peccatis soluere.

Fortior me est. Quia ego baptizo in propria; ille in remissionem. Ego spiritum habeo; ille dat. Ego regnum celorum predico; ille dat.

Cuius non sum dignus. c.p. Alij scribunt. Quis non sum dignus. cor. cal. sol. Potuit autem iohannes utrumque dicere. vel contextum vel diverso tempore. ut alijs evangelista hoc. alijs illud assumeret. Omnes tamē verū narrauerunt. Intendit autem in hoc offendere excellentiam christi et suā humilitatem. Vel secundum allegoriam calcientum est incarnationis my-

sterium. Corrigia: mysterij ligatura. Non ergo valet iohannes corrigit soluere; quod incarnationis mysterium non sufficit inuestigare. Vel nō sum dignus. cor. cal. eius. i. nomen sponsi michi non usurpo; nec sponsus credi vel dici sed amicus sponsi volo. Nos enī erat ut si quis eam que sibi copeteret accipere in uxore nollet. ille ei calcientum solueret qui ad hanc sponsus iure propinquitatis accederet. Iohannes ergo qui non sponsus ait. Non sum dignus cor. cal. sol. ac si dicat. Ego redemptoris vestigia non valeo denudare quod nomen sponsi non michi usurpo.

Vel simpliciter se humiliat. vel euangelij sacramenta non est dignus circumferre per dicando quod non sibi deputatum apostolis est commissum.

Non sum dignus explicare naturam diuinitatis ad humanitatem. Vel non sum dignus euangelij per dicatorem portare. vel nomen sponsi usurpare.

Iohannes ut puer homo spiriū dare non poterat quo remittitur culpa. Christus vero dat; quod de et baptizat in verbo te quo dicitur. et vos mundi estis. propter dominum quod locutus sum vobis. et alibi mundans eos lauacio aq. in proprio vite sanctificare.

In spiritu sancto. Vel spiritu sanctificationis. et igne. et probatione tribulationis. Vel spiritu in precepti abiuit. post si quia macula subrepit igne purgatorio ad purum exiret. quod de leuioribus credendum est peccatis. Unde in leuitico super altare semper ignis missus de celo ardebat. et ignis divini amoris. qui omnes in christo. et qui super altare offerunt quasi rebaptizant et exurit carnis corporis victoria.

Cuius uentilabrum. Ventilabrum in manu est examen iudicij quo discernuntur lenes et vacui a fructu boni operis. In manu; quod pater non indicat quenque. sed omne in deo fit. **P**ermundabit. id est. quotidie a variis temptationibus mundat. Vel permundabit dum ob manifesta peccata peruersus te ecclesia ejacatur vel post mortem damnatur.

Paleas autem. Palea de origine unde et tritici oriuntur. et de semine. et zizania vero de diversa. Palea ergo sunt qui i fiduci sacramenta imbuuntur. sed solidi sunt. Zizania vero quod est opere et professio secessunt ab electis. De his dī. qui non credit iam indicatur est. et idō non fit hic mentio te illis.

Inextinguibili. Quia non extinguetur neque extinguet cruciatos; sed eternali puniet. dī autem ad differētā illius de qdī. Igne nos exami. scilicet. **L**unc uenit. Quando iohannes predicabat et baptizabat. scilicet ihesus trinitas erat anno p̄ ostendens nullum tebere sacerdotem vel predicatorē fieri nisi virilis etatus. Hic iti se tricenarius regnum egredi subcepit. dauid regnum ea etate inchoauit. Ezechiel prophetiam promeruit.

Beatib[us] his de causis ut baptisma iohannis comparari. et ut quod hoc erat omne impleretur iustitia et legis humilitate. et ut aq[ue] sacrificia per collubaz in lauacio adueniēt spissantem ostendere. Venit enim non necessitate abluciois. sed ut nemo quantumlibet sanctus baptismi grām superfluum indicaret.

Agalylea in. Galilea transmigratio iordanis descendens. Qui ergo vult baptizari transmigret a vicis; et descendens humilietur.

Sine modo. Sine modo me a te baptizari; ut postea quod a me queris in spiritu baptizeris. Sic enim decet nos dare exemplum in implectione omnis iusticie; ut discant omnes neminem sine uita baptismi esse perfecti.

Sic enim de. Id est. per humilitatis exemplum reducere ad vitas

et ostendere qd nullus pfecte sit iustus sine baptisme. Si enim de spiritu sancto natus non deditur; quantum agis necesse est alij qd iustis etiam a minoribus baptizari. Hinc decet impleri primum omnem iustitiam scz per quaz omnis iusticie summa ab omnibz teinceps impletur ut nullus ex operibz neqz ex arbitrio glorietur; sed sciens se reu iusticie dei sit sub iecus. Ideo quisquis est renatus ex aqua & spiritu iustus dicitur: qd hoc implet per quod omnis iusticia impletur ex gratia; quam primo tecum implet christum non ex indigentia sed ex mysterio; vt renatus filii us tei omes renatos filios dei fratres sibi faceret.

Dic-i subdendo seruo & inferiori. Om nem iusticiam-i humiliatem que est omnis iusticia. Et perfecta humilitas habet tres gradus. Primo est subdere se maiori et se non preferre eqz hic vocatur sufficiens qd sufficit aliquem sic humiliari & iste gradus omni iusto est necessarius. Secundus gradus est subdere se equali; nec preferre se minori; hic dicit abudans. Tercio est subesse minori in quo est omnis iusticia. Hunc christus implet; qui vna partem habet qd in unitate colitur et perficitur. Aliud modis distinguuntur; qd minus perfecti non sic in unitate cumulan tur.

Tunc dimisit. Cum tali ordine cognouisset impletandam iusticiam. Dimpli; qd vera est humilitas quam non deserit comes obedientia. Spiritus in momento cum docuit quod prius nescivit; et ideo qd prius timuit humiliter. Deutonim implet.

Baptizatus autem z. Christus aquas baptismi sacrificavit; qd cuius est creare eiusdem est & sacrificare.

Sicut homo constat duobus; id est: corpore & anima; ita dno renatur. aqua qd purgat sordes & conseperit christo & igne spiritus quo co flagrant ad celum rapinum. Sic ecclesia post baptismum culmen virtutum quibusdam incrementis appetit. vt christus baptizatus ex aqua ascendi. Qui post baptismum ascendunt; qd ad virtutes proficiunt & qui prius carnale & filii ad eum spinales & filii tei.

Aperti sunt ce. Et hoc ad impletionem iusticie. Non enim tunc primi sibi patiencie celestia vel spiritus sanctus est datus; sed nobis per acceptum baptismum aditum celi patere & spiritus sanctum dari monstrauit. Non celi aperti. qd spiritus sanctus venit. qd vox patris insonuit z. huc mystica sunt in nobis.

Pater renatus aditus in celum per christum qui per adam clausus fuit.

Sicut columbam. Verum corpus formatum ad horam habuit in specie columbe qd alter spiritus ab hominibus videri non posset sicut columba; non quin vera columba esset; sed qd spūs in corporali specie non tam ipse corpus. Ita te hac figura sentitur sicut de alijs in quibus te apparuit que expleto officio resolutebantur.

Bene spiritus in columba (que simplex & mansueta) descendit; vt & sine nature simplicitatem & cum in quem descendebat mittem miserice die preconem datoremqz indicaret. Similiter omnes baptismi renati vii. virtutibus in columba significatis debent repleri. Columba a malitia fellis est aliena; in quo prohibemur ab ira. Nullum ore vel vnguibo ledit; in quo notatur innocentia. Nec minimas aniculas innadit in quibus alie aues se & pullos suos nutriunt; in quo prohibemur a rapina. Puro velie gra no; in quo notatur abstinentia. Alienos tanqz pullos suos souer; ecce caritas. Semitum dat pro cantu; ecce compunctione. Super aquas sedet vt ac cipitrem p̄quisa in aquis umbra declinet; ecce sollicitudo.

In columba super dominum spiritus apparet; qd venit nos permanet in eternam colligere. Super discipulos in igne; quos ad consumendam tribulinem peccati contra seipso veniebat accendere.

Ad adam peccando celum amissit; christus a spiritu sancto per columbas glorificatus apparet. Flammaz vibrantem que viam prohibuit aqua baptismi extinxit; qd aqua est contraria igni.

Complacui. Id est: b̄nplacitu meū constitui. vt tu in quo nichil nisi bonū placeas; & per te alij non in se; in te. i. e. fide & caritate uniti; placeant.

Tunc ihe duc. est z. Post baptisum: qd nulla est mora a temptatione. Ut mox doceat in deserto pugnare: doceat baptizatos de mundo exire i quiete dico vacare; sic filij israel p transiit maris per desertum ascendunt et manna comedunt donec veniat ad terram promissionis.

Tunc ihe. Hic est ordo recte conuersationis vt post acceptam spiritus sancti gratiam contra dyabolum artus accingamur & mente seculum deserentes vite eternae gaudia qsi manna eliriamus deferti.

ibi fit tentatio: quia

non an hostis se erigit qd hō de mundo exit. Lenet enī sub legibz suis eū. In dehorto pugnat aspis; qd adā i paradise delicias affluens vita est oblectamentis.

Tento. In illo deserto qd est inter hierusalē & yericho christus dyabolus vicit; ubi figuraliter dixerat adam incidisse in latrones & cum viisse. Latrones aut ibi habitasse probat locus qui dicitur domini sanguis ppter effusionem sanguinis que ibi fiebat. Ea via samaritanus descendit; qd carne indutus; easdem tentationes sustinuit.

Spiritu. Sancto qui quos replet ad pugnam mittit fortis. Sine hoc sp̄ qui ad pugnam vadit cito cadit.

Tentaretur. Non tentatur a dyabolo; nisi qui ad desertū exiit id est: bono studere ceperit.

Et cum ieuinaslet. Jeunat vt tentet. tentat qd ieuinat. & exemplū ieuinandi nobis dat; & qd ieuinat diuinus est potentie.

Mosyes & helyas ieuanauerunt; n̄ et x̄tute vt xp̄s: sed moyses sustentata eloquio tei helyas aut fortitudine cibi. Nec dicunt illi duo elunisse; sed christus vt hō elurit; vt celestus significat aut desiderium n̄re salutis.

Ecce cōuenit legi; qd moyses accipit; & pp̄his qd p helyā. xl. diebū. iii. partes sunt mūdi te quibz xp̄s suos congregat. & x. p̄cepta legis quibz suos cōtra mūdi oblectamenta armat. Jeunat xl. diebū an morē cibo indigens. q. d. in tpe agonis abstinet a desideriis sc̄li. comedit p̄ reūrēcōz xl. diebū abo n̄ indigē. q. d. Ego sum vob̄ consolo & cibz oibz diebū. Un Ecce ego rōsū o. d. z. H̄is chi dū viā dñi carpimus; a vanitate seculi ieuinamus. & futuri promissione reficiamur.

In pugna xp̄s agit cōtra gulā ieuinādo p̄ quā vīcē ē p̄m̄ hō. H̄ula libidines inflāmat; cōcupīz carnis nutrit qd repugnat legi mētis. h̄ec nisi prius refrēnet; frusta cōtra alia laborafer. xl. diebū. hic nūer̄ totū t̄p̄s designat qd xp̄s cī suis dīnicat. In h̄ nūero dīge leges p̄ abstinentias cōplent; qd xl. decalog⁹ mādator⁹ & iiii. euāgelia resonat. h̄ū ieuinātu ē nos h̄ nūero acī dīnicare ad diluenda p̄cā qd fūt dū motu carnis violat caritas. & sic qdā h̄ sum⁹ sp̄ p̄cā plorēm⁹; qd h̄ nūero p̄ns vita oīdit.

Postea elurit. Hoc ē vere hūanitatis. & qd h̄ est occasio tētadi. La

ter potefas pater infirmitas.

Et accedēs. Quia esuries ē signū infirmitatis. Et sic nob̄ i abstinentia ī tētāto. Per exteriorē infirmitatē xp̄m tētātē in qd nullā legē peccati inteniebat.

Si si d̄ es. Alīnd hor̄ explorātis est; alīnd tentantis dū tētū confiter

videtur et homini illudere conatur. Sic enim tentat ut exploreat quod vere tur. Dic explorat ut tentando decipiat.

Cifilius dei es. Non erat filium dei venisse in mundum seu per prophetas; seu per angelos nunciantes; seu per iohannem demonstrantem; sed quod humilia in eo videbat; quod deitate suspicatus est; ex superbia ei in dubium venit. Unde et callide exquirit. Nec indignum fuit christi tentari qui venerat occidi; ut tentationes superando nobis proestate daret superandi tentationes; sicut sua morte tulit nostram mortalem litatem.

Christus non nisi post baptismum se tentari permisit; insinuans ad se euntes grauiores passus tentationes.

Conadet eum panem de lapibus secum relevare; non quod eius curat salutem; sed ex mutatone cognoscat virtutem; et si purus homo esset; panis ob lectamento illuderet eum patienti.

Cribi modis fit tentatio. Suggestione. delectatione. consensu. Christus vero sola suggestione tentatus fuit; quod delectatio peccati mente eius non momordit.

Scriptum est. Non virtus potest te; sed scripturam auctoritate docens nos magis doctrinam quam raulis pugnare.

Non in solo pane. Quasi diceret. Persuasio tua tentatio est; quod agis de cibo corporis et non de cibo mentis. Inferior pars hominis pane sustentat; alia vero dei reficit; quod vero agis in inferiori; patet quod tentator sis.

Sed in omni uerbo. Omne verbum caritas; in qua complementur omnia que procedunt de ore dei; quod cuiuscum ministerio dicantur; non enim sunt sed dei. Sed si aduersum quid inseritur hoc non est dei. De uno verbo sapientia dei procedit quicquid loquuntur sancti qui sunt os eius.

Tunc assumpsit. Prima et ultima tentatio in deserto. media quod hystorialiter virtus fuit postquam regressus est hierusalem. Quia mattheus non secundum ordinem hystoriam; sed secundum temptationem adegit prosequitur. Lucas ut res gesta est.

Quia ex responsione christi virtus et incertus remansit; post primam ad secundam accessit temptationem.

De permisit se assumi; non infirmitas fuit sed patientia. In dyabolo vero non virtus sed superbia.

Nota hec omnia corporeis sensib; esse completa; nec mirum si se permisit circumferri; si sic accipitur assumptio; qui permisit se crucifigi.

Supra pinaculum. In palestina tenuer plana erant tecta; et ibi erat sedes doctorum; unde populo loquerentur ubi multos cepit vana gloria honore magisterii inflatos.

In eo igit loco christus tentat in quo multos deceperat. Num autem non consentit docet eos qui in sublimi sunt vana gloria non moueri.

Dyabolus alta petit; ad altera superducendo peractaria; ut precipitare possit. In hoc quod christus se in altum tolli permisit; sed monenti cadere non obediuit; ostendit ut cuiuscum bona et alta imperanti obediamus; sed precipitare volenti contraemus.

Si filius. In omnibus temptationibus hoc agit; ut intelligat si filius dei sit. Sed christus sic responsum temperat ut ambiguum relinquat.

Quia uba adiuuice coferunt; in spiritu dyaboli apparuisse verisimile est.

Mitte. Hec vox conuenit illi qui omnes precipitare satagit. In quo infirmus ostenditur quod nulli nocere possit; nisi prius ille se deo:sum miserit.

Suggerebat enim ut aliquo signo exploraret quantum apud deum posset. Sed nemo debet tentare deum quoniam habet et humanam ratione quid faciat.

ciat. Unde quodvis omnia possit; aut tu suis. Si vos persecuti fuerint; in una cunctate fugite in aliam. Et ipse idem fugit et abiit et latuit. Nunc autem potentiliter te templo discenderet quod per iactantiam se precipitare. Postquam deficit humana ratio; commedit le homo tecum non tentacio; sed tenore considerando.

Quia angelis tecum. Beda. Quod bene dicitur de corpore dyaboli; sive male interpretatur de capite; quod si hoc dicit de christo; cur non; hoc quod

ibi contra se dicitur.

Super aspidem et basiliscum ambulabis; et concubabis leonem et draconem. Sed auxilio angelorum; quasi ad infirmum loquitur; de sua cocculatione tacet.

Terum assumpsit tecum dyabolus. Super montem superbie ois ararus erigitur sus rursum. Scriptum est. Non

tentabis dominum deum tuum.

Et vice tamen non cessat.

Terum assumpsit cum dyabolus.

Super montem superbie ois ararus erigitur

alta pennis.

in montem excelsum valde; et ostendit.

Quia omnia momentanea sunt; non quod dyabolus; sed virtus diuina hoc possit.

Quanta est ei gloria trahere ad vicia.

Tentatio de ambitione.

dicit ei. Oia regna mundi et gloriarum.

Non hoc possit. Regem te faciam.

ecorum et dixit ei. Nec omnia tibi.

Tentatio de auaricia.

Quod esset caderet.

In superiorum

bis dabo; si cades adoraueris me.

A potestate quam habebas retro.

In ignem eternum.

Qui saluti adiutorius.

Luc dixit ei ihesus. Vade i sathan.

In pentente.

Scriptum est enim. Domini

plauenter; sed vanitatem mundane pompe quam amabat quasi speciosam ostendens facere amari volebat. Velscens dyabolus quod christus regnum sibi tolleret; ostendit ei omnia regna mundi; non persas vel medos; sed quomodo in hominibus regnaret mundanus. Vels per gulam; vel per auariciam; vel per alia; ut suades quod volebas ei sibi subiectus. Lucas dicit in momento libi omnia ostensa; in quo non tam celeritas conspectus quod cedre fragilitas potestatis exprimitur.

Ostendit deus in momento totam terram promis; virtute dei tatis ita modo actum est.

Ostendit ei omnia regna. Sicut partes terze in quibus vnumquod quod regnum positum erat. Sicut si aliqui dicant super montes. Ecce ibi rome; non ipsam ostendendo; sed partem terze in qua posita est.

Omnia regna. Omnia concupiscentia in mundo in quibus homines regnant. Veli simpliciter totus mundus illo suggestente ab eo in monte vultus est.

Et gloriam eorum. Non quod eam concupiscentia oculo intueretur si cut nos; sed sic hec ostensio fuit in mente sicut medici vident morbos sine lesione.

Hec omnia tibi dabo. Hec de arrogantia dicit; non quod totus mundus suis sit.

A principio quod tei erat ut sibi usurparet dyabolus laboravit; vnde in eis coleretur ydola inuenit.

In his tribus notantur. gula. auaricia. superbia.

Rab. Lucas auariciam medianam ponit; ultimam superbiam secundum morem presentis temporis; quia superbia post omnes virtutes sequit. In his tribus. Gula. auaricia. superbiam. omnia via sibi federata sunt perempta. Virtus de gula non tentat de libidine vel ceteris que de gula nascentur. Sic etiam in alijs omnibus que in mundo sunt ut amissio et carnis et concupiscentia oculorum et superbiam vite. In his tribus omnia generata temptationum comprehenduntur.

Scriptum est. David golyam tribus lapidibus de torrente prostrauit; et christus dyabolum tribus testimonij de lege.

Dominum deum tuum. Hoc vel ad dyabolum dicitur; non quod

er denotione sit impleturus; sed ut econtra q̄ ipse moliebatur scriptum ostendatur. q̄ nō ipse sed deus sit adorandus. Vnde non dyabolo sed sibi scđm humanitatem et ciblibet homini hoc preceptum esse insinuat. simili liter et illud. Non tentabis dominum deum tuum.

Dominum deum. s. filium et patrem et spiritum sanctum: qui est unus deus. deus adoratur et specialiter ei propter se seruitur.

Hic ostenditur q̄ homo christus: ut deus et dominus sit adorandus ex debito.

Seruies. Ḡece latrofis lat̄ fuit d̄i Seruitus communis deo et homini et cuiq̄ ḡece dulia dicit. Illa d̄o que soli deo debetur. latraria distincte. vñ ydolatria. q̄ quod soli deo debet ydolis dat.

Nota dyabolus in his vinci in q̄ib adam vicit. Quē de gula tentavit: dū de ligno verito gustare roganit. De vana gloria: cum dixit. Eritis sic d̄ij. de anaricia cum ait. scientes bonum et malum.

Accesserunt. Non quasi tunc pri mū adentes: sed agō nem domini. p̄cūl as picientes: ne videatur eoz p̄ficio egū isse. vel vicisse. Sed ut ille virtus abijt pa rati ad obsequio ve nerunt. Sicut in hoc agone militia nostra p̄struitur: ita in obsequio an gelor gloria remuneratio docetur.

Cum autem audisset z̄. Hic mattheus sicut marcus et lucas pretermisit primum aduentū domini in galyleam. postq̄ baptizatus est: ubi aquam mutauit in vinum. et cum matre et discipulis capbaraū man sit: a qua ascendit hierusalem. ppter pascha. Inde venit in iudeam et bap tizabat: cum iohannes in enon iuxta salim baptizaret. Postq̄ d̄o tra ditis fuit iohannes: iterum abijt in galyleam. Cum audissent p̄b̄i q̄ ba ptizaret: plures faceret discipulos q̄ iohannes fecerat. de quo reditu in cipiunt tres euangeliste. Iohannes vero probato aliorum euangelio te veritate dico: vidit aliqua deesse. et maxime q̄ primo anno predicationis sui gesserat iohannes. pro quibus a fratribus rogatus scriptis euange lium quod alij p̄terierant ante traditionem iohannis: colligens scili et gesta viuus anni in quo et passus est post carcerem iohannis. Vñ etiā dicit. hoc fecit initium signo iohesus. Et iterz̄. Nondū iohes missus erat in carcerem.

Iohannes traditus. Quod erat propter euangelium. Ihesus hocdem perfectus p̄dicans ad tempus cedit et fugit: ut sit exemplum suis.

In galyleam. Dūs sunt galyleg. vna dicitur iudeorum. altera gen

Nazareth. Vnde christus nazargus dicitur: vicus est in galylea iuxta montem thabor. Capbaraū opidum in galylea gentium iuxta stagnum genezareth situm in terra z̄abulon et neptalim. ubi prima captiuitas hebreorum ab assyriis. Vbi ergo prima legis oblinio: ibi prima euangelij p̄dicatio: ut et loco quasi medio afflueret ad gentes et ad iudeos.

Alleg. Q̄ relicta nazareth transit capbaraū: significat q̄ de flore figurarum legis ad fructum spiritualium qui in euangelio est: transire nos doceat. Hęc vero spiritualia sunt in villa pulcerima. id est. in ecclesia. que marinaria: quia iuxta fluctus seculi posita quotidie tunditur. et homines illecebris mundi innolutos rebus euangelij capit. In finibus autem z̄abulon et neptalim sita est: quia in medio gentium ad dilatandum verbum dei fortius consistit: ut credentibus refugium: perditib⁹ ostendat fidei portum.

In finibus z̄abulon. z̄abulon. habitaculum fortitudinis. Per psalmū dilatatio.

In hijs tribubus fuere viculi de quib⁹ apostoli. Vñ principes z̄abulon et pain-nep.

Terra z̄abulon z̄. Rab. Quod primo positum est pretermittit euangela. s. P̄mo tempore alle. est terra z̄abulon et terra neptalim. si

cut et quod in medio est scilicet. Nouissimo aggranata ē via maris. Quod ideo facit quia intendit ostendere initium p̄dicationis christi: et ideo quod mysticū est tangit.

Via maris z̄.

Ecclesia que iuxta mare scđi ipsa est trans iordanem. id ē per baptismum de pristinis errorib⁹ errata. Galylea. id est transmigratio est facta. et q̄ne prius sub gentili ritu in umbra mortis et carnis luxu est versata: christo p̄ dicāte per fidem christi illuminata est.

Galylea gentium que est in tribu neptalim: vicina tyriis: dividitur ad differentiam galyle illius que est in tribu z̄abulon q̄ ē iuxta tyberiadem.

In illa autem que dicitur gentium: salomon viginti ciuitates dedit yram regi tyri in sorte tribus neptalim. In vrisq̄ immoratus est christus: q̄ pro figura eorum qui vocandi sunt de gentibus ea que gentiū est hic me moratur.

Populus. Aug. p̄plus iste qui prior duxsus est in captiuitate. et in tenebris v̄. auctor erat: prior lucem p̄dicationis christi vidi. Deinde in omnes gentes euangelium disseminatum est. Unde sequitur: habitus in regione z̄.

Umbre mortis. Mors est in inferno. umbra huius mortis sunt peccata que nunq̄ sine morte. Qui ergo vult fugere mortem: vult vnam.

Ex inde z̄. Postq̄ baptizatus est. Baptismus ydoneos facit ad p̄dicandum.

Exinde id est tradito iohanne: quia lege desinente sequitur euangeliū: et euoram sol. Humilis magister qui doctrinam discipuli non impedit: sed expectat donec consummet cursum suum. In quo docet ne quis ab inferiori persona sermonem contemnat. vnde apostolus. Si cui reuelatum fuerit: prior taceat.

Penitentiam agite. Eadem que p̄co p̄dicat: ut ostendatur non aliis q̄ qui in voce clamauerat. Christus enim verbum quod clamat in iohanne organo. et in omnibus qui ab initio aliquid divinitus dixerunt: et tamen iste solus vox quia per eum p̄glaus verbum ostenditur quod alij longe nuncianerunt. Inter enim vocem et verbum nichil est medium: sed ut vox sonuit mox verbum percipitur: sicut iohannes clausus destitutus christus virtutibus claruit. Vnde iohannes est figura prophetarum et legis: qui vere sunt vox clamantis sapientie dei: quoz iohannes est finis: quibus cessantibus solum verbum quod in cōsonuerat per se ostenditur.

Rab. Hęc p̄dicatione christi in capbaraū choruscantibus miraculis incepit. dicitur post annum a baptismō incepisse vel scđm alios incepit calis maij. ut in eodem anno fuerit baptizatus et ieiunauerit: et aliquatis diebus interpositis: quibus fecit que iohannes scriptit. Baptista in carcero p̄dicare cepit.

Qui vocatur petrus. Vel q̄m primū andreas adduxit eum; hoc nomen indicū est ei. dum dicitur: tu vocaberis cephas quod inter pretatur petrus. q̄q̄ bic videtur te futuro promittere. Vel q̄m confessus est. Tu es christus filius dei viui: dictum est ei. Tu es petrus. et super hāc petram edificabo ecclesiam meam.

Beda. Petrus agnoscens. Andreas virilis. quod doctoribus conuenit: q̄ hi soli magisterio sunt apti: qui sapientia luce illustrantur. et p̄ceptis tui obediunt. et alijs viriliter suggestur.

Bene primum pertinet qui vocat obediens: et andreas: qui vocatur fortis ponit: q̄ sine obediētia nullus intrat. sine fortitudine nullus perseverat. et hec germane sunt virtutes. Quia vero primus homo in obedientia exiuit: secundus obediens ingressus est.

Rab. Matth̄ dicit post habitacionem capernaum discipulos vocasse. Iohannes dicit q̄ post aquam in vinum cōuersam venit ihesus capernaum et mater eius et fratres et discipuli. Sed incertum est utrum illi iam adhessissent ut hic recapitulo dicatur: q̄ prius factum est. descendit se cum eo dicant discipuli: non q̄ tunc discipuli: sed q̄ futuri. Ante autem q̄ veniret ihesus in thana galilee andreas petru adduxit: sed nondū discipuli.

Mittentes rete. Quia quos sepe terrenis lucris int̄bare considerat. celestibus desiderijs aduocat: et per eos retibus euangelij alios de profundo iniquitatis eripit. vñ subdit. Venite post me: f. u. f. p. ho. Mattheus et marcus et lucas dicunt petru et andrea te pescatore vocatos in galilea. Iohannes iuxta iordanem ad testimonium iohannis baptiste primo andream secutum esse cuo alio cuius nomen tacetur. tunc petru tertio p̄cipuum. Sed tunc iuxta iordanem viso domino: non ei inseparabilis adhucserūt. Sed cognito quis esset: cuo mirati ad propria sunt reuersi.

Piscatores. Piscatoris per pescatoria vadit loca. Mystice. Dū incarnatus carnem suscepit: dimidius videt in mari mūdi spūales pescatores: et alijs quid essent ostendit quos ab eterno p̄guidit.

Continuo. Perfecta obedientia est sua imperfecta relinquere. Relectis retibus: q̄ si postea resumunt: non cupiditate et proprietatis amore. In his datur forma voluntibus sequi.

Mutatur intentio non pescatio. mutantur retia in doctrinam. cupidas in amorem animarum: sicut mare scilicet: nauis ecclesia. pisces boni et mali homines.

Vidit alios duos. Ecce in his quattuor numeris euangelistarum prefiguratur: qui animas a mūdo extrahunt te quattuor partibus mundi.

Bini et bini vocantur: q̄ caritas non nisi inter duos est. Vocatio dicitur vel secundum electionem gratiae: vñ dicit: quos et vocavit xx. Vel secundum illud. Multi sunt vocati.

Queritur quo mattheus et marcus dicant binos vocasse ihesum. pri mo petru et andrea: postea iacobum et iohannem: cuo lucas dicat in magna captura piscium petri et andree socios iacobum et iohannem fuisse vocatos: cuo retia trahere non possent: et ihesum petro tandem dixisse: Noli timere: et hoc enim iam boies eris: ea simus: eos tamen subductis ad terram nauibus secutos fuisse. Sed qd̄ lucas dicit prius factus est: nec tunc sunt a domino vocati: sed tamen predictum est petro q̄ homines caperet: non ut postea pisces non esset capturus. Unde et dicit: subductis ad terram: nauibus: quasi redendi cura. Postea vero (ut mattheus et marcus dicunt) bini vocati sunt: et iussi

sequi. Ideo autem pescatores illitteratos misit predicare: ut fides in virtute dei non eloquenter hominum putetur.

Zebedei et. Zebedetus fugitivus: i. dyabolus. Jacobus supplantator: qui admittitur a iohanne: i. a grā dei.

Et vocavit eos. Vocavit et alios: sed sufficit nominare istos. Circubat. Coadiutoribus vocatis predicationi insitit: docēs impigeresse debere doctorem.

Docens in xc.

Docēs de morib⁹ virtute acti⁹ subditos. Predicās de futuris virtute contemplatione perfectis.

Docēs naturales iusticias castitatis: et humilitatis et similia: que homo naturaliter habet. Predicās enāgelium regni: ad euāgelium pertinet mysterium iusticie: bonum initium: beatitudinis promissio: peccatorum remissio: adoptione: resurrectio: celestis hereditas: angelorum societas.

In synagogis. De oculis doctor in vacuum discurrat sed rbi sunt plures qui dicet.

Euāgelium regni. Quia infuscia est molesta vineti in carne laboris infusio non suscipitur: nisi merces operis exspectetur. Ideo christus euāgelizat beatitudinem: ut excitet ad

boni operis patientiam.

Ecclans. Curare languore et infirmitate non fuit magnū cuo potestea moritur. Sed ideo factum: ut sic erigerentur ad regnum moraliter instruens p̄dicatores etiā terrena subditia ministrare: et sic ad regnum trahere.

Et abiit opinio. Opera salutis sine fama boni odoris non satis resistent auditoribus: nec fama sine opere profitit: sine quib⁹ forma vera sacerdotis non commendatur.

Fama propter proximū est necessaria: et maxime p̄dicatores hec predicta bona opera sequitur.

Abiit opinio eius: i. fama eius in totā syriā. Syria est oīs regio ab efrate usq; ad mare magnum: a capadoccia usq; in egyptū in qua est: patria palestina in qua iudei habitat. Syria interpretat elata. Galylea volubilis vel rotota: i. mundus qui et superbus et ad ima semper rotatur: in quo fama christi innotuit per p̄dicaciones apolorum: p̄ quos saluati sunt demoniaci: i. ydolatre: lunatici: i. instabilea: paralitici: i. remissi: et torpentes: paralisis: grece: lati: dissolutio.

In totā syriā. Usq; ad fastigium vere laudis per incrementa boni operis. Decebat magistrū pontificū testimonii laudis habere ab his qui foris sunt: unde talibus infirmitates mox liberius panduntur.

Demonia habebat. Allegor: Demoniaci: ydolatre: Lunatici: instabiles. Paralitici: dissoluti: et fluentes. Lunaticos dicit illos quorum morbus in ascensione crescit longe: non q̄ hec insaniam sit per lunam: sed dyabolus qui insaniam facit lunaria tempora seruat: ut infamet creaturam in creatoris blasphemiam.

Lunaticos et paraliticos. Inter hos fuerunt quidam de quibus marcus et lucas plenus agunt.

Curauit. Curat corpora: ut paratus audiant inuisibilitia. Alter parum erat mox mortitatis curam impendere.

Decute sunt xx. Quadripertite turbes: s. alijs propter celeste mysterium ut discipuli. Alij ob curationem infirmitatum. Alij sola fama et curiositate experiri volentes si veram esset quod dicebatur. Alij inuidiam

Mattheus

volentes eum accusare et in aliquo capere.

C. V.

Cuidens autem iher. Hunc rei consentit lucas dicens: Factus est autem in illis diebus exiit in monte orare, et erat pernoctans in orione tei, et cum dies factus esset vocauit discipulos tuos et elegit XII, et ipsos quos et apostolos nominauit. Sed lucas dicit post descendit de monte in loco campestri eundem sermonem turbis predicasse stando. quem mattheus dicit habendum in monte discipulis sedendo. Potuit autem esse ut in monte XII eligatur, quod mattheus auctor dicit: et elecatis sermonem illum tunc haberet quem mattheus dicit lucas preterit. Et postquam recesserunt, et alterum sermonem similem turbis fecerunt, quem mattheus tacet: lucas dicit. Vel potuit dominus primo esse cum solis discipulis in eminentia montis: quoniam ex eius XII elegit, deinde cum aliis descendit se in aliquam cœlum, que non esset in monte et multas turbas capere posset, et ibi stetit se donec turbes cogregarentur, et post cum se discesserunt propter discipulos venisse, ita illis et ceteris unum sermonem habuisse: quem dicit mattheus et lucas diverso narrandi ordine: sed eadem rerum veritate.

Cuiusque sequitur: non ascendit. Unde alius sermo eius fit in campestri. Non enim omnes omnia possunt quod verius putatur quoniam idem virtus simul possit videri factus.

Ascendit. Docens suos ascendere nec in turba remanere: altiorum doctorum iusticiam quam illam que est scribant et phingant.

Ascendit ipse mons in monte: ut altiora virtutum culmina doceret, et eleviam supra quam sedet. Predicans preceptum domini sublimius erigendam ostendit quam eadem doctrina regis ad finem scilicet plenius erudiret. Apostolos prominentiam abducit: ut a monte prius suscipiant montes pacem propositam.

Sedisset. Ihesus humanitas per quam cognoscitur. Unde. Et manus eius non cognovit ante incarnationem.

Accesserunt. Ut vicinus audiatur: qui ad implendam animo sperat.

Et aperiens. Aperio oris profunditatem significat sacramentum. Quasi abyssum: quasi thesaurum aperuit: quasi fluminum paradisi. In hoc modo nonum testamentum in cordibus filiorum scribit incipiens a beatitudine: qui in monte synai vetus testamentum in lapidibus servus dedit incipiens a terrore.

Beti pau. Omnipotens natus diligenter est attendendus. Incipit enim beatitudo ab humilitate. Benti paup. spū. et in vi. et sapientia. et contemplatio beatitatis pacificas totum hominem suscipiens tei studinē. Benti paci. q. f. d. v. Octava ad caput redit: quod collatum est ostendit. In prima igitur et viii regnum celorum noitat. Septem sunt quod perficiuntur: viii clarificantur: et quod perfectum est demonstratur. His septem gradibus cognitum leptiformis opatio spū scilicet quam prophetas describit. Sed ille a summo hic ab initio: quod ibi docet filii tei descendit ad ima. hic de imis ad solum dinē tei ascensur. In his primis est timor: qui hic cognovit hominem humilium: de quibus dicit benti pau. et non inflati non alta sapientes: sed timetes. Secunda est pie tas que conuenit mitibus. Qui enim pie querit honorat sancta: non reprehendit: non resistit quod est mitem fieri. Tertia scientia que conuenit lugentibus qui didicerunt quibus malis nunc vinci sunt: quod bona petierunt. Quarta: fortitudo que conuenit elientibus et sitiensibus: quod desiderantes gaudiū laborat de veris bonis: et strenuis cupientibus averti. Quinta psalmus quod pauperem misericordib; quod unum remedium est de tatis malis erui: dimittere alijs et amodare si nobis volunt fieri. Sexta intellectus quod pauperem misericordia purgato oculo potest videre quod oculus non videt. Septima: patientia quod pauperem pacificis in quibus nullus motus est rebellis: sed omnia obtemperant spiritui. Unde premium diuine nominatur pro competencia singulorum. Pauperibus regnum celorum quod est perfecte sapientia: quod dicitur. Initium sapientiae timor

C. V.

domini. Mitis hereditas: quod testimoniū patrii cum pietate querentibus. Lugebō consolō: quod sciētibus quibus meriti sunt. Elūtētibus et sitētibus saturitas: quod certātibus et laboratibus refectio. Misericordia: misericordia quā alijs impendunt. Unde dicitur corde: quod purgato oculo visio dei. Pacificis: dei similitudo: quod formatum ad ymaginem dei.

Che singula beatitudines ut impletāt postulat suffragium: vii. dono: et dono: et beatitudinē in oratione dominica vii. paciō oram? Ecce quae sapientia dei cuncta huius mundi: et beatitudinis paciō ex dono spiritus sancti donum p̄ce orationis quā Christus cōpositus iperat.

Septē quippe sunt dona: sed vii spiritus.

Septē petitiones: vii

vna oratione. Unam pe-

tij a domino hanc re-

quirā. Septē virtutēs

beatitudinis una caritas

Cre. Beati paup.

spiritus. Quia non necel-

sitas: vii fides et teno-

tio paupertatis bea-

tos facit: ut contemp-

tis omnibus deo vivat

Hec habet duas pa-

tes: rex abdicationē.

et spiritus contritionem

ut etiam bonus se in-

utili et ceteris reputet inferiorē. Beatitudi-

do ista in spe pueriēdi

Pauperes spiritus hi-

lunt qui omnia habent

et nichil possident.

Pauper spiritus est

hunc corde pauperē

spiritus hunc: nutrit cuius

est huncitas.

Sicut initium sa-

pientiae timor domini: sic paupertas est principium beatitudinis.

Beatimi. Virtus est quod malis moribus dominante, perfecta virtus est moris possit

Mitis est quem mentis asperitas seu amaritudo non afficit: sed sumpli-

citas fidei ad omnem iniuriam sustinendam instruit patienter.

Virtus est quae non rancor lira afficit: sed oia equanimiter sustinet. Huius virtutis: quod

magnus magistrus se facit dominus: quod non faceret nisi via summa perfectio ista habeat certitudinem.

Iudicium sine misericordia fieri ei qui non

luit misereri.

Non est ipsi misericordia consequēt

mansuetus non irritat vel irritatur: non nocet vel nocere cogitat.

Qui cedunt improbis et vincunt in bono malum: hic possidebit terram vi-

centium. Immites te terrenis rixantur.

Congrua ascensio. Primum est contemptus scilicet cui dantur eterna: inde

mores temperat mansuetudo et lenitas: et non est mitis quod primum pauper non fuerat.

Impossibile est enim secundum gradum ascendere: nisi primus apprehenderit:

quod inter diuinatas curas odia animus non est mitis. Sed huius incendijs ma-

teria vir ad purum delectabitur: et ideo huius lenitas sepe corripit vel extrahit.

vni subdit. Beati qui lugent: pro suis vel alio peccatis qui est ab ira superiore: sed qui sit ab ira superiori est ex desiderio celestis patrum: ille

languit penitus sordes: hic accedit acris eternorum amatores: qui aut pecca-

ta deposita: mores mansuetudine correxit: fleuit etiam iam potest esurire et siti-

re iusticia quod prius non poterat: hec virtus sine spiritu fortitudinis non implet-

ur: per eum esuriendo ad satietatem quoniam venientem.

Beatii qui lugent. Restat post predicta ruinas collationem luctu pur-

gare. Luctus pro pauperibus vel pro desiderio celestis consolacione meretur: et non alijs.

Misericordia spiritus illustratur: ut sciatur quibus malis innoluantur.

Beatii qui esurunt. Amatores veri boni quibus non satis est quod iusti sunt

sed tempore situnt opus iusticie.

Justitia est sua cuique tribuere. Hibi et proximi et deo: hec iusticia non plene im-

plete donec te sit oia in oib; Ideo huius possimus esurire non saturari.

Justicie lumine est misericordia: misericordia vero iusticia: huius misericordia egreditur spiritus sibi: si

ne quod non circumspecte miseretur. Initium est sui miseri: finis est pro alio mori.

Ordo enim est misericordia ut multo quod incipiat a se: finis est propter mortuus est misericordia.

Beatii misericordes. Misericordia nascit de procedentibus: quod si procederit

vera humilitas. et animus māstuscat. et suos et alios casus fleat et iusticiā esuriat; post nascitur vera misericordia. Tunc enim miseras alienas facit et suas et pro virib[us] iuuabit. si iuuandi facultas teest: compassio non te erit. de hac dicit. Estote misericordes. si et p[ro]ne[re] mihi ad hoc misericordia ad quod deus ut bonitas redūderet in omnibus.

Misericordia sine iusticia remissio et c[on]fiditas. Iusticia sine misericordia severitas et aust[er]itas dicitur.

Bti mū. c. Mūdi

cia cordis. vi. loco ponit. vñbō sexta die cōditus per hanc restituatur. et depulsi vi cōs preceptū dñi iluminet oculos ut teus possit viden. Pro missis ergo quinq[ue] cōdibus purgandis est mentis oculus: ne in uno mandator offensus animus fiat omnium reus. Ideo homo se a mundo exat[er]na diligat: am[et] plectatur deum: quo ad usq[ue] possit videre eum quem tñm videt quantū seculo moriet. In futuro sī ē ocu[lo] mentis videbitur. Ideo sp̄s intelligētis huic gradui adaptatur: q[ui] intellectus mentis oculus est. et expletio mandator[um] tei aperit intellectum.

Bti pacifici. Rab. Pacifici sunt qui oēs motus animi componunt et rationi subiungunt: q[ui] bis nichil repugnat qui similes patri suo sunt qui est summa quietes. De hac pace electus est qui perueris dominat: hac pace intus firmata: quecumq[ue] interius concitauerit qui electus est foras aget gloriam. et cum deficit: innocentia facit quanta firmitas interius sit. vnde sequitur. Beati qui per pa. Et.

Hec pax non nisi bona voluntate nutritur. vnde. Et in terra pax hominib[us] bone voluntatis. Hanc mundus dare non potest: sed ihesus qui ait. Pax mea do vobis. Hec pax superat omnem sensu[um]: sed fide capturit. vnde et ea illustramur. et ei reconciliati ab omni[bus] qui ab ea dissentit: nos abducimus. Cum autem deus erit omnia in omnibus: nunc beatitudine adoptionis dabitur.

In presente vero homo pacatus: si bellum gerat cum vicis in nullo pacem absumpt quam deus dedit. Unde. Pax mul. di. le. Et. Qui autem ab ea dividitur ira est filius. Per hanc filii efficiuntur quo nichil amplius promutatur. In hac est sapientia donor[um] maxima. scđm incrementum virtutum sunt et incrementa premior[um]. q[ui] et alia claritas sol. Et.

Pax est unigenitus dei filius: de quo dicitur. Qui ē pax nostra. Qui pacem diligit filius est pacis.

Bati pacifici. Pax a nobis incipit: q[ui] dum lex carnis repugnat legi mentis: non modo alteri sed nec nobis possumus esse pacifici. Sed postquam intus spiritus imperat ut totus homo sp̄u seruat: tunc pax ad alios tenetur: ut pacem cum omnibus habeamus. Vera quidem pax est vbi nichil repugnat. Pax dei omnem sensum superat: q[ui] si capi nō potest et est: tamen pro capacitatem nostra capi potest: non quanta est: sed quantus ad reconciliationem adoptionis sufficit. Infinitas eternas pacis: si non potest intelligi: q[ui] filius ire pax conueniat: q[ui] deus pax seruere iudicat: et quanta et qualis sit pax totius trinitatis: vbi una virtus una operatio in q[ui] est. et q[ui] tanta et talis est quanta predicitur fide capim[us]. Ad gradum pacis qui purgatus est intendit et diriguntur.

Bati qui perse. In predictis septem est perfectio. In octaua perfectionis ostensio et probatio. Qui predicta habent pati possunt persecutionem. et recte tenet predicta: q[ui] acceptit qui pro eis paratus est mori.

Qui vñq[ue] ad sapientiam per predicta concidunt perfecti et roborigati non cedunt persecutioni: q[ui] nec mors nec vita potest separare a christo.

Quoꝝ mentes premiarum beatitudinum illustrant exercitia: eaꝝ munici cor ad deum gubernat: ut reformatur ymago pro peccato deleta.

Octaua sententia: q[ui] ad caput reddit: perfectumq[ue] hominem declarat et significat circumcisio[n]em. octaua die. et resurrectionem domini post salutem: qui est octaua. et primus dies. et octauas quas in novo testamento

celebramus: et numerā penthecostes. Nam in septenario numero septies multiplicato: quo fiunt. xlii. quasi octauus additur unus: vt. l. comple[nt]antur. et tanq[ue] redeatur ad caput: quo die missus est spiritus sanctus quo in regnum celorum ducimur. et hereditatem accipimus. cō solamur. et pascimur. et misericordiam consequimur. et mundamur. et pacificamur. et ita persecutiones exterius illatas. et molestias pro veritate et iusticia sustinemus.

Octaua vero circumcisionis beatitudo in martirio terminatur: que probatum reddit. et sup[er] pletur precedentibus donis.

Sicut m[anu]daci blasphematur et propter deum beatus est: sed si altez deē: non merces ē lumen aduerium vos mentientes beatitudinis. Et q[ui] pro iusticia ergo.

Sante. Corpore.

Tpropter me. Haudete et exulta.

Hoc est quod supra regnum celorum. Et q[ui] quanto vñbō merces erit.

Te: quoniam merces vestra copia.

Hsuperioribus partibus mūdi. Et id est.

Maledictus et persecutio[n]e: nec tamē a veritate defecerunt.

Osa est in celis. Et sic enim perse

Sicut exempla nos invitant. Quorum prophetias in me completas esse videtur: cur ergo non potestis quod illi sine exemplo.

Cuti sunt prophetas qui fuerunt.

Hoc dat causam quare non debent deficere.

Hoc d[icit] intellectum et scientiam.

Ante vos. Vos estis sal terze.

Vos estis sal terze.

Generaliter omnium dicitur regnum celorum: si sp̄alitas nūc returneretur: q[ui] licet illius iure possit dici qui nouissimus erit: tñ universorum digni-

tas oībō p[ro]muni[er]it: dñi p[er] caritatem q[ui] in alijs est ē etiā ultimū possidebit.

Beat[us] dicitur qui nichil mali vult: et omnia habet q[ui] vult. Et ideo omnis ibi beatus: quia non vult amplius cu[lo] nichil iniuste vult.

Beat[is] cum maledixerint. Hoc usq[ue] generaliter sententias posuit quasi ad absentes: cum et ad presentes pertineret: nunc ad eos verba conuertit: q[ui]us et hoc alijs conueniat) predicens quanta pro nomine eius essent palliū: q[ui] dignitatem gradus eorū eis intimare volebat dicens: Vos estis sal terze: vos estis lux mundi: ut et tristitia humilitate. et letis acciperent consolationem.

Sicut moyses decem precepta p[ro]ponens postea per partes explicat: sic christus quasi virtutum genera octo beatitudines p[ro]ponit: ex quib[us] p[er]endent omnia que in monte dixit dominus. Sed q[ui] obscure plura paucis verbis concluserat: exponit latius. vnde de octaua beatitudine latius p[ro]sequit[ur]: p[er]secutionis sp̄aliter aplos et eorū sequaces pro iusticia passi[us] regnorum exprimuntur.

Maledixerint. Antiqua translatio habet: cū oderint vos hoīes: et dixerint omne malum et expulerint. Idem tñ sensus in nostra: cū male dicta ex odio cordis fiant.

Qui gloriā celi optat: non timet opprobriū in terra. Et quisq[ue] de laude hominū letat: tñ de opprobrio tristat. Quē laus extollit: vitupatio te p[ro]mit: vbi q[ui] q[ui]landari tñ apud teū: n[on] timet p[ro]fundū in p[er]spectu hominū.

Mentientes. Hoc addit[ur] ne glorie[bus] de quo vere mala dicuntur. Etia addit[ur]: Propter me: q[ui] aliqui falsa dicunt q[ui] accidit temeritate hominum: non tñ propter christum hoc patiuntur quē non sequuntur.

Quoniam merces z. Lanto merces vñbō: quāto gaudio et exultatione in tribulatiōne fides erit denotio.

Hec sententia: videret ad hoc respicere q[ui] dictū est ibi: docebat eos dicens: Beati pau. sp̄a z. Necnd[us] et ad hoc. Vos estis sal terze: et vos estis lux mundi.

In celis. Non in volubilib[us]: cū non in rebus volubilib[us] merces eterna esse tebeat: sed in sp̄alib[us] firmamentis vbi habitat sempera iustitia. Jam ergo sentiunt banc mercedē qui sp̄alib[us] bonis gaudent. Sed perficitur cum mortale hoc indueret immortalitatem.

Sic enī persecuti. Temperat exemplo rigorē passionis.

Tribus modis fit persecutio odio cordis: dicitis factis.

Vos estis sal. Hic iā ondū apostoli officiū s. q[ui] sūt sal terze et lux mūdi. Hoc sp̄aliter ad apostolos: qui predictis virtutib[us] paupertate s. et alijs debent ornari: ut sint sal optimū conditores alios doctrina et vite sūc exēplo.

Sal salus a corruptione. vñ. p[ro]pheta. Posui te in luce gen. et sis salus mea vñq[ue] ad extremū terze.

Vibi corruptio culpe delicata sale sapie venies nō demoluntur.

Vos estis z. Quia terza i. humana natura per eos p[ro]ditur vñbō sapia

Sal facit sterilem terram. unde. Ita vixas destrictas rives sale seminabat ne quod in eis germen oriretur. Ita apostoli destricto regno peccati: germen vicio compescerat. Sal cibos condit: carnes siccatur: predicatione vero a dominis et a putredine vicio illas seruat suo creatori humanam naturam. Ut non est cibus sapidus nisi sale conditus sita sermo non est util sine documento apostolice doctrine. Unde in leuitico In omni sacrificio sal offer. Id est: in omni quod dicas vel facias; apostolicam sapientiam habere. Ex aqua et igne sal conficitur; ita isti ex aqua spiritus sancti et igne tribulationis. Vel per aquam baptismi et ignem caritatis in saporem sapientie sunt nati.

Quod si sal est. Iste vos quos alii predicti sunt: ad uersis vel prosperis cesseritis: per quos a vobis eror auferetur cum vos deus tolere alii elegent: Ad nichilum valet quia (ut aliis euangelista ait) nec terzus utilis est: quia suo iniectu germinare prohibet: nec sterquilinio quod non secundare linit. Hic q retro vadit: nec ipse fructu ferre: nec calios valet excollere: sed ab ecclasia evictus: et in verbis ridetur. Hic homo cepit edificare et non potuit consummare.

Et sal evanuerit. Id est: si timore vel cupidine doctor saporem sapientie obmiscerit: per quem fatuus eius emendabitur. Hoc solis apostolis conuenit: quod sequitur omnibus magistris. Ad nichilum est. In fine de omnibus concordit sic. Nisi abundaverit iustitia vestra est.

Et conculcetur. Sanctus et verus minister christi et si a malis rideatur: conculcari non potest: quia mente fixus in celo manet.

Thos estis lux mundi. Prins sal est lux: quod prius vita quam doctrina: vita ducit ad scientiam veritatis. Qui tamen timerit scientiam non caret.

Lux mundi. Alia causa est quare non detinet fecisse: quia illuminatio a christo nostro et exemplo: quoque illati mundanis lucem fidei et scientie ministrare. Et sicut (quod sunt) sal detebent corruptionem pellere: sic et tenbras: quod lux sunt fugare.

Lux tenebras solvit: et postea illustrat: sic apostoli: depulsi virtus descendunt ad lumen fidei et cognitionis.

Lux mundi. Hec est eadem gratia qua mundi corde fiunt: quoque corda mundantur fide et intellectu. Si ergo sal vocantur pacificis congruit: quod sine sapientia non tenetur conditum pacis. Hec summa et principia specialiter apostolis reputantur: ut eos cetera assecutus plene cognoscatur. Unde sequitur. Non potest ciuitas est.

Non potest ciuitas. Quia apostoli fundamenta sunt: apte ciuitatis dicuntur. Supra montem locum montem iusticie innuit qui excelsus est: quo pro aliamini ne vos abscondatis. Non est enim facultas subterfugiendi vel clam aliquid faciendo: ideo subditos misericorditer intus consilio regite: et extra contra aduersarios pro iusticia pugnando defendite: quod pertinet ad spiritum consilij et fortitudinis.

Neque accidunt lucernam. Domesticis exemplis docet: nece sent lucem verbi sibi commissam. Non accidunt: i non ideo data est doctrina predicationis ut celent eam et subiiciant seruituti corporis dum aliqua timent. Sed corpus suum ministerio dei subiiciunt: ut per vocem et cetera corporis officia lux excellentior: ceteris appareat. Unde dicitur. Castigo corpus meum est. Vel christus lucernam accedit: dum testam humanam nature flammam sue divinitatis impletuit: quam nec credentibus abscondit: nec modio: i mensura legis: vel terminis viuis gentis inclusit. Sed

super candelabrum ecclesiam fidem sue incarnationis affixit: ubi omnes possunt intueri qui in domo id est ecclesia sunt: vel in mundo. Unde subdit. Sic luceat tecum.

Candelabrum. Sicut lucerna christus: candelabrum crux est: super quam erat levandus.

Candelabrum ecclesia que verbum vestre presentis bauitat.

Sic luceat. Et hec omnia ita agite: ut non finem boni operis in labibus hominum constitutatis.

Cui uideant opera vestra. Opera vestra quiro ut videantur: et sic doctrina confirmetur: et hoc non ad gloriam vestram.

Nolite putare. Postquam huius operis est eos omnia pati pro veritate: et non ceare: et gloriam dei facere: incipit docere quod doctrina sunt. Quia diceret: quid est quod vetas ab eo condit: pro quo uides omnia pati: an est aliquid contra legem: Inquit. Non veni soluere vestrum. Implet qui figurae et scilicet docet postquam res facta est: Impletur ne: adimplere. Amem quippe dico vobis. Ante quod omnia iam: sed sensum fieri: donec elementa mutentur de hac immutabilis forma in immutabilitatem.

bis donec transeat celum et terra. Non remanebit quin impletur in capite vel in corpore. Iothavum autem aperit unde pteribit quin. Quia oia tient: ergo a lege: donec oia fiat. Qui ergo vel non agendo vel non credendo ut pharisei. Minima sunt que inchoant homines soluerit unde madatis istis immihi. Hoc est: sicut soluit. Hoc despectissimum enim ecclesia sanctorum.

Nolite putare est. Hactenus docuit ut sale coquiant animas ad incorruptionis sanitatem ut illuminent ad veritatis intelligentiam.

gentiam: ut acquisitos ab hostibus defendant: defensos ad amorem divinitatis accendant: nunc ut celestis oratori (quia poterant estimare operata precepta vellet abolere) ante interrogata prescius occurrit dicens. Nolite putare est. Soluit qui spiritualiter facere retat. Adimpleret christus: dum premissis ad inchoationem vite agende superaddidit plura: ad perfectionem moralium preceptorum: et que figuris tegebantur et futura significabant: in se perfici et in ecclasia: sine quo figure essent vacue et sine effectu. Quasi diceret: ideo non debetis percontari de veteribus preceptis et mirari te nouis: nec passionibus tereri.

Christus legem impletuit: quia exteriores legis figurae soluens impletuit veritatem interiorum.

Iotha. Hic ostenditur quod minima putantur in lege: sacramentis spiritualibus plena sunt: et omnia recapitulantur in evangelio. Iotha minor est ceteris littens. Apex est littere aliqua summa particula: significat minimum preceptum: vel minimum precepti particulam. Aperte autem ponit iotha grecum: non iotha hebreorum: quod iotha decem significat: i. decalogum: cuius apex est evangelij perfectio.

Iotha apud grecos decima littera decem significat: per quas decem precepta agende vite accipimus: quod christus nullum soluit: sed precepit plenus adimpleri: nec apicem: id est: nec minima significantium.

Minima sunt. Spiritualiter impletantur: vel imperfecta perficiantur et significantia impletione consummentur.

Qui ergo soluerit. Minima sunt crux christi et passio: quam qui erubescit: minimus est: qui confitetur magnus. Vel phariseos notat qui mandata dei diuiserunt pro suis traditionibus quod nichil valent dum vel minimum quod in lege est prætereunt. Moraliter autem soluit qui non implet: sed tenet sicut infirmis data sunt. Vel qui non intelligit spiritualiter.

Soluere est non agere quod recte intelligit: vel non intelligere quod deputat: aut minuere integratem superadditionis christi.

Minimus vocabimur in est. In regno celorum minimus vocabitur qui erit eo indignus: in quo nullus minimus: sed omnes magni.

Cui autem fecerit. Qui non soluerit; et sic docet: non minimus nō tñ magnus. Sed si facit quod docet: soli enī factores legis iusti sunt a pud' enim.

Dico aut̄ uobis. Cum ait dico: magnam vim & profundam intelligentiam cogitandi incassit: ostendit quō superaddit & non que prius mandauerat absolvit. Plus etiā est diligere inimicos q̄j non odiſſe. nō cupere q̄j non adulterari. nō irasci: q̄j non occidere.

Nisi. Id est: nō solū minima legi p̄ce pta impluerit: sed et ea que addo: quia dum sunt addita ad perfectionē: etiā h̄ ple nius aguntur q̄ p̄ce missa sunt ad inchoationē: q̄ qui non videt mul̄ ad concu. e nec fornicat: nec occidit: qui non irascitur.

Justicia nostra. Justiciam phariseorum vocat omnia ilia ad cultum dei actū aliter precepta: seu sagraria mystica tñ ad litteram instituta.

Justicia illorū mā data moysi-impletio illorū iusticia christi. Illa a pena liberant ista salvant.

Quidā in hac expositione laborat: ro lentes notare supra abundantia esse in no uo: que nō obsernatur in veteri t̄ cū in illo mali actū & mala concupiā prohibe retur. Sed nō scdm hoc hic agit. Immo in hoc abundantia maior: q̄ scribarum & phariseorum condit: q̄ illi scdm opera magis iusti appellari q̄j scdm voluntate affectabant.

Audiſſis. Exponit que est iusticia phariseorum quā qui adimplētū solum magnus: sed aliquem gradum conscedit.

Ego aut̄. Perfectionem quam venit implere incipit explanare: et quō iusticia eoz tebeat superabundare.

Omnis qui irascitur. Quia nesciebant homicidiū esse nisi peremptōem: aperit omnē motū animi ad nocendū in homicidium computari.

Mandatum christi non est contrariū legi: sed latius legem in se conti nens. Qui non irascitur non occidit. Sed non econtra-lentia, irascēdi causa homicidij. Tolle iram et homicidiū non fit.

Superadditio christi. non irasci: non concupiscere: a quib⁹ difficile est abstinere: et ideo magna sunt in remuneratione.

Ira est omnis malus motus ad nocendum. Subitus autē motus cui non consentitur: passio est. Accedēte p̄sens: passio est: & mors in domo.

Omnis qui irascitur. Gradus sunt in istis peccatis: primo est irasci et hunc motū animo retinere: plus est si vocem commotio ipsa extosit qua fe riatur ille cui irascitur: pl̄o etiā si certa vitupatio increpuit. Similiter gra dus sunt in pena: nam minus est iudicium q̄j adhuc cum reo agitur: & est defensioni locus: plus est concilium: q̄j iudices inter se conseruit quo suplico: damnent quem constat esse damnandum: plus est etiā gebenna: ubi nulla suī dilatio. Et ita qd̄ p̄prijs & certis modis exprimi n̄ potuit qbusdā sicut dīb̄ distinc̄ ē. His-n̄-tribi iudicō: cōcilio: gebenna diuersē mansio nes in eterna damnatione pro modo peccati signāter exprimitur.

Qui irascitur. Addunt quidam sine causa: sicut & ad dicere racha vel fatue: q̄ naturale est irasci: ita tñ ne sine causa fiat. Cui sensui videt apta ni. Irascimini & nolite pec. Sed omnis occasio ire tollitur: dum inimicos diligere inueniuntur.

Cui non irascitur non soluit legem: sed implet: vt intus sicut extra ser uetur innocentia. Ira p̄prie est commotio passionis. Ira que ex cā & non ex passione est: iudicium est non commotio illicita.

Omnis occō ire infirmis: s̄ auferetur vel tollitur. Si enī cū causa: n̄ fratri irascitur sed vicio.

Iusta ira mater est discipline. Et ira que est cū causa: iudicium est nō ira.

Racha. Vel ra

cha verbum hebreū: et interpretatur censid id est: vacuus: qd̄ di

cim⁹ sine cerebro: qd̄ est magna contumelia. Qui ergo hec di

erit gehennę ignis. Si ergo of

† Boni operis sacrificium In fide rel

ad christum ad quem nisi per fidem attingat

nemo digne offert.

Fers† munus tuum ad† altare. et

ibi recorda⁹ fueris quia† frater

tuus habet aliquid aduersum te:

Coram deo.

Relinque ibi munus tuum ante

Quod nequit fieri nisi spū būilitatis fun

datus & timens deū. Quantum in te est emē

dando q̄ peccasti

altare & vade† prius reconciliari

Intentionem renocantia id quod cepe

ras. Hoc ex spū lenitatis quo minus fit

fratri tuo: & tunc† veniens† offe

† Hactenus de proximo: hic pacem iubet

habere cum aduersario.

Res munus tuum. Esto con

† Nemo enim nouit quando de hac vita ex

eat.

Sentiens aduersario tuo: cito dū

es in via cum eo: ne forte tradat

te aduersariis iudicii. & inder tra

† In tenebas exter iores,

dat te ministro & in carcere mit

taris. Amen dico tibi: non eries

munus oblaturnis es: si in mente xenerit qd̄ frater tuus h̄z aliqd̄ aduersū te quem tu leisti. Si enī ipse te leisti: n̄ ipse sed tu h̄s aduersus eū: nec tūc oportet te veniā petere: sed dare: sicut vis tibi dimitti.

Kelinque. Non aut̄ refer: qd̄ recte offertur immutari nō l̄z. Sed relinque: donec placabil⁹ offeras: non enī munus repellit: sed caritatem proximi querit: sine qua nemo ad caritatē dei peruenit. Vnde. Prius caritatem proximo exsoluat: qui munus suū deo placere optat.

Tulade. Non pedib⁹: sed animo humili te ei prosternas in conspectu illius cui oblaturnis es. Vel petendo veniam si presens est.

Offeres. Doc ex spiritu pietatis quo mitis fit: & diuinum verbum pie intelligi: intelligendo obedire: & ad implendum cor erigit.

Esto consentiens. Sicut iam p̄cepit fratri reconciliari: & post iubet inimicos diligi: ita hic: dum curiam in via huīus seculi: ad pacem et concordiam horatatur: sicut dicitur si fieri potest qd̄ ex vobis est: cū o·b·pa·halentes. Et pro consentiens ex ḡeco habetur benign⁹ vel beni volus. Cito ne differas in crastinū. Dū es in via: dñ adhuc l̄z operari.

Si frēs leisti: recōciliare ei: si aduersari⁹ extiterit: esto benign⁹: vt fiat aī. Aduersarius est aliquis homo: vel diuinus sermo. Esto beniuolus et consentiens verbo evangeli⁹: qd̄ mandat multa contraria carni: cum quo in via: i·christo recte gradimur dñ ei obediendo ad vitā eternā prīgim⁹.

Aliter. Aduersari⁹ ē deus vel magis sermo diuinus: qui contradicit peccare volētib⁹. Qui ad hoc datus est: vt nobiscū sit in via: cui oportet nos consentire: ne oderimus qd̄ deus nobis non parit: donec sanemur.

In via. Sermo dñ nobiscū ē i xp̄i via. Aduersari⁹ nobiscū ī via sc̄li.

Cne forte tradat. Sictpauit vt p̄m̄ locū n̄ auferet: putaretur n̄: & si obulset aduersari⁹: & nō poss̄ ei in via cē beniuolus: nec esset iudici

traderetur. Sed et locum penitentie reliquit: et impenitente iudici tradit dicens: index tradat te ministro.

Tradat. Id est causa sit cur tradaris in manus christi: cui pater omne iudicium dedit. Christus minister i. angelo: qui colligit zizania.

Nouissimum quadrantem. Id est: minuta peccata: quia nichil erit imputatum: vel per quadrantem nouissimum significantur terrena peccata: quia prima pars mundi celum: secunda aer: tertia aqua: quarta nonnulla summa terra: ergo do,

nec reddas nouissimum quadrantem: i. donec luas peccata q̄ de terra cōtraxisti.

Primus quadrans est ignis quo caritas significatur. Secundus aer quo spiratur quo significatur vita tercius aqua: qua renascitur. nouissimum terra per quam carnal' vita. Unde terra es et in terra ibis: i. ex aliis quod esse volueristi.

Quadrans gennum est qui habet duo minuta. Unde alius evangelista dicit illam pauperculam mississe in carbonam quadrante: aliud duo minuta: qd idem est.

Andistis. Ad huc qui dixit: non veniam soluere legem sed adimplere: addit q̄n

tum tebeat abundare iusticia apostolorum plusq̄ phariseorum. Minor iustitia est non mechari corpore: maior iusticia est: non mechari et corde. Non aut qui concupiscit sed qui viderit ad concupiscentiam eam: i. hoc sine i. animo attendit: ut eam concupiscat: qd iam non est titillari: sed plene co sentire libidini: ut si facultas sit peragatur. Hic nomine mechanum oēm carnalem delectationem accipe: qn anima relicta superiori lege turpi voluntate inferiori profutura corruptitur.

Viderit mulierem. Beda. Magna superadditio. Visus ponit pro omni motu qui est ad delectationem: non soium corporalis sed interior qui est in concupiscentia in qua aperiuntur illi oculi qui pro pena peccati primis parentib. male aperti leguntur: iuncitur in affectum cordis: nec deest voluntas: sed occasio peccati. Sicut ergo bona voluntas cu deest copia agendi remuneratur: sic deliberatio cum molimine vicioꝝ damnatur: quia non secundum q̄ quisq̄ potuit: et non licuit: sed secundum q̄ voluit: et posuit ex conscientia accusatur vel defenditur.

Ad concupiscentium. Ut transeat in affectum cordis: ut facere disponat: ubi non deest voluntas sed occasio qd passio dicitur: q̄ est mors in domo. Propassio est animi subitus affectus vel ira vel amoris. Passio quedam animi forma vel deliberatio ex consensu. vñ. dicitur alii quis iracundus vel amator.

Propassio est subitus in otus sine deliberatione boni vel mali operis. Passio est affectio: deliberati animi si sit locus perficiendi.

Si oculus. Oculus potest accipi dilectus amicus consiliarius quasi iter demonstrans. Dexter qui in dominus. Qui vero in his quae ad corpus pertinent consultit: similiter oculus. Scandalizat: i. si in heresim aliquam trahere vult. Similiter dexter manus dicitur amicus qui est amicus in dominis. Sinistra: qui in huius vite necessariis. Sicut visus oculo: ita manu conuenient actio. Vel in oculo et in manu dextera possunt accipi fratres: vero et filii. ppter qui si qui sunt impedimento debemus a nobis separare: ne dñ ipsos lucrari volumus nosipsum ppter. Unde in lenitudo de magno sa credote dicitur cuius anima cultui dei mācipata est: ne super patrem et matrem vel filias polluantur: id est: nullius affectum sciat nisi eius cuius cultui de dicatur.

Vel oculus est mentis visus: dexter dignior exterior: qui purgandus est ne scandalizet. Quia si ille semper in ppteritorum respicit: exterior frena tur lege eius: hic scandalizat concupiscentio illicita: sed est errendum ne p

erum in vicium labamur.

Isi. Si contemplatio vertitur in tecnum vel in arrogantiā: dimittit eam: et transi ad actinam: qd melius est per actinam saluari q̄ per contemplationem perire.

Erue eum. Ad litteram nullum membrum erui precipitur: sed interior visus qui dexter et exterior qui sinister dicitur: per studiū ppter laboris si nocet est revocandus: vel remouendus: etiam longe faciendus: ut sc̄ nec in memoria habeatur. Eruit oculus cum frangitur malus visus: proicitur: cu et toto ad nichilat: nec trare permittitur.

Dexter manus. Prospera operatio prospeta. Et si dexter manus tua scandalizat te: abscide eam et proisce abs te. Expedit enim.

Illus quem tu habes ut membra. Actua vel contemplativa vita sive adiutor. tibi ut pereat: vnum membroꝝ

Itu cum illo: tu cum illa vel illo tuorum q̄ totum corpus eat in

Illus abundantior iusticia: quia ibi licet diu mittere: hic non nisi causa fornicationis. gehennam. Dictum est autem.

Quicunq̄ dimiserit uxorem suam: permisso fuit non preceptum.

Non soluo sed suppleo. am: det illi libellū repudij. Ego autem dico vobis: quia omnis

Non concubinam. qui dimiserit uxorem sua excepta causa fornicationis eam mechari

actib: arescat ab interna dulcedine: cu meli i. ppterplata possit proficere. Si textera tua: i. si dum exequiis opera misericordie in actua cadis in alia via: dimittit eam actinam et transi ad aliud.

Abscide eam et proisce. Si quis hoc predicat de membris: affectu ppteratis non debet audiiri. Sed ut improbitas mox et prauitas actionum inde reseatur: ut quicquid in oculo mentis de via iusticie et morum probitate nos subvertit: et quicquid contra operationem virtutum extra pulsat: ppter illi pellatur.

In gehennam. Nomen gehennae in veteribus libris non innuenit: sed paucus a dño ponitur. Cuius nois occasio est. Idolum baal fuit iuxta iherusalem ad radicem montis moria ybisilo fuit: hec vallis irrigua fuit et nemorosa et plena felicis: et lucis in ea: ydolis consecratus: populus autem israel adeo insanius ut relicto templo ibi imolare et filios suos in cenderent dgnonijs. Et dicebatur locus iste gehennon: i. vallis ennon. Cominat autem de se impletum locum illū cadaverib: ut vocet foliā ppter. i. tumulus mortuorum: huius ergo loci nois futura supplicia designantur.

Det illi li. Scripsit moyses in teuconomio: q̄ si uxoris non placet viro propter aliquam fidelitatem: dimittat eam: qd christus exponit: ob duritiam maritorum dici: non ut concedatur discedere: sed ut tollatur homicidium. Miles est enī dimidi q̄ per odium sanguinem fundi. Chalbus vero solam fornicationem exceptit: ceteras molestias iubet pro fide conjugi et castitate sustineri. Non est dimittere contempta carnalitate cu uxori spūaliter vivere. Hic intet uxorem non dimitti: qui alibi dicit: Qui non oderit p̄tem et matrem et si. non potest mens esse discipulus. Ideo dictum est: quia in regno dei nulla est condicio vite p̄tis: quā qui non oderit: et ut fuit vir optauerit: nondū diligit regnum dei. Dicit ḡnō hoīas quos poti⁹ vult secū permanere: sed corruptibili p̄iunctione in uxore: legē miserā nascēdi et morēdi in p̄eūib. Amat vero eternū esse sibi et oīib illis. Sicut dicitur inimicū non in hoc q̄ inimicū et malus: sed q̄ hō ut secū sit saluans.

Bo. cri. Permisit moyses dari libellū repudij: ne ppter odium fundere lāngūis. Permisit fieri mala: ne fieret peiora: et ppter odio fundere temōstrantib: s̄ a pco abstulit culpā peccati: ut q̄ b legē agētib: ppter odio vidat ee p̄tem. Si ḡmissū ē repudij: malū qdē in licita. Hac rōe apli p̄cepit sc̄as nuptias: ppter incōtinētiā hoīm. Permisit: n̄ p̄cepit: qd p̄mit tim̄ nolētes p̄cipim⁹: q̄i malas hoīm voluntat ad plenū p̄hibere n̄ possit?

Causa fornicationis. Quia in hoc fides castitatis et connubij

impunitur. et ille non facit ea mebari; sed ipsa ea est reatus sui. Si autem pro fornicatione dimittitur; a fornicatione debet esse immunis. nec alia diversa licet dum illa vivit.

Fornicationis causa. Fening que fornicata est. vel viri ne fornicetur. Hoc si viror cogat ad idolatriam. vel ad auariciam. vel ad alias illicitas concupiscentias. Non enim fornicatio est tunc stupri; sed generaliter quod a lege dei aberrare facit.

Reddes autem.

Si iurare contigerit per creatorem iurabis;

non per creaturam.

Hoc enim per quod iuratur quilibet venerans;

hoc amat; hoc timet;

ideo lex precipit ut non

iuretur nisi per deum.

Judic enim per an-

gelos et hierusalē et cō-

lementia iurantes; cre-

aturas venerabantur

honore dei. Sicut ergo

victimas deo immo-

labant ne eas ydolis

immolarent; sic quod

concessum est iurare

per deum. non quod re-

cte hoc fiat; sed quia

meli est hoc deo ex-

hiberi quod creaturis.

Christus vero oino-

iurare prohibet; i. ne

quis quod bonum appa-

rat iurandū; et assi-

ciuntate iurandi; laba-

tur in periculum. Ju-

rat enim paulus dum te

um testem facit; non quod

bonum sit iurare; sed quod

necessarium. dum nisi iuretur homines sunt pigri credere quod est eis

stile.

Qui non iurat peccare non potest; sicut qui non loquitur non potest

mentiri.

Ego autem dico vobis.

Vocet nū tam vile in creaturis quod quod

peccare debat; dum a summō usque ad unum iuramentū vetat; i. a celo

usque ad capillum. In deum peccare comminatur cuius thronus est celus

et cuius est quicquid est. In celo dicitur deus sedere terramque calcare; non

quod habeat membra sic locata; sed quod in corpore mundi maxima spes est celi-

minima terra. Dicitur sedere quasi excellentior pītū pulchritudini mi-

nimam inducit et ordinat in infinitis. Sedes enim dei iudicium significat.

Mystice celū est anima insti-terra peccatoris.

Et quod spiritualis omnia indi-

cet; et a nemine indicatur; sedere dicitur. Peccator quod per iniustiam in in-

finitis ordinatur et sub lege ponitur scabellum pedū dicitur.

Per celum quia. Illi; vel celū plus aliquid suspicabantur; vel per

illud iurantes non putabant se iuramento teneri; ideo sententiam sic tem-

perat; ut et celum creatura dei credatur; non plus aliquid; et quod thronus eius

est; periculum timeat. Dic et te terza; quod scabellū pedū eius. Qui ergo per

creaturā iurat; illi debet iuramentū qui eaē creavit et regit nec alijs recte pu-

tariū redi.

Non iuremus per creaturas ut veneremur eas ultra quod debemus. No

nō iuremus per eas ut viles existimemus ut scilicet per eas iuremū nichil iura

reputemus.

Neqquod per terram. Alij. Per salutē phonis; qui dei iudicio positi

bus est in infinitis. Non est potestas nisi a deo; et in hoc deum iuras.

Neqquod per ca-tu. Quod non est tuum opus sed dei; et ita in mini-

mis deum iurando; pītū incurvare potes.

Domi per caput iurat illi debet cuius figura et potestas in eo manet.

Duia non potes. Et predicta cum sunt ardua et difficultia; ne

mo sine spī fornicationis seruat.

Compellit ad perfectionē; dum tollit iurandi occasionem.

Es est; non non. Ideo his dicit; ut quod ore dicis operib; probes; quod

verbis negas factis non complices vel confirmes.

Non penitus iurare prohibuit; sed occasione periusū; quod perfecti est

docuit; ondēns quod viterius est a malo esse. Apostolus iurat ut fidem per

suadeat; ecclesia etiam pro sedere pacis ac fidei suos iurare concedit. Sed christus quod perfectus est docuit; quod infirmitatis indulxit; quod superfluous resecauit.

Veritas euangelij iuramenti non recipit; sed alterius infirmitas id cogit dum veritati non credit.

Amalō est. Non quidem malū; quia si non bonum; tū necessarium sed a malo est; non tuos sed illius a quo cogitis iurare i. ab infirmitate il-

lius que malum est.

Audistis quia dictum zc. Aug.

Lex modum vītōis

instituit; oculum pro

oculo. Q si dici pot

in iustoz infirmitas est

non quia iniqua est

vītio quam lex statu

it; sed quod viciosa est li

bido vīscendi ma

gīl q ad iudicem pti

net hoc inter homies

discernere. q bonum

hominem sibi expete

re. bicenū redderet

malū pro malo. Ju

dex non; sed pro di

lectione iusticie iustū

pro iniusto; quod est

bonum pro malo; quod

etiam deus in terfa

cit.

Q dicit oculum

pro oculo; non alter

vult tollere; sed vītū

q consenare; dum

minatur talionem.

Q uā etiam cum mo

do facit; ut iniuriam

vindicta non transe-

at; et hec est pacis inchoatio et quasi iusticie inceptio.

Perfecta pax est nullam velle vindictam quam facit gratia euange-

lij; que iubet non tū nichil mali reddi; sed nec resisti; vt sustineat; bonūq

repandatur.

Non resistere malo. Iusticia legis rudes instruit in initio insti-

cie; id est; non plus quod est illatū reddere. Iusticia euangelij que ducit ho-

mines ad regnum est non resistere malo.

Non resistere. vt ipse idem. Discite a me quia mitis sum et humili

corde. Et dñi. Si reddidi retrā-mi-ma. Et bire. et maxillā tedi-p. Ec

ce idem dominus legis et euangelij.

Malū tgale dicit; quod tribū modis fit. Cruciatū corporū; de quo dicit.

Si quis te percussit. Damno rep. vītū ait. Et ei qui vult tecū zc. Anga-

garis oper. vītū ait. Et quicquid angariauerit te zc.

Drebe ei et alteram. Non tū non reputias; sed si vult alterū fe-

re patenter feras; hoc de iniuria corporis. Veneficariis autem si perdi-

deris vītū; sine tolli et reliquā. Quid g de superfluis. Et quicquid angaria

ueritatem; vade cū eo; hoc non tam pedib; q parato animo. Mysonialiter

enī hec nec in ihesu nec in sanctis inuenimus; sed si quis cogit te servire et

solutū sibi impendere; passionis affectus patitur et multo plus impēdere

Ita docet verus medicus quos ad salutē egrotō et dirigit; ināsuete tol-

re quod illi intulerint ex infirmitate. Et tria ponit. Quia in hoc nūero no-

taf perfectio. vt q̄ implenit pītū iusticiā se habere nouent. Nec i his

vindicta prohibet; q̄ fit ad correctionē. q̄ et ipsa pītū ad misericordiam. nec

impedit pītū mansuetudinis. Sed hoc non concedit nisi ei cui poter-

itas ordine data est; et sine ira. vt pater in filii.

Mysti. Hereticus disputādo si dextrā dogma vulnerauerit; pītē

ei et alterā dextrā. Iustus enī non hī sinistrā i. oppone ei aliud te scriptu-

ris testioniz. Et tādū dextrā para donec lassifaciat. Vel si quis conte-

nit in te nobilitatē dei q̄ xpian⁹ es; que est dextera; tolerabil⁹ sit tibi cō-

temni nobilitatē scī; que est sinistra.

Altorā dicit; n̄ sinistrā; sed alterā dexterā; quī iustus tot⁹ dexter est. Si

cut te aoth legit; vītū manū pro dextera vītū est; dñi interior et exterior

vir⁹ tuo offertur.

Et ei qui vult. Consilium est ante q̄ contendas. Licet quidē infi-

mis sua repetere; sed non contendere.

Mattheus

Lucas econtra. Qui auferit vestē etiā tunicā nō prohibere. Quod non de his solis; sed de omnibus temporalib⁹ faciendum est.

Tunicam. Vel tunica est anā si quis perdere noluerit; dimit fat pallium; et corpus ad martirium.

Spūnalter doctor tunica tollit; cū interiora vicia facit confiteri. vt est inuidia. superbia. et huiusmodi. Ille addit; et pallium; qui et exteriora. vt furtum et fornicationem non erubescit confiteri.

Mille passus

Doc est iter sabbati quo designat perfeccio spūalis. qz non licet in sabbato ferri leopus facere.

Alia duo. Va dit et alia duo; qui duz corporeū in seruitute rediguntur; spū et anā i. rōne et volūtate redigi est parat⁹.

Da ei. Qne ho niente et iuste p̄te dari. Si tē facultas. da ei affectum verbo. xl obsequio.

Da ei. Ita. s. vt nec tibi noceat nec a li. pensanda est enim iustitia. Ita enī omni petenti dabis. si n̄ id quod petit; sed melius cum minste p̄tem correxeris.

Et uolenti mu tuare. Duo genera p̄andi complectitur. Vel enim benirole damus. vel redditu ro p̄modamus. Et qz qui donat non vult cōmodare. qz ui cibl mercedis in eo sit cum rem acceptā debitor persoluit. Sed vere illi qui euā hoc iuter retrubuit. Dicit ergo ne auertaris i. ne alienes voluntatē tuam. bylarem enī da. di. deus. Sic et spūalis doctor verbi diuinis signis auditoribus debet accomodare; vt boni operis retributionē ab illis possit accipere et a deo mercedem sperare.

Audistis. Qui legem implere venit in fine ad caritatē plenā p̄ducit que est impletio legis.

Odio habedis inimicum tuum. Positam intelligendū est ita hoc qd supra. Oculū pro oculo zc. Vel subtrahendo officia humanitatis.

Diligite inimicos. Contra ecclesiam pugnatur trib⁹ modis. odio verbis. cruciati corporis. Ecclesia contra diligit. benefacit. orat. Hoc est nouum mandatū. hoc te filiis ire facit filios tei. vñ sequit. vt sitis fili⁹ Adoptioni filior⁹ sola caritate acquiritur.

Benefacite. Ministrando cibum mentis vel corporis. Quod facit etiam qui dicit. cum huiusmodi nec cibum sumere. Omnia enim eo spectant ut fratres fiant.

Singulis singula opponunt ut omnes partes malicie bonitate vin cantur.

Videntur contraesse imprecatōnes pp̄baꝝ; que non dicunt rōto op tantum; sed spū p̄quidēntum.

Orare pro perse. zc. Augustinus. Non ait hoc pro fratrib⁹ in qz his sunt aliquando peccata persecutione inimicor⁹ grauiora. Unde cur iohannes dixisset. Si quis sic fratrem suum peccare non ad morē; ore et dabit deus illi vitam; subdit. Est autem peccatum ad mortem nō pro illo dico vt roget quis. vbi aperte oñditur quosdā frēs esse pro quib⁹ ora re non iubemur. Peccatum ad mortem est; cum post agnōtēm dei p̄ gratiam christi opugnat aliquis frītatem. et aduersus ipsam gratiam qua

C. VI.

reconciliatus est deo inuidig fastib⁹ agitatur. quod fortasse est peccatum in spiritum sanctum. Peccatum non ad mortem est; si quis non amorem et fratre alienauerit; sed officia fraternitati debita per aliquam animi infirmitatem non exhibuit. unde christus ait. Pater ignoscere illis; non enim sciant quid faciunt. Non dum enim gratia spūis sc̄i participes societatem interant fraternitatis. Hęc differentia a iusta petrum negantem dīvidit. non quia non sit ignoscendum peccanti; sed quia tanta est labes illius pec

cati; vt deprecandi

humilitatem subire

non possit. etiā si pec

catum suum mala cō

scientia agnosceret et

enumerare cogatur.

vt iudas cum dixit:

peccati facilis?

tespera

rans cucurrit ad la

queum; qz humilia

te venias petet; quod

propter magnitudi

nem peccati iam ex

damnatione peccati

tales habere creden

dum est. et hinc pgn

tentie non ignorat

deus. cum etiā peccas

se fateantur. et fecisse

mala rebemeter eos

peniteat; tamen bu

isimodī affectiones

mentis habent ut se

non humiliant ad pe

tendam veniā. Mo

vere autē potest qd

iobannes in episto

la te dilectione dei et

proximi tm̄ monere

videtur ut fratres di

ligamus; cum domi

nus dicat et pro ini

miciis orandū. Sed

fratres intelliguntur

non solum qui iam

credunt; sed qui cre

dituri sunt. pro qui

bus orandum est; ut

fraterno fēdere nobis

sociantur.

C. VI.

A. C. VI.

Filii. Non degeneres. quasi diceret. Accepta potestate operib⁹ agi te; vt sitis fili⁹ renascendo per caritatem.

Patris. Jam dicitur pater. Videte vt sitis fili⁹ renati ex deo qui ē caritas.

Qui solem zc. Hunc visibilez. Nam inquit in libro salomonis Sol iustici non illuxit nobis. Et de pluia doctrine pp̄ba dicit. Sup̄ vnam ciuitatem pluit; et non super alteram.

Solem suum. Quasi diceret. Quem fecit cuius propriæ sunt omnia que te nichilo creauit. Quid ergo nos faciemus de his que de mune re eius accepimus.

Publicani hoc fa. Exactores romanorum quos iudici sic vocat; quia te re publica curam gerebant. Dicuntur et nomen traxisse a publico romano rege qui prius eos ordinavit.

Et si salutaueritis. Si pro his tm̄ oraueritis qui aliqua affinitate vobis sunt coniuncti; quid amplius habet bñficiū vñst⁹ qz infidelium?

Oportet fratres diligere et humiliare salutare; sed p̄x est.

Perfecti. In caritate dei et proximi. Cumulus perfectionis diligere etiam inimicos. et orare pro illis sicut et christus fecit. // C. VI.

Attendite zc. Qui huc cib⁹ p̄ceptit de misericordia; nunc p̄ceptit de cordis mundicia qua deus videtur. Si enim non simplici intentione sed pro hominū laude non probantur a deo opera misericordi⁹. Lns ho minum non debet appeti; sed subsequi ut exemplo alios imiter.

Cactenus de iusticia euangelij; que est super iusticiam scribat⁹ et phariseoz. Nunc qua mundicia cordis eadem iusticia tebeat impleri; quod in elemosina seruat et oratione. Non enim monet hic vel orare vel clementinā facere; sed qz anno debem⁹ facere. Agit enī b̄ te inuidando corde

Cum videamini. Non prohibet videri. ut tens laudetur; sed videri. ut ipsi laudentur.

Caput patrem. Cum gloria filij glorificare debet. et omnia bona ad eum ut placeant ei referre.

Cum ergo facis tu. A toto in partes: ut exponat quae bona non sunt pro hominum laude facienda.

Cuba canere. Fortiter connocandi gratia hoc fecerunt; ut oes. iacent quasi ad spectaculum.

Antese. Ante se tuba canit qui ante alios vult laudari; ut appareat maior; ille lis.

Recepserunt mercedem tu. Ad deo cordis inspectore fallacijs supplicium. De quibus dicit. Recedere a me operari dolosum nomen enim meum habuistis; sed opera mea non fecistis

Nesciat sinistra. Sinistra: via dextera: virtutes. Quid ergo agit virtus inesciat elatio. vel vanagloria. seu aliquod vicium; sed lux recte operationis luget tenebras peccati.

Sinistra est telestatio laudis. Dextra intentio implendi precepta dei. Cum ergo conscientia faciens elemosinam pro precepto dei implendo miscet se laudis appetitio: Jam sinistra est conscientia operis dextera. Cum vero sola cupiditate alicuius tereni voluntas aliqui misericordes videri: sola sinistra appetit quod prohibit dominus dum nec permisceri permittit. In bona autem conscientia multi faciunt elemosinam: qui non habent aliquid quod exterius dant.

In abscondito. In abscondito elemosina fit: que nullis miscetur tenebris. Lux inuis est tenebris extra.

Cuidet in abscondito. Vide tei est approbare. Illa autem tamen approbat que sunt abscondita: que extra sunt non placent ei neque approbat.

Et cum oratis. Ad superiora coniungitur hec sententia. Supradicata. Attende ne iusticiam vestram faciat coram hominibus. sed subdit. Et cum oratis.

Non prohibet orare: sed in orando hypocritis similes esse.

In angulis tu. Quasi absconsores precum: et tamen in plateis ut videantur: et per hoc amplior gloria. Alleluia. In angulo orat qui in abscondito se orare simulat: et in platea cum famam captat.

Anguli platearum sunt: ubi via per transitum viam ducitur: et quadratum reddit. Non enim nefas est videri: sed appetere videri.

Recepserunt mercedem. In his non solum vera merces prava intentione evanescit: sed vicium simulationis et irrationis contra deum augetur.

Cum autem tu. Hoc simpliciter intellectum docet vanam gloriam mundi fugiendam. Sed magis videtur precipi ut inclusa pectoris cogitatione labijus compellit: ore deum. Cubiculum autem est cordis secretum. Hostium carnalis sensus per quem hec exteriora improba se in gerunt: et turbat fantasmatum orantibus obstrepunt. Parum est ergo cur biculum intrare si importunis cogitationibus hostium patet. Sed resul-

dum est carnali sensui: ut oratio spiritualis et intimis cordis dirigatur ad deum.

Cubiculum est secretum mentis arcanum. Ad hoc pulsat sapientia dicens. Sto ad hostium et pulso: fides aperit: spiritus intrat et exaudit.

In fide interiori et dilectione oratur deus: non strepiti verbo: sed deuotone virtutum.

Intra: totus hominem interiorum colligendo in se.

Clausio hostio

Senibus clausis: ne turba fantasmatum exteriorum occurrant

Vel hostium vocat amorem vel timorem huic seculi. Si enim omne bonum extincone et amore est deus: sic omne malum ex amore et timore seculi. His clausis: id est: ablatis: ora.

Patrem. Que intus habes: per fidem unde. Apud me: oratio. o. vi. m.

Drates autem nolite tu. Dicunt hypocitarum est ostendit et placere hominibus: ita gentilium est multiloquium a quibus et cepit. Hic enim exercende lingue magis operantur quam mente mandante: ut hoc nugas: torrij officij genere ad eum prece flectendu transferant: putantes quae sciat orator: in dicem: ita et ipsi deus flectere queant.

Gentibus erat necessaria verborum multiplicitas propter demones qui nescirent quid illi peterent nisi illorum verbis instruerentur.

Damnat autem multiloquium de infidelitate: sed non multas lacrimas: non multas obsecrations in cordis puritate: quod sancti faciant. Et iesus legitur fecisse qui pernoctauit in oratione. Sed verbo tenus sine affectione vacuas aures dei implere malum est quasi in hoc audiatur.

Putant enim. Putantes quae persuasibilibus verbis tens malecentur. Vnde si absens est vocetur: et quod nescit verborum ambagibz doceatur.

Nolite. Non enim apud deum agendum est verbis: sed rebus: intentione cordis: affectu simplici: que cum dicamus: non enim docemus: sed uos te perorandi recordamur.

Scit enim. Cur ergo scienti loquimur. Non ut nostre faciemus in dicimus voluntate: sed ut excitemus pie: denotionis obsequium.

Ideo non est opus narrare sed obsecrare: quod est obsequium iusticie.

Vult enim tens rogari et venerari: ut bonitas eius: terretur ad plurimos: et statim iustici seruetur apud subiectos.

Pater noster. Heda. Inter cetera salutaria monita et divina qui bus consuluit credentibus: formam orandi proposuit: disciplinam tradidit. In hac oratione non docetur quae nesciat deus: sed quae vult prestare superpliciter veneratus. Unde et orationem composuit brevibus verbis: ut sit nobis fiduci cito annuendi quod beneiter vult rogari. Quibus nec opus esset ad eum qui omnia uocat: sed ut nos fuerit affectus qui cum deo agit disceret res quas oraret in verba que diceret. Unde non bis solum verbis oratur: sed et alijs contentis sub eodem et non alio sensu: quibus etiam cor nostrum acceditur. Et hi sunt veri adoratores: qui filij per gratiam: adorant patrem in spiritu et veritate.

Pulla oratio magis spiritualis est q̄ illa que ex ore filij qui est veritas procedit.

Pater noster. Qui non timore sed amore hereditatis seruimus. **D**ux pater dicitur; de adoptione cogitemus; vt patri pium affectum reprendamus. **D**um dī noster: fraternitatis admonemur: cum sit communis adoptio omnibus. Nemo dicat meus: qđ proprius filio conuenit cui pater est per naturā vnde alibi. Vado ad patrem meum: sp̄aliter per naturā. et vestrum: coniunctum per gratiam.

Pater noster dicitur: quod communice omnibus: nemo dicat meus: quod soli christi conuenit: qui filius est per naturā.

alij conceditur communis grā adoptōis. **M**onetur nobilis et diues non superbi re contra minorēs.

Non enim vere p̄t dicere: pater noster: nisi frēs sint. Cauendumq; etiā est cuic; a sordib; ne tanto patre sit indignus. Antiquis et seruis dicitur dñs: nunc per gratias pater: in quo fiducia. Quid negabit filijs qui iam dedit qđ pater est?

In celis. Sp̄ualib; et ad sp̄ualitatē in qua habitat festinare discimus. et cœlestia ab eo queramus.

Sanctificetur nomen tuum. Bidenda est h̄az distinctio septē petitionum. Nam cum vita nostra temporaliter agitur speraturq; eterna priora sunt dignitate eterna: bis tñ paus acceptis. In his septem petitio nib; omnia bona p̄ntis vite vel future continent: in quib; est ordo mirabilis. et in ysala legitur. Sicut septē dona sancti sp̄us a summis incipiunt: et ylq; ad innī lapidē tecurunt: ita ordo precū a summis ylq; ad finē ut a malis mundi liberemur: extendit. Si autem in ylq; a fine incipimus ad perfectionem fit ordo ascensionis. Si autem a summis (qđ hoc te supernus accipim?) fit ordo descensionis. Sed qđ per hęc nos ab innī ad summa consurgimus: septem beatitudines qđ per eadem dona queruntur: ut imis gradarim ad summam perueniunt. In precib; ergo est ut impetrerimus dona. In donis: ut operemur mādata. De operatione beatitudies sequuntur. In eterna vita trium primā p̄ petitionū imperationes sunt: hic incipiāt: nam et sanctificatio nominis ab ipso humili aduentu agi cepit: et aduentus regni in fine mundi manifestabitur: et perfectio voluntatis ipsa perfectione nostrę beatitudinis et seculi terminatōne complebitur. Et hęc tria consummata in eternā manebūt. Reliqua quattuor ad istam vitam pertinent. Panis enim sp̄ialis si eternus in pertinet ad hoc tempus in quantū quotidie ministrat̄ animę. Et fons ideo panis dī: qđ labrando et differendo dicit. Tūc erit ut potus: qñ sine labore hauriet. Et nūc peccata nostra nobis dimittuntur et dimittimus. Et nūc tentationes vitam nostrā infestant. Et literatio a malo ad hanc vitam pertinet: quam iustitia dei mortalem merimur. vnde grā eius liberabimur.

Viderunt autē iste septenarius numerus illi congruere: ex quo totus iste sermo manauit. Si enī tumor dei est quo beati sunt pauperes sp̄u: qm̄ ip̄ est re: qđ petamus ut in nobis sanctificetur nomen dñi timore calto p̄nante in sc̄m sc̄li. Si pietas est qua beati sunt mites: qđ ip̄. p̄: petam: ut veniat regnum: vel in nos: ut mites camus nec ei resistamus: vel de celo in terras in charitate aduentus vbi letabimur sicut dī: Venite de: pa: m. Si scientia est qua beati sunt qui lugent: qđ i: cō: petamus ut fiat voluntas: ut consentiat caro sp̄ui: qđ non est luctus nisi qđ ista contra se configunt ut cogamur dī. Infelix ego homo quis me lib: te: c: mor: b. Si fortitudo est qua beati sunt qui esurunt et sitiunt in: qđ ip̄: sa: Diemus ut terur nobis panis quotidianus quo fulcīt: ad illā sacerdatem perueniamus. Si consilium est quo beati sunt misericordes qm̄ ip̄. mīse: conse: dimitramus: et nob̄ dimitti oremus. Si intellectus est quo beati sunt mun̄: cor: qm̄ ip̄. d: vi: orem̄ non induci in temptationē per aspera vel blanda: ne non sit simplex cor: dum non simpli bonum petat in omnibus que agit. Si sapientia est qua beati sunt pacifici: qđ: fi: d: vo: oremus liberari a malo: liberatio enim facit liberos: i: filios: ut dicamus sp̄u adoptōnis: abba pater. Amen: significat in omnibus his petitionib; indubitanter a dño tribui quod pertinet: si vlt̄ condicōis pactum seruare non negligimus: vnde subdit. Si dimis̄it̄is z̄.

Sanctificetur. Hic spiritum sapientię oramus ne a sanctificatione non minis in aliq; discrepemus: sed p̄is nomen in filiis morib; et vita ondatur.

Nomen patris in nobis est: qui filij dicimur: quod petimus sanctificari. Nō ut ip̄e sanctior sit: sed ut in nobis operet augmentū suę sanctificari.

tionis: nam sanctificatio filioꝝ nomini eius attribuitur. Ita dicit̄ sanctificari sicut clarificari et magnificari in nobis. Sanctificē: ita sicut est sanctum habeatur hominibus: et ita innescat illis deus: vt non putent alii quid sanctius.

Adveniat regnum tuum. Hic sp̄us intelligentię petitur: quo mundatur cor: vt deus videatur. Duricia et potestas dyaboli excludit et in futuro perfectus: cū evanuerit omnē principatū et potestatē et tra-

regnum teo patri. Hō gne sequitur: vt post adoptionē filioꝝ regnum petamus qđ filij tebetur.

Regnum dei semp est: sed veniat: et manifestetur hominibus quibus vt lux cecis non videtur: qđ nullus ignorare poterit: cum filius indicare venerit. In qđ regna būt et sancti: vt dicit̄

percipite reg: qđ u: pa: z̄.

Hic sp̄u intelligentię regnum futurū ingredientib; declaratur: et mundicia cordis attribuit: per quā deus ibidē regnā sicut est videbitur vbi sp̄us sapientię complebitur. Septima sanctificatio noīs eius. In pfectōne senari aduentus regni poscit: vt curiam: om̄es in virg pfectū: deinde in eo qđ escētib; sc̄fice ip̄e in nobis: dñ nos in illo sc̄ficiamur. Eius requie iure possumus in nobis sc̄fici: vt phenniter in eū sc̄ficiati requiecam: in qua sc̄ficiatē pax beatitudis firmat: et plena sapientia donatur.

Fiat uo: t. Hic petis sp̄us consilij: per quē voluntas dei inq̄rit: vt a nobis impleatur.

Voluntas dei in teris sicut in celo sp̄i consilij regit. Nobis etiā op̄ est sp̄i consilij: ut voluntas dei dirigat in nobis ut miseres in re ē possimus.

Voluntas dei semper fit: sed oramus ut libertas nři arbitrij societur per grām sue voluntati: que est sc̄ficiatio nřa et vita eterna.

Voluntas dei est p̄ceptoꝝ eius custodia.

Sicut in ce: et in: ter. Sicut in angelita in boīb. Vel sicut in iustis ita in p̄cōib; conuersis. Vel sicut in christo ita in ecclesia. Vel sicut mente seruo legi dei: ita et in carne.

Sed sp̄i celū: sed carnē terra sum. Oramus ḡ ut sicut in celo: i: in sp̄i ita i: tera fiat voluntas: ut caro et sp̄u sit hō sp̄ialis de qđ dī. Cor meū et ca: m: ex: in: d: vi: Nec tñ orat: ut bona velim: s̄z fiat voluntas in nob: ut vivamus tibi: nō nobis. Hęc tria perfecti: habent in futuro: sed hic iterum ex p̄te oramus ut postea pfectus habeatur. Quattuor sequētia p̄ntis videntur presidia.

Panis nōstrū. Esuries instigat: ut ad saturitatē pringat: fulcit sp̄u fortitudis. Ideo oramus panē no: qđ: no: sine qđ fame moreremur.

Panis corpus xp̄i ē: l̄ x̄bū tei v̄l ip̄e deus qđ q̄tidie egamus: vel qui est super om̄es substātias.

Phic est panis viuus qui te ce: des: cuius nature sublimitas sup om̄es substātias est.

Nostru. Quia r̄p̄s nōstr̄ est factus: et deus p̄ cū x̄p̄ om̄ia nob̄ doquāt. Ideo oramus ut qđ nōstr̄ est per donū: quotidie detur p̄ effectū.

Supersubstantiale. Vl̄ q̄tidianū. Quia qđ edūt me adhuc esu.

Hic quotidianū: i: patria eternā. Hic panis assidue per fidē et caritatē in terius reficeret dī: qđ sine co: nōo viuere pot. Vel panis dicauit sp̄alia ḡ cepta: que semper sunt exercēda vel cōseruāda.

Et dimitte. Post abū p̄pet̄ veniā p̄cōꝝ: ut qui a deo pascit̄ i: deo viuat: et ad vitam eternam perueniat.

Dū dicim⁹: dūnūt, no: te: no: sp̄u sc̄i rogam⁹ qđ telita intelligim⁹ qđ sine sp̄u sc̄i n̄ intelligitur. Sc̄ia quippe ad vñ sp̄aliū p̄tinet qđ dītus ē in uitādis mal⁹ et p̄tēdīs bonis ut nřa et alioꝝ p̄tagia plorem⁹: bona cupia: mus. Magni tres gradus: nam qui liberat̄ a malo iā beret summo bono. Liberat̄ petit liberatoꝝ: ne itē ducat̄ in temptationē. Sed qđ in hac vita nec iustus sine p̄co viuit: sic per itē liberari: ut sc̄iat qđ ex caritate frībō debeat. Sed qđ nondū viſioꝝ dei fruimur: abū i: via ē necessari⁹: ut qñq; ad patriā veniamus. Unde panē perimus: ad quē nēo peruenit sine sp̄u fortitudinis vbi ergo fortitudo: ubi esuries instigat. Eternus enim cibus plenitudo est iusticie. Q̄tidianus: dñm quondam illam clarentes iū: plenus.

Sicut. Ecce qua cautione constringimur. In qua etiam nos adiuvicem ad misericordiam inflectit: et peccantib; in se veniam promittit: et nobis et per nos alijs veniam promittit.

Culpę veniam non debemus negare. Unde. Cum oratis remittite si quod habetis aduersus aliquem. aliter enim pater vester non dimittet vobis peccata vestra.

Cpecuniam alicui repetere conceditur. sed debita peccatorum petenti veniam nunquam iuste negamus.

Cetne nos inducas. Sed spiritu scientie illustra; ut sciamus quibus malis innoiuimur. et ut lacrime prolixi rogamus. Dicitur. non de nobis.

Cet ne nos. Non quippe inducas; sed quod tulerit etire permittit.

Non vero peccatum non temptari; sed nec ad modicam vicinientiam enim est necessaria ad coronam.

Et ne nos decesses in temptatione sicut vinci. si finis tentationis sicut finis intentionis ut supra reprehendit hinc. et nos dimittimus debitorum nostrorum donum pietatis: virtus mansuetudo. In temptatione inducius qui temptatione frangitur.

Et ne nos inducas in temptatione sicut donum timor: virtus paupertas.

Sed libera nos a malo. Amen.

Comendat conditionem fratres qui estis quia fratres. Qui in hoc quod peccant homines sunt.

Si enim dimiseritis hominibus sicut ecce fiducia magna peccata eorum: dimittet et vobis pater vester celestis delicta vestra.

Judicium sine misericordia sicut eis qui non faciunt misericordiam.

Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. **L**uz autem sicut id est ipsa vultus tristitia ostentare ieunium. et representatores alterius personae. Qui non virtutibus studient: sed fauore vulgi excitant.

Ieiunatis: nolite fieri sicut hypocrates. Pro demolumur hoc et in proprio de exultibus.

Crite tristes. **E**xterminant enim ne malo anime et corporis non vivitur. Sed in fine complebitur: quoniam immortales et impossibilis erimus.

Deum ad summam gradatim sic ascenditur. A malo per spiritum timoris liberamur. Inde liberati pauperes spiritu et rebo esse cupimus. dicens dicimus ne nos inducas in temptationem. Spiritu pietatis rogamus; ut homo interior mansuetat et mitis fiat: ne temptatione moueatur.

Precibus laborandus est ut bona percipiam ex gratia. Donis agendum: ut veniamus ad meritum. Pro meritum beatitudine speranda. Alioquin nec sine precibus fidei ad bonum: nec sine meritis ad beatitudinem pervenirentur.

Richil teest quod bis septem petitionib; non contineat: sive ad presentem sive ad futuram pertineat vitam.

Fatis compendiose tradidit christus: non modo disciplinam mandatorum: sed et precium et donum: ut paucis verbis meoz res multiplicet: nec farias commendaret: et sic simplicitas fidei sufficientia salutis suae cito addisceret: et prudentia ingeniosus amplius profunditate mysteriorum suppellet. Hinc ysaia. Sermonem benevolentiam faciet dominus super terram. Quoniam ita benevoluit ut memoriter capi possit. Ita rebo impletum ut ne sine gratia spissat et perdere possit.

Si enim dimise formam imposuit qualiter velim iudicari. Unde indulgentib; coram deo fiducia ridentem impetrandi exigentes vero pugna remoder vltionis vel damnationis.

Deus multum inuenire cui indulget quod quem puniat. Ideo in nostra potestate posuit qua conscientia iudicium dei quodque puer erga se: et quod sententia tanti discriminis possit temperare. Omnes debemus: et indulgentia patris omnibus est necessaria. Ideo ex animo alijs dimittamus: ut maiora seu plura nobis relaxentur.

Hoc in fine concluditur: ut certum sit nobis quid in oionib; presumimus: neque aliud exigit index quem rogamus: nisi ut tales simus fratrib; qualem eum nobis poscimus. Et qui hoc non facit dupliciter reus est: primo quod peccavit et debet: secunde quod amonitus a iudice: fratri non indulget.

Unde. Cum oratis remittite si quid habetis aduersus aliquem: aliter enim pater vester non dimittet vobis.

Si autem non. Nulla excusat relinquitur quod unusquisque secundum hanc sententiam in futuro iudicabitur. Ex hoc parat quod unusquisque in sua infidelitate condemnatur.

Cum ieunatis. Postquam docuit quoniam orandum sit: docet de ieunio quod iterum pertinet ad mundiciam cordis: ne non sit simplex ad deum. dum ad teriora rapitur.

Nolite fieri. Non probabit virtutem: sed fictam virtutis speciem.

Bonum est ieunio pro peccatis tristes esse ad penitentiam et humiliare animam nostram. Unde hoc cotrum et humiliatum deus non despiciet. Sed tristitia que pro laude est prohibetur. Unde non ait simpliciter. Nolite ieunare: sed additum sicut hypocrite tristes.

Exterminant id est extra terminos humanae conditonis obducunt. Sicut de nitore vestrum iactancia est: sic de nimio squalore et macie. **D**emoliri est quod dissipare et venustatem vultus quasi ad nihilum redigere.

Facies suas. Luctuosis sordibus in quibus etiam iactantia est: et magis sub specie religionis decipiuntur. **N**ota non rebere unes pelles suas tenebentes sed vestiti: si aliquoniam lupi eis se protegunt.

Vngue caput tuum. Spinali leticia metem refice diebus abitentie: ut dilectionis odor flagret in operibus misericordie. Conscientia lana lacrimis: ut sit munda cora deo. Non enim sufficit opus misericordie sine munditate conscientia: nec hoc sine illo.

Palestinis mos erat in festis caput vngere: ergo caput vngue: id est festuum et bylarem te exhibere: et metem spinali oleo refice: et de ieunio non queras laudem exterius. Sed quod sic a seculo auerteris coram deo gaudescas: et sic faciem: id est cor mundabis a sordibus: quibus remotis: deinceps videtur licet.

Vngue caput tuum. Ecce nondum omnia in novo testamento ad litteram. Ridiculi enim essent in ieunio oleo telibuti: sed spiritu amoris eius cuius passionib; debemus participare nos macerando: metem debet inungere: et non oleo adulatioris altera vana sunt ieunia.

Christus factus est vnguentum nobis: quod effusum per passionem mortis ecclesiam suam suo odore impluit. Ideo non alterius causa ieunare debemus: sed eius perfusi spiritu per abstinentiam macerantes carnem eius passionis participemus. Illo ergo vnguentum: ut opera misericordie cummiseremus: et caritas interior diffundatur: quod sine illo calix nostri ieunij non inebriat affectu pietatis.

Deo ieunat qui pro amore eius se macerat: et quod sibi subtrahit alterius largitur.

Et pater tuus. Pater per fidem intus est: et remunerat in abscondito facta. Ibi ergo ieunadus quo ipse videat. Et necesse est ut ieunias sic iunierit: ut ei placeat quem in pectore portat.

Nolite thesaurisare. Ad mundiciam cordis terrena erogari precipit.

Nolite thesaurisare. Qui ieunat: vel seruando quod non edit: vel gloriam quigendo: in terra thesaurisat. Qui propter teum in celo: id est: in eternitate: et si specialiter te elemosina moneatur: in te omni opere virtutum accipitur. Quia quicquid pro deo fit in eo eternaliter recipiens. Ergo metallum consumit: tinea vestes: quod ab his intactum est tollit fures. His tribus modis omnis auaricia condemnatur: prætereunt enim omnia que possidentur. Morali. Si quid in carne gerimus thesauros in terra perdimus.

vim preciosos corporis sensus in terrenis desiderijs occupamus; quos ergo libido consumit. Porro indumenta mox ira et superbia et cetera via destruant quibus si quid restat demones furantur.

Omne terrenum vel ergo consumitur ut aurum et argentum vel putredine et vermix soluitur ut vestis vel quod ab his immune est a furib[us] tollitur.

ut lapides preciosi. In his ergo omne genus avaricie reprehenditur.

Cab. Alleg. Ergo significat superbia que decore virtutum obscurat

Linea que recte la
tenter rodit innidia
est que studiū lace
rat bonū et compacti
onem vnitatis dissipa
rat. Fures sunt here
tici et demones qui sp
ad hoc sunt infeti. Et
spiritualib[us] solent.

Thesaurisate autem vobis the
saurisate. Quasi dice
ret. Cui ieiunatis aut
aliquid boni operis
agit: ibi recondite
vbi corruptio non possit
accedere.

In celo. Id est
omnem spem in cele
stib[us] ponite fide gra
dientes caritate am
plicentes.

In celo i.e. in spā
firmamento. qd nō
transit celum et terra
transver. aut mea nō
trans. Si ergo cor est
in celo: mundū est: qd
munda sunt celestia.
Si autē in terra vol
tatur: qd mundū est:
id est: si quid agit
ut terrena consequa
tur: qd mundū est:
Si etenim illa in ge
nere suo munda tam
sordescat res dignor
dum inferiori misceret.
et aurum argento: ar
gentum plumbu.

Ubi est enim thesaurus. Si in terra: cor est deorsum si in celesti
bus: cor est in christo fixum.

Lucerna. Prosequitur mundicā cordis. Sicut oculus membra ad
operandū dirigit: sic intentio et lux fidei omnes virtutes. Lucerna est lu
men in testa: sic caritas in fide. Cum fides cessabit: sola caritas lux erit.

De exteriori doceat officiū interioris hominis: intentione mentis et luce
fidei omnes virtutes illustrantur: ut reddant lucidum corpus.

Item ad mundicā cordis per se hoc capitulū est: vel grā prior operis
que palam apparent.

Si fuerit oculus. Si pura intentione que potes bona agis: opera
lunt lucis: etiam si non ira hominib[us] videat. Si peruersa intentione est: pra
uum est quicquid agitur: nisi videatur rectum.

Oculus unus et simplex est: s. caritas que modo lucet in fide sic in testa
aut o. t. ne. Si intentione non est ex fide: totus homo interior te
nebrosum est. Quia quod non est ex fide peccatum est.

Tenebrosum erit. Quando quidē intentione sequens opus infor
mat. Ergo si bona que agis qd mala intentione sunt: tenebre sunt: quid ea
que per se mala sunt: et mala intentione sunt?

Si ergo lumen. Intentio qua facimus quodcumq[ue]: que in nob[is] est
nota: lumen dicit. Eximis vero rei incertis est: ut cum quid aliqui do vel
ago: nescio vitrum cedat ei bono an malo: et ideo tenebras vocat. Dicit er
go: si intentione qua facis que tibi nota est: appetitu temporalium sordidatur;
quātumagis ipsum factum cui dubius est exitus: qd si bene cedat alij qd
non bona intentione facis: nichil tibi proderit. Quia quo feceris tibi im
putatur: non quo illi enenerit.

Nemo potest. Quasi non poteritis ad oculū hominū bona agere.
et ex his deo placere: non simil in celo et in terra thesaurisare: nec et vicis

et virtutib[us] defenire. Quicquid facis vel ex amore dei: vel fructu dyaboli.
Cui regnum dei et dyaboli dissident inter se: in virtutib[us] nō potest simul
militare, unde. Qui baptisantur dyabolo abiungant et operib[us] eius.

Aut enī u. o. Nichil ē mediū. Quicquid enī facis aut ex amore dei:

vel ex servitu e dyaboli.

Aug. Dyaboli enī spē odio hñd. tens hñd diligēd. Nec enī apte ali
q[ue] vñq[ue] deo odio hñt: s. oē se enī amare satent: et dyaboli nomē execrā
tur: hñis viciōsi cum

quasi tyrannū sup se
dñante sustineant
deū vero odio si hñt
sed cōtemnunt: vici
concupīa sua: et p[ro]sa
sione dyabolica.

Aut. u. su. Aug.

Qd qdē diligit: nō
enī dyaboli diligit.

Sed sua cupiditate
implicat p[ro]p[ter] eū: vt
si q[ue] ancillæ alienæ cō
iunctus p[ro]p[ter] sua cupidi
tate durā patitur fui
tute: ali nō amet illum
cū ancillam diligit

Ateq[ue] p[ro]tēner. Qd q
dē odio h[ab]ebit: nullū
enī p[ro]sa deū p[ot] o
diss. Idē in retracta
tē rei eiusdē. Qd vi
deo fuisse dicendum

Multi enī sūt te q[ue] b
scriptū est. Supbia
cor q[ue] te oderūt zc.

Et matrimonij
Māmōa lyra ligua
dit: q[ue] fūt tē ne
gare ē. Qd dicit h[ab]
qd fieri licet vt bñ di
spēset: s. seruire qd ē
autani. Dñ bñ nomē ē
demonis q[ue] p[ro]est dñi
tūs: nō q[ue] in ei dītōne
sint: s. q[ue] his virū ad
decipiendū irretiēdo
laqueis dīpitiārum.

Ideo. Quia nō potestis deo seruire et māmōe: Ne sitis solicii qd ē
seruire dīmōis. Contēptū scđi: et fiduciā futuro et toto sermō p[re]cepit: dñ
et mala sustinere et nō viciōsi et inimicos diligere iussit: et hūanaz gliaz fugi
re. Nūc vult p[ro]firmare p[ro] fidē in spe eterno: q[ue] p[ro]les sunt quos amor p[ro]tū
et desperatio futuro: torpentes facit.

In sudore vult p[ro] panis: s. labor ē exercēd[us] solicitudo tollēda ē q
mentem perturbat: dum timet ne aut possella dispēcat: aut elaborata non
stingant.

Aniq[ue] uestre. Id ē. animalitati: cui h[ab] necessaria sūt. Totā spē deo p[ro]mit
tie: q[ue] nichil nisi qd decreuerit ille potestis acq[ue]rere vel retinere.

Anta h[ab] ponit pro vita q[ue] cibo sustētāt: et ibi. Qui amat animā suam
perdet eam.

Aanimalitas cibo alit: et ponit h[ab] p[ro] vita: viuit cū pecorib[us] quā qui perdit
propter christum: inueniet eam spūalem in vitam eternam.

Nōne animā. Non vita p[ro]pter escā: nec corpus p[ro]pter vestimentū: sed
eg[er]e. Ideo nō sit solicii animā: vt percipiat qd propter se creatū est.

Quasi q[ue] tedit maiora: i. vitā et corp[us]: dabit et mōra: i. victū et uestes.
In his p[ro]missis vitatis nō dubitet. Sit hō qd ē dī mox addūct[us] ei oia
propter quem sunt facta.

Respicie. Hoc ad escā: scđi merito p[ro]pan[ter] auib[us]: q[ue] celū p[er]fūt: et qdā
ita remoti sunt a mōndo: vt iam in terrenis nil agant: sed sola p[re]templatōe
iam in celo tegunt: te quib[us] dicitur. Qui sunt hi qui vt nubes volat[ur] zc.

Hec exempla non prohibent prouidentiam: non laborum: sed sollicitu
dinem: vt tota fiducia uestra sit in deo: cum et aves sine cura vivant.

Et pater uester eg[er]e. Exaggerat fiduciam filiorum et confirmat:
quia si bonitas patris etiam ad illa se extendit: quantomagis ad filios
adoptionis?

Quis autem scit. Illi ergo curam regendi corporis relinquit; qui illud ad hanc mensuram fecit peruenire.

Et de uestimento. Non quod laborare et prouidere hoc non deceat; sed omnis sollicitudo abiencia est. et spes in teo huncia est.

Conficeretur. Exhortationem de uestimento satis congruo confirmit exemplo.

Quoniam nec salomon. Que purpura regni que pictura textricum potest floribus agnoscere. Ipse color dicitur operum perimenti floribus sicut dicimus operum istius rubor.

Si enim scimus. Si ista que ad Christum sunt temporis tamen et cito decidua igne cremabuntur; tenuis tam veniente adornat.

Cras pro futuro ponitur in scripturis; dicente iacob. Et au dicte me cras iusticia mea.

In cibarium Alij libri habent in igne vel in acerium; quod habet spem cibani.

Quatromagis Sollicitus vestier. Et ideo omnis fiducia in eo habenda. Quod si nec de his fidentes sumus quod innubilia speramus. Permodica fide est que nec de minimis certa est. Ideo et de eternis ingentis duciam. et condonat infidelitatem.

Dodice fidei. Quicunqz in aliqua promissione dubitat modicus est fide. Et quantoplus dubitat tantominus inuenit ea pro quibus sollicitus fuit.

Nolite. Plenius incilcat et renoluit quod a principio sermonis docuit; ut absqz sollicitudine vivamus.

Nolite ergo solliciti. Hic videntur argui hi qui spiritu victu vel vestitu communiantiora sibi vel austeriora prebis cum quibus vivunt alimeta querunt vel indumenta.

Solliciti esse. Sollicitudo suffocat verbū dei ne fructū referat. et factum similem gentili i-infidelem.

Nec enim omnia. Quid ergo amplius habet a gentili; cuius infidelitas animi sollicitat et curis vite buri fatigat.

Sentes. Quibus de futuris cura non est. Sed filioz est querere regnum.

Scit enim pater. Promissa sunt hec a deo; qui nō nobis hec in via sua esse necessaria.

Pater vester. Sic filios de bonitate et prouidentia patris securos reddit; absqz cura seculi.

Querite pri. Hic aperte ostendit ista non esse petenda tanqz bona nostra nisi necessaria. Regnum autem dei petendum est. et in eo finis nostrus est ponendum propter quem omnia faciamus. Probi gratia. Manducemus ut euangelissemus. non euangelissemus; ut manducemus. Cum dicit proximum significat hoc posterius; non tpe sed dignitate. Illud enim petendum est. hoc propter illud necessarium. ergo primum querere regnum dei. et preponere omnibus rebus ceteris. Ut autem hoc queratur non debet subesse sollicitudo ne illa deficiat. Scit enim (ut dixit) pater vester quod his indigetis. et id non subdit. deinde ista queritur; sed ait. hec apponetur i-consequens sine illo impedimento. si illa queritur. Nec ait illa dabatur; sed apponit. quod aliud est quod principaliter datur; aliud quod superadditur; quia in intentione eternitas. in vnu debet esse temporalitas. et illud datur; hoc superadditur.

Regnum dei queramus secundum iustitiam eius. Justitia vero regni est omnia que christus docuit obseruare. Regnum querere est ipsam iustitiam operibus implere; ideo immo ut deus glorificetur. et ut nos ei per omnia placeamus.

Regnum dei summum bonum est. et ideo querendum. Queritur autem fide spe et caritate.

Et hec omnia. Quia omnia sunt filioz. et ideo hec omnia adiiciuntur; etiam non querentibus. quibus si subtrahuntur; ad probatum est. si dantur; ad gloriam actionem. quia omnia cooperantur in bonum.

Solliciti. Timore; merore et anxietate curaz; que mentem perturbat.

In crastinum. Id est. in futurum. te presentibus concedit. unde apostolus. Nocte ac die operabamur ne quem gravaremus. De futuris que diuina procurat ordinatio; non conuenit sollicitari; sed presentia grata sciencientibus. curam futuroz que incerta est deo reliquamus cui de nobis cura est. Curam autem priuatum maliciam vocat; quia personalis est; pertinet enim ad hanc mortalitatem quam peccando meruius. que in se latissima onerosa est; nec debet superaddere malum nostrum sollicitudinis. Nemo debet scandalisari si quoz iusto ruminiderit necessaria. sibi suisqz procul

rare. nec iudicet eum de crastino cogitare. quod ille qui hoc precepit cui ministerantur angelii. propter hoc exemplum dandū loculos habuit. unde necessaria vestimenta preberet. quoque cultos erat iudicata. Hinc sequitur. Nolite iudicare. Dies. Non quem fecit dominus; sed cui maledixit iob et hieremias. s. que dyabolus innenit.

Sufficit. Et quod cura priuata mens obruitur; non debet geminari malum die.

Nolite iudicare. De dubijs; quia de manifestis iudicatur. et non de illis de quibus incertum est quo animo fiant; de quibus nemo sine periculo iudicat.

Judicium temerarium est. quod quibus commissum non est. iudicant. sicut te manifestis sine te occultis. Committitur autem iudicium. vel magistris ecclesie vel principibus terz. Hic ergo si de manifestis iudicent; que licet sunt convicta vel confessa; non temere iudicant. Si quod de incertis; te mere iudicant; hec iudicia prohibet.

Nolite indicare. Duo sunt in quibus temerarium iudicium canendum est. Sunt enim quedam media et incerta quo animo fiant. que et bene et male priuati fieri. Nescimus enim qualis futurus est qui nunc appetat malum. de cuius correctione desperare eumqz abiectum reprehendere temerarium iudicium est.

In quo enim. Quasi dicaret. In qua voluntate habueris; in ea liberaberis. et in qua male; in eadem punieris. De his enim agitur in quibus vel temere iudicantes offendimus. vel recte agentes exculcamur. et ideo ad dicit. In qua mensura. Et iuste quoque voluntas non habuit finem peccandi; quibus cum fine peccauerint; non habuit finem iustitiae. et quibus iudicium fuit sine misericordia; sine misericordia iudicabuntur.

In quo enim. Non quod deus temere iudicet nos. et iniuste mensura repeditat.

Sed ead dicat ipsa temeritas iudicandi. et iniqua mensura tibi nocet te punit. et sepe non illum de quo agis. tale est. Qui gladio percussit: gladio. i. peccato huius rei peribit.

In qua mensura. Potest in hac mensura in qua aliud mensuratum est. ut tritici: aliud mensurari. ut ordeum et alia quantitas: ut si unum modius de uno. centum de alio. Ita facit deus. et non inique ut illi in eternum.

Et ipsa infamia vel malum quod intuleris: cum est cur penam debitis incurras.

Juste quod eternaliter potest perfici voluntate: et quod voluntas non habet finem peccandi: nec habet finem torquendi.

Quid autem uideamus. Ecclesiastes moderamen iudicij: ut preuentus maioribus alium non iudicet de minoribus.

Quid autem. Nulli enim preuenti maioriibus leuiora in fratre magis voluntate perire et dannare quam emendare. Ut si pleni odio in inuidia vel malitia: dannent in eo quod delinquit ira quod est ut festuca: odium. ut trabes fratres aliqui vult aliqui cum corrigi qui odit: hoc uelle ne queri: et ideo impossibile est: ut festuca fratri remeat: qui trabem gerat. Proinde gratias odij: inuidie: simulationis et tortus malicie reuocanda est: ut sic

misericorditer respice dei non nostrum: frumentum possimus increpare: ut sine proposito illi correctio sive non: nostri te simplicitate nostri oculi sumus securi.

Quid autem. Oculus quod in paradiſo post culpam est referatus: aperte videt non unde proficiat: sed unde in deterius cadat. Dicit enim iactantia ratione laudis: dum sibi cecus alii vult mederi.

Quid autem. Apertus oculus male videt: s. iactantia sui dum alii vult mederi. Sed cecus se non valer intueri non in hoc teterius cadit.

Vix innenitur aliquis ab hoc vicio alienus: quod unusquisque suis faciens aliena facile reprehendit: et aliena grani tolerando quod sua: sumit autoritate arguendi: sine exemplo suu emendationis.

Faltem in eo quod temere iudicant in oculo habent trabem.

Aut quo dices. Id est non poteris minus: ut iram in fratre emere: donec manus: i. odium vel inuidiam populeris de corde tuo.

Hypocrita ei dice. Hui enim odio et luore suscipiunt omnia accusare: et volunt uideri consultores sine exemplo emendationis sue.

Non enim est ydonens doctor alii mederi: quod nondum se sanauerit.

Aug. Nota si vis aliquem reprehendere: prius vide utrum similis ei: quod si es: pariter ingemiscere: et non eni tibi piter obtemperare: sed pariter conari more. Quod si non es similis: tunc quod olim fuit vel esse potuisti: condescende et non ex odio sed ex misericordia argue. Ratio ergo et non sine magna necessitate obiurgationes sunt adhibendere: et non nisi respectu dei: remota prius ab oculo trabem.

Nolite sanctum. Purgato oculo possunt dispensatores ecclesie alios castigare: sed non sanctum canibus dare. Quia sicut periculum est abscondere: ita prodigum est canibus dare. Canibus mystica non sunt apertenda: sed velo tegenda sancta sanctorum. Apertiora vero et quasi viliora dicti possunt.

Nol. Eadem res dicitur sancti et margarita: i. euangelium et sacramenta ecclesiastica. Sanctum: quod natura immutabile: nec tebet ab aliquo corrupti. Margarita que in abscondito latet et de figuris: quod apertis conchis eritur: gemma est preciosa que non potest corrupti. Canes vero sunt qui

oblatrant: et quod integrum est dilacerant. Porci qui vilipendunt et concubant. Vel canes ad vomitum reuersi: porci nondum conuersi: sed in luto viciorum versati.

Nolite. Non sunt dispensatores: sed prodigi extirpatores qui tollunt panem filiorum et mittunt canibus: ignorantes et res absconsa audiens ignoratela: venerabilius conspicit: dum quiesca canius teneri: sine fastidio fit percepta cum mensura. Ideo nec crueles querentibus opportet esse dispensatores: nec incertos et insoribus vel faciles.

Et conuersi tecum.

Ne forte conuersi ad huc aliquid audire disrumpant: non mar garitas quas concubant: sed vos indig natione. Non enim facile potest inueniri quod talibus gratum sit.

Petite. His ergo

brevia: veritas: vita legitime certatibus pre statur. Christus est via qua ambulatur.

veritas que inuenitur: hostium ad quod pulsatur: ut ad ipsum per ipsum ingrediamur.

Aug. idem est petendit quod et querendum: et ad quod ut in

greduimus: pulsandum. Id est: panis viuis et regnum celeste et iusticia eius. Do

cit quid petamus: modo preter confidemtiam ut nichil bestiales petamus.

Perimus fidem: per eam ad christum eum tales. Querimus spe:

qua attingimus usque ad interiora. Pulsamus caritatem: dum laboribus abscondere: quasue margaritas dare vetas: quas me habere non sentio. Contra hec subiicit: petite: quod: infirmus pedibus prius petat ut sanctetur: post querat ut inueniat viam que ad propositum ducat: teneat cum illic revertit ut aperiatur pulset. Sic prius est petitio sanitatis ut vires tentantur: quibus quod precepit implere possit. Viribus acceptis: secunda est inquisitio. Quid enim sunt vires per teuia cunctes: Cum autem via ad destinatum perduxerit: tercera est pulsatio ut quod clausum est possit aperiri: et hoc bene congruit. Cum enim beata vita actione et cognitione compleat: actione considerat facultatem virium: cognitione manifestationem rerum. Hostium primus petitur: secundus queritur: illud ut detur: hoc ut inueniatur. Sed in hoc cuncto prius est cognitio viae que possessionis. Et qui veram viam inueniret perueniet ad possessionem que tam pulsat aperiatur.

Aug. Operose quidem quid ista tria inter se differant exponuntur. Sed longe melius ad instantissimam petitionem omnia referruntur. Hoc quippe ostendit ubi codice verbo omnia conclusit dicens: quod tomagis pater vester qui in celis est dabit bona petentibus se: non enim dicit petentibus et querentibus et pulsantibus.

Omnis enim qui petit. Ut prebeat constantiam perseverandi: diligentiam querendi: fiduciam impetrandi: addit omnis tecum.

Supra docuit quod petamus regnum: s. Hic dat confidentiam ut nichil bestiantes petamus. Non tenegar se petentibus qui sponte obtulit se non petentibus et querentes inuenient enim qui non querentibus dedit ut inuenirent: et pulsantibus aperiatur: qui clamant: Ecce ego sto ad hostium et pulso. Aut quis. Explanat quod petendit sit et ex huic circa filios benivolentia

diligentia patris circa nos commendat.

Contra si petieritis patrem vestrum caritatem sine qua nil sunt cetera; ut si ne pane inops est mensa: cui contraria est cordis duricia.

Si pescem. Per pescem fides quae sub fluentis spissantibus nutritur. Pilicem dicit invisibilium fidem. vel propter aquam baptismi. vel quod te in invisibilibus locis capitur. vel quod fluctibus huius mundi non frangitur. In euangelio

luce sequitur apatio omni scorpionis. In uno spes accepit: quod in eo nondum est fetus profectus: sed fons de spe ratur. In scorpione cuius aculeus retro trans medius est: accepit cor trahit spiritus: retro a spiritu cuius spes se debet at in anteriora extender.

Si ergo uos. Unquid preter bona tribuit filii: quanto magis propter nos? quod non est incopabilis bona dabit potentibus filiis.

Nostis bona Secundum sensum eorum bona qui ea pro bonis habent quod in re natura bona sunt: et ad vitam istam pertinet: quod malum non te in te dat. Non enim est terra sic. Vel apostoli mali dicuntur quantum ad se respectu dei quod solus bonus ex quo omnes boni.

Constat quod a deo non nisi bona parim qualificans nobis vide ante. Omnia enim electis in bonum cooperantur et omnium bonorum spiritus alius distributore est: ut opera caritatis implentur.

Dabit bona.

Id est spiritus sanctus.

Vel bona: sicut eterna que non dantur nisi filiis.

Potentibus semper. Omnis bonorum spiritualium distributor est: ut opera caritatis implentur. Unde subdit. Omnia ergo sic.

Omnia ergo. Quia amare amante nature est: non amante vero cogibuscis ad amorem perfectoris christi est. Cum nos priores ut nobis fieri voluntus aliis facere interceder: mox cuncte sensibus astrinxit dices: Omnia ergo sic.

Istid est bona que voluntas accipere ab aliis: eadem facite illis: ut caritas per te in progressu.

per eam. Quia angusta porta et

in progressu.

arta via que ducit ad vitam: et pau-

tit sibi inuicibilium fidem inter aquas scripture latitantes.

porrigit ei. Aut si pescem petierit

in inuiditatem: venenum perdidit.

nunquid serpentem porrigit ei?

Amatores secuti.

Si ergo vos cum litis mali no-

stra. Non vestra.

stis bona data dare filiis vestris

Secundum est omne quod est

quantum magis pater vester qui in

In sanctus.

Eterna que dantur tuus in

spiritu sanctum bonum.

celis est dabit bona potenteribus

Quia regnum celorum querendum est et uita

eius ergo sic.

voluntas hic de bonis

se. Omnia ergo quocunq; vulnus

tantum dicitur. Sicut caritate.

ut faciant vobis homines: et vos

Hoc est diligere proximum sicut teipsum.

Hoc quantum ad proximum diligendum

Hoc est in hoc mundo impletur.

Hoc spiritu alter intellectus.

facite illis. Nec est enim lex

Ad vitam: et semper dura

labores ieiunia: tamen amantibus ingum sua

ne est.

Caritate.

et prophete. Intrate per angu-

lum pauci inueniuntur.

Hoc secundum uoluntas.

Ubi nulla corporis angustia.

Stans portam: quia lata porta et

seruantur via.

Spaciosa via est que dicit ad per-

Non querunt eam: qui sponte se offert

ditionem: et multi sunt qui intrant

Hoc.

In ingressu.

per eam. Quia angusta porta et

In progressu.

arta via que ducit ad vitam: et pau-

tere. unum querere ad unum quotidie pulsare prospera non ambire. ad uersa non timere.

Et pauci sunt. Si pauci inueniuntur: pauciores per eam intrare contineantur. Nemo intrat sine labore et sine animi puritate.

Attendite. Cu diuerset arta viam a paucis inueniri: ne forte sui impli- carent ei robo pseudo prophetarum adiecit attendite.

Attende. Ad supra latam portaz diuersos prophetas apti dicit

Attende. Licet

hoc te omnibus: qui ali

ud huius et semiocellis: ali

ud ope ostendunt possit

accipi: in spaliter te

hereticis: qui quadam

pieratis vestre recte re-

nenato anno et inten-

sionem ocendi lupi sunt

rapaces: vel exterius

copia datur pseudeo

vel interius cornupedo

Ad uos in. In

conspicuit hominum si-

miles multis iusticie

duo ieiunari: orant: eis

mosinas dant: sed non sunt

ex fructu: quod vis-

co eis reputatur.

Afructibus eo-

rum. Ibe. Non a re-

ste: sed ab opibus: quod

de manifestis accipit.

Quo ab eis: qui ut ipsi

na non facit uias: sic vo-

na arbor: bonum fructum

mala malum. et non equum.

Afructu. Quia si

debet optimus: tercarius

si non optimus: factus blas-

phematur. Marie autem

impatientia disceretur

non in tpe adversaria

ieiunia enim et ratione

nes sunt filiales sic et bo-

nis: sed non ones per

lesuas deponit nisi ali-

qui eius lupus se protegat.

Nunquid allego

spinae et tribus sunt be-

tici: a quibus nullus sapi-

entia sanctitate vel veritate poterit inuenire: sed scandunt et cruentant appro-

ximates. Vel spina et tribus curae sunt scelii: punctionesque viciose. Una et

ficus: dulcedo nouae pueritatis quae Christus in nobis esurit: et feruor: dilectio-

nis quod letificat eis: bonis. Non ergo de spinis et tribus una et fice: qui mes adhuc

rebus loquitur pissa: post scilicet: ferre fructus non habet. Non si aliquis docet

scilicet malorum: pissa: non habet malum: sed facit malum: scilicet fit de illis scilicet dei: qui non ex fructu: sed

ex fructu: qui sunt spinae: aliq; ex tubo: et carpere fructus non habet. Non si aliquis docet

vitam quae sup spinas aliqui exibunt. Et carpere fructus non habet. Spina caueda

Vitam Christi. Qui palmites: qui ferunt uias: iuxta spissam qui inebriat in te-

mentum. Sic id est: sed haec impossibilitate: quod de mala radice non potest fructu-

fructu: suavitatis erupit. Expectandum est boni fructus de bona arbor. Arbor bona vel

mala: in natura: qui in omnibus bona a deo est creata: sed voluntas bona vel mala

Fructus: opera quod nec bona male voluntas punit: nec mala bona voluntas.

Fructus boni arboris: gaudium: pars: passio: lignanitas. Quos fructus

non nisi bona voluntas punit. Sic e contrario malos mala intentio nutrit.

No potest: non autem non potest mala arbor bona fieri: et bona mala: qui pennis

latus de pseudeo facit: apostoli: et anima manente integra natura: affectu voluntatis corrumpitur: vel in melius mutatur.

Voluntas uiscaiusque arbori bona vel mala. Et sicut arbor radicatur in terra: sic voluntas in anima.

Fructus male arboris sunt opera carnis: sive fornicatio: immundicia: luxuria:

Omnis arbor. Hoc scilicet hypocrita et pseudeo pissa dant: et quod supra

dictum de cordis immundicia: hoc ex exemplo firmat: quod non de bona intentione

fructus boni percipit: nec de bona nisi boni metit.

Igitur ex fructu. Quasi diceret: a falsis prophetis attendite: et ex

fructibus eos cognoscite.

Ex fructibus. Quia sicut dicant domine domine non continito sunt credendi. hoc autem dicunt ut a vobis recipiantur. Vere dicere dominus ihesus est in corde credere ore confiteri operi attestari nam unum sine altero negare est.

Non omnis qui dicit. Sicut caenendi sunt qui habent speciem honeste propter dogma nequicie sic et bi econtrario qui cum integre fidei et doctrina sint turpiter viae sunt. Utrumque enim necesse est ut et opus sermone et sermo operibus comprobetur.

Qui dicit domine domine iter regni dei est obedientia non nominis incepatio. Non est hoc illud vere et proprie dicere ubi prolatione discordat a voluntate de quo apostolus ait. Nemo potest die dominus ibi nisi in sibi.

Multi dicent Maxime autem caendum est ab his qui propter nomen christi etiam miracula habent que cum propter infidelis dominus fecerit monuit tamen ne a talib[us] recipiamur. putates ibi esse inutilis sapientia et rbi est visibile miraculum. Unde adiungit. Multi dicent zc. Quid mundo ergo et simili oculo opus est ut innueniatur via sapientie inter tot temptationes?

Non solum qui verbo tenet nominat non recipiuntur sed etiam hi qui sine operibus prophetant et demonia ejiciunt et virtutes faciunt.

Sicut caneremo nuntia falsis propheticis ita ab his qui demonia ejiciunt et virtutes faciunt.

Prophetare virtutes facere. Demones ejuscere interdum non est meriti illius qui operatur sed inuocatio nominis christi hoc agit ad damnationem inuocantis vel ob utilitatem eorum qui vident vel audiunt. Et licet despiciantur qui faciunt deus tamquam cuius inuocatio facit honorat.

Nunc noui nos. Non nouit lex tenebras i[n] non aspicit quod si asperceret tenebras non essent.

Qui operamini iniquitatem. Non qui operati estis ne tollat penitentiam sed qui in iudicio licet non habeatis facultatem peccandi tam habetis affectum.

Omnis ergo qui audit zc. Quasi omnia predicta bene tenendae sunt quia qui tenet assimilabitur christo qui non tenet dyabolo.

Qui audit hec que in monte habita sunt. Quod dicit ut ostendat sermonem in monte habitum omnibus preceptis quibus christiana vita informatur esse perfectum.

Assimilabitur. Quia sicut christus de personis variis unam ecclesiam construit erudit regi in vitam dedicatur us eternam. sic iste variis virtutibus perpetuam mansionem sibi edificat et in futura dedicatione cuius christo letabitur.

Tu vero illi qui dicit ut sapiens architectus fundamentum posui in christo.

Qui edificauit zc. Ille edificat in christo qui quod audit ab illo facit.

Super petram. A qua petrus nomen accepit pro firmitate fidei id est super seipsum edificauit ecclesiam.

Et descendit zc. Tribus modis dyabolus impugnat carnis concupiscentia exterioribus mundi oblectamentis vel per se. cum viueros ventus impulsionum laxat.

Plunia. Concupiscentia; a quod quis tentatur quod sensim rigorem fidei emollit quod si non proficit maiora flumina enierunt.

Qui audit uera mea zc. Exterius. Et video non habet excusationem sed est nostra eius magna quia monita salutis contemptit.

Domini stulto zc. De quo dicitur. Inimicu[m] homo hoc fecit cuius opera omnia instabilita sunt et ruine patent.

Super harenam. Qualia sunt quod super concupiscentiam vicioz fundantur non stabunt.

Et cecidit zc. Omnis conscientia quod sita in teum spiritu non permanet in tentacionibus non valet subsistere. Et tanto amplius agitur quantoplus in his quod mundi sunt a superioribus disiunguntur et vere omnes mali vel scire boni ingruente qualibet tentatione peiores sunt.

Turbe. Vel aliqui in turba quia infideles. Vel potius omnes de excellentia sapientie. // C. VIII.

Cum antem descendisset. Post desensionem domini te monte quantum intervalum fuerit anteque capernaum intraret non appareat. In ipso autem intervallo leprosus mundatus est. Quod matthensis suo loco dicit (Lucas vero alibi recordatus est) qui post verba illa dicit christum intrasse capernaum non tamen ostendit post quantum temporis intervalum.

Cum descendisset secundum lucam et in campestri loco sermonem quod iam forsitan supra habuerat eis fecisset.

Secundum sunt eum turbes multe. Alij propter admirationem et curationem. Omnes autem cum descendisset id est cum se exinaniret formam servi accipiens secundum sunt eum turbes multe quia qui prius in iudea notus erat. Tunc in universa terra mirabilis factus est. Autem post precepta manum extendens leprosum sanat significat eos qui de illis preceptis implendis dubitant suo auxilio ab huiusmodi varietate mundare. Non exprimitur certus curationis locus et ostendatur non unum populum alicuius ciuitatis sed omnes sanare.

Adorabat. Primum pateret cultum diuinitatis ostendit.

Si quis potes. De voluntate non (quasi pietatis incredulus) dubito sed quasi mea collusionis conscius non presumo.

Expendens. Post sermonem et miracula facit quibus famo apud auditores confirmatur.

Letigit. Non quin sine tactu sanare posset. Sed ut indicet se non subiectum esse legi; sed dominum legis; qui non timet contagium.

Lengit. Propter humilitatem; ut nos doceret nullum spernere pro aliqua corporis maculatione.

Appelet supra legem (que leprosum excludit) esse grām; que sanat eum. ut ait. Non veni sol.

Colo. Eo sanatur genere quo fuerat obsecratus. Deinde imperat. Mundare. ecce potestas.

Vide ne dix. Tamen iussit; nec taceti potuit. Non quod aliquid voluit et non potuit; sed dat exemplum ut sui in magnis que faciunt latere velint; sed ut presentent alijs prodantur iniici.

De dīc. Hunc in marcus vbiqz hoc p̄ dicasse dicit. quasi euangelista fūssit.

Claude. Minim ad sacerdotes propter humilitatem; ut sacerdotibz deferat honorē; quibz lex iubet mundatos munera offerere; et vt videntes credant ei vel si non credunt; inexcusabiles sint; et ne lege frangere videretur. Ostē de te sacerdoti. ut sacerdos nō legis ordine; sed grā dei supra legem curatūz esse intelligat. Offer. quia legem nō soluo quia nondum cepit verū sacrificium. In testimoniū id est. domino credant si impietas lepra discedat.

Thi testimoniu spūalis curationis; offerendum est munus spirituale. homo ipso.

Lydice. Leprosus genus humanū significat plenum lepra. quod extenta manu. id est. verbo dei humanā contingente naturam a pasci eroris varietate mundatur; ut diu abominabiles et sequestrati iam queant templo reddi. Templum dei sanctum est. quod estis vos. Et sacerdoti serui. te quo dī. Tu es sa. in eter. h. or. mel. et offerant pro emundatione corpora sua. hostiam viuentem scām deo placentem.

Accessit ad eū cen. Lucas rem ut gesta est narrans. dicit enim missis seniores iudeoz. Sed mattheus causa breuitatis eum cui? fides latidatur. cui? desideriu et voluntas defertur; maluit prudenter dīc accessisse q̄z eos per quos mandabat. Ut mulier q̄ credit; magis dīc tetigisse christuz q̄z turbe que compriuebat. Ita centurio quo magis credit. eo magis accessit. Tria dicit. iacet. paraliticus. torqueatur; ut et anima sua angustias inducat. et dīm ad misericordiam commonueret. Et hęc ei gloria q̄ sic rogauit pro seruo. in quo discamus sic misereri conseruis.

Ego ueniam. Magna humilitas. q̄ seruum dignatur visitare; qd fides centurionis meruit; qui ex gentibz credit. et humilitas. q̄ se indignu. iudicat; cuius tectum intret. et prudentia. q̄ ultra carnem diuitatem latenter videt. Ad filium reguli uenire soluit; ne diuinias honorare videatur. hic seruilem condicionem ne spernere videatur; mox ire consentit.

† Qui misericordie precepit affectum. me mudare. Et extedens ihesus

† Contra legem quā superat grā. in quo humiliata. † In hoc piecas.

manum tetigit eum dicens. **C**lo

† In hoc maiestatis potentia. † Quia dixit

et facta sunt nichil est mediū inter pceptū

et opus.

Ilo. Mundare. Et cofestim munda-

ta est lepra eius. Et ait illi ihesus

† Sc̄a nostra ē ne nos iactemus de bonis ope-

ribus. † Non erat necesse ut sermone iacta-

ret quod corpore preferebat. † Disciplina no-

stra est ut nos ostendamus sacerdotum nostro.

Vide. nemini dixeris; sed vade

et non debent auferi signe pauclū veniente

significata.

et ostende te sacerdotibus. et offer-

munus quod precepit moyses in

† Sc̄a ut credant virtutē dei magnam esse.

† hoc miraculū factum est sanatio leproso

continetur.

testimonium illi. **C**um aut̄ intro-

fide et desiderio. et

isset capernaum; accessit ad eūz

† Alienigena. † per intermissiones. † Nullus aliis pro seruo.

centurio rogans eum et dicens.

† Seruus. † Non in uno tantū miserabi-

lis et iacens sed q̄ est paraliticus. et q̄ torque

turbe enim omnia cum dolore nominavit.

Domine puer meus iacet para-

† Repentina dyaboli aggressione.

liticus in domo. Et male torque

† Sc̄a virtute virtus enim christi presens fu-

it que suscitauit eum.

tur. Et ait illi ihesus. Ego veni-

am. et curabo eum. Et respondes

centurio ait. Domine. non sum

Qui verbo curare potuit propter humilitatem visitare dignatur. Et tamen in medio itinere verbo sanat. ne non propter humilitatem; sed ob imponentiam virium corporaliter ire putaretur.

Non sum dignus. Propter conscientiam vitę gentilis magistri met grauari p̄ntia q̄z uirum. Quia etsi erat fide preditus; nondum tam erat sacramentis imbutus. Sed quod nec infirmitas nostra presumit gratia dare non sit.

Nam et ego zc. Si ego homo sub alio possim impe rare minoribus; quā tom agis tu qui su per omnia. habens famulantes angelos potes per eoz ministria. sine corporis presentia dicere infirmati vi recedat; et reueiat; et veniat. Mira fides in gentili

Mystice. Cen- tario significat electos ex gentibus. q̄ cente natio milite virtutuz stipatos; q̄ nichil terrenum; sed sola gaudi bi suisq̄ querit. Ce tenarius enim quia a lictu transit ad texteram in celestis vita significationem ponit collocuit. Talis ergo meriti viri pro his necessitate est ut supplicet; qui adhuc servitutis spiritu tenent; et perfecta caritas foras mittat timore. Dominus aut̄ in quā non audet eū iniurare. gentilitas est propter fetorē ydolatrie. Nec enim genito corporalis presentia christi exhibita ē; sed verbum fidei annitatis per apostolos; et ab infidelitate sa-

namit.

Vel milites et servi centurionis virtutes sunt naturales. quarum copiam multi ad deum venientes secum deferunt. ut cornelius dicitur vir iustus et timens deum.

Ab oriente et occidente uenient et recum. Vel oriens qui illuminati statim transiunt. Occidens qui passiones uisit ad mortem tolerant.

Per istas duas partes omnes partes mundi ex quibus gentes vocantur designantur.

Filiū autem zc. Quia in hoc mundo fruuntur beneficiis dei. secundum illud. Punit super iustos et iniustos. Nunc uidentur in facie domini; sed tunc minime.

Thi tenebras exteriores. Quia a domino foras expellentur. id est in eternam noctem quia hic sponte ceciderunt in exteriores. id est in cœptū temporis. Per fletum qui est oculorum et stridorem dentium nota ueram resurrectionem corporum. Dentes strident qui hic de edacitate gaudebant. Oculi flent; qui per cupiscētias vagabantur. Fletus de ardore stridor dentium de frigore solet excitari. quia ibi transibunt ab aquis nūniū ad calorem nūniū. Vel stridor prodit indignantis affectum per sero penitet. et teliquit pertinaciter.

Fletus et stridor dentium. Per hoc ostenditur magnitudo tormentorum. Per fletum tormentum animę. per stridorem dentium corporis.

Et cum uenisset. Quando hoc sit factum non expressit mattheus. Non enim necesse est ut post illud factum credatur. post qd narrat. Lucas et marcus prius te hoc narrant qd de leproso. Sed nil obstat narrandi diversitas; ubi eadē dicunt maxime tū quisq; euā gelista eo ordine crediderit se debere ire: quo tens voluit narranda recordationi eius suggesteret.

Et febricitant. Febris grece feruor latine dicitur. si quando hęc passio faciat tremere naturę est humana.

Et te. Lucas dicit qd rogauerunt pro ea. Christus modo rogatus modo vltro curat. Ostendens se contra vicioꝝ qz pas siones. qz p̄ibz frēlī sp̄ānuere. et ea nū nun qz que ipsi in se nō intelligunt: vel intelligenda dare vel pte potentiibz etiā non intellecta dimittere. vt Delecta qz telligit ab eo m̄ me do.

Et surrexit et mi. Naturale est febricitantibz incipiente sanitate lassescere: et molestiam egredi dñis sentire. H̄z sanitas que a dño dat. h̄c tota similitud reedit. et etiam eo robore cō firmat: vt adiutoribz suis continuo m̄strat resufficiat.

Domus petri cir. Cūcīsio ē eiꝝ apostola tui cōmissa. Socrus synagoga. qz quo dāmmodo mater est ecclēsia petro p̄mis̄. H̄ec febricitabat: qz innidic̄ estibz labrabat. p̄sequēs ecclēsiā. Cui manū rāgit dñs: qn̄ carnalia eius opa in sp̄nalem vsum conuertit. et ita erat. tā m̄strat in sp̄u.

Moraliter. Quęz ania que cōcupiſcentię carnis seruit. qz febribz estuat. Sed manu m̄sc̄d̄ tacta. per cōtinētiā lasciā refrenat. et si cur seruerat immūdi cōmodo seruit iusticie.

Alesperaſa. Occasus sol. mors est christi. per quā p̄les sanauit dñs moniacos qz ante viuentis in carne egrotos.

Clidens aut̄ ibesus. Manifestū est alii esse diē quo iussit ire transfretū: non cū qui sequit illum in quo socrus petri sanata est: quo die marcus lucasq; en̄ in desertū esse affirmat. Iussit ire transfretū: significās ut amaros seculi fluctus transeamus.

Et accedens. O matheus dicit hoc factum quādo iussit ire transfretū. Lucas vero a m̄bulātibz illis in via. non est contrariū: qz via ambulabant ut venirent ad fretum.

Magister. Quasi vñus sit de pluribz. Et ipse litterator erat. non spiritualis auditor.

Magister. Non dixit dñe. sed magister vñus de pluribus magistris estimans.

Vulpes fō ha. Quasi. quid me ppter lucra seculi vis sequi: cū ita sim pauper: vt nec boſpitolum quod meū sit habet: vel iste miraculis cō-

mot̄. ppter inanem iactantiā sequi. voluit. qz significat aues celi fintie obsequium discipuli. in quo vulpes. Redinatio capitū būnitate suam significat. que in illo simulatore et superbo locum non habebat.

Vel vulpes hereticos significant qui non virtute dei confisi dolis seducere nituntur. Aves malignos sp̄us elatos: qui in cordibz iudaici p̄stidos. et foneas. i. domicilia h̄nt. In talibz diuinitati christi n̄ est locus.

Filius aut̄ hoīs. Cū homines vocent cū filiū te: ipse seipsum vocat filiū homis humilitatis causa.

Alius aut̄ Ro ta hunc vocātū esse a ihesu.

Domine. Ille qui ingressit te. vocat eum magister. vt elatus phariseus. Alter qui receptus est dñm vocat būniter sicut publicanus.

Dimitte mor. Addit lucas. Lu au tem vade. et annūcia regnum tei. In quo noratur p̄termittenda esse minorā bona pro maioribz.

Suos. Qui culpa exierunt: vt ipſi cū culpa viuunt.

Mortuos sepeli re ē peccatores in pecato souere.

Et ascēdente. Qui magna fecit in terra transit ad mare. vt ibi faciat. et domus terz̄ et mari appareat.

Ecce motus. Non ex se orta est tē pestas. Sed eius impenio: vt discipli magis timeant et roget et rogantibz ostēdat potentiam.

Dormiebat. Dormit in nobis dominus. id est fides dominii. cum negligēt agimus. et ideo tempestas. Si vero fides resurgit. imperat ventis et fluctibz.

Suscitauerunt. Primum est ibesus in tribulationibz orationibz excitandus: vt

post incepcionē surgens imperet ventis et mari. et sit tranquillitas magna.

Modice fidei. Si nouistis potentem in terra: car non creditis etiā in mari. Qui parum credit. arguitur. Qui nichil. contemnitur.

Imperauit. Qui imperatur. imperantem sentit. Nota qz omnis creatura cretorem sentit. Quęz apud nos insensibilia. illi sunt sensibilia.

Alle. Mysti. Mare estus seculi. Nanicula crux christi cui⁹ beneficio ad litus patris celestis venimus. in qua vna christus cum suis passus est. Unde post ait: Qui vult post me venire abne. semetip. et tol. cru. sūa et sequatur me. Dormit dum illi nauigant: quia illis seculum calcantibz et ad celum tendentibus. tempus subito dominice passionis aduent. quā marcus etiam per horam solis ad occasum euntis significat. dum dicit. h̄c imminente nocte gesta fuisse. Suscitant cū. dñi vīa more resurrectio nem querunt: ne co dūtius sopito. mens eorum pereat. Suscitatus increpat de parua fide dicens: Stulti et tardi corde ad credendum. Nonne sic oportuit pati christum. Ventum. id est dyaboli superbiam stravit. A quāz sedat. et rabie iudicū p̄s labefecit. Vel nanicula est p̄ns ecclēsia. in

qua christus cum suis mare seculi transit. ventos demonum aquas perfe-
cutor compescit: unde miremur et grās agamus.

In regionem ge. Gerasa vbs est arabie iusta monte galaad. nō
longe a stagno tyberiadis in quo porci precipitati sunt. Gerasa interpre-
tatur colonum ejus. vel aduena propinquās. Nec est gentilitas que
dyabolus a se eicit: et que prius longe modo facta est prope post resurre-
ctionem a christo visitata per predicatorēs.

Duo. Marcus

et lucas dicunt vnu; qz eoz vnu fuit clarior et famosior: pro qdolebat matie illa regio. et quo sanato: fama exiit latior. Si
cut per vnum ita per duos accipe gentes qui te duobus filiis noe exierunt. Non menta animaz sunt corpora: per que fedis-
tate coxz ostendebat. Huius Mar di-
cit q nullus iam de-
moniacum poterat li-
gare. Lucas: ruptis
catenis in deserto a-
gi: qz gētes nullo vin-
culo legum poterant
cohiberi. unde terti-
us semebant in se vel
in alijs. Nec patuit
in eis via prophetis
et sanctis auctoribz.
vel per duos indeos
et gentes accipe qui nō
hababant in domo i-
nū conscientia sua nō
requiescebat: i monu-
mentis manebant. i-
n opibz mortuis te-
lectabātur: nec sinist
per viam fidei quam
impugnant aliquem
transire.

Ihesu fili dei.
Hylaz. Magis su-
spicati qz nosse credē-
di sunt.

Ambro. Ihesu si-
li te: vnu eis innotuit
quantū voluit: tantū
voluit quantū opos-
tit. Non sicut ange-
lis per hoc qz est vita
et lux: sed eis terredis
per quēdam virtutis
effecta potentia eins
timet ad penā: sed nō
noverunt diuinī consi-
lii dispensationē. Si
enī pgnauissent nūqz
dominum gloriū crucifixissent.

Credebant demones aliqñ illum tei filiu esse videntes signa. Iterum
propter nimiam infirmitatē quā videbant in eo: non credebāt.

Ante tem. Sciebāt enī sibi futurā in tei iudicio damnationē. Ver-
ba demonū diversē relata nichil hnt scrupuli: cu ad vnu sententiā redigi
vel omnia pnt dicta intelligi. Nec qd hic plaliter apud alios singulariter
qz ibi dicit q legio nominat: q multa sunt demona. Marcus dicit
cos ire circa montē. Lucas in monte fuisse: qz te tanto grege alij in mōte.
alij circa montem erant. Fuerunt enim duo milia: vt marcus ait.

Torquere nos. Domina xpi tortura ē eis. Vel torquent dū de cor-
poribz ejus in qz tortura delectabāt. Sicut pnti tei refectio angloz.

Mitte nos. Nota multominus eos sua potestate nocere hominibz

qui nec pecoribz possunt.

Nisi quis more porci vicerit: dyabolus in enī potestate non accipie: nō
forte ad probandum.

Et ecce z. Dignor homo bestijs: cum propter salutem duoz homi-
num: duo milia porcoz perierunt.

Liberato populo gentiū: increduli agunt malos ritus in abdīsis: ceca-
et profunda curiositate submersi.

Pastores aut

Quia enī quidā pñ
cipes impioz si fugi-
unt fidei xpi: tñ poten-
tiā eius mirando nō
care non cessant.

Exit ob. Be.

Procedentes signū qz
dā fluctuū ligatos
mirari quidē tñ rene-
rari legē xpi: hz nolle
pati vñ trāsire rogāt

Et inuenient huius
(vt lucas ait) vestitū
et sana mente sedere
qd pedes ibesu

Rogabant enī
Rogāt enī nō te sup-
bia: hz te hūilitate iu-
dicātes se indignos
vt petr⁹ fecit: et vidua
de belya

Limebāt ne te
strineret eos pñtia sc̄
tatis eus: t ppter pñ
sua: sicut destruxerat
porcos.

In ciuitate sua
De putes hāc esse na-
zareth: qz mar⁹ dīc
Hellefūm in caphar-
nā. Hz enī nazareth
sit in galylea: in qñ
qz opido galylee sit.
dīc esse in sua ciuitate
Sicut regnū in tot ci-
uitatibz pñstitutum dī-
rōana ciuitas: ita ga-
lyea dī ciuitas xpi in
qua est capbarnum
quasi metropolis.

Offerebat. Do-
ctores lāt q sublēnat
et offerunt xpo monen-
do et intercedendo.

Fidē: illorū.
Quanū valet apd
tei fides: ppria apd
quē sic valuit aliena
et intus et extra san-
ret hominem?

Con. fi. Lucas
dicit bo. q. Qui pec-
casti. Ego teis q dī

mitto. Et vtrūqz dixit Ihesus qd vterqz euangelista testatur.

Humilis dñs filii vocat: quē sacerdotes tēdignarentē tangere. Vel

modo dimissis peccatis suis filius.

Prius sanatur anīa nec grās agit: q plus desiderauit curā corporis.

Ecce mod⁹ curatōis: pñ dūmittit pñ tollēs cām morbi pñ curat corp⁹

Quid est facilius. Nota infirmitates aliqñ pñtingere pñ pñca: iō
pñ dūmittit: vt sal⁹ restituat. Quicqz mōis infirmitates pñtingunt: vel vt
iustis merita pñ patiā augeant: vt iob: vt ad custodiā. Ututū: ne supbia
tent: vt panio: l ad cornigēda pñcā: sic marie lepra: et huic palitico: ul ad
glam tei: vt te ceco nato: et de lazaro: vt ad iutū peng: vt herodi: qten⁹
hic videatur quid in inferno sequatur: vñ. Dupliū pñtrūde pteret e. do.

Beda. Quid est facilis? Hz qm bñspiale n̄ creditis: pñbñ signo visibili

qd non minoris potest esse potentie: vt in filio hominis latente agnoscatis potentiam maiestatis: que potest dimittere peccata et tens.

Tunc autem para. Et ecce quod remissionem penitentie et remissionem culpe intellige. Surge. Surgere est anima a carnali desideriis abstrahere. Lectio tollere est carnem a terrenis desideriis ad voluntatem spiritus attollere. Dominus tuus est ad padum redire vel ad internam sui custodiā ne iterum peccet.

Lolle. Ut quod fuit testimonium infirmitatis: sit probatio sanitatis.

Et surrexit dominus noster Iesu Christus.

gna dicitur ubi sine morte imperium salutis comittat. Unde merito qui aderat relictis blasphemis stupentes: ad laudem conuertere tanta maiestatis.

Tliditho. Hic probabilius videtur quod pretermissa memoret cuiusdam elegit ante sermonem.

In theolonio. Thelos greci latine rectigal. Matthaeus hebrei latine donatus qui tamen minus gener accepit. Leni additum est assumptus quod diuina electio eum assumpsit: et numero apostolorum addidit.

Matthaeus. Ceteri euangelisti propter verecundia non appellati eum vulgato nomine: sed leni. Nomines enim sunt. Ipse autem publicanus nomine nominatus est quod a salute desperata. Vocacione suam permissam hic videtur recordari: quod lucas dicit xiiij. apostolorum in monte suis electos vobis semper supradictus fuit.

Surgens Beatus plenus deum reliquis oib[us] secundum est cum tantum cor: peccatum metu. Non lenitate duxit: sed reveritate operum et divinitate potestia int[er] opante tractus.

Perfecta obnix et p[ro]feta abiens ciuitatem: et lucra relinquit: nec p[ro]ficiunt a p[re]dictis timuit quod rones rectigalium imperfectas reliquit: cupidus sequendi christum.

In domo. Non dicit cuius: sed lucas exprimit quod fecit ei p[ro]misiu[m] magnum leni in domo sua. Quod agnoscit. Qui enim christum intus recipit: placatur multis delectationibus. Itaque dominus ingreditur et in eius recubuit affectu.

Ecce magna humilitas domini eundo ad peccatores. Etiam potestia doctrinae in conversione penitentium ostenditur.

Ecce mulieribus. Bonum prefagium iam cinctum ex exemplo multorum convertitur. Jam post se multos trahit apostolus et doctorem gentium futurus.

Ie. P[ro]p[ter]a et pec[unia] re. Tertullianus dicit hos fuisse ethnicos: dicentes scriptura.

Non erit rectigal pendens ex istis: quod matthaeus non frustra iudicavit. et ille

qui cum phariseo tepli ascensit: quod non faceret gentilis. Et lucas ait. Omnis populus audiens et publicani iustificauerunt deum baptismu[m] iohannis baptista.

Dominus autem qui venit ad omnes domum illorum quod dicit. Non est bonum sumere patrem si et miti: et non punitur cum ethnici: cum id maxime caueret: ne legez soluere videbet: qui et discipulis precepit. In viam gentium ne abieritis.

Pecatores. Penitentes: ex exemplo matthaei veniam sperantes. Unde marcus dicit hic: quia multi sequabantur eum.

Quare cum publico et pecunia re. Dicit quod ex lege que est iusticie tenax misericordia non habet. Dicit enim declinaverunt. Sed ei[us] austerioritate missus filius evangelii gratia ipsa uenit. Provocat ergo ad priuam peccatores cuiuslibet et potest etiam

balatio: et omnia que gessit salutis seruuntur.

Contra ihesum ait. Et susceptos penitentes amplius in fide confortat. et iugulos ad humilitatem et pietatem gratiam provocat.

Non est opus uia mea. Medicus est christus. Valeantes qui ignorantes dei iusticia suam volunt astruere. Valeantes qui scientiam non ex lege sed ex gratia querunt iustificari.

Per matthaei et publicanorum vocationem fides gentium exprimitur: qui pri-

lucris mundi inbia-

bant: et non sp[irit]ualiter curav-

erunt. Per

supbitam prophetam invi-

dia iudeorum de salute

gentium. Hinc te incu-

mo gloriantur domini pub-

licani cum domino primi-

que q[ui] legem sequuntur fami-

cordis patiuntur sed q[ui] tei-

domini recipiunt clu-ire

non possunt.

Euntes. Cum eni-

tib[us] te falsa iusticia

p[ro]p[ter]a correctio[n]is dat:

ut si p[ro]p[ter]a misericordia

misericordia gratia, et non p[ro]p[ter]

propterea pauperes curiosi p[ro]p[ter]

sacrificia deum placare

peccata attendentes.

enim veni vocare iustos: sed pec-

catores. Tunc accesserunt ad eum

superba interrogatio et plena de superci-

lio phariseorum.

discipuli iohannis dominus: Quare

nos et pharisei ieunamus frequen-

ter: discipuli autem tui non ieunantur:

et auferi ieunium tristitia a discipulis pro-

pter presentiam suam.

Et ait illis ihesus. Numquid pos-

sum? et apostoli.

Quos de ecclesia

genuntur. Christi. et ieiunio affligi. duces

et opere de sp[irit]uali presentia granulari. Spiritu

etiam enim ieiunium nondum sunt optati: donec

me assumpto spiritu sancto sint consummati

sunt filii sponsi lugere dominum cum

illis est sponsus. Venient autem

tempore passionis.

dies cum auferet ab eis sponsus

et auferit ab eo.

et auferit ab eo.</

Et ideo a cibis corporis alienatae; sequentibus sicut in aliis de panno novo et vino non significat. Ostendens quod carnalibus et ob hunc veterem sensu adhuc trahentibus hoc genus ieiunij non dignat. Quia dum ita carnales sunt perfectionem non videt habere non possunt.

Inquit ergo ait lugere mare et lucas dicit ieiunare. Unde et ipse postea ieiunabunt: non lugebunt.

Et tunc ieiunatur. Luctus de absentia sponsi nec ante incarnationem defuit in patrio: nec post passionem: nisi quod diu in carne cum discipulis pueratus est. Allego. Nominis nobis scimus est letamur: cum propter peccata recedit tunc indicendus est in ieiunio luctus.

Ieiunabunt. In mundi amore: non soli a cibis. Spumale enim ieiunium cum sit per vitam nouam: nondum eis conuenit qui per alia dediti sunt recte in vita.

Nemo autem im-com-q. carnales nondum fidei passio- nis et resurrectionis solidati non possunt: se uerba continet precepta sustinere: ne per austerioriter etiam fidem perdant. Hinc ergo discipuli quasi vetus vestis: cui inco-uenienter nouus pa- nus assuntur: id est: a liqua pars doctrine que ad nouam videtur: per antea perire: quod si hoc faciat ipsa doctrina quod ammodo sci- ditur: cui pars te ieiunio ciborum importu- ne traditur: cum illa doceat generale ieiuniu- mii ab omnibus voluptatibus: cuius pannus: id est: partem que ad cibos per- tinet: dicendo opere hominibus adhuc veteri vesti deditis impartiri: quod si illic videtur: q. concilio fieri: et ipsi retinari non conuenit.

Tollit enim. Id est: perfectio nouae vite que una est dividitur: et re- tifices quam habet auferitur cui perfectio nouae debetur.

Neque mitis. Eodem discipulos veteribus vestibus comparat quos no- vo vino et spumalibus preceptis facilius distingui: quod id posse continuere dicit. Sed post ascensionem accepto spiritu facti sunt vestes novi. Alter. Utres vestes sunt scribere et pharisei. Pannus nouus et vinum nouum precepta euangelij: que non possunt sustinere iudei: ne major fiat scissura: cum quibus galathae precepta legis miscerantur: vestes veteres vinum nouum mittentes. Convenient autem hec precepta euangelica apostolis: non bis quod traditionibus maior depraevati sinceratem preceptorum christi nequeunt custodi.

Dicitur inter nouum vinum et vestimentum. Vino intus reficiuntur: ve- stite foris tegimur. Vestis ergo sunt bona opera que foris agimus: quibus coram hominibus lucemus. Vinum: seruus: fidei: spei et caritatis: quo in co- specie dei in nouitate sensus intus reformamur.

Ecce princeps unus. Marcus et lucas dicunt archisynagogum non esse iayrum: et filiam non mortuam: sed morti proximam. Sed mattheus causa beatitudinis dicit rogasse: quod constat factum esse: nec atten- dit verba patris: sed quod cogitauit et voluit. Ita enim desperabat ut potius vellet repudicare quam non putabat vimam inueniri posse. Utrumque enim peccatum est: ut vel morientem saluaret: vel mortuam suscitaret.

Ecce princeps. Archisynagogus moysi significat. Dicitur iayrus: id est: illuminans: vel illuminatus: quia accepit verba vite dare nobis.

Videns dominum in carne venturum. cadit ad pedes eius dicens: Quid infirmum est dei: fortius est hominibus. Pro filia rogat: id est: pro synago- ga que sola lege instruta unica ei erat. Quae lege et prophetis educata postquam filios dei generare debuit spirituales: erroribus languens: in pecca- tis moritur. Pruis pro ea patres rogarerunt: tam magna fides gentium prius impetravit. Synagoga in ciuitate legis: et in domo in qua viuens dei cultus est moritur: et suscitatur. Nec non in domo non in rebus a qua

per legem excludebat.

Sed in itinere precepit

domini sanatur. Un-

et apostoli. Nobis

operebat predicari

verbuz dei. Sed quoniam

in: vos indigne- con-

ad getes. Secundum

cum et lucam: mulier

omnem substantiam

in medicos erogavit

nec curari potuit: quod

quanto magis genti-

lis vires natura-

lis industrie ad phi-

losophos expendit:

qui recte vivendi pre-

cepta hominibus le-

dare promittebant:

tanto minus poterat

a sordibus liberari.

Sed ubi celestem

medicum cognovit

adesse: cepit remedi-

um sperare et querere

Mulier que.

Salutem uidebis pa-

ratam spe certa pregi-

puit gentilitas.

Duodecim an-

nus. Duodecim an-

nis fluxit: sicut et illa

filia creuerat duode-

mis: quia ex quo sy-

nagogia cepit deo fa-

mulari: cepit gentili-

tas ydolatria et pec-

cato pollui.

Accessit. Credidit: quod his tribus side. Vnde et ope ois salutis acquirit. Si tetigero fimbriam. Fimbriam non vestem. Quia non videt in carne dominum: Sed suscepit per apostolos incarnationis verbuz. Beatus qui vel extremam partem verbi fide tangit.

Confide filia. Credidit vires que petiunt: sed inculcat robur et perseverantiam fidei.

Cuidisset tybicines. Tybicines sunt carmen lugubre canentes. Hi sunt magistrorum merore suo subditos demulcentes: et turbam indecum aduersus doctrinam christi calcitrantium.

Et turbam tumultuantem est. Quia synagoga letitiam domini huius inhabitationis pro infidelitate amicit: quod inter fientes et emplantes mortua iacet.

Solum iudicium patebat cum expulit gentes: dicens: Non sum missus nisi ad ones quae perierunt. Non quod sine misericordia esset deus: vel eius iudicium: sed post patiunt in susceptione.

Non est enim mortua. Nobis mortua est. Deo autem qui su- citare potest dormit: tam in anima quam in corpore.

Et cum electa esset. Id est: cum reprobati essent iratores: intrauit in electorum mentes. Vnde turba curarum eienda est: ut anima resurgat. Secundum lucam electa turba nullus adhibetur nisi petrus: iacobus et iohannes: et pater et mater puelle. Quia blasphemis et iratores non sunt revelandia mysteria: Sed fidelibus qui honorent. Unde alibi. In scripta est sapientia a filiis suis.

Et tenuit manu. E. Nisi prius manus indecorum que sanguine plene sunt mundatae sunt a morte non resurgent. Tenuit manum leprosum moysi quod carnalia opera spiritualiter intelligi fecit. Moraliter. Puerum lig-

peccati telectationē adhuc corde tectā· nondū opē p̄petratā. Cum' facile correctōe dominus ostendit· dicendo puelle. Surge. Nam in alijs dñobus quos suscitauit· aliquam videtur fecisse moram. Vel in dicendo· vel in expectando. ut Iunenis tibi dico surge. Pro lazaro frenuit spiritu· turbanuit se· sicut clamauit. Pro quo sunt deinde sorores· id est· soli cōcē cogitationes; puelle iam in domo paucis arbitris surgit; et eis ut ne mini manifestent p̄cipit. Iunenis extra portam multa turba comitante Lazarus quoq; co ram multis; quia publica nora publico eget remedio· leuis leuior et secreta po test teli penitentia

Transeūte in. Id est· te domo pri cipis in suam domū. Domus principis sy nagoga est· sua domus cōfessiō bīrusa lem.

Duo ceci z. Duo ceci· duo popu li insci; donec chri stum ceterunt sequi.

Hec te duobus cecis et te muto de moniaco solus mat theus ponit. Illi autem duo ceci te qui bus alij narrant; non sunt isti; sed simile faciū ē. Ita ut si mat theus non illius etiā facti meminisset; posset putari quod nunc dicit dictū fuisse te illis. Sed scire debemus quedam facta esse similia; quod probatur cum idem euā gelista vtraq; com memorat· ut si quando talia singula apō sigulos inuenierimus atq; in eis contrariū quod solū non possit occurrat· non esse hoc idem factum; sed aliud simile.

Nominē mu tum. Significat gē tilem populū· vel omne genus homi num· quo ducto per p̄dicationē ad chri stum· et ablata ydo latra; confessus est christum.

Raboch grece; visitatus surdus; sed tamen indifferenter et mutus et surdus dicunt.

Dbarisei autem. In phariseis infidelitas iudeoz signatur. **W**ilertus. Viam veritatis aperiendo· et molestias corporales au ferendo.

Et conuocatis. A curatione socrus petri vscq; hic continuationē habuerunt relata miracula· et fuerunt ante sermonem in monte habitum facta· quod ex electione matthei que inter ipsa refertur indubitanter habemus. Fuit enim unus de duodecim electis in monte ad apostolatum. Hic autem redit ad ordinem rei sicut gesta est post curatum centurionis serum.

Duodecim discipulis. Hi sunt operarii qui mittendi erant· et

quadrati orbis partes ad fidem trinitatis vocaturi. Quoz p̄dicatio ut pondus haberet autoritatis; datur eius potestas curande omnis infirmitatis.

Duodecim autem. Catalogus apostolorū ideo hic ponitur· ut p̄ter hos qui pseudo futuri erant excludantur. Et ut tam nomina eoz q̄ eis credentium· in libro vitigē scripta significantur.

Petrus et andreas. Apostolorū paria ingaq; sociat· petrum et andreas fratres· non tam carne q̄ spiritu.

propheta nō patriacha. q̄r virtutem negare. Apparuit sic in israel. Phari non possunt; opera calumpniantur. Sei autem dicebant. In principe r̄ fr̄bīz indifferenter predicabat· non perso demoniorū evicit demōes. Et carnas discernēt· et salutē credētū querēt. cumibat hiesus omnes ciuitates et castella· docens in sinagogis.

Id est· p̄dicationē que dicit ad regnum celeste.

coz et p̄dicans euangeliz re

hi quibus non persuadēbant verba; per

sudātē miracula.

gnī et curans omnē languorem et

In populo Clemētē intiu

omnē infirmitatē. Cidens aut

genus humanū et Compasus et.

turbas misertus est eis· q̄r erāt

per variis errores demonum. In vanā se

cūtate torpēt; et hoc ex p̄co doctoz qui eos

veratū et iacentes sicut oues non

in viam veritatis non adduxerant.

habentes pastorem. Tunc di

si turba populus suscipiendo verbo et ferē

do fructū apta.

cit discipulū suis. et Messis qui

predicatores.

dem multa: operarii autem pauci

Rogate ergo dominum messis:

et predicatorēs ad congregandam electorū

ecclēsiam.

vt mittat operarios i messem suā

C. X.

Unde dicitur. Non vos me ele

gitis; et e.u. per gratiam.

Et conuocatis

duodecim discipulū suis

et tam uisibiliter in corpore; et uisibiliter in

dedit illis potestate. Spūuz immū

anima uerantium.

doz ut elicerēt eos· et curaret om

ne languore. et omnē infirmitatē

Alias discipulū

Duodecim autem nomina aploz hēc

sunt. Primus simon q̄ dī petrus

mi culmen· filii tonitru (ut in enangeliō marci scriptum est) cognomina ti sunt. Quoz unus celestib; intonat. In principio erat verbum. Et abo sepe seorsum duci· et aliquando sonū de nube terificum audire meruerūt. Hic est f.m.d. Thomas et mattheus. Leteri Matthēum prius ponunt. et prudenter tacent publicanū. Iste et se postponit· et publicanū dicit: vt rbi hab-peč-superabūdet grā. Thomas abissus. vel geminis. grece dī dimus: quia quo ceteris diutius dubitauit· eo altius veritatē resurrectio nis agnouit. Matthēus donatus. Jacobus alphei qui et frater domini quia filius materterē eius marie· que maria cleophae dicitur. Vel quia al phēus cleophas etiā dicit̄· vel eo defuncto post natū iacobū cleophae p̄lit. Iacobus corculus· i. cordis cultor; Alio nomine dī iudas fr̄ iacobi

fratris' omni. vt in epistola sua dicit. Simon ad differentiam chananę
us. a chana vico quod in terptatur zelus. Unde et zelotes. i. emulator
Judas scariothis. a vico rbi ortus est. vel ex tribu isachar. p̄fagū sue
damnationis nomen accepit. q̄ isachar. qd̄ dicit merces perditionis pre-
mium insinuat. Scarioth interptat memoria mortis. q̄ non repente per
suasus. sed diutius meditatus p̄git sc̄ens. qui prouide inter apostolos es-
ligit. q̄ quārā ē veritas quā nec aduersari minister infumat. et qd̄ iudici-
um biuāq̄ infirmita-
tis voluit deserī et pro-
di. modesteq̄ tulit.
Duo et duo noīatūm
exprimunt. vt ingal'
societas approbetur.
Hi sūt xij. filii iacob
xij. principes plebis
xii. xij. fontes repti
beli. xij. lapides in
veste sacerdotis. xij.
panes. p̄positōnis. xij.
exploratores a moyle
missi. xij. lapides alta-
ris. xij. lapides a ior-
dane eleuati. xij. bo-
ues sub mari gno. xij.
stelle in corona spon-
se. xij. fundamēta. xij.
porte cinitatis. Mul-
tis alijs figuris p̄ḡ
notati sunt apti ad
dispensanda diuina
mysteria.

Matthaeus ab
yssus. q̄ altitudinem
diuine virtutis in re-
surrectione certa fide
penetravit. Vel tho-
mas geminus. qd̄ est
grēcē didim⁹. ppter
dubiu cor in creden-
do.
Et iudas scari.
Magnū in nobis et
emplū doctrine. cum
qui omnia nouerat
non dubitaret prodi-
torem in discipulum
eligere. atq̄ aplin or-
dinare. Habet enim
christus conscius mā
dicē testē. cū suū nō
dubitetur eligere prodi-
torem.
In uia gen. zc
Post resurrectionē
dicit. doce et omnes
gentes. Sed hoc an.
quia prius oportet iu-
diciis p̄dicari. ne can-
sam habeant non recipiendi. quia ad gētes apostolos misit. Alleg. Ne
sumas similes hereticis.
Appro. reg. ce. Per fidem prope est regnū. Sicut enim sit peccā-
teria. ita iustus sit cōsum. in quo deus presider. Unde dicitur. Regnum
dei intra vos est zc.
Ecce quid debeant p̄dicare. Appropinquabit reg. celoz.

In fir. cu. Ecclia infirmos statim boni operis p̄fōrat. mortuos in pec-
catis vel sine fide suscitare. leprosos erubē. asperos mundat. demones p̄
exorcismos fugat.
Brat̄ acce. gra. da. Ne iudas qui loculos habebat te p̄dicta
potestate pecuniaz congregare vellet. ne quicq̄ eius sup̄primit dñs. dices.
gra. acce. gra. da. Damnat enā hic p̄fidiā sumoniacē hereticos.
Dona spiritualia p̄recio vilescent.

Nurū neq̄ arg. Qui h̄ haberēt viderēt n̄ cā salutis p̄dicare s̄z luci-

Neq̄ pecu. in zo. Duo sūt genera nečioz. vñ quo emunt necel-

saria. Aliud ipsa nečia. Per pecunia in zonis illud unde emuntur. p̄ pe-
ram qd̄ emitur quod ibi reponitur.

Dehoc in passione. Qñ misi vos sine saculo et p̄era. nunq̄ defuit vo-
bis aliquid. At illi dixerunt non.

Neq̄ calcia. Et plato dicit. duas corporz sumitantes nō cē veladas
nec assueti fieri tēbi mollicē capitū et pedū. Cum aut̄ hec h̄uerint firmi-
tate; cetera robustiora sunt.

Neq̄ vir. Mat
ib⁹ et lucas dicunt ne
q̄ virgā. Marcus n̄
misi virgā. q̄ noī sig-
nificat p̄tās accipien-
di nečia. te q̄ et hic.
Dignus est. o. m. s.
Qua vti p̄nt. nec tñ
inobedietel sunt q̄ te
suo iure cedit. Mar
c⁹ dicit eos calciari scā
dalij. sole. ut neq̄
pes sit tectus. nec ad
terrā nud⁹. Id ē. nec
occultet euāgelium.
nec tercē p̄modis in
hīat. Nō indui dua
b⁹ tūcīs. simpli s̄i on
p̄t̄ abulare. Lu. dicit
Reminē salutari-
tis. vt sub q̄nta festi
natōe iter p̄dicat. q̄is
p̄gere dēat ondatur
All. Per auz̄ ondi
tur sapientia s̄cāris.
Per argētū facīda
rhetorica. Per pecu-
niam zone. sapia ab
scōdita. Per peram
on. sc̄i. Per calcia
mēta mortuoz op̄ez
exēpla. ne sua op̄a p̄
exēpla stultoz tegat
s̄z scāz terrā ingressa
rus sensus beat mī-
dos. et a maloz exem-
plis alienos. Nec dī
alīc̄ p̄sidio carnalis
innit. Qui salutat
in via occōne tūmeris
facit. n̄ studio salutis
Hic est qui non amo
re eterne patrie; sed
p̄remioz ambitu. s̄
lūtem p̄dicat.

Non fuerit digna. par vestra ad
vos reuertetur. Et quicq̄ non
s̄obeat. et repererit vos; neq̄ audierit ser-
mones vestros. ereuantes foras
z In signū tereni laboris inaniter expensi-
uel in ostendatis appetitum terzenoz non c̄le
in affectibus uestris.
de domo l̄cīitate. et excutite pul-
uerem de pedibus vestris. Amē
z Quia cui plus commissum est ab eo plus
erigitur.
dico vobis. tolerabilius erit ter-
z Quibus lex naturā mī. bi autē et legem. lrē
spreuerunt. et dicta prophetaz et apōloz.
re sodomoz et gomorrezū i die

securi. eternis melius vacetis.

Interrogate quis. Testimoniō vicioz eligendus est hospes; ne
cīns infamia p̄dicatio ledatur.

Dignus. Ut sciat se magis accipere grām q̄ dare,
Ibi manete. Ambz. Dat constantē generale mandatū: vt hospi-
talis necessitudinis iura custodian. Ideo domus eligenda; vt mutandi
hospij necessitudinēq̄ violande cā non suppetat.

Excutite pul. Per excusione pulueris. intelligitur amissio itineris
Excutite puluerē. ad contestationē terreni laboris quē p̄o eis inaniter
suscepere. vel vt ab eis nec ad victimū aliquid accipiant. nec terzenū
aliquid ab eis querere ostendant; vt et puluerē te terra eoy sibi non pati
antur adhucere. Alter. Pedes sunt op̄is et incellus p̄dicationis. Dul-
nis terrenē levitas cogitationis. a qua nec summi doctores possunt c̄cū
mines. dum intendunt curis subditoz. et quasi in itinere mundi puluerē
legunt. Qui ergo recipiunt verbum. ipsi curam doctoz in argumentum

Mattheus

vertunt humilitatis. qui spernunt: ad testimonium damnationis inflectunt
Et ipse est puluis qui in euangelij preceptores extergit: et a quod pro bonos auditores
euangelistum pedes iubent abluvi: immo per ipsum salvatorum narratur abluti.

Ecce ego. Illus pugna habet in futuris: vos autem exhibete paciam
Ecce enim illi quod sum iobez. Sic misit me prius ad passionem: et ego
mitto vos non ad gaudias sed ad passiones. Vbi seruante innocentia: qui qui
locum predicationis suscipit: mala inferre non detest: sed tolerare

Sicut ser.

Spēs astuta est quod pro
to corpore caput in
quo vita est occultat
et protegit. Ita et no
strī pericula corporis
caput nostrum quod
est christus custodia
mus. Vel quod per an
gustias se coartans.
veteri tunica exutus
innovatur. Sic in
trans per angustam
portant: veterē exutus
hominem.

In testimonium

Vt inde permaneant sine excusatio
ne: unde electi exem
plum capiunt vite.

In testimonium illis et gentibus. Lu
cas.

Continget vobis in testimonium:

quia persecutio nos
minis christi non so
lum iudeis et genti
bus eorum malicie:
sed etiam ipsis ap
ostolis sit in testimonio
um ipsis innocentie.

Pabitur enim vobis. Volunta
tem vestram pro christo
offerre: christus vero loqueretur pro se

Tradet autem frater te. Minore
dolorum ingerunt ma
la que ab extraneis.
magis que ab illis
patimur de quorum
mentibus prelume
bamus: quia cum dam
no corporis mala nos
cruciant quasi cari
tatis.

Dignus est. Unde ergo necessaria
a: Lantum accepta
quantum ad necessitate sufficiat: ut unde
endus est honestus: ne
dare.

Non enim cō
pisse vel facere: sed p̄f
cere virtutis est. In
de canda hostie iubetur offerri. Hoc idem lucas expunit. In patientia
vestra possidebitis animas vestras: quia dum nobis dominari discimus
hoc ipsum incipimus possidere quod sumus.

Lum autem. Hoc ad illud tempus pertinet quo dictum est: In viam
gentium ne abiheritis. Quod persecutiones non tebeat timere: sed declinare
per tribulationis occasio sit euangelij seminarium.

Mysti. Cum vos persequentur in uno testimonio fugite ad alia vo
lamina. Quia quis sit contentiosus persecutor: ante p̄sidium salvatoris
adueniet quod illi concedatur victoria.

Non est discipulus. Nec indignemini tolerare quod tolero qui
dñs sum: faciens quod volo: magister docens quod utile scio

Si patrem familias. Ostendit columnas suas: ut suo exemplo

C. X.

ferant iniurias. Unde dicit. Suffic discipulo.

Beelezebub. Beel ipse est bel. zebub musca. id est. deus musca. pro
spurcia sanguinis immolati. Idolum est acaron. nomine cuius spurci
mi idoli principem demoniorum appellant. qui musca dicitur ppter im
municiam.

Beelezebub idolum apud diversas gentes. diversis nominibus nomi
natum. Natus rex assiriorum conditor nimirum ciuitatis. post mortem pa
tris sui beli compo
suit statuam in hono
re ipsius. eisq; diui
nos honores iussit p
solui ab hominibus.
Quis simulacri si
militudinem chal
dei suscipientes: vo
cabant bel. vt in da
niele legitur. Inde
palestini illud acci
pientes vocabant baal.
Noabitis vero be
lezebub ob deriso
nem gentilium. baal
vir. zebub musca.
vir muscarum sive
habens muscas.

Qui autem perseverauerit usq;
non debet desistere: sed ad tempus decili
nare: vt aliis possit p̄desse. Non ante.

in finem hic saluus erit. **C**um au

tem persequentur vos in ciuitate
Non mirum si quibusdam fugitis: qz
consummatio israel non fieri in fide donec christi
te ista fugite in aliam. **A**men di

stus a mortuis resurgat.

Co vobis. non consummabitis
ciuitates israel: donec veniat fili
us hominis. Non est discipulus

super magistrum. nec seruus su
per perfectio est discipuli non valesci iniurias
sicut ego feci.

Con dominum suum. **S**ufficit di
scipulo ut sit sicut magister eius

Seruus sicut dominus ei. **S**i
qui famulantur celestia et terrestria.
patrem familias beelezebub voca
uerunt. **Q**uātomagis domesticos

Ei. **N**e ergo timueritis eos. Ni
hoc ad bonos. **C**ordi
chil eni optū qd n̄ reuelabit. et oc
hoc ad malos factu.

Cultū qd n̄ sciēt. **D**ico vobis
In mysterio. **S**predicate aperte. **H**ospitio.
in tenebris. dicite in luce. et qd in
spiritu. **S**pati publice. **C**alceate carnem
aure auditus. **S**uper tecta
lia. **T**antum. **N**olite ttere eos qd occidunt corpora.
qum eam deus reddat corpora.
aniz aut n̄ poti occidere: s̄ poti

Eu timete. qd poti et aniz et corpus
mitudo in eterna supplicia. **N**olite tie
pdere in gehennā. **N**one duo pas
re morte corporis. qui mori nō potestis sine nutu
dei qd in minoribus liqueat.

Seres alle veneat. et unus ex illi n̄
sunt moritur sine prouidentia dei. **Q**uātomagis
vos. **S**ine nutu dei. cadet super terrā. sine patre v̄o

Contra tenebras. id est. dum
ad hinc in timore estis
dicite in lumine. id est
in fiducia veritatis.
accepto spiritus sancto.

Et quod in aure audi
tis. id est. quod secre
to auditus super tecta
i. calcato carnis do
micilio predicate.

Contra tecta.
Loquit iuxta more

palestine. vbi solent in tectis residere que non sunt cacuminate: sed equa
lia. **U**nde lex pr̄cipit. vt qui nouam domum edificat murum tecti ponat
in giro. ne fundatur sanguis inoxius latente aliquo. **E**rgo in tectis pr̄
dicatur. quod cunctis audientib; palam dicitur. et est. qd vos erudiri in par
uo inde loco. in toto mundo dicite.

Conne duo passeris. **LN**onne quinq; passeris venient
dipondio. **N**ec multum distat. vt duo asse. et quinq; dipondio. **D**ipon
dius enim est ex duobus assib;. **Q**uod autem in numeris est unus. hoc in
pondere as. et quod duo. hoc dipondius.

Et unus ex illis non cadet super ter
rē. **Q**uomodo ergo a
postolus. **N**unquid de bobi cura est deo? **S**ed aliud est cura. aliud sci
entia.

Cum numerati sunt. Hoc est scientia tui noster illo qui comprehendit.
Numerati. Non actu computationis: sed facultate cognitionis. As
 militudine pecunie: que numeratur ut servetur. **U**bi magna prouidentia
 tui que nec pars oculos agi dicta cum lateant.
Dui confitebitur. **V**el confiteretur quis Iesum ea fide: que per
 dilectionem operatur. Negat qui preceptis tui non obedit.
Dui autem negauerit. Negatur a filio apud patrem: cui non mani-
 festatur in divinitatis potestate filius et pa-
 ter. Confites a filio
 apud patrem: qui per
 filium habet accessum
 ad patrem.
Pacem mitte
 re. **V**isum est bellum
 bonum ut rumpatur
 pars mala.
Teni enim sic
 Hic lucas ait. Erunt
 quinq[ue] in una domo
 diuisi: tres in duo: et
 duo in tres diuidentur.
Quo ergo quinq[ue]:
 cum sex personaz non
 mina subiicit: patris:
 filij: matris: filii: soci
 et nurus. Sed mater
 filii ipsa est socrus ux
 oris ei. Ideo illa ipsa: et in filia sua: et in
 nurum dicitur esse di
 uisa.
Possimus et pa
 trem intelligere dyab
 olum cui eramus a
 liq[ue] filii non natura
 sed imitatione: ut in
 deis dictum est: **V**os
 ex p[ro]prio dyabolo estis.
 Sed postquam vocem
 audiimus monitionis
 obliquo tu: et tu: pa
 tri. Venit gladius
 dei separare nos ab in
 uicem et ostendere ali
 um patrem: cui dicere
 remus: **P**ater noster
 qui es in celis. Pa
 ter sinagoga: filia per
 mitua: ecclesia. So
 crus eadem sinago
 ga. **N**urus primitiva
 ecclesia te gentibus.
 Sponsus ecclesie fili
 us est: dicente aposto
 lo. Quorum patres ex
 quibus christus fin
 carnem. **S**ocoris igi
 tur: id est: mater spon
 si et in nurum: et in fili
 um diuisa: est sinago
 ga carnalis quia ec
 clesiam persequi non cessat: sed et ipsa in matrem et in socrum diuisa est vo
 lens recipere circumcisionem ceteraque carnales obseruantias.
Separare. Id est: priuitos carnis affectus extinguere: quibus ita
 inimicem diliguntur ut deo minus serviant. **V**el penitus auertantur: non
 quod non sint honorandi pater et mater: sed propter deum: hic est ordo caritatis.
Dui amat patrem. Post deum amandi sunt: sed si virtus non po
 test servari: odium in suis pietas est in teum.
Et qui non accipit sic. **C**rus duobus modis portatur: cum vel per
 abstinentiam corpus afficitur: vel cum per passionem proximi afficitur
 animus.
Pecata proximo fratribus sunt sanctorum.

Crus semper est portanda: ut amor christi ostendatur.
Et sequitur me. Aliquis enim carnem macerat pro inani gloria.
 Vel proximo carnaliter compatitur ut culpe faveat: hic crucem ferre vi
 detur: sed dominum non sequitur.
Qui inuenit. Nomine anime vita presens designatur.
Qui recipit vos. Cum ad predicationem mittit: et zone tollit: pe
 rcula non timenda dicat: affectus subiicit religioni. Unde presumptus au
 steritatem mandato rum: spe temperat permissum.
Qui recipit inquit vos. Ad suscep
 tionem magistrorum pronocat discipulos.
Dicit ergo aliquis: ergo et pseudo prophetae et in dam prodito
 rem suscipiemus. **H**oc dominus procurans dicit: non personas esse suscipiendas: sed nomina: et mercede non carere suscipien
 tem. licet indignus sit qui suscipiat. **D**onat mercedem te pro
 pheta vel iusto: sed prophete et iusti mercedem: quia dum eos suscitent qui aliter non possent quod coram est facere: ipse est qui in hoc nomine facit: non pro eis solum sed eorumdem mercede habebit: id est taliter quamlibet et ipsi.
Quia christus in apostolis: deus autem in christo: ergo qui a postolos recipit: recipit deum. **H**oc dicit ne apostolos suscep
 tio vilis habeatur his a quibus supradictis teberi stipendia accipere.
Et quicunque. **C**oncilium non suscipientur testimonio excusis pulueris denunciantur: meriti recipienti ultra specie ratum commendat.
Dnota deum magis ad pium affectus respicere quam ad quantitatem rei exhibere.
Tuni ex minimis. Minimi sunt qui nichil penitus ha
 tent in hoc mundo: et indices erunt cum

christo. **C. XI.**
Johannes autem. Et dum christus predicaret: et predicationem suam varijs signis confirmaret: Johannes eius opera audiuit positus in viculis ab herode. **S**ed cum audisset mittens duodecim discipulis suis: et transiit inde ut us offeratur indicis salutis occasio.
Doceret et predicaret in ciuitatibus eius. **J**ohannes autem cum audisset

</div

Ecce discipuli eius baptisant. et plures veniunt ad eum. **H**ec omnia eadem te iohanne lucas ponit: non ipso ordine. **S**ed quis ordinem rei geste teneat non appetet.

Tu es qui ue-

Non ait qui venisti,
qui cū ad inferna te-
sclurus sum. te deo
tenacere inseris. qui
nūcianus fugis. An cō
ueniat filio dei mori
an alii ad hęc sacra
miseris es?

Qui non fue-
scā. Qui te dinitatis
potēa non dubita-
uerit. **H**oc non con-
tra iohem quē mox
a te commendat

De iohanne.
Pr̄eius sor xp̄i te
xp̄o certificare disci-
plos voluit: qz s̄est e-
os dubitare. **D**e p̄z
curose xp̄i turbas
dubitatis ne dubitet
docuit molie lenēqz
putates.

Ecce qui. Qui
ponit pulmariā sub
cubito. qz vitaz peccā-
tū palpatō pugnūt
Nota. Rigida vi-
ta et predicatione d̄z te
dinarē mollī pala-
tia. qz frequentant mol-
liby induit adulat̄es.

Plus qz pro-
pheta. **V**e. Quia
angelus: non natura
sed officio.

Maior iohan.
In b̄n p̄ser̄ p̄narch-
is. et cūctis hoibz. sed
eq̄ is ceteris sanctis
ostenditur.

Qui aut̄ mi z̄
Id est. ois leis qz a-
est cū deo: maior ē eo
qz adhuc in mūdo. v̄l
ego quē minore fac
multoz op̄o in ecclia
scōz illi p̄glatuſ ſuſ

Vel nouissimus
angelus celi. melior
est quouis homine.

In regno ce.

Regnū celoz duobz
modis accipit: aut ſu-
p̄ni in quo nondum
sumus. Aut p̄ns ec-
clesia in qua adhuc
vinum: et iam quodā
modo regnamus

A diebus io-
hannis z̄. Ap̄los d̄ns ad oues qz p̄. do. iſt̄. ire iuſſerat vt ad regnū re-
duceret. **S**z b̄ p̄dicatio ad p̄fectū publicanoz et p̄coz verba ē qz credide-
rūt. Leter iobi a plebe n̄ credit̄. xp̄i opa n̄ autorisant̄. qz crux ē ſcādalo.
Iam p̄phia cefſat. iā lez expleſ. **E**ps alijs p̄dicat̄. et ab alijs recipit ſui
rep̄pūt̄. inimici accipit̄. Itaqz regnū celoz vim patit̄. qz gla iſt̄ p̄iby
tebita. a p̄phia nūciata. a xp̄i oblatā. fide gentiū occupat̄ et rapit̄. **V**el
a diebus iobi qz p̄niā p̄dicauit̄ quia peccator reuiuſcit. et n̄ an. qz lez p̄gnā
intulit̄. et n̄ p̄ niā vniſſicauit̄. **P**atria celeſtis vim patit̄. dū peccoz ad
ea. quasi in alienū locū intrat qz p̄niā. **G**randis violētia ē in terra nasci

et celū cape: et h̄e per virtutē qd̄ non possumus per naturam.

Omnes enim. Non qz p̄ ioh̄ez n̄ fuerint alio. vt agab̄. sed qz qd̄
qz p̄bauerūt de dño vaticinati sunt.

Cōd̄ enī. pp̄b̄. qz
qz illi dixerūt. de
vētu locuti sunt. b̄
vero veniente ondit.

Et si uultis r.

Ve min⁹ excusabiles
ſitis: qz cū n̄ recepistis

Ipse ē helias in x̄tu
te n̄ in p̄fona. par in
vitē ſeueritate. mētis
rigore. p̄cedēs xp̄i p̄
mū aduētū. vt ille u.

Cui aut̄ z̄. Lau-
dato ioh̄e transit ad
increpādūz illos qui
nec p̄dicatōe ioh̄is
moti sunt. l̄ ipsi xp̄i
p̄dicatōz despiciunt̄

Jobes tal' ac rātus
vt diti. et adeo dig-
nus vt ei dēat credi-

Sed vos cui eſtis aſ-
ſimilandi qui nolui-
ſtis credere ei.

Similis ē pu-

Pueri doctores ſunt
būiles sp̄n. For ſina

Goga. v̄l ipsa ih̄lī-
v̄l iura p̄ceproz

Dei recōdebant. Co-

Equales. contribules

Qz ſolebat exp̄robia

Rre op ad laudes tei n̄

Aſſurrexerūt corde te
uoto. mēbroz agili-

Tate. qd̄ notat ſalutis

Nec plamēta pp̄be-

Tay. p̄ ercidīs iam fa-

Cuis vel faciendis. ad

Pniā p̄uerſi ſunt.

Cecinimus z̄.

Vt dauid. exultate

Teo ad-n̄. u. **J**a-

Cob. et cetera bm̄oi.

Lamētauimus

Vt p̄uerimini in to-

To c. u. in ieiunio. et p-

et p. et hm̄oi.

Clenit enī. Si

Cut te ira et nc-vtrām

Qz viā ſalutis respudit

Lamētauim⁹ ad io-

Bannē: cecim⁹ ad

Christum

Hec ē ſūma. Ge-

Neratio iſta nec plo-

Rat cū ioh̄e plorāte.

Neq̄ gaudet cum chri-

Sto gaudente.

Nec mū ſi duplēc viā ſalutis p̄tēunt. cū et ieiuniū et ſaturitatē p̄t̄
ſp̄nūt. Si ieiuniū placet cur ioh̄es diſplicet. **S**i ſaturitas: cur fili⁹ hoibz:

Iuſtificata ē. **O**ndit filios sap̄ig intelligere. nec i abstinenēdo. nec in

Māducādo eſſe iuſticia. ſed in eq̄nimitate tolerādi inopia. et tpantiaz n̄ ſe

Torūpēdi p̄ abundānā. **N**ō ē regnū tei elſa et panis. qz n̄ vſus. i z̄ p̄cipia

Rephēdit. In qbz dā libis hēnur. **I**uſtificata eſſe sap̄ia ab operibz ſuſis:

Quia sap̄ientia non querit vois ſtimoniū: ſed operum.

Tunc cepit. Qui hactenus iudgos p̄munt̄ incipit: nūc nomi-

Natiū ciuitates exp̄iuit: que frequenter audita doctria et vſis tot ſignis

cedere noluerunt: quibus non optat mala: sed predicit ventura.
Cum tibi co*rum*. Supra vbi legitur q*uod* circumbat Ihesus ciuitates: et o*mnis* viros: curans omne languore: intelligend*u* est inter alias etiam in corozaim et bethsaida d*omi*n*u*m fecisse virtutes. Corozaim interpretat*ur* mysterium meum Bethsaida domus fructuum: vel venatorum. Si in tiro. Hoc impletum modo videmus q*uod* corozaim et bethsaida p*re*nt*er* d*omi*n*u*m credere noluerunt: t*er*ris et sidon postea predicatoribus apostolis crediderunt: adeo deuoti ut pa*ri*lum tiro abeunter.

omnes cum uxori*b* et liberis vsq*ue* ad na*tr*ues p*re*sequerent*ur*. Cur ergo non credituris predicatori*s* . credimus enim e*st* i*ns*titut*u*s. I*p*e scit cu*is* via sum*us* mia et veritas. Proposuit t*u*n*is* fines i*udic*et*u* n*on* excedere: ne i*ns*taz*u*s phariseis et sacerdotib*u*s persecutionis occasio*n*em dare*nt*. Et erant tunc qui in corozaim essent vocati: nec t*u*n*is* te contemptu gran*u* puniendi.

Litus angustia: sidon venatio.
Et tu capharna*u*m. Non solum corozaim et bethsaide*re* erit: sed et tibi cap*ha*rnau*z*: q*uod* nun*q*d*u* ex*ist*it*u* vsq*ue* in ce*re*.

Ronne*re* tu*es* q*uod* fama hospitij mei et signor*um* in te factoz*u* famosa efficeris. vel contra predicationem meam superbissime restitisti.

Capharna*u*m interpretatur villa pulcerizma: in qua condensatur perfida hierusalem. Qui dicuntur i*ustificata* est sodoma*re* for*tu* tua ex*ist*et*u*. ex*ist* mi*hi* comparatione cu*is* illa exemplo lo*qu*is non est correcta: tu*es* i*lli* te*re* verbis et miraculis semper extitisti*ingrata*.

Respondens

Ihesus. Respondens tacite obiectioni quasi quereretur: q*uod* ratio*rum* iudaicus populus dei cultor*um*: dei filium in carne venientem tam obstinatus reiecit: q*uod* gentilitas tam prona recepit.

Domine celi. Qui facis celos et relinquis in terrenitate quos vis vel ad litteram.

Paru*u*lis. Sapientib*u*s et prudentib*u*s: non apponit insipientes et beates: sed paru*u*los: ut probet se timorem damnare non acumen.

Ita pater. Blandientis affectu loquitur: et inceptum in apostol beneficium compleatur. Hic exemplum humilitatis accipimus: ne temere disscutere presumamus superna consilia de vocatione homin*um*: et repulsione illo*rum*. Cum enim virtus*rum* atrui*set*: non mox rationem reddidit: sed sic teo placitum dixit: ostendens: q*uod* iniustum esse non potest q*uod* iusto placet. In omnibus ergo que exterius disponuntur: aperte caula rationis est: occulte iusticia voluntatis.

Quoniam sic es. Ne quis iterum querat cur humiles eligat sapientes reprobet.

Omnia michi tra*ns*ferunt*ur*. Tradentem patrem et accipientem filium mystice intellige. Alioquin si iuxta fragilitatem nostram accipis: cum experire habere qui accep*it*: incipiet non habere qui dedit. Per omnia: co*op*er*er*it

fact*u* esse virtutes: q*uod* fact*u* sunt i*sp*iritu memoria pungens peccati. I*sp*iritus consideratione. in vobis o*mnis* in cilicio et cinea*re*. Sed neg*at* fact*u* sunt in eis neg*at* penitentia*re* et tamen re penitentiam egissent. Verum tamen dico vobis. tiro et sidoni*re*. Sicut minor fuit culpa eius: que nuncios retinac*u*les non habuit q*uod* eius que refutau*it*: tamen remissius erit in die i*udic*ij q*uod* vobis. Et tu capharna*u*m: nun*q*d*u* Ideo maioribus suppliciis punieris: q*uod* credere notu*is* uisit*u* virtutibus vsq*ue* in celuz*u* exaltaberis: Vsq*ue* in infern*u*m descendes. Quia si in sodomis fact*u* fuissent virtutes. Certe. Non contigisset eis subuersio ubi fuisse*re* correctio que fact*u* sunt in te. forte mansis*er*ent vsq*ue* in hunc diem. Cleruntamen dico vobis. quia terze sodomitum remissius erit in die i*udic*ij cui q*uod* tibi. In illo tempore resp*on*dens Ihesus dixit. Confiteor tibi pater domine celi et terze: quia

ta per tradita: filium cui per naturam omnia vi*nus* substantiae iure sunt propria: non data per gratiam. Tradita autem omnia non celum ferat: et cetera que fecit: sed bi*u* qui per filium accessum habent ad patrem: et ante rebelles: dominum postea sentire spernunt. Tradita autem non alia sunt q*uod* q*uod* in filio soli nota sunt patri. Nota vero filio soli esse que patris sunt. Atque ita in hoc mutu*e* cognitionis secreto intelligitur: non aliud in filio q*uod* quod in patre agnosabile sit extitit.

Et nemo nouit filii: nisi pa*re* et cui filiu*m* se ipsum reuelare. Et nemo nouit patrem nisi filius: et cui patre voluit reuelare. Ad ut*rum*q*ue* illud subdit*u* referit. Verbo enim suo pri*u* se declarat. Et verb*u* se ipsum declarat: q*uod* mentis n*ost*re lumen est.

Nisi filius et. Mutua cognitio q*uod* est equalitate nature. Illa aut*e* tantilla q*uod* in nob*is* est: dignatio*re* reuelantis est.

Tollite iugum meum super uos. Iugum Christi euangelium est q*uod* indeos et gentes in via fide con*u*git. Tollite super vos i*u*ni*h*onore h*e*te*n* sub*u*tus ut p*re*tenatis. Qui laboratis: difficultate legis: et onerati pecat*is*: resu*er*at*is* si*u* g*u* tollitis*is*: i*u*cepta mea. Et q*uod* iug*u* ei*us* suau*is*: quid onere le*u*ri*z*: pbabil*is* fieri: abstinerere a malo: boni velle: amare o*mnis*: eterna sequi: p*re*nt*er* n*on* cap*it*i*u* n*on* alii facere q*uod* pati non vis.

Discite a me. Docete verbo et ex*empli*: ut sit*is* humiles metibus: mites morib*u*s. Humiles: ut nemines pre*ter*ant*ur*: mites ut nullum led*at*. Corde: ut id extra in o*mnis* sit*et* in corde: ne lateat ser-

pens*is* in specie columbe.

Iugum enim. Quo enangeli*u* lege lemin*is* e*st*: cu*is* ibi op*er*a: hic et occipitencia damna*re*. Sed in lege multa intentur que apostolus impleri non posse dicit*u*: bic voluntas queritur: que in arbitrio nostro est: et que sola sufficere potest: et premium habere. Item quo*rum* iugum Christi suane cum supra dicatur: arta via est que ducit ad vitam. Sed angusta: q*uod* non nisi angusto initio incipit*u*: processu vero tempore ineffabili dilectionis dulcedine dilatatur.

Donus meum leue. Quia illud momentanc*u* nostre tribulacion*is* eternum fondus glorie operatur in celis.

In illo tempore. Narrata predicatione et miraculis v*er*u*m* anni ante quod*rum* iohannis fact*u*: transi*it* ad illa que facta sunt alio anno*z*: post mortem iohannis: q*uod* iam in omnibus Christo contradicitur.

Abiit Ihesus *z*. Alleg*o*. Data sunt auditores: per que*rum* discipuli transeunt cum sollicito doctores inspicunt: quo*rum* v*er*u*m*que*rum* attrahere possunt: quoniam salutem elurunt*ur*. Spicas velant*ur*: dum singulos homines a terrena intentione retrahunt*ur*. Fricant*ur*: dum exemplis virtutum etiam a cupiditatem carnis mentes exunt*ur*. Grana comedunt*ur*: dum emundatos in corpus ecclesie traiiciunt*ur*. B*u*ti hoc agunt discipuli ante d*omi*n*u*m: q*uod* necesse

est precedat sermo doctoris. et sic gratia cor illustrabit auditoris. **Sab-**

bato. qd hoc agunt spē quietis eterne. ad quā et alios innitantur.

Mora. Item per sata cum dño ambulant. qui diuinis imperijs stu-

dentes. in scripturaz meditatione delectantur. Elirunt; qui in eis panē

vīte. i. dei amorem inuenire desiderant. **Sabbato:** dum a turbidis cogi-

tationibz vacare. et videre qd suauis ē dñs gaudet. **Vellūt spicas et terūt**

cum testimonia assumunt et discutiunt; donec in eis medullam dilectionis

inueniunt; qd latebat in littera. **Sed**

qui solam superficē

littere sequunt; neqz

mentis refectionem

norunt. neqz animaz

requiem querunt. vñ

consutato lequit. At

ille dixit eis.

Esurientes sc.

Quia vt aliis ait euangelista. nec locū

rescendi habebant

pro turbis; propter ni-

miam importunitatē

eoz.

Alij euangeliste

addunt. manibz con-

fricasse. **Vnde** et pe-

tro dicitur. macta et

manduca.

Non licet. Se

cundū p̄ceptū legis.

Sed qd alia scriptu-

ra dicit. misericordiā

malo qd sacrificiū: me-

lius fuit hominē te-

famis periculo libera-

re. qd sacrificium teo-

cciere. **Quia** hostia

deo placens est salus

hominum. **D**euasta-

tione frugum non ar-

guunt; qd licet per le-

gem inde edere.

At ille dixit sc.

In hoc facto nichil

aliud instruimur nisi

vt sabbatum non ad

litteraz sed sp̄ualiter

intelligamus.

Non legistis

Si daniel et abime-

leco non reprehendie-

quoz vterqz manda-

tum legis probabili-

necessitate transgres-

sus est. et hic simil cā

famis est. cur nō idē

probatis in apostol?

Da. propo-

comedit. Quod significauit sacerdotalem cibum transitū in r̄sum

populorū. Vel quia omnes sacerdotes debemus imitari. Vel qd omnes

sacerdotes sumus.

Lcomedit in sabbato quando de mensa tollebantur alijs substitutis.

Erat etiam tunc ncōmenig dies.

Quia sabbatis sg. Hic sine necessitate ondit sabbatum violari ab

ipisis qui calumniantur.

Vnum exemplum datum est regis potestatis. te daniel. aliud sacerdo-

tal. te his qui per ministerium templi sabbatum violent: et multo mi-

nus ad ipsū pertineat crimen spicarū sabbato vultaz. qui verus rex et sa-

cerdos est dñs sabbati.

Dico aut uo. Quasi si figurale templum potuit defendere sacerdo-

tes sibi leniētes; cur spirituale n̄ potest defendere discipulos sibi credētes?

Si aut. Et vt ostenderet omnia futuri temporis sp̄ez continere; adie-

cit. Si autem sciretis id est. qd deus per gratiam dispositus liberare popu-

lū et n̄ p̄ extēriores obseruātias. n̄ reprehenderetis meos si vetera omittit

Dominus est enī si. b. Si daniel pastus et sacerdotes tēpli mī-

sterio sabbatum. violates sine crimine sunt; quātū magis filius hois. qd ve-

rus ē rex et sacerdos et dñs sabbati?

Etecce hō. Iste hō dī cemētan⁹ fuisse. qd man⁹ cui spūal edificij ca-

ra omīlla fuit; anda erat v̄qz ad tps xp̄i.

Ecce hō m̄. b. Significat hūan⁹ gen⁹ in fecūditate boni opis arefactū.

pro manu ad pomuz

extēsa quam sanuit

manus innocēt̄ cru-

ce extēsa. bñ manus

in sinagoga erat ari-

da; qd vbi mai⁹ dō

nū sc̄i; ibi transgres-

sor maiori subiacet

culpe.

Interrogabat

Quia discipol⁹ dī vi-

olatōe sabbati. pbabilī

exemplō excusauerat

ipm volūt calūnī;

ut si n̄ curet crudelitā-

tis. vñ imbecillitatis.

vel curet transgressi-

onis arguāt.

Mattib⁹ dī int̄

rogasse. mar⁹ et lucas

interrogatos eē. S̄z

sciendū qd illi p̄ in

terrogauert. Deinde

intelligēs cogitatōes

accusatōes qd grētū;

q̄stituit i medio sanā

dū. et iterogauit. qd

mar⁹ et lucas ait. Et

tū illis tacētib⁹ p̄po-

suit simile d̄ one. et cō-

cluit qd licet sabbo-

bñ facere. Postremo

circūspectis eis. c̄ ita

digit. extende.

Sabbatis sc.

Sabbatis facipe do-

cet et opatib⁹ n̄ solū

ppter spāle sabbm s̄

ppter celebōē poli-

gūentū. q̄rens salutē

omnium.

Quis erit.

petē exēplo soluit

q̄onez. ut eos oīdat

sabbm violare i ope-

cupiditatis. qd eū v̄o-

lare arguāt in opere

caritatis.

Arguit eos qui le-

ge male interpretant̄

qui dicit in sabbato

bonis operib⁹ feriāndū.

Sed a malis tñm feriāndū est. vnde dī. omne

opus seruile non f̄ in eo. i. peccatū.

Sic i in eterna requie a malis tñm feri-

abuntur; non a bonis.

Exende. Quia nil plus valet curationi elem̄ osinaz largitate. vñ

dicitur. Non sit manus tua ad accipēndū porrecta; sed ad dandum colle-

cta. Quia frustra p̄ peccatis rogaturus. manus ad dñū expandit; qd bas-

ad pauperes p̄ posse non extendit.

Sicut altera. Homo ante aduentū christi tēxterā habuit langui-

dam; qd ab elem̄ osinaz torpebat. sinistrā sanam; quia suę utilitati inten-

debat; sed veniente christo; extra sanatur ut sinistra. qd p̄gregauerat

quide modo distribuit caritatem.

Recessit inde. Nota exemplum. Si vos p̄ se fu. in v. c. f. in aliam.

Secuti sunt. Docti vīlis virtutib⁹ p̄sequitur. idoc̄i opinōe eius

ducti amādo sequuntur. vñ et curari inerentur.

Et p̄cepit. Non timore ne proditus occideretur; sed parendo

indeis; ne iniuria trucidarentur in eius innocentia et mansuetudine.
¶ Hic mystice nos instruit; ne cum aliquid magni facimus, laudem foris queramus.

¶ Anume mee. Per animam omnis affectus demonstratur.
¶ Harundinem. Iudeos omni vento cedentes, qui ab inuicem diverso dissipati sunt, non mox damnabitur; sed supportabit.

¶ Harundine q. Qui peccanti non porrigit manum; nec portat onus fratris; quassatum calumnum configit. Et q

fidei modica scintilla contemnit in pauculis lini sumigans extinguit. Quod christus non fecit, potius ventus querere quod perierat. Patiam nang seruavit; donec indicium quod in eo agebatur ad victoriam perueniret, et expulso munere principi, ad regnum rediret in terra patris sedens; donec patinimicos sub peccabib.

¶ Linum fu. Et hæres quas naturalis legi ardore fere extincto sumus erroris amarissimus et odoris noxi involnunt, quas non extinxit; sed de parva scintilla in magnum ardorem ignis tui suscitavit.

¶ Donec. Tadiu predicationis eius nulla insidijs superata mundo lucet; donec ponat in terra indicium, et impetratur, fiat uero, si in ce, et in ter.

¶ Et curauit. Tria signa sicut scilicet que et quotidie in conversione hominum sunt; ut expulso demonio, lumen fidei videatur, et deum laudent.

¶ In beelzeb. Hec i. baal-musca, ob sordes immorali, sanguinis, deus est accaron, quo nomine vocant principem demoniorum.

¶ Omne regnum. Necessaria complectione eos arguit, vel enim christus virtute dei demones ejicit, vel in principe demoniorum. Si virtute dei: frustra calumniantur in principe demoniorum regnum ei? divisum est nec stabit, et ideo a regno eius recedant, quod innuit eos sibi elegisse; dum in se non credunt.

¶ Et omnis civitas. Eadem ratio est civitatis et dominis, que regni limites bierualem semper gloriosa postquam in christum et in apostolos exaratur, facta divisione excidit.

¶ Et si ego in beel. Si expulso demonum in filiis vestris tecum non debemus reputatur; quare in me idem opus eandem non habet causam?

¶ Ipsi. Contemptibilia mundi in quibus sancta simplicitas meæ virtutis apparet.

¶ Vel ita potius. Filii, id est apostoli qui bene sibi consenserant; nichil male artis ab eo didicisse; id est ipse testes mei indicium iudicantes dicitur.

¶ Si autem ego. Illa pars, si ego in beelzebub ejicio demones ad plura inconvenientia perducta est; modo agitur de alia parte complectionis.

¶ Quia in forma serui Ad opus quod nullus ali poterat facere, redimere humanum genitum puer meus quem elegi, dilectus.

¶ Quia ipse filius est agnus sine macula.

¶ Meus in quo bene complacuit voluntati mee. Quod alibi requiescit, et sonum.

¶ Anume mee. Ponam spiritum meum super eum, et iudicium gentium

super predicatorum novi testamenti. Sed cum malediceretur nisi maledicatur ovis ad occidendum et non apes os suum.

¶ bus nunciabit, non contendet.

¶ Mystice qui latam utram inserviunt, non audiunt vocem chaiti.

¶ neque clamabit, neque aliquis in

plateis audiet vocem eius, harum

dinem quassata non confringet.

¶ Linum sumigans non extinguet

donec ejiciat ad victoriam iudicii.

¶ Quia non est aliud nomen sub celo in quo oporteat saluari.

¶ et in nomine eius gentes spe-

rabunt. Tunc oblatus est ei de-

monium habens cæcus et mutus

et curauit eum, ita ut loqueretur

¶ Mirantur minus eruditus, et ob inuidiam et beneficium filium dauid predicanter.

et videret, et stupebant omnes tur-

be, et dicebant: Nunquid hic est

¶ Qui sapientes videntur, uel negant, vel de-

trectant, quasi non sint opera dei; sed immuni-

di ipsius.

filius dauid? ¶ Pharisæi autem au-

dientes dixerunt: Hic non ejicit

¶ In quo nescientes confunduntur divisione demonum.

demones nisi in beelzebub prin-

¶ Vel ut sic crederent in eum qui cordis occula videbant.

cipe demoniorum. Ihesus autem

¶ In beelzeb. Hec i. baal-musca, ob sordes immorali, sanguinis, deus est accaron, quo nomine vocant principem demoniorum.

¶ Omne regnum. Necessaria complectione eos arguit, vel enim christus virtute dei

demones ejicit, vel in principe demoniorum. Si virtute dei: frustra calumniantur in principe demoniorum regnum ei? divisum est nec stabit, et ideo a regno eius recedant, quod innuit eos sibi elegisse; dum in se non credunt.

¶ Et omnis civitas. Eadem ratio est civitatis et dominis, que regni limites bierualem semper gloriosa postquam in christum et in apostolos exaratur, facta divisione excidit.

¶ Et si ego in beel. Si expulso demonum in filiis vestris tecum non debemus reputatur; quare in me idem opus eandem non habet causam?

¶ Ipsi. Contemptibilia mundi in quibus sancta simplicitas meæ virtutis apparet.

¶ Vel ita potius. Filii, id est apostoli qui bene sibi consenserant; nichil male artis ab eo didicisse; id est ipse testes mei indicium iudicantes dicitur.

¶ Si autem ego. Illa pars, si ego in beelzebub ejicio demones ad plura inconvenientia perducta est; modo agitur de alia parte complectionis.

¶ Si autem ego in spiritu dei. Hic lucas ait in digito. Dignus dicitur spiritus sanctus pro partitione donorum. Regnum dei, vel scriptum dicit. Unde alibi. Medius inter vos stetit quem vos nescitis. Vel regnum quod iohannes et ipse Iesus predicavit. Penitentiam agite apropinquabit enim regnum celorum. Est et tertium regnum scripture sancte, quod auferatur a indecis, et datur genti facienti fructum eius.

¶ Vel regnum, id est, omnes mundi partes apostolis et successoribus eorum ad conuentendum distribuit.

¶ Aut quomodo do potest, q. in. Ostendit ergo dominus per manifestam parabolam, q. non concordat in fallaci operatione cum demonibus sicut calumniabantur; sed virtute divinitatis homines a demonio liberari. Ideoq. grande scelus committuntur. qui quod dei esse cognouerant dyaboli esse clamabant. Neque enim possunt esse cordes, quio opera diversa sunt. Unde addit, qui non est in te.

¶ Domum eius diripiet. Vel domum id est, omnes mundi partes apostolis et coram successoribus ad conuentum distribuit.

¶ Qui non est in te. Id est, qui dissimilans facit opera; contrarius michi est. Ille, trahit ad viae ego ad virtutes.

¶ Omne peccatum. Quod humana fragilitate contra bitur remissibile est. si congregatio non te seratur. Si vero dyabolica obstinatione te dispersione ad congregacionem nunc reditur; peccatum in solubile indicatur.

¶ Hieronimus. Omne peccatum te. Non omnia peccata omnibus remittuntur, sed his qui in vita penitent. Refutatur hic nouaciamus; penitentibus qui in martirio lapli sunt, veniam negans. Et origenes; omnes veniam consecuturos post uniuersale iudicium, transactis licet multis sculis asserens.

¶ Spiritus autem blasphemia. Qui manifeste opera dei intellegit, cum de virtute negare non possit; si stimulatus iniuria calumniantur et dicit esse beelzebub, illi non dimittetur. Non q. et ei negetur remissio si penitenter; sed quia hic blasphemus, exigentibus meritis suis malis, sicut nunquam ad remissionem ita nec ad penitentiam pertineturus sit. Sicut iohannes euangelista de quibusdam blasphemis sue merito excecatis ait, propterea non poterant credere. Quod iterum dixit ysaia. Excecauit oculos eorum, et indurauit cor eorum, ut non videant oculis, et intelligent corde, et conuertantur, et sanem eos, qui spiritu insanctum non esse, vel minorem patre credunt, et dicunt. Quia non iniuria dyabolica; sed humana ignorantia hoc faciunt inremissibili crimen non tenentur. Sed qui in

similitudine dyaboli p̄tra conscientiam suam maiestatem tui opugnant; non habent remissionem in eternum. **M**icat marcus aperte declarat qui posito hoc testimonio domini subiunxit. Quidam dicebat sp̄m immundum habet.

Et quicunq; amb. Etiam qui scandalisatus infirmitate carnis mea purum hominem vel voratore suspicatus fuerit remissibile erit.

Dui autem dixi. Gratia sanctissima qua penitentia inspiratur. et ad cōgregationem redditur non cognoscens impenitenti corde permanerit; cum hoc iam non sit humanum; sed dyabolus irremissibile est.

Neque in hoc se.

Nqedam enim cuius in hoc seculo laxant quæda vero parvæ etiæ in futuro. **N**eque quid post mortem gravat; sed et dimittuntur si homo bonus actibus in vita ut ibi dimittatur promeruit.

Neque in futu-

Nqua sunt quedam lenia; que si in hac vita nondum sunt remissa; post mortem gravant; sed et remittuntur si digni sunt.

Aut fa.

Nichil enim mediū; quin boni auctoris bona tamen sunt opera; et mali mala.

Coartat eos hincin-

de complexione; et v-

troq; cornu premit.

Si malus est dyabo-

llus; non facit bona.

Si bona sunt; non sunt dyaboli.

Adhuc probat o-

ppus summi non esse dy-

aboli; quod bonum dy-

bolis vero malus; quod

nequid facere bonum.

Non si dyabolus

malus est; bona face-

rte non potest; si bona

sunt que videtis; non

est dyabolus qui ea

fecit; non enim potest

ex malo bonum; vel

ex bono malum nasci.

Ant facite arbo-

Mystice Arbor bona

christus fructus pig-

dicatio euangelij; cu-

rationes redemptio.

Arbor mala dyabolus et sui id est scribēt et pharisei; et ceteri mali fructus

inuidia; tetractio; blasphemia; heresis; et huius. **V**nde sequitur proge vi-

Drogenies ui.

Ostendit eos mala arbores; et fructus afferre bla-

sphemie.

Ex abun-dor.

Homo sepe fallitur; qui pensat cor et ore et ope. **S**ed

tenens opus et verba ex corde quod non it indicat. **I**lli ḡ ex a. e. o. l. qui scit ex

qua intentione erit.

Bonus ho d.

Thesaurus cordis intentio est; et qua deus indicat

opera; ut aliqui minoria maiorem; majora minorē habeat mercedē.

Hoc in loco vel iudeos ostendit de quali thesauro p̄ferant blasphemiam.

Vecum superiorib; heret; quicquid bonus homo non potest proferre mala; nec

malus bona; sic nec christus mala; nec dyabolus bona opera potest facere.

Clerbi oiosum.

Tu te oioso verbo reddet homo ratione in die

iudicii; quantum agis vos qui opera sanctissimus dicitis esse beelzebub.

Et verbis eui. Mors et vita in manib; lingue.

Tunc respō. Cum scribēt et pharisei verba nullatenus possent improbare; in operib; querunt tentare; querentes signa videre; quasi non fuerit signa que viderant.

Tunc responderunt. Quidam calumniabātur in beelzebub ejusdem de monia quibus bucus r̄ndit. Alij tentantes signū te celo q̄rebant adhuc inuidentes et locū calūnīe inquirētes.

Qui calumniariis ea que vides; et utilitate sentis; quid facies te his que de celo? Dices et magos in egipcio signa fecisse de celo.

Signū que ē.

Signū que ē. Querentes adhuc calumniam responderunt ei quidam de scri-

bis et phariseis dicentes. Magi de celo ut alius evangelista ait. ster volumus a te signum vide-

re. Qui respondens ait illis. Se

Malos fructus faciens que dimisso viro multis amatoribus se compulauerat.

neratio mala et adultera signum

potentia qua indigna est.

querit et signum non dabitur ei de profundo; non desublimi; passionis non glorie.

Exponit signum ione. nisi signum ione prophete.

Cut enim fuit ionas in ventre ceti et nimis a subversione liberaret.

ti tribus diebus et tribus noctibus;

In seculo redempturus

bus; sic erit filius hominis in sepulcro.

Si in seculo corde terre tribus diebus et tri-

bus noctibus. Cliri nimirū sur-

In communione omnium resurrectione que est populus dei genti in iudicio cum generatione

non potestate sed comparatione ista et condemnabunt eam; quod per non videntes signa.

Pancis diebus et in intentiam egerunt in predicatione minoris mei.

que tanto tempore facio.

Et ecce plusq; iona hic.

Non tantum gens nimirū et condemnabunt eam; sed etiam regina.

Regina austri surget in iudicio que dei sapientiam sub loquentem non modo non audit sed et blasphemat.

Comparatio cum generatione ista et condemnabit eam; quod venit a finibus ter-

re; audire sapientiam salomonis.

Inter nos. Et ecce plusq; salomon hic.

integre. Noctem dominicam cum eadem die illucescente partem pro tota et ita habes tres dies et tres noctes. Primi dies propter futurū vos ipsū a luce in noctem. Iti propter vos reparationē a tenebris ad lucē computantur.

Mystice. Tres dies tria tempora ante legem sub lege sub gratia.

Tres noctes tres mortui quos suscitavit dominus. Sic ergo sibi conveniunt: ut unus dies sit ante legem quod peccatum latebat. **C**uius nox est; cum puerilla in domo iacens tanq; peccatum in pueris latebat. **S**ecundus sub lege; qui peccatum protulit in publicū. **N**ot adolescentis filius videlicet foris portat tanq; peccatum anq; manifestū. **L**tercius sub gratia; qui voluntate domini sciens plus peccat et peccator merito putet. **N**ot Lazarus; i. alia iam setens. In his tribus diebus et noctibus iacet fides Christi in cordibus eorum qui habitat in terra.

Cliri nimirū. Et est sensus. Jonas pueris diebus et sine signis pre- cant genti incredule et perficit ego longo tempore et populo dei et plurimis signis duorum predico.

Co magis indigni sunt venia. q̄ ex lege sūt infideles; quo plus ē fidei in his qui legem nescierunt.

Crinne speciosa; signat gentilitatē quā xp̄s amavit sedam; vt faceret pulcrum.

Cin minitūz & regina austri fides ecclēsī signatur; que non min⁹ per penitentiam pacte insipienti⁹ q̄ per industriā discende sapienti⁹ teo cōciliatur. **D**uc enim partes sunt ecclēsī; que peccare nescit; & que peccare desistit. Penitentia enim peccati⁹ abolet sapientia canet.

Cum autem
im. xc. Quali vos non estis similes nisi uitis vel regē austri q̄ me p̄dicate p̄gnitentiā; non penitentiā tuisti; & me docente sapientiam non didi cōfessi. Sed estis similes homini a quo dyabolus exclusus iterū ingreditur.

Constat inter opera mea q̄ polluta mūdo; & salu me q̄ mūdata granus contaminat.

Cambulat p̄ se. Explorat corda fideliūm & mollicie flūre cogitationis purgata si quos gressus ibi figere possit; quod quia nequit ad humida redit.

Reuerter in domum sub umbra dormit; in secreto calami & locis humītib⁹. Umbra; tenebrosa conscientia. Lamis foris nitidus intus vacuus; simulat. Locus humidus; lasciva mollis & mens.

Septem alios spiritus. Septem via; vii. virtutib⁹ spūalib⁹ straria. De quores; quia n̄ modo habet via; sed & bona simulat. Tanto nequiores; quanto calidiores. Septē; q̄ tot erant ḡcū chris̄to destinatae.

Septem via; septem demonia; septem spiritibus contraria; spūi sapienti⁹ et intellectus, &c.

Sic erit et ge. Quod de vna sola re dixit; hoc in hac tota gente fit. Immundus spiritus a iudeis exiit; q̄ legem accepit. Ambulauit ad gentes; que cum postea dño crederet; nō inuenito loco in eis dixit: Reuerter in iudeos vacantes presidio tei & angelorū incruptionib⁹ & correctionib⁹ mundatos; ornatos superfluis observationib⁹. Addunt septē; q̄ in ultro in aiore numero demōnum possidentur blasphemates Ihesum; q̄ in egip̄to posselli fuerunt. Contra septē spūi virtutū est nūcrus; viciorū.

Ecce mater eius &c. Myſtice. Mater et fratres populus est iudeorum; qui ihesu intus docente non potest intrare; q̄ spūaliter eius verba in telligeri negligunt; sed turba gentilis confluens interna mysteria capit. Foris statēs nec ip̄i agnoscuntur parētes. Qūo d̄ agnoscuntur si foris statēs? Foris stant cognati; cum iudei spūalem sensim n̄ querentes; in littera se fuxerūt; et xp̄m potius ad carnalia docēda cogunt exire; q̄ ip̄i ad discedē-

spūalia p̄sentiat intrare. Sed ihs eos nō agnoscit; q̄ in carnalib⁹ eis nō assensit. Frēs dñi sunt p̄obrini eius; filii marie materterē ei⁹ q̄ dī mater iacobi minoris & ioseph. & iude; & symonis.

Dixit autē ei quidā. Infideliōe utrū spūali op̄i carni p̄ferat; & ideo se nosse dissimulat matrē & proximos p̄ agnationē. Sed p̄ p̄unctionem spūi esse sibi proximos dicit.

Que est mater mea. Non recusat obsequia matris; sed p̄ferit mīsteria patris. Frēs non p̄tepnūt; sed op̄ spūale p̄ferat p̄gnaciōi vt et nos carni spūi p̄feramus. Vñ qui amat pa.u.m. plusq̄ in nō est me dignus.

Ecce mater mī. Hi sunt mater mea; qui me in credentiū cordib⁹ generat. Hi sunt frēs q̄ faciūt op̄a patris mei.

Frater & soror; credendo. Mater p̄dicando. C. XIII.

I illo die ex

In iudeoz. iens Ihesus de domo gentium.

sedebat secus mare; et

t̄ had predicationem eius per apostolos scām p̄gregate sunt ad eum turbē mul-

ti. Ecclēsiam in medio non credentiū et cōtradicentiū edificandam; qnā gratia sua illustrat; et in qua mansionem sibi conse-

rat. ita ut nauicula; ascendens se

deret; & omnis turba stabat in li-

si soli ditate fidei; non dum tamen per grām baptisimi recepti. t̄ s̄ non omnia; quedam enī aperte; vi per ea ad obscura p̄uocentur.

tore; & locutus est multa in pa-

similitudinibus. t̄ s̄ sine patris in mun-

dū; n̄ de domo iudeoz parte assumpta ad

gentes.

Rabolis dicens: Ecce exist; qui se

minat seminare semen suum. Et

Semina

dum seminat; quedam ceciderūt

qui nec predicatione p̄unguntur; nec

bene agere incipiunt.

secus viam; & venerunt volucres

rapuerunt

celi; & comedērunt ea. Alia autēz

t̄ s̄ in duritiam proterue mentis

ceciderunt in petrosa vbi nō ha-

bitate anime obediēt; et proba-

te. t̄ s̄ quia dulcedine tantum auditi verbi

et promissionis ad horam delectantur; sed radi-

cem nō figurant.

bebant terraz multam; & p̄tinuo

exorta sunt; quia non habebā nt

littera fixi.

Turba stabat

enī. Hi sunt q̄ nup-

andire venerūt; q̄ et

a fluctib⁹ maris sece-

ti sunt; nec dñi celesti

bus mysterijs; q̄ resi-

derat imbuti; cū xp̄o

ascendunt.

Locutus eis

in para. Quia tur-

ba n̄ vni⁹ est sūi; sed diuersar⁹ voluntatū; loquit̄ eis multis gabol; vt iux-

ta varias voluptates; diuersas recipiant disciplinas.

Qui seminat. Iosechristus qui verbum veritatis quod apud pa-

trēm vidit; hominib⁹ per se vel per suos seminavit.

Qui discipulis sacramenta loquebatur; exiit seminare tei verbum in

turbas.

Secus viam. Via est mens malaz cogitationū sedulo meatu tri-

ta & arefacta. Vbi duplicitē perit semen; q̄ & trāsitu agitationū p̄culca-

tur. vt lucas ait; & a volucrib⁹ rapitur. Dgnomes dicunt volucres; seu q̄

celestis spūaliter nature; seu q̄ per aera volitant.

Et uene. Scdm lucam ab dominib⁹ p̄culcatū est; q̄ prava persuasi-

one impiorū sublatum est.

Et comedērunt. Quia a mentib⁹ hoī illud suripuerunt.

In petrosa. Petrosa cito querunt germ inare; sed non figit radix

quia non est alta terra. i. qd pax inest desiderij salutaris. In hac expositione domini discimus. qd res non smp in eadem significatio ponuntur. Nam petra hic pro dure. terra pro levitate mentis. sol pro feruore passionis. Cum sol alibi in bono. Fulgebunt iusti sicut s. i. petra in fundamento pro fortitudine fidei. i. terra pro terrenis cogitationibus.

Altitudinem terre. Altitudo terae est probitas animi. disciplinis celestibz erudit. i. in temptationibz probati.

Sexagesimum

Quia in numero se nario mundi ornata expleta est per hunc bona operatio signatur.

Qui habet au res. Quotiens b ammonito in euan gelio vel in apocalip si Johannis interponitur; mysticum qd dicatur insinuat.

Et acceden tes. Quomodo ac cedunt discipuli cuj dñs in naui sederet? Sed forte intelligendum qd dñdum cum ipso nauem ascenderint. i. ibi stantes que runt.

Clobis datu est. Nota non solu verba domini: sed et facta parabolaz esse. id est. signa mystica rum rerum que non intelligebant multi. qui foris sunt.

Qui enim ha bet. Id est. apostolis habentibz fidem si quid minus virtutum habent; conceditur. Indeis qui non credunt in filium dei etiam si quid boni q naturam habent tollitur. Nam nichil pos sunt sapienter intel ligere; qui caput non habent sapientie.

Auferetur ab eo. Nulla vere sapi entia dulcedine gaudet.

Ideo in para dictur qd ideo excepatis sunt. et sententie domini per parabolaz eis occultata sunt: ut post salubrius conuerterentur. Nam qd obscure dicta non intellecerunt; ideo non crediderunt in eum. i. sic crucifixerunt. i. sic post resurrectionem miraculis tereti: maioris criminis reatu compuncti sunt. Unde accepta indulgentia amplior flagrant dilectio. Sed Johannes hunc locum ira dicit. Propterea non poterant credere. qd iterum dixit ysaia. Exegavit oculos eoz: ut non videant. Vbi aperie dicit. non ideo facta exegatione. i. ea commoniti. i. dolentes se non intelligere. conuerterent aliquando. Non enim hoc possent nisi crederent. Sed potius ideo execa

ffruore persecutionis. altitudinem terre. Sole autem or fder impatientia. Quia verbuz non firmiter habent mente. to estuauerunt. i. qd no habebat furorem fidei perdidere. radicem aruerunt. Alia autem ce s. In corda diuinitaz ambitione sollicita. i. Multiplicate sunt diuinitate siderunt in spinas i. creuerunt spis Occupauerunt metem ut fructus spisa in ea proficere non possit. ne. i. suffocauerunt ea. Alia vero fidelem i. deuotam scientiam. ceciderunt in terram bonam. et i. Cum omnia eternitatis intentione nos facere docet. dabant fructus. i. aliud centesi s. Cum perfectione bone operationis. docet. Hec duo ad acciunum. aliud sexagesimum. aliud s. Cum fidem sancte trinitatis insinuat. i. Quia hoc mysticum est. i. Superiorum sensus audiendi. obediendi. faciendis tricesimum. Qui habet aures fideliter audientes. Et accedentes discipuli dixerunt ei. Quare in fper enigmata. parabolis loqueris eis? Qui re datum est nosse mysteria regni s. Qui clausis sensibus non curant in trate. s. Hoc scripturaz. datum est nosse mysteria regni s. Qui audientes audierunt. i. non habet s. Hoc naturali ingenio. uel studio trax. et quod habet auferetur ab eo. s. Nunc reddit causam apostolis. quare turbe loquuntur in parabolis. Ideo in parabolis loquor eis. s. videre se presumentes ingenio suo s. Pauantur spirituali intellectu quia videntes non vident. i. au foris. s. Intus dientes non audiunt neq; intel s. Expositionem littera exponuntur eis. s. alias. i. et adimileatur.

ligunt. ut adimileatur in eis pro

ti ut non crederent quod alijs peccatis meruerunt?

Adidentes no uident. Sic auarus multas habet opes i. nullas quia inutiles sunt ei.

Auditum auditis. i. Hec te turbis propletata sunt. que stant in litore. et dñi non merentur audire sermonem.

Oculos suos. Id est. ipsi sibi causa fuerunt. ut deus eis oculos clauderet. Alius enim euangelista dicit. Exegavit oculos eoz. Sed v

trum ut nunq; vide ant. an ho ne vel sic aliquando videant; cecitate sua sibi dis plicentes. i. ex hoc humiliasti ut pie que rant deuiz?

Mens et oculus quia naturali vigore ad intelligendum aliquid dirigitur. Aures: quia alio do cente discit.

Ne quando. Id est. ideo: quia o culos i. aures aperiere noluerunt; non merentur aliquando conuerti. q; tamen miseri corde factu est eis.

Beati oculi. Vere beati: quia doc etiam presentialiter videre i. audire me ruerunt; quod nullus priorum quantinis meriti meruit. q; quis multum desiderare.

Et iusti cupi. Lucas iustos reges dicit: qd motus suos bene regunt.

Clos ergo. Primam parabolam exponit ut idem at tendant in ceteris.

Exponit non secundum singula verba sed summam senten tia.

Augustinus super genesim ad litteram libro octavo. Proinde qd narravit euangelista. etiam factum est dominum scilicet talia fuisse locutum. Ipsi autem dominii narratio parabola fuit. de qua nuncquam exigitur: ut etiam ad litteram facta monstretur: que sermone proferuntur. Christus est a pis vincitus a Jacob. i. lapis reproba

tus ab edificantibz: qui factus est i. caput anguli. Sed illud etiam in rebus gestis factum est. Hoc autem tantum in figuris predictum. Illud quippe scriptit narrator rerum peccatarum: hoc prenuntiator: tantum modo futuroz.

Super petrosa. Super petram i. in spinis seminatur: qui bene accipiunt: sed vel aduersa terendo. vel prospera blandiendo retardant eos ne petisciant.

Divinitas iungit sollicitudo custodis que affigit et voluptas que effigere facit.

Aliud centesimum. Tres differentiae sunt in bona terra sicut fuerit in mala. Triginta enim referunt ad nuptias. Sexaginta ad viduas. Centum qui numerus iam est in de cetera ad virginitatem. Vel centum quod transversum ad texturam significat eternam beatitudinem. Siqdem triginta et sexaginta continentur in leua; sed centum continuerunt in dextera. Quamvis enim magna sit fides que cogitationem dei revelat magna opera quibus fides ne sit oculata consummatur; tamquam homo in hac vita sit necessaria premium vero fidei et operationis in futuro speratur. Vel bona terra fert fructum centesimum martirum propter sanctitatem vite vel contemptum mortis. Sexaginta virginum propter oculum interius; quia non impugnat contra consuetudinem carnis. Solet enim concedi oculum sexagenariis post militiam. Tricentum; coniugatorum quia hec est etas prelantum; et his est maior confitetur ne libidine supente.

Aliam parabolam. Quasi diues patresfamilias invitatos diversis reficit cibis; ut vniuersitas secundum naturam stomachi sui varia alimeta suscipiat. Unde et dixit aliam parabolam et non alteram; ut plures sequi intelligantur. Hec parabola proponitur dimissis turbis domi roganibus discipulis exponitur. Et docet hic bonam voluntatem et cautelam et patientiam et discretionem et longanimitatem et iusticiam.

Domines. Qui alios ad tutelam et custodiem deputati sunt presenti in ecclesia. Vel cum dormitionem mortis accipient apostoli.

Cum autem creuisset. Quia cum spiritualis esse ciperit; tunc indicat omnia; et tunc ei apparent errores. Sed donec maturecat qui herba est; potest eum mouere quare sub nomine christi multe sunt hereles. Unde dicit. Nonne bonum semen seminasti?

Clis imus. Cum spiritualis homo audiret hoc esse a dyabolo. qui nichil valeret contra voluntatem dei; potest ei voluntas subordinari ut tales auferat te mundo si facultatem habeat. Sed consulit iusticiam dei an facere tebeat; et an teus velit esse hoc officium hominum. Sed veritas respondet non nosse hominem in hac vita qualis futura sit. qui modo er-

rat; et quod bonis offerat ei error video eos non esse tollendos; ne forte interficiantur fortis futuri sunt. vel ne bonis oblitus quibus profunduntur. Tunc vero optime fieri; cum iam non est commutande vite tempore et proficiendi aliis. et tunc non ab hominibus sed ab angelis dicit fieri.

Et ait non.

Ecce patientia. No, enim audiito dolore exarist in iram. nec mox placuisse voluntate et nos les patienter feram.

Ne forte.

Hic datur locus progenie et monemur non a to amputare. quod erat hodie cras forte defendet veritatem. Si ergo modo aueleretur triticum quod futurum erat eradicare. Vel necesse est ut malis permixti sunt bonis per quos exerceantur.

Vel quo comparatione nitantur ad melius.

Sed ne tu reddas vicem malis. ut scandali

liges zizania. eradicetis simul

Longanimitas est

que usque ad finem necessaria est. cum eis et triticum. Sinite vitrae

Judicium.

creducere usque ad messem. et in tem-

Non vobis

pore messis dicam messoribus.

Separate a bonis.

Lolligate primu zizania. et alliga-

Non unum fasciculum. quod pro modo peruer-

stitatis sue unusquisque punietur

tea ea fasciculos ad comburendum.

Fut qui vnitatem amauerunt

Triticum autem congregare in

In celestes mansiones.

boreum meum. Aliam parabo-

lam proposuit eis dicens: Simi-

le est regnum celorum grano si-

squanto plus teratur: tanto plus redolent

aceptum habens.

napis quod accipiens homo se-

sedens in iusto vel iustus vir in corde suo gra-

num predicationis souet-

i Hez predicatio primo humilium a est omnium

disciplinarum pro scandalis crucis.

minauit in agro suo. Quod mi-

nimum quidem est omnibus se-

minibus. Cum autem creuerit; maius

Et in tempore

Qui longanimitate

temps isticiam digna-

retribuit. discrete enim

sunt virtutes; sed non

contrarie.

Et alius. In hac

vita non est alligatio; ali-

oqui non est ab errore resipiscere.

Si est regnus celorum predicatio est euangelium; te qua alibi. Auferet a vobis regnum dei; et dabit gemitu facienti fructum eius. Vel noticia scripturarum.

Granum sinapis. Granum sinapis compatur pro fernore fidei; quod dicatur venena expellere; i omnia dogmata prauitatis.

Potesit in granum sinapis huius dñi carnatois intelligi. Quo accepto: hoc milit in ortu suu. quod corpore crucifixi saluatoris accipies ioseph in orto sepelire. Expedit ramos in quibus volucres celi reuelerent; quod predicatorum dissipit in mundu in quibus dictis et solonibus fideles ab huic vita fatigati one respigerent.

Contra autem creuerit. Toto mundo sicut in anno singulo; quod non repete pascit.

Creuerit et factum est in arborie; quod surget et ascendet in celum. Vel crevit

id est. mentibz hominum
quæ se virtutis in
notuerit. **E**cetera ap-
parent olera que cito
crescent et corruntur. non
vinienda; sed marida
illa non oles sed ar-
bor sit. ubi folia cum
fructu. et in eius di-
uersis sententijs spuma-
les quiscent.

Oleribus. Id
est. dogmatibz pborum
que cito crescent et cor-
runtur nolit vitale pro-
mittentia.

In farine sa-
pientia. Ut spuma annua. et cor-
pus in vnu redacta
non discrepent inter-
se. **V**el tres ame vir-
tutes in vnu redigantur.
et in rōe posside-
amus prudentiam. in
ira odiu vicior. in cu-
piditate desiderium
virtutum. **V**el mulier
ecclie fidei hominum fa-
rine tribz satis miscet
credibilitati patris. et
filij. et spissanci. **C**u-
q; in vnu fuerit ferm-
tatū. non nos ad tri-
plicē tēu. sed vni de
statis noticia pdicit.
q; n; est diversa natu-
ra in singulis.

Sicut est gen' me'
lure iuxta moze pale-
stinoz modiu et dumi
dum capiens.

Prinz in satis tribz
illi dñica seminis fru-
ctus intelligi triceli-
mus. s. sexagesim⁹ et
centesimal⁹. et conga-
tor⁹. octoetū et virgi-
nū. **V**el sata tria ge-
nera hominum. noe. da-
niel. et iob.

Donec fer. et.
Landiu caritas in
mente recondita cre-
scere dicitur; donec men-
te tota in sui perfecti-
onē permaneat; ut nichil
piger tēu diligat vel
recolat. qd hinc ipicit;
in alia vita perficit.

In parabolis
quia quicquid ibi
dī de exercitu istra et
omnia signa. occultata
sunt sacramenta.

Thesauro et.
Thesaurus potest ac-
cipi verbū dei. qui in
carne christi absconditur. **V**el scriptura in qua reposita est noticia salua-
toris. **V**el duo testamenta in ecclie. pro quo intelligentia omnibus re-
nunciat. et in ocio discantur.

Lerenis regnum. et similatur; ut per cognita surgat ad incognita ani-
mus. et diligat.

Abscondit. Ut seruetur a malignis spiritibus et laudibz hominum

est omnibus oleribus. Et fit ar-
bor. ita ut volucres celi veniant.
et habitent in ramis eius. **A**liaz
varietate morborum uaria sit medicina
parabolā locutus est eis. **S**imile
est vita iustoz. **C**aritas pio seruore uel sc̄
doctrina. **C**est regnum celorum fermento; qd
sa. gratia dei. **S**mater ecclie vel sapientia dei
et commendat hominibus de tribus nos filius
acceptum. militer abscondit in fas-
origine ducentibus quos ecclie ad fidem vni-
tatem colligit.
Ring satis tribus: donec fermentum
et non qd nichil proprie. sed qd nichil ubi no-
sit aliquid parabole.
Totum est totum. **H**ec omnia
locutus est ihesus in parabolis
sua ad discipulos: quibus volebat apertu-
qui.
Ad turbas. et sine parabolis non
seruit ad iustos. **S**ed sic impletum est.
loquebatur eis: ut adimpleretur
quod dictum est per prophetam.
Sed in psal. lxxvii ex persona domini.
Qui paulus aperuit ora prophetaz
dicentem. Aperi am in parabolis
de profundo eleiam
os meū: eructuabo abscondita a
mystice. **A**tu
constitutōe mundi. **T**unc dimis-
multuantibz secessit ad electoz corda. qui dig-
sis turbis venit in domu. et acci-
ni erat instrui. **F**amiliares.
serunt ad euoz discipuli eius dicen-
tes: Edissere nobis parabolā si
zianioz agri. Qui respōdens ait.
Qui seminat bonū semen. est fili
us hominis. Ager autē est mun-
dus. Bonū vero semen: hi sunt
omnes iusti.
filii regni. **Z**izania autē: hi sunt fi-
lii scandala.
lii nequam. **I**nimicus autē qui se-
minauit ea: est dyabolus. **M**e-
sis vero: consummatio seculi est.

Messores autē angeli sunt. **S**i
omnis immundicia in segete. zizan-
nia dicitur.
cut ergo zizania colligunt et igni-
t. **S**ic filius hominis consummabitur.
zburunt: sic erit in consummatōe
bonos quoz officio vindicta implebitur.
seculi. **M**itteret filius homis ange-
t. p̄ius: qd in tribulatione precedente sep̄abūt
imp̄ a p̄is.
los suos. et colligēt de regno ei⁹

non qui fecerūt.
omnia scandala. et eos qui faciūt
iniquitatē. et mittent eos in cami-
num ignis. ibi erit flet⁹ et stridor⁹
et Quoz vita hic estimatur infania
dentum. **T**unc iusti fulgebunt
sicut sol in regno patris eorum.
Quia mystice omnia.

Nui habet aures audiendi audi-

Conversatio iustoz.
Simile est regnum celorum the-
saurus celeste desiderium est. **A**ger est
celestis studi disciplina.
sauro abscondito in agro. quem

Qui impetrat a grā dei. depredari deside-
rat qui th̄eaurū publice porat in via.
qui inuenit hō abscondit. et pre-
t. **I**ncepit ire: cum incepit diligere. **S**onni
bus terrenis renunciavit.

Gaudio illi⁹ vadit et vendit vni-
per contemptum terrenoz venit ad studiū
uerla que habet. et emit agrū illu-
eternoz.

Teru simile est regnum celorum
et qui cum sit pauper multus labouibus nego-
ciatur.

Bomini negotiatori qui querenti bo-
nos homines cum quibus viuat. uel bona
precepta. uel bonos intellectus.
nas margaritas. **I**nuenta autem

Celestis. vite dulcedo: pro qua omnia ui-
lescunt.

Vna preciosa margarita: abiit et
renunciat omnibus suis libiū.

Venedit omnia que habuit et te-

fuit comparauit. **T**erret timore pene quos

premiū amore inuitauit.

Mit eam. **T**erum simile est reg-

Sed in mundum
num celorum sagenē misse in mare

Sed ad ueniam uocat omnis generis hoies.

Tet ex omni genere piscium gregā

Sunuerter aliter.

Tti. quā cum impleta esset educen-

Sed in fine seculi. **S**ed tunc nez iudicium se-
ternendoz patebit.

Teces. et secus litus sedentes elegi-

Sed in eterna tabernacula

Runt bonos in vala sua. malos

Sed in infernum.

Autē foras miserūt. **H**ic erit in co-

Sad opus hibz inuenitū.

Summatōe sc̄li. **E**xibit angelī. et

Sapere dicū de tormentis malorumne quis

Sepabūt. **M**alos de medio iustoz

Ser exsuet per ignorantiam

Tet mittent eos in caminum ignis.

Ibi erit fletus et stridor dentium.

Sed ad aplos qui sunt futuri magistri: quos

Non null audirent ut po pulum.

Intellexisti hēc omnia: **D**icunt

Tet intelligentibus dignū testimonium reddit.

Et etiā. **A**it illis. **I**deo omis scri-

Sba doctus in regno celorum filis ē

Homi p̄familias qui profert de-

Sic sit opus in pub-
lico: ut intentio ma-
neat occulta.

Negociatori

Beatitudinem qua
exuti sumus culpa pri-
mi hominis: tebem⁹
omnes intelligendo
recte. et operando be-
ne negotiari.

Bonas mar-

Bone margarite lex
et prophete. **V**na p-
ciosa: scientia salua-
toris. pro qua homo
et paulus omnibus
mysterijs legis et ob-
seruationibus renun-
ciavit.

In uē. aut una

Ita est. christo qd p-
est omnibus homini-
bus. **V**el spirituali
precepto dilectionis

Vel intellecto verbo
quod erat apud tēu
penetrata carnis tes-
tudine. **V**el celestis
vitæ dulcedine pro q
omnia vilescent.

Sagene mis-

Impletur hierem⁹
vaticinum. **E**cce.
go mitto ad vos pi-
scatores m̄tos. **P**o-
stquā audierunt pe-
trus et andreas. iaco-
bus et iohannes. **E**se
quimini me. faciam
vos pescatores homi-
num; contexuerunt si-
bi sagenam ex veteri
et novo testamento. et
in mare seculi mis-
erentur quē usq; hodie
trabitur. et in fluctibz
tundit; capiens quic
quid incidit bonos et
malos. quos ad litus
trabit-i. ad finē mun-
di: ut tunc fiet diui-
sio. **V**nde sequitur.
Sic erit in consumma-
tionē seculi zc.

Sagene compa-

Ecclie. et predica-

Tio euangelica. qui a

Sequitur seculi ad ce-
lum trabit.

Et secus litus

Litus finis seculi. in

Quā boni ad celū. mali

Aad tenebras mittent

In p̄ti enī erant per-

Mortui.

Ideo omnis.

Qui intelligit my-

Steria que vobis revelo: ideo faciā vos predicatorēs.

Et eritis michi simi-

Lles. qui te thesauro sciēt meq; nouā et veterā profero; ut vos similiter fa-

Cogitatis.

Qui pro de the.

Vetus erat pro culpa ad infernum descendere: nouū

Es est per aduentū christi ut p̄uersus in regno viuat hoc ergo in p̄clusione po-

Sit qd premisit. **P**rius enī de regni similitudine thesauro et bonā margaritā

protulit; post te malorum combustionem narravit; nunc plaudens subiungit.
Io. 6.1. Ac si aperte dicat. Ille in sancta ecclesia doctus est predicator; q; noua scit; pferre te suavitate regni; et retusa te terore supplicij; ut pene tercent quos premia non inuitant.

Propositi sunt scribe et notarii christi. Proba eius signantes in tabulis cordis; et pollent opib; patris familias. Eiuentes te thesauro doctrinæ suæ noua et vetera. qd; quicquid in euangelio predicator; legis et prophetar; vobis comprobant.

Cum mirarentur. Magna cœtas quem verbis et factis christum cognoscunt ob generis noticiam contempnunt.

Fabri filius. Non sine re voluit dici faber fabri filius non illius que putat sed fabricatoris omni. Sibi sacri inde ignari. divina virtutis opera carnis. p; sapie contemplatione contempnunt.

Non enim considerant pñtia eius opa; sed fragiles recordatur infantiam.

Drophe. Christus dñs ppba. unde moyses dicit. Prophetam suscitabit vobis dñs de semine vestro.

In patria tñ. Id est in populo indeo; maiora aut facit in gentib;.

Et non fecit. Fecit virtutes aliquas sed non multas; ne in credulos condescenderet. Vel respectus paucia facit; ne penitus excusabiles sint; maiora autem in gentib; facit. C. XIII.

Audivit herodes. Lucas vero ita audiret hebreo; omnia que siebat ab eo. et testabat eo q; diceret a quibusdam q; Iohannes resurrexit. a quibusdam vero q; belias apparuit. Q; g; ait. hic est iobanensis; vel confirmitas quoq; sententia post hesitationem dixit. vel adhuc dubius. hec enim verba ad vitruos se habent.

Et ait. Nota inuidiam in deo; Hic alienigena dicit resurrexisse iobannem qui nullum signum fecit. Illi Ihesum tot virtutibus approbatum non resurrexisse contendunt.

Et ideo uero. Senserunt enim q; maioris virtutis sunt futuri sancti hominis resurgententes; q; fragili carne gratiati.

Herodes enim. Quia dicit te opinione resurrectionis cu nichil de morte dixisset; reuertitur et narrat qualiter et cur obicerit.

Herodes iste et philippus fratres fuerunt filii herodis. sub q; dñs fugit in egyptum.

Herodiadem. Herodias filia arethe regis. quam ipse pater tulit philippo. et in dolorem eius tedit herodi inimico illius.

Non licet. Herodes solitan legem in deo; tenebat; et video iobannes enim ab adulterio prohibebat.

Ter audiuit herodes tetracha famam Ihesu et ait pueris suis. Dic est Iohannes baptista. ipse surrexit a

C. .XIII.

Timuit populus timebat; sed amor superabat; pro quo et deo; postponebat.

Ctimor dei corrigit timor hominum differt; sed voluntate non auctor unde et auditores reddit ad crimen quos aliqui suspendit a crimen.

Tum iura. Ad hoc forte iuravit; ut occasionem pararet; qua videtur facere iniurias quod faciebat spontaneus. Non enim hoc impletet de aliquo amato. quod impletit de ppba. quod et ante fecisset; si excusabiliter posset.

Beda. Si quid nos forte incante in rasse contingit; quod obseruat; si peiorum vertatur in exitu libe re illud consilio salubrioni mutandum non enimus. ac magis in stante necessitate priu randum nobis; q; proutando peririo in aliud crimen granus esse divertendum. De niq; iuravit per dominum dauid occidere nam viri stulti et impii. atq; omnia q; ad illum pertinenter temerit. sed et primi intercessione abigail feme prudentis mox remisit minas. renegavit ensim in vaginam. nec aliquid culpe se tali peririo co traxisse doluit.

Isl. Non est conservandum sacram quod malum incante promittitur velut si quis piam adultere perpetuam cum ea manendi simulari ostendit in quo se reu inuit. Tristitia preferretur in facie cum letetur in mente.

baptiste. Et contristatus est rex.

Sub occasione pietatis ipsius fuit; dum iuramento scelus excusat. alias iuramentum propter iurisurandum et propter

fut omnes fierent sceleris.

eos qui pariter recubebant; iussit.

sIn paschalibus diebus.

dari. Visitos et decollauit iohes in carcere. et allatum est caput iohanni.

nis in disco et datum est pueris. et illa

aut hæc in peccato lingua que illatas attulit mætri sue.

Et accedentes disci

ruptas arguit.

puli ei tulit corpus ei et sepelierunt

in truncato capi te iohannis ostenditur inde christum (qui est caput omnium prophetar; perdidisse).

Mors. Mors iohannis sine significat legis. qua finita merito mitigatur ad christum qui est finis legis ad iustitiam omni credenti.

Et sepelierunt. Iohannes apud sebasten occulus; apud macheron ta sepultus est.

Narratio iosephus vincit iohannem in castellum inacherontem adductum ibi truncatum. Et ecclesiastica hystoria sepultum enim in sebasten vnde pale stine quod quondam samaria dicta fuerat. et a tpe Juliani, principis paganos inuidentes christianis. qui sepulcrum eius pia solicitudine frequenter habant. innassisse monumentum ossa dispersisse per campos. et rursum collecta igne cremasse ac tenuo dissipasse. Affuerunt tunc tempis ibide de bierosolimis monachi qui mixti paganis ossa legebat; maxima copia congregaverunt. et ad priorem sumum bierosolimam detulerunt. at ille misit ea beato

Anastasio alexandri episcopo ibi seruata usq; ad tempa Theophili eiusdem urbis episcopi.

Johannes figuram legis tenet. herodes significat populum iudaicum qui sibi velut uxore gentilis populi te eodem parente progeniti sociavit infidelitatem. Qd q; vetat iohannes tanq; lex clausa tenetur. et vocē dare non permittitur. Ad ultimū in natali herodis. i; in explectione naturalis voluptatis saltat filia. id est. exultat prava voluntas ex infidelitate ora. Et postulat addi ad delicias suā caput iohannis. id est. auferi christū de intellectu legis. et per filiam referit mātri. q; per prauaz voluntatem sāna sit infidelitatem. Quo facto discipuli iohannis. id est. auditores legi corpus iohannis se perlunt. i; carnales in se obseruantias extinguiunt. et sic a lege ad euangelium venientes. verbi dei auditores solliciti sunt.

Quod cū au. zt. Postq; apud iudeos lex et propheta caput perdit et vocē. Ihesus transit ad desertum ecclēsī locum que ante non habebat virum.

Secessit. Non fugit timore. sed secessit pars inimicis ne homicidiū homicidio ingeratur. dans exemplum. vitando temeritatem. Vel secessit ut probaret fidem credentium. vñ. Et eis audissent turbes.

Pedestres de ciuitatibus. zt. Proprio labore ut ardorem mentis ostenderent. Relinquent ciuitates. id est. pristinas conuersationes. Habent voluntatē. sed nō vires perueniendi. ideo Ihesus obuiam exit et misertus curat. ut plena fides statim premiū habeat. Ecce quantum delectatur deuotione credentium.

Tespere aut̄ facto. Recedit Ihesus te indea. vadit in desertum turbe sequuntur. quibus obuiat et curat. Hoc non mane vel meridi sed respere. q; sol insicie occubuit et finis mundi appropinquavit.

Discipuli. Carnales. et te futuro miraculo refectionis ignari. quibus dicitū erat. In viā gentiū ne abiuritis.

Mystice. Fastidiū iudei gentes recipi et murmurant. quoꝝ voce vtūtū ysaia. Ecce gentes. q; stilla stilū. Itex. Oēs gentes. q; non sint. sic sunt coraz eo. Sd tñs per apostolos reficeretur. vñ subdit. Ihs aut̄ zt.

Dimitte turbas. Diu est q; ydola sequitur; ideoq; nō est a nobis pascenda pane verbi tui.

Dimitetur. zt. His marcus et lucas p̄sentinent. hoc pretermisso: non habent necesse re. Johannes ait. prospectis turbis dñm q; nisi fuisse a philippo tentando. Unde enemus pa. vt man. bi. Intelligit ergo discipulos prius rogasse: vt dimitteret turbas. Post hec vero verba dñm insperisse multitudinem et dixisse philippo. q; Johannes memorat. et isti pretermittunt. Deinde p̄ philippon apud Iohannē r̄ndet. hoc marcus a discipulis esse responsum p̄memorat. volens hoc intelligi ex ore ceterorum philippon respondisse.

Date illis. Pronocat ad vāndum ut illis se non habere testantib;

notior sit magnitudo signi. Vbi etiam innuit q; per eos sunt pascenda ieiuna corda.

Quinque panes et duos. Per quinq; panes et dnos pisces totū venis testū signatur. Per quinq; panes quinq; libri moysi. qui bñ ordē acci. qui cib; est iumentoꝝ. rudib; enim aspera et grossa. danda. Animālis enī homo non percipit ea q; sunt sp̄s tēi. intus tñ later medulla sua iussimū sensus. Per duos pisces. pp̄b; et psalmi. vñ et p̄ resurzctōz ait quę scripta sunt in legē et pp̄b; et psalmi de me. Discubere aut̄ alij quinq; geni. alij centeni. Diversi discubitus: diversi sunt ecclēsianū conuentus qui vnaꝝ faciūt catholica. Jubilei requie quiquaꝝ genarū mysterio continentur. Quinq; genarū enī bis ducentū facit. q; p̄i a malis actib; quiescit ut post anima plenus quiescat in cogitatione. Quidaz igitur quinq; genarū: q; quidā sunt qui a malis actib; hñt requie. Quidam centeni: q; sunt qui a malis actib; p̄i cogitatib; hñt requiem mētis.

b et duobus piscib; aspiciens in hūt nos sursum br̄e corda doceret. Inte grī non in tor diuidenter. qui prius celuz benedixit et fregit. et dedit apostolis dederat sensum ut intelligerent scripturas que per ministerū apostolorū aliis expōnuntur. discipulis suis: discipuli autem intellexerūt sedent pauperes et saturi. dederunt turbis. Et manducauerunt omnes. et saturati sunt et tenerunt reliquias duodecim copinos fragmentorum plenos.

Manducantium autem fuit numerus quinq; milia virop; exceptis mulieribus et parvulis. Et statim compulit Ihesus discipulos ascendere in nauiculam. et pcedere eum trans fretū donec dimitteret turbas. Et dimissa turba

non sunt negligenter habenda: sed a duodecim apostolis qui per copiosos. xij. significant. et ab eorū successorib; diligenter inquirent. Cophinis servilia opera gerunt. et teus infirma mudi elegit ut confundat fortia.

Quinque milia. Pro quinq; sensib; corporis. hi sunt q; in scelari hūt exteriorib; recte vti nouerūt. Hi quinq; panib;. i; legalib; p̄ceptis adhuc necesse ē ut instituant. Nam q; mūndo integre renūcant: q; tuoz milia sunt et septē panib;. i; euāgelica p̄fectōe sublimes. et spūali grā reficiuntur. Qd alibi narraf. B; miraculū panū scriptū iobs p̄misit. q; primū erat pascha dies festū iudeorū. Mattheo. x. et marc. B; mor occiso iobe p̄mō: at fēmū. Vñ colligit iobem imminētē eadē festiuitate fuisse tecollatū. et anno sequente cum tenuo pascha rediret: mysteriū dñicē passionis esse p̄pletum.

Exceptis milie. Ihesus fragil' et minor. etas sunt nūcō indigni.

Significat infirmos in fide nondum ydoneos pugne.

Et statim. Quia vt ait Iobs venturi erant ut facerent eum regem

qui miraculū panū viderant. quos fugit: docēs nos fugere de bonis nris fauore. Crucifixib; vero promptus occurrit: ut parati sim ad aduersa canti ad blanda. pro quib; ne nos emolliant oremus.

Precedere trans. Quo precederēt marcus ostendit ad bethsaidā que est in galylea. ciuitas andree et petri et philippi. ppe stagnū genesareth qd i mare galyleg. dicitur et tyberiadis a ciuitate tyberinade. Sed qno dicit marcus peracto miraculo panū ille ad bethsaidā: cū lucas dicat hoc ipsum factū esse in locis bethsaidā: Sed lucas ait in desertis locū non viuis ciuitati in pertinentib; ad eam. Marcus te ipsis confinib; ciuitatis

Vnde lucas non dicit in desertū locum qui est bethsaida:sed qui est beth saide. Iohannes autem dicit manducasse panem iuxta tyberiadē:et inde discipulos venisse trans mare in capernaūm:quod ambae sunt cīnītates in galilea.

Elēcēdit. Pauit turbam ut tens. ascēdit orare ut homō. Non q̄ omnia nō habens in potesta te: sed ut formā hominis impleret. In hoc officiū pietatis est. sequitū insigne potestatis miraculum.

Clespere autem. Merito dī hec tēpēitas esse in resplēre: q̄ dī ecclēsia in tribulatiōne est: dī esse quasi in nocte: et sol iusticē se abscondisse videat.

Nauicula autem. Quānis in medio mari solus ihesus in terra: q̄ aliquid ita est ecclēsia non modo afflita sed et fedata ut pro suis videat tere licta a deo: sed deus eam non relinquat. vñ marcus ait. Bi dit eos laborantes remigando. Etsi non p̄is: si differt: tū videt et corroborat.

Quartā autem. Tota nocte periculatur: q̄ cū se bō p̄side rat nichil innuenit nisi tenebras angustias et ḡsus hostiū. Sed quarta vigilia dñs venit: i-iam diluculo cū mente ad p̄sidium dei erigit: q̄ int̄ tenebras oī luciferi videt qui dies nunciat. Lucifer ad plus tres horas noctis: i-totaz vigiliam matutinam illuminat: adeo dñs qui sōp̄is periculis protegit.

Venit ad z̄. Marcus ait volens preterire eos: pro qui bustū liberandis venit. Quod sit ut ad horā tributā: s̄z morū liberati amplius supeant et grās agant: quod idem s̄p̄e sit in passionib⁹ lancioꝝ.

Et uidētes z̄. Quia s̄p̄e sit ut eū aliquā subito dītū: ne tribulationis oris sedatio: non statim credatur vera liberatio. Ideoꝝ permanēte priori formidine intensa ad liberationē dirigitur oratio.

Ego sum. Non supponit quis: q̄ ex voce sibi nota p̄terant eum cognoscere. Vd̄ q̄ ipse est qui dixit: Qui est misit me ad vos.

Domine si tu es. Si tu es ille liberator: iube me venire ad tuā imitatiōne superando pressuras.

Et descendens. De humano tēsperans adiutorio: mente calcas-

Sic qui bene orat mentem sursum a terrenis eleuit. Non pro se sed pro nobis. ascendit in montem solus orare.

Nocte tribulatiōne appropinquante dissimilat opem ferre. Clespere autem facto solus erat. Idū ihesus abiērat. Significat labores ibi. Nauicula autem in medio ecclēsiae in hoc seculo dū tendit ad patriam mari iactabatur fluctibus. Erat

Maloz spiritum flatus enim contrarius ventus. Quar

ta autem vigilia noctis venit ad

Et si pondus carnis habens sc̄p̄imē presuras seculi.

cos ambulans supra mare. Et vi

dentes eum supra mare ambulā

tem: turbati sunt dicentes: quia

Magni timoris indicium est confusus clāmor et incerta vox

fantasma est. Et p̄ timore clāmor

Quia prope est omnibus timētibus eum.

mauerunt. statim ihesus locu

s est eis dicens. Habete fiduci

Non fantasma.

am. Ego sum: nolite timere. Res

q̄ r̄biq̄ ardētissime fidei est. In perso

na p̄fētū ecclēsiae et laborantis.

spondens autem petrus dixit.

In tua iussione hunc aque solide et corp̄

leue cōtra naturam.

Domine si tu es: iube me veni

re ad te super aquas. At ipse ait.

Veni. Et descendens petrus de

nauicula ambulabat super aquā

ut veniret ad ihesum. Videlis

persecutionem rebemētum

vero ventum validum timuit. et

cum cepisset mergi: clamauit di

cens: Domine saluum me fac. Et

Impendens auxilium: q̄ non est: volentis

neg curientis sed dei miseris.

cōtinuo ihesus extendens manū

Sic nullus predestinatus perit

apprehendit eum. et ait illi. Mo

q̄ uel parum timuit.

Ardēbat fides: sed humana infirmitas

in profundum trahit: et in hoc ei ostenditur q̄

dice fidei: quare dubitasti. Et cu

non domino equalis sit.

ascendisset in nauiculam: cessauit

pressuras: ut ihesu sit conformis.

Ambulabat. Ecce homo super aquas ambulat.

Ne ergo dubites christū verum corpus esse: quia super aquas ambulauit.

Super mare am

bularē fecit: ut ostē

dat diuinam potesta

tem. Mergi facit: ne

infirmitatem obliui

scatur: ne putet se q̄

lem deo: et ne sup̄biat

Et cum cō-ze.

Daululū relinquit

tentationi: et ange

atur fides. Ut enim

credidit se eius impe

rio posse fluctib⁹ su

stetari: sic dū mergit

posse eō p̄nūtē saluari.

Lessauit uetus

In quoq̄ deus per gratiam adēt: mox vñuersa bella

quiescauit.

Et adora. Et.

Viso signo filium

dei confidentur: cur

ergo artius creaturā

esse predicat.

In terrā ge

ne. Allegorice. De

nesar interpretatur

ortus pri nicipiū: per

typum ergo aposto

lorum et nauis intel

ligendum est ecclēsi

am de persecutiōne

bus liberatam a dō

mino duci ad litis

id est: quietem. vbi

paradisi restituetur

hereditas: et prīmē

stole iocunditas.

Fimbria z̄.

id est: minimum man

datum: vel caro qua

ad verbum dei veni

mus: quā qui creden

do tangit ab oī mor

bo impietatis sanat.

Et ex teste fimbriā:

ita ex ipso virō

spiritu facti: quā apo

stolis data salutē his

qui tangunt ministrat

C. XV

Tūc accēs.

Ho

mel genesar mīnō

di credūt: s̄z q̄ sapien

tes videntur ad pug

nam veniunt.

Non enī la-m

Intus nichil arguit

qui intus labore pollu

ti sunt. Inuāni quid

sua baptisimata ser

vāt: q̄ suor̄ cordū

et corpoꝝ fordes ablue

re negligunt.

Quare et vos.

Si vos mādata tei p̄tēphitis p̄pter traditiōnes hoīm

quare arguitis discipulos q̄ mādata hoīm dimitūt: vt sc̄ta tei custodiāt

C. Vos autē dī. Vrā autē traditiōnē p̄trāia est. Hoc filios dīe p̄rētib⁹

p̄pellit. qđ deo oblatur erā in twos p̄samo abos: tibiꝝ p̄dēt o p̄ v̄tū

meat p̄scrata p̄medere. Vrā qđ deo offero tibi ipsi p̄dēt.

Impietate sub noīe pietatis inducunt: qui docent q̄ oblatio dñi qui

verus est pater obsequijs parentū preferatur. et h. pro lucris suis. vñ patres ne sacrilegiū crimen incurrit; deo consecrata dēnitāt, et egētate conficiuntur.

Quicunqz dir.

Sez vita eterna dig-
nus erit. Vel dicent
id est. dicere poterit.

Proderit. sc.

Quali n. imo sacile-
gus es si accep̄es
qz deo deuoni. Vel
tibi proderit: si deo
dedero.

Bene prophe-
tauit p. dignidit ys-
ias in spiritu simula-
tionem indeqz qz in-
dolo repugnare e-
vangelio.

Labiis meho-

Magister. Scimus
quia verax es. Vel
exteriorē mundiciā
commendando: inte-
rior: et qui x̄a est in
eis non est.

Non quod in-
trat sc. Nichil ē ex-
tra hominē quod in-
terius inquiet, nec
ydoloticum in hoc qz
dei creatura est.

Vno. sermō om-
nis supersticio obser-
uationum eliditur:
cum in discernendis
cibis religio putetur.

Tunc acce-
dentes sc. Pha-
risoz magna est reli-
gio in cibis. qui audi-
to verbo hoc scanda-
lisati sunt: id est. indi-
gnati sunt.

Scandalisati
hunc. Scandalon-
vel scandalum gre-
ce nos offendiculum
vel minam vel impa-
ctionem pedis poslu-
mus dicere. Unde.
Qui scandalauerit
aliquz: i. occasiōne rui-
ne tēderit.

Hinote. Per-
mittite suo arbitrio:
quia irrenocabiles
sunt. vnde paulus.
Hereticum hominē
post primam et secun-
dam correctiōnem te-
nunt.

Edissere. Qd
aperte est dictum pu-
tan apostoli per pa-
rabolam dictum.

Viciosus est au-
ditor qui vel obscu-
ra manifeste. vel ma-
nifeste dicta; obscure vult intelligere.

De corde enī. Non enim a dyabolo immittuntur: sed ex propria
voluntate nascuntur. Dyabulus enī inētor est nō auctor; qz nec interi-
ora nisi per habitus et gestus novit.

autem dicitis. Quicunqz dixerit:

patri vel matri mun⁹ quodcūqz
est ex me. tibi proderit. et non ho-
norificabit patrem suum. aut ma-
trem suam: et iritum fecisti man-
de sustentādis parentibus s̄ que vestre servit
a quararie. datum dei propter traditionem
fūsimulatoris s̄ qz bene puenit mori-
bus eoz. Hypocrite bene prophe-
vestraz. Hypocrite bene prophe-
tauit de vobis ysias dicens.

Populus hic labiis me honorat
cor autem eorum longe est a me.
Sideo s̄ non habituri mercedem cum veris
cultoribus.

Hinc causa autem colunt me do-
centes doctrinas et mandata ho-
minū. Et cōuocatis ad se turbis

dixit eis. Audite et intelligite.
Ang. Non timeo immundiciā obsonu: s̄ cu-
piditatis

Non quod intrat in os coinqui-
nat hominem: sed quod procedit
ex ore hoc coinquiat hominem

Tunc accedentes discipuli eius.
I. quoqz religio est in cibis.
direrunt ei. Scis quia pharisei
audito verbo hoc scandalisati sunt?

At ille respondens ait. Omnis
sequacibus suis qui non habent fundātu-
mchristum: cor fūcētes in terrenis. Carnalis cu-
piditas cui contulunt.

plantatio quaž non plantauit pa-
ter meus celestis eradicabitur.
I. hecī traditionibus tenebrosis luce mādato-
ruz dei pānat. I. qz non solum sibi non pro-

Hinote illos. Ceci sunt et duces
speciūt: sed etiam alios in precipitu trabunt.
cecoz. Lecus autē si ceco ducatu

prester: ambo in foueam cadunt

Ad predicta.
Respondens autem petrus dixit
Quasi mystica sit in hoc intelligentia.
ei: Edissere nobis parabolaz istā
Increpativē. Putatis mysticum
quod est proprie dictum

At ille dirit. Adhuc et vos sine in-

Non lotis. Spiritualia dicta prophetaz te cordis et corporis casti
gatōne: vt hec. Lanam in ephigi carnaliter te solo corpore accipiebat
quod vanum est fieri.

Et egressus in
de z̄. Relictis calū-
niatoribz intrat fines
tyi et sydonis vt fili
am liberaret. et per fi-
dem gentilis fūmine
perfidiam scribz ar-
gueret.

Relictis calumni-
atoribz significat qz
post resurrectionē re-
liciturus esset perfidiā
indeqz: per predica-
tione iturus ad gen-
tes.

Et ecce mulier
Idem marcus dicit
nisi qz ait Ihesum fu-
isse in domo cum mu-
lier venit. Matheo
per ista verba. dimis-
te eam qz cl. post nos
innuit qz post ambu-
lantem Ihesum pre-
ces emisit. Venit er-
go mulier in domum
vbi erat Ihesus: sed
qz mattheus ait. non
m̄dit ei verbum. te-
dit intelligere qz am-
bo tacuerunt. et in silē-
cio egressum esse Ihe-
sum. et ita cetera con-
texunt qz in nullo
discordant.

Clamauit sc.
Per fidem clamat.
vñ non uit vocare fili-
um dauid. christi in
carnationē confitēs.
Rogat pro filia. i. p-
plo suo nondū cre-
dēte ut ipsi a fraude
dyaboli absoluante.
Vel filia est ania vñ
pscia cuiuslibz intra-
ecclīa dyabolo mā-
cipata. p qz m̄ ecclīa
rogat. vel ipse bō p-
fedata pscientia.

Qui nō respō-
dit. Non te supbia-
sed ne sit p̄trari. s̄ne
sue In viā gē. ne ab-
vñ vitat calūniā in
deqz. gentiū aut̄ sal-
passio nis et resurrecti-
onis tū seruatnr

Mysti. Qui nō
m̄dit. Si ad primaz
petitōez ecclīe dñs sa-
lute aīne differt da-
re: nō est despandū. vñ
a petēdo cessandū. s̄z
magis p̄cibz insisten-
dū. et ad teū. et ad sā

tos donec orient pro ecclesia. et tunc perficietur oratio.

Non su m̄. Quasi diceret. prins oportet me sacrum mei aduēt⁹ opere
in iudicis. et sic adducere alias oues. et h. designo petitōez hui⁹ differeō.

Danē fi. Verbum salutis. qd prins debetur iudicis. nō est bonū dare

canibus vel gentibus canina rabie latrantibus semper.

Etiam domine. Sub persona mulieris mira fides eccliesie et patientia et humilitas predicatur. Fides: qz credit possit sanari filia. Patientia: qz totiens respecta in precibz perstat. Humilitas: qz se non canibz sed catellis comparat.

Nam et catelli. Mensa est sacra scriptura. mīce pñeroꝝ sunt interna mysteria quibz humiles reficiuntur sub mensa: qz scripture humili subditi catelli: ḡtēs humiles. Parvuli edunt non panes non crustas: i. non littere superficie: sed medullam.

Magna ē fide. Sic super te cetero: nō inneni tantaz fidē in israel. qui filii (v. bchananea) fidem gentium p̄fis nabat.

Magna est fides gentium q̄ in auditu auris obediunt. t̄o salutē sibi suisq̄ impletat. Q puerū centurionis et filia chanañae n̄ veniens ad eos sanat: significat gentes ad quas non venit per p̄nitiam salvandas per verbum suum.

Et sa. est fi. Et ubi datur exemplū cathesizandi et baptizandi infantes qui nec saperent facere aliquid p̄nt: sed per fidem et p̄fessionē parentum liberantur dyabolo.

Et cū transi. Enī in filia chanañi tidis salutē gentium p̄signasset: revertit in iudeā: qz cū plenitudo gentium intraverit tunc ois isrl saluens fieri.

In mon. Dñs in monte: vbi in alto sedet: qz in sua maiestate n̄ possit intelligi.

Cecos. Leci sunt qui n̄ intelligunt etiā si obediant intentibz. Surdi qui non obdinet etiam si intelligant.

Ihesus aut. Connocat discipulos et doceat magistros et minoribz coicere consilia sua. Vbi ut ex locutione intelligant signi magnitudinem.

Misereor tur. Turba triduo sustinet dñm: qz fideles penitentes se ad dñm in opere et sermone et cogitatione pertinunt q̄ in p̄nitēs vite via dicent: si in sua p̄scia sine doctrine paulo dimitterentur.

In superiori signo propinqui m̄orantur et vicini quinqz sensu. et eorum non recordatur dñs: sed discipuli in vespa iaz inclinato sole. Hic dñs se misererit dicit: et quare: qz triduo iam p̄me. In toto sclo tertiu tpus est: q̄ grā dat: p̄mū an legē. scdm sub lege. terciū sub grā. quartū est in futuro vbi dies erit sine nocte ad qd tendens reficietur in via.

Verum est canibus. At illa dirit. Etiam do non mereor panem vel sedere ad mensam: s̄ contenta sum reliquis inde uispendebant mine. Nam et catelli edunt de misericordia que cadunt de mensa domini. Judeoz: quibus scripture primo loco apposita est. Tunc respondens ihesus ait illi. O mulier magna est fides tua. fiat tibi sicut vis. Et sancta est filia eius ex illa hora. Et cum transisset inde ihesus venit

Et auditores erigunt ad supernus mare galyleg. Et ascendens qz requies non nisi in celestibz et querenda mente deuota. in montem sedebat ibi. Et accessus regnante in celo s̄udelii s̄ quo secum serunt ad ceterum turbę multe habuerunt doc trina et ep̄plo. ha p̄fessione chasti et claudos: per deuia praua operis non recte hentes secum mutos. claudos ha luce fidei. s̄arcina peccatorum cecos debiles et alios multos. et qz mediatori per humilem aduentum curados subiecti sancti predicatorum. s̄ quasi continebant humanitatem chauti.

proicerunt eos ad pedes eius

Et qz fideles inestimabili gaudio exultant quando hec videntur.

Et curauit eos ita ut turbę miraretur videntes mutos loquentes.

Et per bona opera. claudos ambulantes. cecos vi-

ferendo s̄dicunt: quis deus magnus sicut deus noster. s̄ deum non recentes et magnificabant deum israel. Ihesus autem conuocatis

discipulis suis dicit. Misereor ut homo pascit vi deus. s̄ in fide trinitatis lucis pro suis suorum et peccatis instanter supplicant.

turbę qz tri duos iam perseverat

Et p̄ curatione suoz sp̄bulum scripture mecum. et non habent quod mā

In deserto panes. Panes p̄dicatores. deserto se se i. infecundos dicunt. Quasi vni nobis tanta facienda ut possimus tam quidis auditibus sufficere?

Et accipiens. Ut ostendat se p̄gaudere de salute hominum. et nos ad agē das grās informat etiā de temporalibz.

Septē pa. Septiformis sp̄n pascit adiuncta apostolica autoritate. qz pancoꝝ p̄scii sapore qui nos reficiunt exēplo sue vite vel mortis.

Septē panes scriputa noni et in quo grā sp̄fūsancti et reue lat et dat. Nec sūtor deacei et supra. qz hā (vt in lege) vitale alimentū anic figuris. qz tenacissima palea tegit. Hic dñs nos p̄fices (vt in lege duo vni gebat: rex et scđos) s̄ pauci. i. sc̄ noui. et qz de fluitibz selli sunt erepti. et sustinent turbulentū mare. et eterni plo suo nos reficiunt. non ignoramus turbam tantam? Et ait illis sed docedo respōsur?

Ihesus. Quot panes habetis?

Scriptura noui testi. At illi dixerunt septem. et paucos s̄anci illi tēposis quo ea p̄dita ē. vel quoz fidem vitam et passiones continet. p̄sciculos. et p̄cepit turbę vt di

Super ipsi montis soliditatem: nullo se no interposito. s̄ p̄sumum complens in se

precepta que dabit. et sc̄ vīta ī se prefiguras

sc̄cumberent super terram. Et ac

cipiens septem panes et p̄fices et

s̄ sacramenta aperuit s̄qz ministerio apostoloz voluit ecclie distribui cibaria vite

gratias agens et fregit et dedit di-

scipulis. et discipuli dederunt po-

Audiendo et exempla int̄e-

pulo et comedenter omnes et sa-

memorie recōdendo et operando s̄ ut est

li vīs perfectus esse vnde omnia ē.

turati sunt. et quod superfluit de

s̄pūliū summa perfectio

fragmentis tulerunt septē spor-

tas plenas. Erant autem qui mā

s̄ noui testi poplū. nō qui qz sen-

sibus obnorū. sed quattuor a nimis virtutibus

exornatus.

ducauerunt quattuor milia homi-

s̄ Excepit leubz et infirmis qui in ul-

rum perfectum non creuerunt

num extra paruulos et mulieres.

Et dimissa turba ascendit in na-

niculam. et venit in fines mage-

dan.

C. XVI.

dat et p̄mior. vtrāqz altitudinē xpi p̄dicit.

Et quod. Altera mysteria q̄ nō caput omnis turba apli sustollūt. et implent. vñ sp̄taz. i. p̄fectoꝝ corda septiformi sp̄n grā ad intelligendū

Septē s̄. Sp̄taz iucō et palmax folijs solēt. et ex illistrata et significat sc̄os qui radice cordis in ipso fonte vite collo cant: ne crescat ut inuenit in aq. et palma eternæ retributionis in corde retinent.

Et di. tur. Hic docet q̄ p̄dicatores ministrato turbe ab ipso intra

cibiculū cordis virtutū dñt refici pomis.

In fines mag. Magedan que alio nomine dī dalmanuta que est

regio circa gerasa. et interpretatur poma vel nuncia. et significat ortum de quo dicitur. **D**atus conclusus fons signatus. ubi crescunt poma virtutis et ibi nunciat nomen domini.

Cum signum de celo. Ut qui panis multos paucis manu plueret quo omnes reficeret. Unde iohannes post edulium panum. quod signum fa-

cis. ut videam? et cre-
damus tibi: quid ope-
raris? patres nostri
man. m. in te.

Petebant tentan-
do: ut in morem be-
lie ignem de sublimi
mitteret. vel in simili-
tudine samuelis esti-
no tempore mugire to-
nitrua faceret. quasi
non possent zilia ca-
luminian. et dicere ex
occultis et varijs ac-
ris passionibus accidis-
se.

Facto uesperie. Incipit eos quod ex ordine elementorum discernant dies sed signa temporum ignorant. cum omnis lex et prophetarum aduentus sui indicia ex operibus que gererunt admirati one significant.

Cum qualitatem temporis venturi ex signis precedentibus cognoscerent: rem tam necessariam ex signis suis intelligere negligeantur.

Rutilat enim patiuntur apostoli post resurrectionem per quos me indicare in futuro scire potestis. quia cum non parco meis bonis quin patiantur: non parcam alios in futuro.

Signa autem tempus gratie patientia a prophetis predicta: non potestis vos fidem facere de meo aduentu.

Signa autem. Signa temporum dixit de aduentu suo vel passione: cui simile est rosum celum. responde. Et item de tribulatione ante aduentum futurum: cui simile est roseum celum cum tristitia.

Non dabitur ei tempus gratie patientia a prophetis predicta: non potestis vos fidem facere de meo aduentu.

Obliti sunt panes. Quomodo panes non habent qui modo impletis spiritus natum ascenderunt. et nangantes audiunt ut caueant a fermento phariseorum. Sed tamen ait scriptura quod obliiti sunt tollere panes secum. viuis veri et interni panis qui cum eis erat dulcedine capti. parum se curare indicantes de cura corporis et necessariis: cum et ipsa naturalis reflectione a mente excederat.

Fermentum. Fermentum est peruersa doctrina. que vel modica to-

tam massam corruptit et in suum saporem trahit.

Quid cogitat. Quid cogitat me dixisse te terrenis panibus de quibus non est vobis dubium: cum te tam paucis tantas feci abunda reliquias.

Lauete a fermento. A supersticosa doctrina que more fermenti vel panis simulat se substantiam habere. Per hoc inuit quid significant quicunque panes. vel septem. Si enim fermentum dicit heretica dogma: panes sunt vera doctrina.

et quot cophinos subsistis: neque septem panum in quattuor milia hominum et quot sportas sumpsi stis? Quare non intelligitis: quod non de pane corporali dixi vobis cauete a fermento phariseorum et saduceorum.

Intra intellecerunt quod non dixerit cauendum a fermento panum sed a doctrina phariseorum et saduceorum.

Clenit autem Ihesus in sua in honore tyberius cesaris philippus frater herodis exstruxit partes cesaree philippi. et intercessum re vere confessionis mercatorum reddat: non quod nesciat.

Dicit discipulos suos dicens:

Quem dicunt homines esse filium? Non dicit me: ne insolenter loqui videatur.

Hoc dixerunt.

Alii Johannem baptistam. aliis autem helyam. Alii vero hieremiam aut unum ex prophetis. Dicit illi

Ihesus. Vos autem quem me esse

scient et apostoli: sed petrus responderet pro omnibus

dicitis. Respondens symon pe-

I son. vult ut de panibus eorum accipiamus.

Cogitatio

quod panes non accepimus.

Sciens eorum autem Ihesus dixit. Quid cogi-

tatis inter vos modice fidei quod

Ineque mysterium

intelligitis neque virtute in memoria habentis.

Panes non habetis? Non dum in

telligitis neque recordamini quicunque

heretico.

Panum in quinq[ue] milia hominum

sibi instituerunt.

Bariona. Bene filius columbe: quia dominum pia simplicitate se quebatur: vel quia plenus spirituali gratia erat. Filius spiritus sancti dicatur qui ostensus est in columba ab eo quem filium dei viui vocauerat: et filio columbe pater reuelat: quia viua est operatio patris et filii cum sancto spiritu. Reuelat inquit mysterium fidei: quia caro et sanguis non reuelare potuit: id est: homines carnali sapientia inflati qui non columbe filij: et ideo a sapientia spiritus alieni: de quibus supra. Alii Johannem alii helyam.

Tu es. Non dico vocaberis; sed tu es petrus. ob fortitudinem fidei et confessionis constantiam.

Petrus. A me petra. ita tamen ut michi retineam dignitatem fundamenti tu super me ordinabis lapides mundos. et ab his leprosos.

Sicut lumen et cetera nomina. ut vos estis sal terrenum. et domino sortiti sunt apostoli; sic symoni a se nomen petri dedit.

Et portate. Portate inferi sunt peccata. minge blandimenta. hereses. quibus infirmi ruuntur in mortem. qui non vere supra petram; sed super barenum domum professionis sue credendi sunt edificans se. id est non simpliciter vera intentio christi sequi; sed ob terrena qualiter causam habitu preterisse. Qui enim in intimo cordis amore fidem christi percipit; quicquid ingruit extra. facile vincit.

Et tibi. Ut omnibus constaret quia absque ea confessione a fide nullus regnum celorum posset intrare.

Qui propter ceteris confessus est; propter ceteris donat clavis. Claves sunt discernendi scientia et potestia qua dignos recipere. indigneos excludere debet a regno. Unde subdit. et quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis: et quodcumque solueris super terram: erit solutum et in celo.

Lunc precepit discipulis suis ut nemini dicent quod ipse esset Iesus christus. Exinde cepit Iesus non aliis sed protectionibus ostendere discipulis suis quod oportet eum ire bierosolimam. et multa pati a senioribus et scribis et principibus sacerdotibus et occidi et terram separatum ne coram aliis magistris arguit.

Cia die resurgere. Et assumens eum petrus cepit increpare illorum optando. Non potest esse ut filius dei occidatur.

Dicit enim: Absita te domine. non erit tibi specialiter accipit ut omnes intelligant quicunque ab unitate fidei et societate eius se separaverint; nec a peccatis solvi nec clementia potest in gredi. **N**unc loqui quicquam non intelligentes aliquid sibi sumunt de imperio phariseorum; ut damnare innoxios vel soluere se noxios putent. cum apud deum non sentientia sacerdotum sed rex vita queratur. Unde in lemitico ostendere se sacerdotibus intentur leprosi. quos illi non faciunt leprosos sed discernunt qui mundi vel immundi sunt. ita et hoc.

Nota christi per se intus vivificare. ministris potestate solvendi post vitam redditam tribuere. Non enim aliquem soluere potest nisi vivat quem soluunt. Sed ad quid soluendi potest: cum a deo iam liberatus et vivificatus quem soluunt: quicquid. Dicit quidam ministros soluere. i.e. solutos demovere recollectios ecclesie. quos prius de criminis manifestis vel paucis ab introitu ecclesie purgaverat. Alij: a quadam impotentia bini operandi. quod remissione et latifactione adhuc remanet. et est factus reliquias precedentium per dominum non nisi peccati. ab hac purgatione non recollectio ecclesie. quod iudicium sacerdotis. Ut enim in hoc post febris purgatione debilitas quedam remanet. quod febus non est a qua non citio purgatur. Hic in hoc post crimis remissionem pro qua in ecclesiis subiicit ipsius peccati debilitas remanet. Alij veritatis et emangelio adherentes. ministros ecclesie a poto soluere dicunt. Dicit enim christus. Accipite spiritus sancti. quod unicus remiserit peccata. rite de hoc iterum Augustinus contra

quinq[ue] hereses. Nec eos audiamus qui negant catholicam ecclesiam non oiam posse dimittere. Illi enim in petro petram non intelligunt. et non intelligentes ecclesie datas esse claves regni celorum: ipsi eas te propria manu amiserunt. His opponit quod solus deus lazarum suscitavit apostolis solvendis tradidit. Itē quod solus dei dimittere peccatum est. Ad hoc dicunt quod deus prius Lazarum suscitauit. sed ipse a se non ab alio peccatum dimittit. Quod discipuli resuscitauit solvunt. hoc est quod non a se sed a deo hunc quod peccata dimittit. sic dominus deus per misericordiam suam dimitit.

Alaude ad vituperium
bi hoc. Qui conuersus dixit petro
sequere istam meam. aduersarie mee volun-
tati. offendis me voluntate preire
vade post me sathanam. scandalum

es michi. quod non sapis ea quae dei
sunt: sed ea quae sunt hominum.

Tunc Ihesus dixit discipulū suis
quasi ego vere patiar: et si quis vult me imi-
taretur. uincit voluntatibus iuis.

Si quis vult post me venire ab
neget semetipsum et tollat crucem

faciendo hoc ex caritate

suum et sequatur me. Qui enim vo-

luerit animam suam saluam face-

sin futuro quasi dicitur agriculto-

rum seruus: perdis si seminas: renonas

re perdet eam. Qui autem perdi-

t non propter vanam gloriam vel aliud

quodlibet

derit animam suam propter me:

scum deest perfecitione: custodiatur cor: quia

pacis tempore licet vivere: licet et ambire

inueniet eam. Quid enim pro-

dest homini si mundum uiner-

sum lucretur: animus vero sue de-

trumentum patiatur. Aut quia da-

bit nichil dabit pro anima: quod filius hominis

sed in opera dabit.

bit homo communionem pro-

quam ipse redemit.

anima sua: Filius enim hominis

venerus est in gloria patris sui

Quia non sapis. Non placet tibi ut per modum meum mundum redimam que est voluntas patris: sed carnaliter hec sapis.

Si quis uult. Predicta apostolis passione et resurrectione: horum ad sequendum tam eos quam turbam.

Meritipsum. Quod per resurrectum est: ut capiat quod ultra se est. Recoris vires: non sequatur tali. et se me.

Quo erat per resurrectum: abnegauerat ille qui dicebat. Vino ante ego iam non ego. Quod vero ultra se erat cicerat. uiuit vero in me Christus.

Tollat enim. Crux tollit vel cum per afflictionem corpore vel cum per passionem proximi animi affligitur.

Conice abstinentie habuit paulus dum dicebat. Castigo cor meum et in secreto. et passionis quoque cum ait. Quis infirmatur et ego non infirmor.

Quid enim pro. Ecclesia haec tamen persecutionis haec et tamen pacis frumenta sunt terrena consideria. Nam quid pro hoc. et.

Aut quia. Nec lucra nec timor nec aliud retrahat a salute: quia primum deo. deo. haec.

Calicem sacrum et non dominum. Vel nichil terrenum per alia predicta potest habere. dare.

Filius autem. Nec dux videat habere: quod non sunt dignae passiones

huius temporis ad futuram gloriam: que re in nobis.

Sunt quidam. Quia rudes erant apostoli retiam in p̄ni vita, promittitur eis aliqua p̄solatō; ut certius credant de futuro.

In regno suo. In regno beatitudinis eternae. Vel ostendo suam

potestatem in prelenti ecclesia.

// C. XVII.

Et post dies sex. Idem marcus dicit: sed lucas octo. Hi ergo po-

nunt medios: lucas addit⁹ et primum quo promisit: et extremus quo cōp̄le-

uit. Et illi post sex mundi erates quiescētū ab omni labore: et hic octano

tempore designat cē refulgendum. Tres

ducit: q̄r qui fidētri-

nitatis sumite serua-

uerit: in eterna visio-

ne gaudebūt. In mō-

tem etiam scdm lucā

oratūtus: quia qui're

surrectionē expectāt:

mentes in excelsis ha-

bitare et precib⁹ con-

tinuis tebent insiste-

re. Sc̄orum: q̄r insti-

et nunc animo sunt

ab impijs separati: et

in futuro om̄ modo

separabāntur: cū ab-

scondet eos in absco-

dito facieſ ſug a cou-

tur. I.

Petrum et ia-

cobum. Domina-

itorum conueniunt.

Quisq̄ debet eſſe pe-

trus: iſ firmus in fide.

Inde iacobus: iſ sup-

plantator vicerum.

Inde iohannes: id ē-

omnia gratia diuine

ascribēt contra ſup-

biam ritę q̄z ſolet

oriri ex p̄nibus.

In montem..

zc. Facta ſunt alba,

quod non ante: q̄r

nondūz appariuit qd,

erimus: fed cum apa-

ruerit ſimiles ei erim⁹.

Marcus ait: qualia

fullo ſup ter non po-

f. i. deus in hac vita

tam clara ſequit fa-

cere: q̄r null⁹ ſine pec-

cato. Nullus mun-

dator ſui in terra faci

et quod deus in celo

mundans uestem ſu-

am ab omni inqua-

mento. Fullo eſſt do-

ctor animar̄ vel mundator ſui corporis.

Transfiguratus eſſt. Speciem quam habebat per naturam oſte-

dit: non amittens carnem quam aſſumpſerat voluntate. Illud autē cor-

pus quod habuit per naturam dedit discipulis ſuis in cena non mortale

non corruptibile.

Resplenduit. In exemplū future beatitudinis et claritatis quā vi-

debut iuli: prius ſublatiſ impijs.

Et ecce appariuerit illis m. et he. Quales vel quid locuti

lucas dicit. Vili in maiestate: et dicebānt excessum eius quem ap̄leturns

erat in biersalem: id eſt: paſſionem et reſurectionē. Significant oracula

legis et p̄pletig que in domino completa: et nunc doctis: et in futuro omni-

bus electis patebunt. Et bene vili in maiestate: q̄r tunc apertus videbit

quaſa dignitate veritatis: omnis diuinoꝝ non ſolum ſenſus ſed etiam

ſermo fuerit prolatus. Vel moyses et helyas ſignificant omnes cum chri-

ſto regnatiſ. Oritus moyses: mortuos: helyas viuus: eos qui viu-

inuenientur. Quibus conuenit in maiestate videri pro gloria: quam habe-

bunt: et excessum memorare: q̄r vnicā materia laudis fit fidelibus paſſio-

christi. Et q̄r gauſata dulcedine celeſti vilescant infima: petrus vila. do-
mini et ſanctor̄ maiestate ſolis hiſ perpeſuo vult berere dicens: Bonum
eſt nos hic eſſe. faciamus hic tria tabernacula. Scdm alium euangelistā
neſciebat quid diceret: in eo q̄p in celis tabernacula querit rbi nulla ad-
uersitatis aura eſt timenda: q̄r deus omnipotens templū eius eſt et agn⁹.
Sed in hoc ſciebat quid diceret: bonum eſt nos hic eſſe: q̄r vere ſolum bo-
minis bonum eſt intrare in gaudium domini ſui. Si petrus videns glo-

rificatam humanaſta-
tem tanto afficiē gau-
dio ut nunq̄ relit ab
eius intitu ſecerni;
quid putandum eſt
de his qui diuinitatē
videre meruerūt?

Adhuc eo lo-
bi vnum: moysi vnum: et helyę
vnū. Adhuc eo loquente ecce nu-
bes lucida obumbravit eos. Et
ecce vor de nube dicens: Hic ē

filius meus dilectus in quo mi-
ſi. Qui p̄dixi penitē me fe- ho-
chi bene complacui. Ipsiſ audī-

ſ homo fragilis matrem gloriam nō ſu-
ſtinet:led cadiſ

te. Et audientes diſcipuli cecide

ſ non ſoli de patris: ſcd et de filii maiestate.

runt in faciem ſuam et timuerunt

ſ q̄r per ſe ſurgere non poterant

ſ ſut metum ſugere et membra ſolidet-

valde. Et accessit hieslus et tetigit

ſ ſanos manu ſanauit: ſanat imperio

eos dixitq̄ eis. Surgite et noli-

te timere: leuantes autem oclōs

ſ rbi cepit fili⁹ designari ſervi diſceſet

ſ ſuos neminem viderunt niſi ſolū

hieslus. Et descendantibus illis

de monte precepit hieslus dicens

Nemini dixeritis visionem do-

nec filius hominis a mortuis re-

ſurgat. Et interrogauerunt eum

ſ Cum iam te in gloria viderimus.

diſcipuli diſcentes: Quid ergo

ſcribe dicunt q̄ helyas oporteat

ſ Ecce uox zc

Qūia impudenter
quesuit: responsio
nem domini non me-
runt. Sed vox patris
de filio testatur do-
cetq̄ petrum: ſin co-
ceteros veritatem

Hic eſſt filius

Moyses et helyas
ſunt leui: et nobisq̄
debet in cordibus
domino preparare
tabernaculum.

IIpſum audite. Hoc iani pater ſcipit: quod moyses in carna-
tione ſuam dants p̄dictit. Prophetam ſuici. zc. Quasi diceret.

ſ Ite eſt quem moyses promiſit.

AEt audientes. Altio enim ſenſu vnam vtriusq̄ intellexerunt tei-
tatem. Timuerunt: vel quia ſe eratſe p̄gnouerūt. vel quia nubes openit
eos. Vel quia vocem patris audierunt.

Surgite. Puto men doctrina datur: quo in anente non audiſet.

Leuantes autem oclōs ſur. Ablata nube vident Ihesum et moy-
ſen et helyam euanniss: quia poſtq̄a legis et prophetarum vmbra diſceſet
ſ que velamento ſuo aſtoſolos teſterat: vel lumen in euangeliō reperit.

Illi ſolum ihesum zc. Si enim Moyses et helyas cum Ihesu
perfeuerant: vox patris videretur incerta cui potius deſiſet teſtimoniū.

Nemini dixeritis zc. Ne gloria futuri regni p̄fotensa incredibi-
lis eſſet: et apud rudes ſequens crux scandaluz faceret.

Quod helyam oportet. Traditio phariseor̄ e iuxta Malachiam
prophetā q̄ helias veniat ante aduentū ſaluatoris: et reducat corda

patrum ad nos et filiorum ad patres. et restituit omnia in antiquum statum. Estimant ergo apostoli transformationem glorio vltimatam hanc esse quam viderant et dicunt: Si iam venisti in gloria quo precursor tu non apparuit. maxime quod et helyam viderant recessisse.

Omnia. Vt ergo illa que propheta per dixit: id est corda patrum ad fidem filiorum et conuerso restituerunt etiam hoc quod morti debet et solvet scilicet mortuorum: ut in marco apertius demonstratur.

Lunc intellexerunt et ceterum. Ex indicio passionis sue quam sepe dicerat et precursori sui quam amplectam videbant.

Et cum uenisset. Loca rebus congruent. In monte orat transformatur. arcana maiestatis aperit. inferni turbam occurrit. miseros audiit. infimos confortat. doceat. castigat.

Quia lunaticus est. Hunc manus surdum et mutum dicit quem mattheus lunaticum. Non quod luna demonibus serviat. sed demon lunus cursum obseruans corripit. homines ut per creaturam infamet creatorum. Ly pice lunaticus est qui per horum momenta mutatur in vicissim. nec persistat in incepto. sed crescat et decrescat. et nunc in ignem libidinis vel irae fertur. nunc in aquas cupiditas que non valent extinguiere caritatem.

Et obtuli. Et latenter accusat discipulos cum sepe impossibilitas curandi non ex vicio curantur. sed eorum qui curandi sunt proueniunt.

Respondens

Non tecum superatus qui natus est in verba eripitur. sed sicut medicus ergo eo contra sua precepta agenti.

Et increpauit. Quia iratus est non homini sed vicio. et per unum hominem iudicatos arguit infidelitatis. unde addit. Afferte illum hoc ad me.

Et exiit ab eo demonium. Marcus dicit te isto. qui vidisset dominum statim spiritus conturbauit eum. et elius in terra voluntabatur spiritu. et domino iubente ut exeat clamans et discerpens exit. Quia se de dum conuerti ad dominum post peccata volumus magis a dyabolo impugnamus. et vel odium virtutis incutiam. vel expulsionis sue vindicem invictam. Exiturus discerpit et surreti clamore intuentes terruit. quia ple-

rumque dum te corde expellitur aciores temptationes excitat quod prius quando possidebat quietus.

Propter increm. Ecce quando non exaudimus non est impossibilitas prestatis: sed culpa representantis.

Nam et oposito si fides vestra tam feruens esset que tribulata magis et magis caleficeret.

Sicut granum synapis est. Fidez perfectam grano synapis comparat. quod sit in facie humiliis et in pectore feruens. vi lis videntibus et nulla rum virum apparet sed pressuris trita: quod intus habet ostendit.

Hoc autem genitudo. Quomodo poterit dya boli supererit ostendit: ut grauiora quam sciama et ieiunia et orationibus superanda et ira dei in nos hoc remedio posse placari.

Nisi per orationem. Ista carnalium voluptatum mutabilitas non mutat et vincitur: nisi spiritus oratione confirmetur. et caro per ieiunium maceretur.

Nisi per orationem et ieiunium. Jejunium enim generale est: modo ab eiusdem ab omnibus illecebris carnalibus et ab omnibus vicebus abstinere. sicut oratio generalis non solum verbis sed etiam in omnibus que in obsequiis dei et fidei de uotione gerimus. unde dicitur. Hunc in terminacione orate.

Filius hominis semper letis miscet tristia: et cum uenerint quasi premissa minus molestie ferantur.

Et contristati. Hoc non de infidelitate provenit: sed de dilectione: quia nichil

humile de eo patiuntur audire.

Et cum uenissent ca. Per angustias fare indea facta est tributaria: et omnes censi capite cerebant. Unus et ioseph cum maria processus est in betlehem. Rursum quod nutritus est in nazarenum: quod est opidum galyle regni capernaum subiacens: poscitur tributa: et pro signo multitudine non audiens ipsius aggredi: sed puenit discipulis suis maliciose siue fideliter: ut non reddat tributa: an contradicat celan?

Quid tibi uidetur sy. Ante hunc petrus suggesterat dominus interrogat ne scandala sentur discipuli ad postulationem tributi: cum videant eum nosse que eo absente gesta sunt.

Reges terre. Dominus noster et secundum carnem filius regis erat et dauid

natus et omnipotens verbum. ergo ut filius regum tributa non debet sed pro humilitate carnis decet eum implere omnem iusticiam.

Ergo liberi. Liberi sunt filii regni in omni regno nunc multo magis liberi sunt filii illius regni sub quo sunt omnia regna in qualibet terreno regno.

Et eum piscem. Alleg. Christus est pisces in hoc mari moratus. qui primus morti pro redēptione se obtulit. ut id quod in ore eius. i. in confessione fuerat innuenitum; pro petro et dño daretur. Et tene id ipsum precium sed diu insum. qd p. petro qd p. peccatore. dñs autem p. cōm. non fecit. Hoc dicitur qui habet duo didragmata. vt ut ostenderetur sumi litudo carnis dū eodem precio dominus et seruus liberantur.

Sed etiam simpliciter intellectus edificat: dum dominus tantum fuit pauperatus ut vnde daret tributa non haberet. Iudas quidem communia in loculis habebat; sed res pauperum in suis r̄bus conuertere nephas duxit: id ipsum dāns exēplum nobis.

Christus est pisces mare mundus. Humanus mors. Christus gerebat precium nostrae redēptionis. Quid autem p. cōm. in ore p. scis innuentum est. significat redēptionē nostram ore christi p. nunciataam esse.

Ille censem soluit qui nil possidebat tu qui lucrum secuti sequeris: car. scilicet obsecrū non agnoscis?

C. XVIII.

Quisputas zc Ex equalitate p̄cij qua in tributi redditione domino fuerat comparatus arbitrii sunt petri omnibus apostolis prelatum.

In regno celorum. Vel regnum dei doctrina est euangelij cui obediunt simpliciter et sine illa retractatoe debemus. sicut puer non tradidit doctrinam.

Et aduocans. Scđm marcum puerum Ihesus p. plectit: significas humiles dignos suo pplexu et dilectione.

Paruulum zc. Paruulum erat; ut similitudine demonstraret. Vel se statuit in medio qui nō venit ministrari sed ministrare. Vel paruulum id est spiritum sanctum posuit in cordib⁹ eoz; ut humilitate superbi vitarent.

Quicunqz ergo zc. Inuitat discipulos suos et omnes alios dominus: ut puer habet per naturam id est innocentiam et humilitatem. hoc habeant discipuli et omnes alij per virtutem.

Sicut paruulus iste. Innocens erit sicut iste paruulus: qui non perleuerat in trā. Iesus non meminit. visam mulierem non cupit.

Domi autem scandalisauerit zc. Et si hoc generaliter dicitur contra omnes: tamen hic specialiter ptra apostolos qui hic de dignitate videntur.

contendere. et in hoc poterant alios perdere. Mola asinaria scđm ritum dicitur pronunciat ubi ista pena est maior criminum. Expedit ei qd multo utilius est innoxium gravissima pena vitam finire: qd ledendo fratrem mereri mortem perpetuam. Vel per molam asinariam secularis vita circuitus et labor exprimitur per profundum maris extrema damnatio.

Quicunque ergo speciem sanctitatis habens verbo vel exemplo ceteros destruit: melius esset ei ut eum sub exteriori habitu ad mortem terrena acta

p̄strigeret. qd saē officia ceteris in culpa imitabilem ostenderet. quia si solus caderet tolerabilior cum pena cruciaret. Alter unus ad molam gentilis cecus ad lapidem quem adorat hic cum persecutio nem christiano intulerit: bac pena plectitur ut cum sui lacrile ḡi mola iudicandi leculi fluctibus mergatur. Nota qd in quantum potes sine peccato vitare scandala proximi teles.

Si de veritate est: pro scandalis veritas relinquere non debet.

Quicunque speciem sanctitatis habet verbo vel exemplo elevationis vel alterius vicii. cā r̄uine firmo fuerit cui maxime nos oportet consulere: expedit zc.

Expedit. Quia multo melius est proculpa breuem suscipere reponam: qd eter nō seruari cruciatis.

Non enim indicabit deus bis in id ipsum.

Tu homini. Quia nō indicatur secundum utilitatem qui ē inde pronenit: sed secundum exitū quē intendit.

Si autem manus tua. Deputat eis custodia co enim vobis qd angeli eorum

dalisare nos possunt: quia parum distat in vicio fallere vel scandalizare vel scādalizari: si ex negligētia. Si ex inuincibili ignorantia distat quia tunc falli peccatum non imputatur.

Inemendabiles amici sunt a nobis alienandi: ne per immundiciam eorum. et ipsi polluti pereamus. Omnis affectus omnis propinquitas amputetur: ne per occasionem pietatis patas scandalis.

Bonum tibi est. Melius est vitam solitariā ducere: qd ob vitē p. tentis necessaria vitam eternā perdere.

Clidete ne zc. Sic p̄cipio vobis severitatem dimittendi omnes amicicias et admisceam clementiam: ut queratis eoz salutem. Sed si persistant in iniquis: melius est solum saluari qd damnari cum plurib⁹.

Quamvis pro scandalis omnis rumpendus est affectus: querite tam latē infirmorum quantū potestis.

Quia angelī eorū. Cur noui sunt contempnendi: qd pro eis quotidie mittuntur angeli.

Magna dignitas animarum: ut unaque qd habeat ab origine nativitatis

in custodiam sui angelum delegatum.
Semper uident. Visione dei manifesta perfunduntur: ideo nō est spernendum ab homine quod apud deum tantę curę est. ergo vos nolite spernere quantum in vobis est.

Et si enim missi veniāt: sic exterius implent ministerium: ut nūq̄ intus resint per p̄templationem. **M**ittunt ad hominū salutē: et tñ sp̄ vi·fa·pa·qr̄ quol̄ bet missi veniāt intra ipsum currunt.

Si fuerint centum. D̄nis centum ouel habuit: dum rationalis naturę nūr̄us angelorum et hominū integer i·in sua perfectione manit. Sed vna errauit: cū homo peccauit.

Duis p̄dita oēs peccatores qui per p̄niāz reconciliantur deo. Non aginta nouem sunt superbi: quos re liquit in montib⁹ qui tumore vel solitudinem gerūt in animo. qui solo se videri volunt: qui te se presumentes penitentibus preponunt se: quibus ad perfectionem vni tas deest.

Nonne relin-
dregi? Quia seipſuz extinxit formā ser-
ui accipiens: angelica natura persistente in summa beatitudi-
ne. Alij in xcix. insto-
rum nūr̄ putant in-
telligi: in vno pecōz.
vñ alibi. Non veni-
vo: in sed pec. In lu-
ca scriptū est. Mai⁹
gau. est sup vno pec-
p̄. a. q̄ supra xcix. ins.
qui nō in pg. Quia
vt quotidie experi-
mūr: qui illicita non
commiserunt: in rebus
licitis sepe sibi p̄bēt
vsum: ad celestia an-
xie non anclant. Et
q̄ securi sunt: ad bo-
na agenda pigri re-
manent. Econtra au-
tem plinḡ p̄cōz facit
Mains ḡ gaudium
de eo q̄ de stante iſ-
to: vt dux in p̄gl̄o.

plus enim militem illum diliḡ qui post fugam reversus hostem fortiter
premit: q̄ cum qui nunquam fugit nec unquam fortiter egit. Sed et sunt
quidam iusti de quib⁹ est tantum gaudium: vt eis nullus penitens p̄p-
ni possit: qui eis non sint malorum consciē sibi: tam licita respūnt: in omnib⁹
se humiliant. Quantū ergo gaudium est si humiliiter plangat iustus:
cum tñ sit si quod male gesit damnat iniustus?

Haudebit super. Magis dñs gaudet de nostra reparatione (q̄a
magis nos gaudere facit) q̄ de angelorum immutabilitate. Maior enī dei
virtus et humilitas in nostra reparatione cognoscitur q̄ in nostra crea-
tione.

Si peccauerit in te. Si enim in te: non est nostri arbitrij.

in celis semper vident faciem pa-
tris mei qui in celis est. Cenit enī

curam hominū paricipendere pro quibus ego
veni.

filius hominis saluare q̄s perie-

Ad clementiā provocat qui premis: vide

te ne contem. Aliud de eadem re subdit

exemplum.

Rat. Quid vobis videt. Si fue-

† Quia rationalis creature numerus pere-

te homine fuit immunitus.

rint alicui centū oues et eruae-

† Alius euangelista dicit in montibus: id est

excelsis

vel qui-

rit vna ex eis: nonne relinquet

† In celo ab homine derelicto

non agintanouem in desertō et

† In terram. Dominem ut summa re-

integretur.

vadet querere eam que errauit?

Et si contigerit vt inueniat eam:

† Quia maior gloria reformatis est perdita

restaurare: q̄ ea que sunt immota retinere.

Amen dico vobis q̄ si gaudebit

super eam magis q̄ supra nona-

gintanouem que non errauerūt.

Sicut non est voluntas pastoris vt vna de ouibus pereat

† docet parabolā ideo proposita

ut pueri non contennantur.

Sic non est voluntas ante p̄z

† Si periton. voluntate eius pereat

† Sed omni benivolentia etiā ab his quos

offendunt corigantur.

Vnus de pusillis istis. Si autē

† In iuria vel consumelia afficerit

peccauerit inter frater tuus: vade

† Ne publice correptus uerecundia perdat: qua

perdita in peccato permaneat.

et corripe eum inter te et ipsum so-

† Super alterius salutem salus tibi acquiritur

lum. Si te audierit: lucratu-

ris fratré tuū. Si autē non te au-

† Studio corrigendi vel conuincendi

sub testibus.

dierit: adhibe tecum vñū vel du-

os: vt in ore duoz vel trium te-

† Ad stium stet omne verbū. Qd si nō

Hoc ordine scandalū vitare tememus: ne quem sedamus et peccante-

zelo iusticie corripam⁹: et penitēti misericordie viscera pandamus.

Corripe. Non passim ubet peccanti dimittere: sed penitēti. Ita pec-

cat qui videns frēm peccare tacet: sicut qui penitenti non indulget. Nam

qui dixit: si penitēti dimitte: pr̄misit si peccauerit increpa. Nec difficil sit

venia: nec remissa indulgentia.

Dic ecclesię zc

Et detestatiōnē eūz

bateat. Et qui n̄ po-

tuit pudore saluari:

saluetur obprobrijs:

et rubore sequestra-

tionis emendetur. sit

tibi sicut eth. et publ.

Sed ne quis supb⁹

talem contemneret se

questrationē subdit.

Amen dico vobis.

Potestate tribuit a

postolis ut scāt qui a

talibus damnantur:

hūnāz sñiam diuinā

sñia corroboran.

Sicut ethni-

et publ. Detestabi-

lio: est q̄ sub noīe si-

delis agit opera infi-

delū: q̄ apte gentil.

Nec ideo sal⁹ ei⁹ ne

gligēda ē. Nā et eth-

nīcos: i·gēiles et pub-

licanos in nūero qui

de fratn̄ n̄ reputa-

m̄: s̄ tñ eo y salutē

semp inquinim̄.

Lypice. Pub-

licani lunt q̄ luc scēlī

sectant̄ et exigit recti-

galia: negotiatiōis p̄

fraudes: p̄ furtū: et p̄

periuaria.

Amen dico zc

A deo viā sñia con-

firmatur diuina: vel

ad recipiendū peni-

tē: vel ad abiciendū

contumacē.

Si duo. Lyp-

ice. Vbi sp̄s ania et

corp⁹ p̄fēscit et n̄

lit. inter eos bellū: car-

ne cupiēt p̄tra sp̄m

zsp̄n p̄tra carnē: q̄

qd petunt fieri. Quia

si corp⁹ vult q̄ sp̄s

vult tñ bonaz rex ē

petitio.

Ibi sū in me.

Ois sermo supra ad

cordiā p̄fēscit et p̄

cē: quā adeo p̄m̄dat

vt dicat teum in medio esse eoz: qui pax et caritas sedē sibi in pacificis

confituit: et unitatis merito omnia petenda impetrāda esse confirmat.

Luc ac. Dixerat: videte ne p̄tē u. de pu. i. adiecerat: si peccat: corripe

z p̄m̄. p̄m̄lerat. Si duo ex vob. Pronocal⁹ s̄ petr⁹ grit q̄tēs dimittat

Septuagies septies. Hic: id ē. ccc. xc. vici. i. totiens in die

quotiens ille peccare potest.

Aug. Typ. xi. p̄ se trāsgressionē sīgt. q̄ iā est extra decalogū. Cum

xo multiplicat p̄. vij. iā oīs intelles trāsgressio p̄p̄. vij. vicia. Nota. Alter

dat venia petēti frī vt nob. s. socia caritate coicet. sic iōsp̄b̄ frīb̄. Alter in

mico p̄sequenti: vt boni ei velimus. si licet faciam⁹. vt danid lugēs saul

Ideo assimilatum. Ut sciatis dimittendū esse p̄servis: ondam

per similitudinem; qd si ille rex et dñs domini sit seruo: multum agis bono conseruus suis.

Mos erat syrioz per parabolaz loqui.

Et urox eius

Eum non solum populum: sed etiam prelatos et subditos simul cum tota familia vel substantia eorum pro magnitudine rectorum tradidit exercitus nationibz: ut qd noluerunt uoto soluant tormento.

Iussit pro cupiditate et operibz: qd uxore et filiis penas solueret.

Misertus autem dominus non solum captiuitatem iudeicam absoluuit: sed etiam pecatoz omnium veniam in aduentu christi dare promisit: si persisterent in incepro.

Dimisit ei zc. Dimisit eum: id est respondere carnalium observationum absoluuit: et debitu dimitit: id est: priores transgressiones.

Inuenit unum sentilem populum: quasi sibi debitorem fatigabat: gratiam christi non esse eis ad salutem dicens: carnales obseruantias ab eis non modo persuasione sed etiam tormentis expetebat.

Serue nequa serpe debita dimisi tibi: quando in angustiis rogasti: sed liberatus compunctionem non habuisti quin potius prophetas et apostolos persequeris et ingratis: et de iusticia presumes super gentes: indignas tua societate in christo indicans.

Sic et pater meus.

Sed non dimiseritis ex corde qd in vos delinquitur: et hoc quod per priam dimissum erat a vobis exigitur.

Repelet: vel te mala voluntate damnando: a qua omne malum: vel te inobedientia que est origo totius mali. Quotiens enim quis peccat: in obedienti efficitur.

Incepit narrare que dominus in iudea fecit et docuit et passus est: primo trans iordanem ad orientem: post et circa iordanem: qd venit a hiericho in iherusalem.

Sermones zc. Quos in galylea post tributum de humilitate et in innocentia et correctione et uenia habuit.

Lum autem non haberet unde viribus suis hoc explere non posset. **S**ed dermis iusto iudicio malignorum spirituum seruum fieri.

Dredderet: iussit eum dñs suis vendari et uxorem eius et filios et omnia que habebat et reddi. **P**ro

Sum sponte nollet malus: coactus populus ille penitet.

Cidens autem seruus ille rogabat

Sparce peccatis.

Eum dicens: **P**atientiam habe

Sed credendo in te qui es finis legis in me et omnia reddam tibi. **M**i

Sertus autem dñs seru illius di

Misit eum et debitu dimisit ei. **E**gress

Sus autem seruus ille inuenit unum

Illegit: et recognoscet ab eo salutem prestatam sibi de conseruus suis qui debebat

Ei centrum denarios. **E**t tenens

Non sinebat eum reddere rationem.

Obleria carnalis obseruantias

Suffocabat eum dicens: **R**edde

Quod debes. **E**t procidens con-

Seruus eius rogabat eum dices:

Sparce peccatis.

Patientiam habe in me et om-

Sequitur: et precipit spiritu implebo.

Non redam tibi. **I**lle autem no-

Spissitia. **A**spissi intellectu recessit.

Forluit: sed abiit: et misit eum in car-

Tam tribulationem. **H**oc intendens ut legem carnaliter implaret quod videbatur debere.

Cerem donec redderet debitu-

Angeli qui referunt deo gesta hominum

Suel predicatorum euangelii.

Videntes autem conseruus eius

Spropter afflictionem christiani populi.

Que siebant: **C**ontristati sunt val-

Suo salute creditum contra dolum perse-

Cutorum dominum implorauit.

Et venerunt et narauerunt

Dño suo omnia que facta fuerat.

Lunc vocauit illum dñs suus: et

Ait illi: **S**erue neqz omne debitu

Dimisi tibi: quoniam rogasti me.

Nonne ergo oportuit et te misere-

Misericordia gentes reputata: quoniam omnes peccaue-

Runt et egent gratia dei.

Conseruui tui: sicut et ego tui mi-

Scertus sum: **E**t iratus dominus

In manus romanorum: vel tartareis ministris.

Lum autem non haberet unde

Sed dermis iusto iudicio malignorum spirituum

Quo aduersus redderet universum

Debitum. **S**ic et pater meus cele-

Repelet et vobis dimissa-

Suis faciet si non remiseri

Tis unusquisque fratri suo de cor-

Non facta pace.

Dibus vestris.

CUenit in fi-

Nes iudeę. **O**m-

Mnis iudeorum prouincia ad distinctionem

Galarum gentium iudea dicatur. sed spe-

Cialit meridiana pla-

Gga ad differentiam

Samaræ galyleæ: et

Capolis et ceterarum

Regionum eiusdem p-

uincie.

Et secute sunt

Balylos malum cu-

Rare iudea: ut getas

In eam veniam que

Judea parabatur ad

Mitteret.

Si licet ho-

Ministris. **Q**uasi co-

Plexione capiatur.

Si diceret dimis-

Ida est qua cuncti ex

Causa et ducentia a-

Llia: pudicitia predi-

Cator contra se facit.

Si dicit non est di-

Mittenda: contra do-

Trinnam moysi et dei

Ideo r̄sumē te

Per natum le-

Gem primāqz tei sen-

Tentiam secundē op-

Ponens que non vo-

Luntate dei sed pec-

Cantius necessitate co-

Cessa est.

Et feminam.

Secundūm ait feminas

Verum coniugium

Sit non plura: quod

Ex repudio priorum

Querebatur.

Adherebitur

Ori zc. **S**i malis mo-

Ribus: si luxuriosa:

Seu quidlibet huius-

Modi sit uxoris: reli-

Minus nolimus susti-

Nnenda est. **C**um enim

Slibe i essemus nolen-

Ttes nos subiecti sumus

Servituti

Si ancilla libero

Vel seruus libertate sup-

Ponitur: non reputa-

Tur coniugium polig-

Detectum furent: sic

Et de consanguineis.

Eterunt duo

In zc. **P**remiu[m] nu-

Ptiarum est ex duob[us]

Vna caro. **C**astitas coniuncta spiritui unus spiritus efficitur.

Salibri consilio dei factū ē: vt portionem sui corporis vir amplectetur in feminā: ne a se putaretur dueūsum esse quod te se cognosceret fa-

Bricatum.

Homo non separat.

Homo separat: quando pro desiderio se-

Cunde primam dimisit.

Deus separat qui et coniungit: quando ex con-

Sensu propter cultum dei eo q[uod] tempus in arto sit: sic habemus uxores: q[uod] non habentes.

Quonia[m] moyses.

Seruus constrictus infirmitate permisit: ego

quates magister et dominus precepio.

C. XIX.

Moyses rudiis in quibus lex naturalis habebat erat indulget: Non enim indulget nisi haberet postea perfectos quos argueret de rudiis enim panlatum boni esse cuperunt:

Consilium fuit hominis non dei imperii qui maluit indulgere diuinum. qd' testio sed et nuptia fieri homicidii vel perdurare o-

Nisi ob fornicatione Augu. Vxor ut di mittat una carnalis causa est fornicatio. una spissal timor domini ut una ea alia ducat nulla ca in legge dei est.

Et alia dicitur. Quia poterat accidere ut aliquis calumniasset faceret innocentem ob secundam crimen impingeret primus vero.

Sic priorem dimittit re iubet ut ea viventes secundam non habeant. Et ne vero idem faciat viro eadem cuncta la pectipitur ne secundus beatus vir. Et quod adultera non timet obprobrium viro vero si ram dicunt sub adulterio crimine sit.

Dicit scriptura. Qui ad adulterium teneat stultus et impius est.

Non expedit nubere. Videbat graue pondus vero. qd' iracundie. ebrios et humismodi. qui quide sunt sustinendae; qd' cum essent liben subiecti mus nos seruituti.

Non omnes. Quasi consentit qd' non expedit. Sed infirmitate videns: dicit non oes capere. Non dicat non potest capere. sed non omnes volunt capere.

Non oes capere. Non oes capere. qd' non personaz acceptoz e deus ait illis. Sinite parvulos et nolite eos prohibere ad me venire.

Taliū est enim regnum celorum. ut humiles sua benedictione dignos signifiet.

Et cum impossisset eis manus a buntinde. Ecce unus accedens

sunt. Tercius spissale qui cum possent esse viri propter christum continent.

Qui facti sunt. Inter hos putant etiam hi qd' spe religionis simulant castitatem.

Qui potest. Vxor est horantis non intentis. qd' unusquisque vires suas consideret an queat virginitatis et pudicitiae implere precepta.

Sinite parvulos. Sicut sancti sunt futuri cur vetatis venire ad premum? Si mali: cur sententia prefertis ante culpam?

Taliū. Nam quales sunt modo meū quidem est qd' honorare. qles post futuri sunt ipsorum est quod miseremini.

Non ait iste sed talium. ut ostendat non etate regnare sed mores et bis qui silent hanc innocentiam et simplicitatem premum promittit.

Et cum tempore. Imponit manu parvulus: qd' humilibus auxiliis gressus tribuit.

Ecce unus. Beatus. Audierat ille miles parvulo predicens esse regno. vult qd' certius non per parabolam sed aperte et ponit. quibus meritis vitam possit acquiri.

Dilectio. Iste adole scens et dicens et superbo erat. Et hunc enarrans non voto diligenter interrogat.

Quid me ingrediatur. Quia bonus dicitur. qd' viam que ducit ad vitam. deus. Si autem vis ad vitam temptando ingredi serua mandata. Dicit illi quasi non legerit. vel dominus posset iubere contra deo.

Quem. Ihesus autem dixit. Non sicut est puerilis innocentia et castitas. homicidium facies. Non adulterabis. Non facies furtum. Non falsum testimonium dices. Non noras patrem tuum et matrem. et

Non quod facit sed quod factus est. Non viciu tuu vel suu diliges proximum tuum sicut te ipsum. Dicit ei adolescentis. Omnia hec custodiuia in ueritate mea.

Quid adhuc michi deest? Ait ille quia ex voluntate est. In dilectione dei.

Ihesus. Si vis perfectus esse non partem. vade et vende omnia que habes.

Sic danda fratrem et da pauperibus et habebis thebitionem. Ecce contemplativa que ad euangelium pertinet. Non sufficit relinquare mala nisi sequatur dominum. id est. umitemur

Fayrus in celo. et veni sequere me. Cum audisset adolescentis verbū.

Square. sic amore a huius tristis. erat enim habens que semper desiderauerunt multas possessiones. Ihesus autem

Dixit discipulis suis. Amen dico. qd' amator divinitatis. Non impossibile est sed rarum. qd' difficulter prevenitur diuinae.

Vobis: qd' diuines difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico.

Ingentibus membris enormem yobis: Facilius est camelus per munus est his qd' profecti volunt esse adiungit. non sequit. Si vis perfectus esse.

Omnia hec. Hoc. Menti. Si enim diligenter. proximum tuum sic seipsum opere plesceret: non esset tristis cum sua pauperibus dare iuberetur.

Divites difficiuntur. Divites non manentes: sed qd' esse desierunt intrabunt.

De omnibus tutius est nec habere nec amare divitias.

Facilius est caro. Mysti. Facilius est christi pro dilectoribus seculi pati: qd' dilectores scilicet ad christum pertinet. Camelus dicitur: qd' sponte humiliatus

infirmitatis nostre onera sustulit. **A**ens est punction per quam angustias passionis significat. quia passione velut acu nostre nature quasi scissa instrumenta restarire dignatus est. i. reparare post lapsum. Alter. **F**acilius est gentilem populum gibbo peccatorum deformatemque angustie via vitam ingredi: qd indecum. temeritis suis gloriantez. et ad subiunctum. leue onus christi se bumi liare nolentem.

Concluitem zc.

Inclusus dimes intrabit. i. cōfīdans in diuinis: vt Iesu scđm marcus exponit

Mirabantur

Quia in numero di uitum deputabant omnes qui amant di uitias. si non habeant. Alter enim cuz

est maior turba pau perum: non dicent qd poterit saluus esse?

Deum. Qui ab amore terenoz ad caritatem eternoz cōuerit. Non qd cu

pidi superbi intrēt.

In regenera

tione zc. Hoc sunt regenerationes. pri

ma ex aqua et spiritu sancto. secunda in re

surrexōe. Ita et dux a adoptiones et dux re

surrexōes.

Filius hominis zc

Id ē. cu hui forma qd indicata ē. iudicariā exercuerit potestatem eritis et vos mecum iudices.

Super sedes

XII. zc. Per duode

cim sedes vniuersitas iudicantium. per

duodecim tribus vni

uersitas iudicando

iū intelligitur. Qui

reliquerunt omnia et

secuti sunt dominum hi iudices erunt. qui

licitate habentes recte

vi sunt; iudicabun

tur. quibus dicetur.

Venite benedicti pa

tris mei. Esurii enī

et de mā. Duo. n.

sunt ordines bonorum.

Lentiplum.

Id est. qui carnalia

pro domino dimis

rit. spiritualia acci

pient. que comparatio

ne et merito sui ita e

runt quasi parvus u

mero centenarius comparetur. Marcus ait. Lenties tantū. nunc in tem

pozo ho c cum persecutionibus fratres et sorores. et in futuro vitam eternā

Id est. in hac vita persecutionibus plena gaudium regni degustant. et om

nium electorum sincera dilectione fruuntur.

Sed quia multi temerarii vel retrocedunt subdit. **M**ulti autem erunt

primi zc.

Simile est regnum celorum. Ostendit per parabolam. qd pr

foramen acus transire qd diuitē intrare in regnū celoz. Auditis anteis bis discipuli mirabat valde dicentes: **Q**uis ergo poterit salvus esse? Aspiciens aut̄ Iesu dixit illi. Apud homines hoc insit per se a cupiditatibus suis queruntur possibile est: apud deum aut omnia possibilia sunt. Tunc r̄ndens per trus dixit ei: **E**cce nos reliquim? sed est voluntatem habendi. s. i. enā. qd est perfectio spemū omnia: et secuti sumus te. **Q**uid ergo erit nobis? Iesu autē dixit illis. **A**mē dico vobis: qd vos non qui reliquistis tantū quod et socrates fecit. qd mortui resurgent incorrupti. qui secuti estis me in regeneratiōe cum foderit filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et vos super sedes duodecim. iudicantes duodecim tribus israel.

Non tantū vos. omnes affectus caritati mei supponerunt. **E**t omnis qui reliquerit dominum vel frēs aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem: aut filios aut agros propter nomē meū: cētuplū accipiet. et vita eterna possidebit.

Multi pauci ferentes postea temporis. multi subito in ardescunt. Et iudas. **M**ulti autē erunt primi nouissimi: et nouissimi primi.

C. XX.

Heroponit p̄ simile. **P**resens

Imile est re

ecclēsia. **S** vita iustorum.

Gnum celoz homini

Qui sibi viri ut oculos redarguitur. Qui et usq ad ultimā erat defert: recte ei dicitur: **Q**uid hic status tota die ocosi? Id est. vel in ultimis respicere.

Anouissimi. Quia qui in adūm dñi vocati sunt ad regnum: sine aliqua tarditate permanēt. equalis his qui ab initio mundi ceperunt: omnes quidē idem cēlum. sed stella differt a stella in claritate.

Anouissimi incepit: dñi prius latrone qd petru in padisuz introduxit

mi erunt nouissimi et nouissimi priui. **P**ater iste familias conditor: noster est. qui habet vineam vniuersalem ecclēsiam. que ab abel usq ad ultimum electum. qui in fine nasciturus est: quotquot sanctos protulit: tot palmites misit. **D**ic pater exiit ad excolendam vineam in aliora tercia

sera-nona. vnde ci

ma-operarios condu

xit a mūdi huīs ini

tio usq ad finem. ad

enclēdām fideliū

plebem predicatorēs

mittere non desistit.

Simile est regnū ce. **N**ō homini solū:

h̄ toti negotio ab ho

mine gesto. et in simili

libo similiter.

Primo mane

manifeste cepit a p̄io

insto eterna mercede

predicatorēs ad plā

tandā ecclēsiam inni

ture.

Conventione autē facta. Id est.

perfūmata p̄missione

qd ad ymaginē tei

reformādi cēnt si ec

clēsā edificādo mā

datis decalogi insi

stent.

Ex denario di

urno. **D**enariū h̄z

ymaginē regis qd olī

pro. et numis p̄puta

bat. **Q**uāto plus ali

quis in cultu ecclēsia

borat decalogi man

datis insistēdo: tāto

pl̄ informat in ymaginē regis tei. **D**ic

dicatores sunt opera

ri. etiā vniusquisq dū

fide recta in bono

ope p̄sistit. **M**ane

hora tercia. sexta et

nona antiquā t̄bā

braicō p̄ls qd fide re

cta dñi coluit in elec

sis: ad vnde cēlā gē

ties vocant. **P**ot

etia dīnētates ho

rae in unoquoq no

tan per momēta etiā

gētum. **V**ane qd p̄in

tellectus nostri pueri

ciā ē. hora tercia: a do

lescentia. qd iam sol

in altū proficit. vi. in

uentus: cum plenitu

do roboris solidatur

Rona senectus: qd

sol. et calor etatis te

scendit. **V**nde cēlā

decrepita etas. In

omnibz bis aliq ad

bonā vitā p̄ducuntur

Qui sibi viri ut oculos redarguitur. Qui et usq ad ultimā erat defert: recte ei dicitur: **Q**uid hic status tota die ocosi? Id est. vel in ultimis respicere.

Anouissimi. Quia qui in adūm dñi vocati sunt ad regnum: sine

aliqua tarditate permanēt. equalis his qui ab initio mundi ceperunt: omnes

quidē idem cēlum. sed stella differt a stella in claritate.

Anouissimi incepit: dñi prius latrone qd petru in padisuz introduxit

Mquia prius aliqui remittentur sero venientes; quia prius de corpore exiunt; q̄ qui in puericia vocati sunt.

Et accipientes. Quia antiqui patres in infernum descendentes a gloria dilati sunt quasi ergo post murmurationē denarium accipiunt qui post longa inferni tempora ad gaudia peruenient.

Et accipientes. Hi sunt qui in initio nascuntur ecclesie vocatis ex gentib⁹ se preponerant; quasi populus dei ab initio mundi; illi canes; qui fondus obseruatio

nū portabant. **S**ed qui non venit super

bos vocare iustos; s̄ humiles penitentes;

cui magis placet bu

nilis confessio malo

rum; q̄ superba glo

riatio bonorum; subdit

Amice non facio tibi

in iuriam. Non do

lent quasi frandati

sua mercede; sed (ritu

in iudeo) q̄ illi plus

q̄ merentur accipiunt

et non tam ipsi plus

accipere; q̄ alios ni

chil vel minus accipe

re desiderant; quasi

alterius p̄sido sibi

p̄imum minnatur.

Murmura bāt adueriū pa

tremfa ē. **Q**uent̄

quomodo accipien

tes murmurasse dicā

tur; cuī illa i beatitu

dine omnis innidia

et murmuratio pro

fus remonenda sit?

Sed hic est mos di

uine scripture ut cuī

de multis in collecti

one agat; q̄dam tñ

quibusdā te illa col

lectione; tñ toti col

lectioni tribuat. Ju

xta illud prophete.

Edixit eos cum a. et

a. et inde. **E**t induxit

eos in m. cum tamen

illi qui te egip̄to exi

erunt omnes p̄ter ca

leph̄z et iōsue p̄opter

incredulitatem suaz

in deserto perierunt.

quorum filij in mon

tem sanctificationis

inducti sunt. Ita er

go et de primis accipi

entib⁹ quidam et non

omnes murmurant.

qui tamen post acci

punt. **D**icit sepe cō

tingit q̄ multi domino per longa tempora seruierint; alijs autem mox in

principio sue conversionis martirio vel aliquo modo ad denarium reci

piendum translati sunt. **Q**uod audientes qui diu laborauerunt; s. q̄ alijs

statim ad premium transferuntur; ipsi autem tanto tempore in labore teti

mentur; te dilatōne premij quasi murmurare videntur. **P**otest etiam di

ci de malis qui in principio quidem boni fuerunt; sed bonum quod incep

erunt ad finem non perducerunt. Unde non illi qui denarium acceperunt

sed isti qui in bonitate n̄ perfitterunt premio priuati murmurant; quia de

nario carebant qui in principio boni; pro quo etiam principio cum paucis

accipientib⁹ connumerantur; se promeruisse crediderant.

An non licet. Stulta questio contra bonitatem dei. **Querendum**

Significem locum in regno: qui prius sunt q̄ plus essent accepturi. ac

T h̄ conformitatem claritatis corporis christi.

ceperunt autem et ipsi singulos

denarios. **E**t accipientes in murmu

rabant aduersus patrēfamilias

dicētes: **H**i nouissimi una hora

fecerunt et pares illos nobis feci

T id est; qui diu sub onere legis fudauim⁹ et longiora carnis temptam⁹ a sustinuim⁹.

Sti qui portauimus pondus diei

Fcarinis **G**ripar erat om

nibus murmurandi ratio. **H**ip̄me boce opera

no.

Z estus: **A**tille r̄ndens vni eorū

Reddo quod debeo.

Amice: non facio tibi iniur

Non enim promisi tibi nisi consu

tatem meam.

Nonne ex denario conue

Reddo tibi scđm opus tuu

In te itaq̄ iustus sum.

Nisti mecum? **T**olle quod tuum

Gratia est et misericordia ut co

equalis et concorporalis tibi fiat populus gen

tilis.

Est et vade. **C**olo autē et huic no

T nonne est potestas iudicis: ne iusticias fa

cereuū misericordiam cui uult impendere

uissimo dare sicut et tibi. **A**ut no

licet michi q̄d volo facere? **A**n o

Intentio qua ad priuatum niteris.

Sicut plenus cui mea non placet beni

culus tuus **T** neq̄ est quia ego bo

Sicut ostensum est. **G**gentiles uel

qui maiorum videatur meritū: sunt mihi et eccl

nus sum; **T** sic erunt nouissimi.

Judicii. **S**icut consentitur se nosse deū fa

ctis autem negant.

Primi et primi nouissimi **M**ulti

Ad fidem.

enim sunt vocati pauci vero ele

Ad regnū **S**ecundum loci-

cti. **E**t ascendens Ihesus hiero

effet non si daret quod non tēteret; sed si non daret quod tēberet.

An oculus tuus neq̄a est. Vere in dei praenam intentionem

babuerunt qui prohibuerunt apostolos gentibus loqui ut salte fierent.

Sic erunt nouissimi pri. Ang id est in dei te capite vertentur

in caudam et gentes de cauda in caput. **V**nde moyses in centro. Adue

na qui tecum moratur ascendet super te. ille erit in caput et tu eris in cau

dam.

Sed tamen nec om̄es primi nec om̄es nouissimi ad merum electorum pertinet.

Ecce ascendi

mus ē. Hiero-

Hoc sepe eis dice-

rat; sed quia multis

interpositis poterat la

bi de memoria. itur

hierusalem et aposto

los secum duxerunt

ad temptationē eos

parat ne de ignomi

nia crucis scandali-

zentur et passionis

penam et resurrectio

nis gloriam predicit

ut cum moriente vi-

derint resurrecturus

non dubitet.

Ad illudē

dam ē. Ideo do

minus in mundo no

uit prosperari sed

gratia pati; vt ostē

deret nos qui per de

lectationē cecidimus

cum qua amarita di

nerdire tebeamus.

Tunc accessit ē. Audita resurrecione patuit cum illi co(m)memor seculū aduentus regnaturum; et audiatur se minea presentia cupit immenor futurum.

Dicit. Bonis

desiderium; sed inco

siderata petitia. Et

ideo non voluntas

non propositum cul

patur; sed ignorācia

et si impetrare non te

bet simplicitas; non

meretur confundi.

Nescitis. Qui

sedem glorie petitis

vel qui critis; quā nō

dum meritis; tele

cat culmen honoris

quos nondum exercuit via laboris.

Potestis. Et hoc sciebat q̄ eius passionem poterant imitari. Sed hoc dicit ut eo interrogante illis respondentib⁹ omnes audiamus q̄ ne

mo potest cum christo regnare nisi passionē eius sit imitatus.

Lalicem quidem. Ut iacob ab herode truncatus; et iohannes in

feneris olei dolii missus et in pathmos relegatus anno n̄ defuit martirio.

Non est me. Hoc est regnū celorum non est dantis sed accipientis.

Non enim personaz acceptio est apud deū. Sed quicq; dignus est ac

cepit qd nō paratū p̄sona est sed vite. Si itaq; tales etis qui p̄sequamini

quod victorib⁹ pater parant; accipientis. **V**el non est meū dare superbis

estis: sed estote alij: id est: humiliamini qui iam vultis exaltari: et est paratum vobis.

Et ag. Ut illi carnaliter petiverunt esse super omnes: sic eti carnaliter contrastati sunt esse aliquem ante se.

Scitis. Aci dicat. Vos more sclerum petitis: per prelationem venire vuln ad requiem vel regni possessionem.

Scitis quod prius genitum. Humilis et mittis magister nec immodec cupiditatis duos arguit: nec indignationis et lironis: sed conuenienti ex exemplo vocet eos sustra immoderata qsilse: aut istos super eorum desiderio doluisse: cum ad summam: non potentia sed humiliitate veniatur.

Egredientibus mystice. Christo de patre viri defecit ad celos redeunte: et omnibus electis iam gloriam cum eo ingrediens se: caput vterque populū dñi perfidia eus semper salutis et illuminationis habere visum: et desiderater querere.

Nisi ab hierusalem descendisset in hiericho: populus usque hodie in tenebris sedaret. Sed ideo descendit ut multos secum traheret.

Ecce duo ceci. Deitum unum commemorat marcus: quod fuerat in illa civitate famosissimus qui ex magna felicitate eius notissime erat misericordia. Ecce duo ceci sedentes secus viam audierunt quod Ihesus transiret et

Magno desiderio illuminari postulaverunt confitendum filium.

Iste in castellum quod contra vos

Alli magis clamabant dicentes

Domine miserere nostri fili dauid.

Venies hiericho vnu illu: at quod lucas ait: quod morti propinquus lumen euangelij predica uit indecis: exes duos

quod resurgo iudeis et getib: de quo marcus vnu ponit qui getib: scribit

Et iste. Ihe. Transiens audiit: stans illuminat: quia per humanitatem misertus: per verbi eternitatem (quod non mouetur) lumen reddit.

Quia ceci sequi non poterant: stat et inter vocari ne turba prohibeat

Et cum appropinquasset hic pretermis mattheus ea que facta

sunt anteq̄ intraret hieri: quod alij prolixius tractant:

Et cum appropinquasset dominus sp̄nāliter hierusalem appropinquavit quando incarnatus: ecclesiam in qua est visio pacis visitauit: quā per confessionem sibi reconciliavit. Bethphage enim domus buccē dicitur.

Bethphage erat vicus: sacerdotum in monte oī ē mōnis latere ē civitas bethania. Bethphage domus buccē bethania dom⁹ obediens: has dñs per gens hierlm sua p̄fēntia sublimat: quia multos ante passionem docendo donis p̄fētionis et obedientiū impluit. Sit autem sunt illae civitates in monte olivariū: i. in christo dño a quo virtus et lux oīb⁹ venit. Unū non potest civitas abscondi super montes posita.

Ad mōtem x ad sublimitatē misericordie respiciens. Oleos misericordia interpretatur.

Olei natura lucis ministra est: et labrys et dolos solamen: et excellit ceteris liquoribus.

Wisit. Quia lucernam quod accepit non vult sub modo abscondi.

Duos d. Duo propter sciam veritatis et mundiciam operis: et faciem gemina dilectionis predicatur. Quidā dicunt hos duos petrū et philippum: qui primū gentiles ad christū adduxerunt: philippus familiā quā alia in terpellatur: petrū cor nelia quasi famam pullum.

Et pullū. Pullus est populus gentium cui nullus doctorum frenum correctionis imposuit: liber et lascivus: qui et ipse vinculis peccatorum irretitus erat: omnes enim peccavunt et egerunt gratia dei. Alij de solo pullo: mattheus qui hebreis scribit: et de asina dicit: doceas non desperari salutē

hebreis si peniteant:

Marcus dicit pullum: ante ianuam in binio inuentum. Janua christus extra quam populus gentium stabat ligatus: non in una via fidei: sed in diversis erroribus.

Dicite fili sy. Filia sy. est hierusalē sita in monte syon. Mystice:

f

a patre meo. Et audientes decez
† Non matr̄ quaz ipsi miserant ad grandia petenda: ignorantes mensuram suam immodi ca cupiditate exarserunt indignati sunt de duobus fratribus. Ihesus autem vocavit eos ad se: et ait. Scitis quod principes gentium dominantur eoz: et qui maiores sunt potestate exercent in eos? Non ita erit inter vos. Cum econtra ad sumā virtutum veniatur: non imperando sed ministrando. Sed quicunq; voluerit inter vos

Non punitū ambeduo: sed humiliiter denitando: maior esse: sit yester minister. Et quicunq; voluerit inter vos pri
† qd̄ charitas non condicio exigit mus fieri: sit yester seru. Sicut scriptū ponit ut si verbis non credunt credant ad opera. filius hominis non venit mini-

Non tm̄ predicando vel miraculis ad monendo: sed animā quam pro nobis acceptim pendendo.

strari t̄z ministrare: et dare animā
† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Post resurrectionem gentes credunt in eum

† Luna et significat defectum mortali-

ta filius hominis non venit mini-

strari t̄z ministrare: et dare animā

† Non omnibus sed predestinatis suam redēptionēz pro multis

Ecclesia p̄tinens ad supnā hierusalem que est metet omnī n̄m cuius nō minima pars tunc erat in populo israel.

Rex. Ne dicatis non habemus regem nisi c̄sa tibi si credis contra te si non credis.

Super asinam et pul. Non ad litterā super vtrūq; sedit. Sed in precordijs virtutis populi.

Ponit dñs super virtutis ascendere descendens de uno et ascendens super alium.

Et adduxerūt

Sic et apostoli mundum virtute xp̄ia potestate dyaboli soluerunt et imposuerunt vestimenta super eū. Sed cetera turba iudei vestimenta id est legis mādata sternunt quia a christia nis erant pulcāda in via iudei in chisto.

Super eos u.

Vestes apostolorū sunt p̄cepta diuina et grā sp̄ualis quibus turpitudine carnis nostre tegit. His prius nudi populi sed modo per apostolos oratiū christū h̄nt fesso rem. Minor turba n̄ ponit vestes super asinā sed in via nec rbi offendat quia sc̄i m̄res carnez exentes sumplioribz via per exē plū suo sanguine parant. Mox item Ihs aselli insidens hieros tendit non solum q̄n cuiusq; fidel animā reges ad pad intime visionē ducit sed etiā cum sc̄e ecclie vniuersaliter p̄fiderit et eam in supnē pacis desideriū accēdit. Multi sternunt vniuersitatem sua in via quia corpora sua domant ut ei iter ad mentem p̄grent vel exempla bona sequentibz p̄breant.

Ramos de z̄c

Ramos vel frondes cedunt quia verba et sententias de libris patrum excerptunt vel exempla.

Osanna. H̄ez. Osy. i. salua. saluifica. anna interiectio deprecans quia salua obsecro.

Osanna totum hebraicū est et significat quod aduentus xp̄i salus mundi sit. Unde sequitur benedictus.

Osanna. i. salua. In excelsis; quia aduentus christi non tm̄ dominus sed totius mundi salus est terrena coniungens celestibz ut in noī. Ibu o. g. f. c. t. et inf.

In excelsis; quia et angelorum salus quoꝝ numeri implet.

Cum intrasset. Frequenter ingressus est curiam hierusalem sed non curz his laudibz non rex vocatur quod semper figerat nisi modo cu ascendit passurus. Quod ideo factum est ut amplius illoꝝ aduersum se excitaret inuidiam; quia iam tempus passionis instabat.

Intravit z̄c. Ingressus v̄tem primo templum adiit dans formaz religionis; ut quoquo minus primo domū orationis (si ibi est) ad eam et per orationes deo commendati sic ad agenda negotia secedemus. Appro-

In spiritu ridete non oculis. Et ametur non ut per potentiam timeatur.

Ecce rex tuus venit tibi mansuetus.

Ecce mansuetudo. Non in curu uel equo superbie uel belti sed in asina pacis quia in huībus et quietis requiescit.

Tus sedes super asinam et pullus

For exēplo iudeoꝝ gentilis populus credidit.

Christi virtus qui cor illius domini ad dādum animal paruit.

Filiū subiugalis. Fantes autē di-

Sciipuli fecerūt sicut p̄ceptit illis

Ihesus et adduxerūt asinā et pul-

Ilum et imposuerūt super eos ve-

Nota fidem et mores. Non ad litteram suę per virtutem sedit sed in precordijs utriusq; po-

Timeta sua et euīz desup sedere fe-

Icerunt. Plurima autē turba stra-

Simplicibus in exemplum vivendi propo-

Nunt. Aut illeto pede pullus incederet

Indē legis mandata sternunt

Fidei et mores.

Verunt vestimenta sua in via. Alii

Fuel frondes.

Autez cedebant ramos de arbori

Familiū patres et eoz sequaces. cu magno affectu facabantur quia salus ascribenda est homini a verbis dei assumpta.

Turbe et sternebant in via. Turbe

autē que p̄cedebant et que seque-

Bantur clamabant dicentes:

Deu sc̄i in hieronimū osi interiectio anna salua. i. o. domine salua.

Salus.

Tu si tu a peccatis immunitus qui prius in for-

Sma serui tandem apparitus es in gloria dñi

Sanna filio dauid b̄ndictus qui

Tu unde et ipse in nomine patris mei.

Squi prius redimes ab inferis

Venit in nomine domini osanna

Salus in altissimis. Cum tanta turba

In excelsis. Et cum intrasset hie-

Turba frequetiam nesciens veritatem

Rosolimam commota est vniuer-

Ant.

Ramos de z̄c

Ramos vel frondes

cedunt quia verba et sententias de libris patrum excerptunt vel exempla.

Osanna. H̄ez. Osy. i. salua. saluifica. anna interiectio deprecans

quia salua obsecro.

Osanna totum hebraicū est et significat quod aduentus xp̄i salus mundi

sit. Unde sequitur benedictus.

Osanna. i. salua. In excelsis; quia aduentus christi non tm̄ dominus

sed totius mundi salus est terrena coniungens celestibz ut in noī. Ibu o. g. f. c. t. et inf.

In excelsis; quia et angelorum salus quoꝝ numeri implet.

Cum intraset. Frequenter ingressus est curiam hierusalem sed

non curz his laudibz non rex vocatur quod semper figerat nisi modo cu

ascendit passurus. Quod ideo factum est ut amplius illoꝝ aduersum se

excitaret inuidiam; quia iam tempus passionis instabat.

Intravit z̄c. Ingressus v̄tem primo templum adiit dans formaz

religionis; ut quoquo minus primo domū orationis (si ibi est) ad eam et

per orationes deo commendati sic ad agenda negotia secedemus. Appro-

p̄iquante passionis tempore appropinquavit Ihesus loco ubi posset inueniri ostendens se non inuitum pati. H̄ic introitus in hierusalem factus est ante dies pasche in quo passio splenda erat. Dicit enim iohes quod ante ter dies pasche venit lebanā ubi cena facta a forore lazari oleo p̄ncip⁹ est et in crastino asino insidens obviantē turba cum palmis venit hieros. Ecce quantū p̄uenit veteri vmbra. Ibi dicitur die mensis primi tollat vñ quisq; agnū i. domi introducat et seruet usq; ad xiiij. die qua immolabitur ad vesp̄erā et dñs x. die ei⁹ mensis i. ann⁹ v. die pasche ciuitate in q̄ passurus erat intravit certa presto lās horā immolationis et xiiij. die ad vesp̄erā p̄pensus et ligatus sacra victimā atque incendit.

Sa ciuitas dicens: Quis est hic?

Sicut in minoribus incipit confessio ut ad maiores perueniat et sicut et moyses eum propheta dixit.

Dopuli autē dicebāt: H̄ic ē ihesus propheta a nazareth galyleg

Et intravit ihesus in templum

Ardore sp̄is p̄catus dei et euīz vendētes et Altaria dei sic vocat auaritiam factam.

Zementes in templo et mensas

Numulariorū et cathedras vendē

Grām sanctisp̄is ut ordines tē.

Tuū columbas euertit et dicit eis.

Vnde aug⁹. Ne in oratione aliquid agat nisi ad quod factus est vnde et nomen habet.

Scriptū est: Dominus mea dom⁹

Orationis vocabit vos autē feci

Sitis illaz speluncā latronū. Et ac

Calumniato abusus virtutis potētiam ostendit in his facta corporaliter melius fiant in illis sp̄ualiter et stellae vocis puerorum

Cesserunt ad euīz ceci et claudi in

Templo et sanauit eos. Uidentes

Autē principes sacerdotū et scribē

Mirabilia que fecit et pueros in

Templo claimantes et dicentes:

Duō non aucti manumittere opera calumnia

Bonitatis et testimonium populi.

Sanna filio dauid indignati sunt

Quasi ascribis tibi hoc esse scripta de te.

Dixerunt ei: Audis quid isti dicunt?

Speritus p̄temporibus

Ihesus autem dixit eis. Utique:

Nunq; legistis quod ex ore infantū

Tu perfectio laudis est fieri ab indoctis in quibus sola veritas operatur non ingenio hoīis.

Et laccentium perfecti laudez.

Est dicere institutes columbarū in cathedralis sedere.

Latronū tē. Latro est qui in dantes corporaliter persequitur et dantes necat sp̄ualiter et dum lesionē proximi cogitat quā si latro sedet in speluncā.

Et accesserunt mystice simplices peccatores ad se per penitentias accedentes pauci cecos in cognitione et claudos in operatōne illuminando et in viam rectitudinis dirigendo quotidie sanat.

Mirabilia que fecit. Ut flagello vniuersi et vilis tot ejiciens mensas subvertit quod nichil mirabilius egit. Ignem et sidereum aliquid radiat ex eius oculis lucet in facie maiestatis.

Dixit eis tē. Non patet calumnia non ait bene faciunt vel male vel gratia parcat sed temperat et se tacente verba puerorum testimonio scripture confirmat.

Infantū et laccentes. Testes miraculorum christi infantēs dicuntur non state sed simplicitate. Laccentes quasi lacte id est miraculorū suavitate delectati que dicuntur lac panis vero doctrina perfecta.

Abiit foras.
Quia paup. nullus adulatus nullum in tata. vnde inuenit hominem spitem: sed apud Iacobum receptus est.

Si ci arbores.
Sicut multa dicitur in parabolis: ita et fecit. Cur enim in sibi fructum quereret: cuius tempus nondum esse quilibet sciret. et ob id eternam sterilitatem daret nisi quod pletebamur quam docebat dominus terminum huius facti: ne quis hinc folia. i. ipsa in sticte sine fructu operum mereatur excidi.

Folia. Traditiones phariseorum sine fructu veritatis.

Nunquam fructus. Non facit iniuriam creator possidenti: si creatura sua ad arbitrii suu ruitur: et ad utilitatem aliorum.

Et videntes. Passurus dominus et sancta dali crucis portatur discipulos annos debuit signi anticipatio nes signe. Unde et mirabantur et fucis armis. Potuit eadem virtute inimicos siccare: nisi per patias eorum expectasset salutem.

Sidem et non habet. Perfecta sidem habet quod dilectione operatur: et potest transferre. Alij te peccato renauntur: si ipsi aliquis dimittuntur.

Mysti. Per prophetam dicitur apostolus dominus qui est mos a iudeis est ablatus: et in mare regni missus.

Exclusionem suam te electis: apostoli scribito vidicat in reprobus. Accipietis certe. Esi differas ad tempus opportunitatis: si in his quibus petitis: non digni pejunt.

Interrogabo te. Poterat aperte perfundere eos: sed ideo interrogat ut suo vel silencio vel sua darentur: et in qua parte habet.

Incredulus et contradictoribus. Et reliquit illis abiit foras extra terram. In dominum obedientie vocacionem genuit prefigurans. et huius ad consummationem seculi.

civitatem in bethaniam ibi mansit et docebat eos de regno domino studiosi operarios qui mane surregit. Mane autem revertens in sibi veritate carnis uel salutis credentium civitatem resurrexit: et videns sibi artem agogam. Non in via spissata le borem unam secus viam venit. Immobilem sine pedibus euangelium ad eam: et nichil inuenit in ea nisi folia tanata: et ait illi: Nunquam extuli. damnanda te fructus nascatur in sempiternu folia: et truncus aruit: sola radix vult que infine mundi pullulabit.

et arefacta est continuo sicut linea.

Et videntes discipuli mirati sunt dicentes: Quomodo continuo aruit? Respondens autem Ihesus ait eis: Amen dico vobis si habet que non strangulatur aduersus. et vos ac ceptuimus quod peritis. bueritis fidem: et non hesitaneris non solum de sicutinea facietis.

Et ad latram quando ratio exigit iam in multis factum est: uel superbum dyabolo. sed et si monti huic dixeritis tollere predestinatis. In turbulentos infideles. et que ad salutem pertinent lere et iactare in mare fieri. Et omnia quaecumque petieritis in oratione non habentes.

ne credentes accipietis. Et cum quasi si dicit se habuit: arrogantem et superbum et sacrilegum inuaderent. venisset in templum: accesserunt ad eum docentes principes sacerdotum et seniores populi dicentes: In qua potestate haec facis?

Huius dei negant quem non suis sed alienis viribus operari putant.

et quis tibi dedit haec potestate? Respondens autem Ihesus dixit eis. Interrogo vos et ego vnum sermonem. Quem si direritis michi: et ego dicam vobis in qua potestate haec facio. Baptismus Johannis unde erat. et celo statuto dei. An fictione hominum. an ex homibus. Et illi cogitabat inter se dicentes: Si dixerimus et celo: dicet nobis. Quare ergo

T. Qui dixit ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Qui michi testimonium praebuit et in qua potestate haec facio demonstravit. Non creditis illi. Si autem dixerit. et huius lapidationem: sed magis veritatem confessionem.

rimus ex hominibus: timemus turbaz. Omnes enim habent loquuntur baptisma suscepserant. Et respondentes Ihesu dixerunt. ne non ego dico vobis quod non vultus faciat quod utique ieiuniuimus. Ait illis et ipse. Nec ego

dicam vobis in qua potestate haec facio. Quid autem vobis videbis? Deus qui patrem diligit omnes quos creavit.

Domo quidam habebat duos filios. Gentiles qui ab hoc tempore prius fuerint paulatim et illos impietas arguant: et ad getes regnum tuum transferendum doceat.

Domino qui clam. Facta sacerdotibus cauta misericordia: statim interficit paulatim et illos impietas arguant: et ad getes regnum tuum transferendum doceat.

Ver similitudo pabolae est non te gentibus et te inuidis: sed te peccatoribus et iustis. ut per ea dominus differat. Amem dico vobis quod publicani et meretrices haec dicit vos in regno dei.

Clade hodie et o. Ex quo ho predictus est legem habuit. Quid tibi non vis fieri alii ne feceris.

Dicunt ei primus. In quibusdam codicibus habetur propter nouissimum. Intelligunt enim veritatem sed tergiversando vel subterfugiendo nolunt dicere quod scripsit. ut et te balatissimo Johannis.

ognoscatur per se. secundum illud. Deus pater vestes eorum in ore ipso.

Nece ego dico vobis. Quibus de causis occultat veritas. vel quod non sunt capaces auditores. vii

Habeo multa vobis dicere: sed non potestis portare modo. Vel quod sunt preceptores. Vii

Potest enim dare ea.

Homo qui clam. Facta sacerdotibus cauta misericordia: statim interficit paulatim et illos impietas arguant: et ad getes regnum tuum transferendum doceat.

Ver similitudo pabolae est non te gentibus et te inuidis: sed te peccatoribus et iustis. ut per ea dominus differat. Amem dico vobis quod publicani et meretrices haec dicit vos in regno dei.

Clade hodie et o. Ex quo ho predictus est legem habuit.

Quid tibi non vis fieri alii ne feceris.

Dicunt ei primus. In quibusdam codicibus habetur propter nouissimum. Intelligunt enim veritatem sed tergiversando vel subterfugiendo nolunt dicere quod scripsit. ut et te balatissimo Johannis.

Johannes in vita. Iohannem uidelicet preuentem: nec via iusticie ostendit: nec te opibus malorum punit. egreditur.

Vlos autem. Hoc. Quia apte nolebat rendere sapientiam: in parabolis capiuntur.

Vineam. De qua ysaia. Vineam domini sabaoth dominus israel est.

Fodit. In solione timori notatur. quod precepta illa legalia non amore sed timore seruabant.

Tempus fructus. Non tempus fructum non fructus; quia nullus fuit in illo consumaci populo.

Nouissime autem. Vide patris familias patientias qui expectat ad penitentiam.

Aterebuntur. Quasi facias quod men est ipsi videant quod souz est.

Nic est heres. Paret principes sacerdotum non per ignoranciam sed per inuidiam occidisse ibesum; cum scirent eum esse mihi dicuntur. Positis a me et dicitur. Unde et consuletes sibi aiebant: si dimicimus cum eum sicut et.

Et habebimus hereditas Christi quam resurgens possedit; et ea est quam moliebantur perire iudicii dum si de eius extincta iusticiam quae ex lege est geribio persuadere conabantur.

Et eicerunt ex. Marcus mutat hunc ordinem dicens: Occiderunt et eicerunt extra vineam quasi vi le cadaver. In quo notat pertinaciam quae occiso domino et reluisco: a suis finibus cum excluserunt et geribio miserunt.

Quid f. Hier. Alij videtes pro parte dictum: dicerunt: b. luc absit cu etiam in marci domino se dixisset malos in p. et n. s. l. a. q. q. r. e. f. s.

Mysti. Qui vinea locatur colenda: cum mysterium baptismi dat, quod operando exerceat. Dicitur servus unus et alter: cum lex psalmus prophetia legitur: quorum monitu bene operetur. Sed missus ceditur: ejusque sermo perenit vel quod peius est blasphematur. Hereditate quam ad se occidit, qui filii unum tei peccauerit et spiritui gratiae contumeliam fecerit. Perdit malo: vinea alijs dat: cum dominum quem quod superibo perdit humilis accipit.

Lapidem quem. De vinea alijs locabitur: affirmat prophetico exemplo. Lapidem id est christum cui fidem et iusticiam contemperunt.

Edificantes. Qui de subdita plebe quasi deo domum struere videntur.

Et qui ceciderit et. Qui credit et tamquam peccat: cadit super illum

Non mutando locum: sed operandi relinqui est liberum arbitrium. Pege profectus est. Cum autem tepus fructum appropinquasset:

Moshe et aaron legitos. Qui se male colebant misit seruos suos ad agricolos.

Non inquireret fructum legis.

Vt acciperent fructus eius. Et agricolae apprehensionis seruos eius

Non in bieremam. Ut istam alium ceciderunt: alium occiderunt

Non in zachariam quem ceciderunt inter et et.

Alium vero lapidauerunt. Iterum misit alios seruos plures prioribus. et fecerunt illis silvam. Nouissime autem misit ad eos filium suum dicens: Non de ignorantia: sed semper ambigere dicit deus ut libera voluntas homini referetur. Ceterunt forsitan filium meum. Agricolae autem videntes filium dixerunt intra se: hic est heres. Celinece occidamus eum. et habebimus hereditatem eius. Et apprehensos

Non in extra portam paulus est: vel per a cordibus incredulos et repullos. Deinde crucifiguntur.

Cum eicerunt extra vineam et occi

Judicauerunt. Et ergo venerit dominus vi

Non ignorans querit: sed ut sua responsione eos condemnet.

Faciat agricultoris illis:

Aiunt illi: malos male perdet. et

Eccl esiam de aliis nationibus eligit.

Vineam sua locabit aliis agricultoris qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis Ihesus:

Nunquam legistis in scripturis: La

Sicut illas tradidit.

Polidem quem reprobauerunt edifica-

Duos populos in se uno condensantes hic factus est in caput anguli

Non humanis viribus sed dei potentia

Ad domino factum est istud: et est mihi

Conclusio ex uestra coēssione et prophetia autoritate.

Rabile in oculi nostri: Ideo di-

Iapidem et non conferitur: sed constringitur: quia per patientiam ad salutem reseratur. Sed cui lapis irruit: id est: qui negat penitus conteritur: ut nec testa renaneat. Vel cadit super eum: qui modo contemnit et iniurias afficit: nec dum penitus interij: sed quassatur et non amulet rectus. Cadit super illum lapis: quando veniens in iudicium oppunit: cum dicit: Ite in ignem eternum.

Et querentes eum et. Quasi metentem interficere queruntur: quo vera probantur: que dixerat. Ipse est enim heres: illi praui: coloni: qui solo humano terrore retardantur: donec veniret hora eius.

Mysti. Divites et scribere queunt manus mittere in ilesum: nec audent timore: cum quilibet solo nomine frater: fidei et pacis veritate (quae non diligit) propter bonos combatentes vel erubescit: vel timet impugnare: qui tamen (sic) cut de stultissima anima stritione dominum qui cum quis venerit in altum alas erigit: quia persequendo ecclesiam quasi deum cruci addicere: et ostendit gaudebit habere.

C. XXII.

Simile factum

congregatio istorum pacientis ecclesia.

est regnum celorum hoī sicut pā. Per incarnationis mysterium ecclesiam iūlio copulantur regi qui tecum nuptias filio suo et

spū prophetas premūlos incarnatōis et Iudeos quibꝫ in piaribꝫ hoc promiserat misit seruos suos vocare in iuncta si est credere

tos ad nuptias et nolebant veni

Apostolos qui assent factū: unde hic dispendium paratu est: in mysterium incarnationis impletum.

re. Iterum misit alios seruos di

doctrinā iusticie et mensam scripturarum et omnibus prophetis ordinatis.

Introitus regni apertus in fide mee incarnationis qui ante fuerat clausus.

ces: dicit in iunctatis ecce prædiū

meū paraui: tauri mei et altilia occi

fide ceteris concordando.

et omnia parata venite ad nuptias.

Salutis sue preconium

ptias. Illi autem neglexerunt.

et abierunt aliis in villam suam.

aliis vero ad ne gociationē suā.

De iunctatis ad nuptias solus mattheus narret. Aliud simile ex parte lucas dicit de cena: id est: eterno conuicio: de quo nemo ingressus repellit: sicut de p̄fēti ecclesia.

Tauri. Quia prius proprie: et post apostoli ab infidelibꝫ passi sunt: qui vobis mō sunt in exemplum quid sit vobis credendū. Venite fide: ceteris p̄cordādo.

Tauri sunt patres veteris testamenti quibꝫ indulta est licentia inimicos quisi cornu ferendi. Altilia ab alendo: i pingua interna caritate: no uis testamenti precones: contemplationis pena superna petentes. Occisa vel ab eo quod fuerat vel p̄ morte carnis iam in requie positi.

Alius in uil. In villam ire: est terreno labore: i inmoderate incubere

Negociari vero terrenis lucris inhibere.
Rex. Supradomo dum imitabat et opera clementis agebat: nunc in vno rex tunc.

Et missis. Missis exercitib[us] i[us] ange-
lis per quos iudicium exercebit: persequen-
tes perdit: et ciuitates id est: carmen in qua
habitanerunt cū anima in gehennam cre-
mabit.

Nuptie. Omne sacramentum incar-
nationis perfectum est nativitas et passio Christi.

Ad exitus. Actus sunt vires ex-
itus defectus actioni-
num: quod plerique sa-
cile perturbantur quos in terrenis actibus spera nulla comitan-
tur.

Ut uideret. Id est: ut videri faciat indicando me-
rita et discernat.

Non uelutum. Constatit autem phariseis supponit non omnes qui sunt in ecclesia esse dignos regno ne torqueant sui.

Amice. Amicus quia ad nuptias invitatus. Quomodo impudenter arguit.

Ligatis p[ro] et ma- Ligantur penas qui bica malo noluerunt ligari. id est: co-
biteri.

Manus que non extensg ad elemosinam. Pedes tardii ad bonum.

Si singula membra penis subiiciuntur que hic singulis vi- cas servierunt.

Exteriores. Quia hic interiores habent tenebras cor-
dis.

Multi autem. Repulso uno i[us] quo omne corpus malorum exprimitur: generalis sententia infertur. Multi autem sunt vocati. Quasi: si de uno dixi: te multis est intelligendum.

Cum herodia- nis. Tunc ignotis: et facilius deciperent. Quia timebant turbas: quod per se non audent: prefigunt manus attemptant.

Cum herodianis. id est: militibus herodia, sub cesare acusto quando

Alii non solum perirent: sed et persequuntur. de mortibus discipulorum dicit: qui supra in alia parabola de morte sua dixit.

Reliqui vero tenuerunt seruos eius. et tumultu affectos occidunt. Vocem sanguis et stame cum tranquillitate iudicantis.

Rex autem cui audisset iratus est. Et Romanis sub tyro et vespaniano missis exercitib[us] suis perdidit homines interemit. Iudeos intermit. Hierusalem.

mucilios illos et ciuitatem illos. Adhuc alios inuitat: qui sermo dei et si aliqui laborat: talibus requiecat.

succedit. Tunc ait seruis suis.

Nuptie quidem parate sunt: sed suaderi per leges et prophetas: qui inuitati erat non fuerat dignus.

vie sunt errores gentium. Cuius Ita ergo ad exitum viarum. et quos canq[ue] condicione

cunctis inuenientis vocate ad nu- fidem. Hoc iudea. Sectas gentium prias.

Etegressi servi ei in vias

Sicut eccl[esi]a inter celum et infernum est in

discrete malos et bonos colligit.

Aggregauerunt oes quos inuenie-

ad uitam

runt malos et bonos. et imple-

sunt nuptie discubentium. In

Ad indicium venies illuminabit scientias

trahit autem rex ut uideret discu-

si. si de requiescentes.

Homes qui in malo sunt unum

bentes: et vidit ibi hominem non

fidei: id est: fidem habentem non opera caritatis quam domini ad sociandis sibi eccl[esi]ie nuptias venit.

Vestitum ueste nuptiali. et ait illi:

Tu impudenter arguit: per fidem non per ope-

rationem.

Amice. Tu quo huc intrasti non habens

know hois sed veteris

Quia non loco ne-

gandi ibi est.

vestem nuptialem? At ille obmu-

tuit. Tunc dicit rex ministris: Li-

git. Ligant pena qui ligati fuerunt culpa a bonis

operibus.

gatis pedibus eius et manibus

Inferni: qui hic interiores habent tenebras

mittite eum in tenebras.

Exterior. Hoc loqui in uanis uagor

Qui de eda-

citate gaudent sunt.

res. ibi erit fletus et stridor den-

Ad nuptias

tium. Multi autem sunt vocati

fidei.

Ad regnum.

pauci vero electi. Tunc abeuntur

ut aliquid quasi eo ignorante

et torquerent ab eo in quo argui posse.

pharisei consilium inierunt ut ca-

perent eum in sermone. Et mittuntur

Quasi minus notos a quibus minus ca-

ueret: et reprehensi minime erubescerent.

Heo tempore herodes erat iherosolimis

ei discipulos suos cum herodia

Quali laudatus mysterium sui cordis sim-

pliciter eis aperiat eosque uelut his discipulos.

nus dicentes: Magister scimus

qui verax es. et viam dei in verita-

t Non times paletam personam

te doces. et non est tibi cura de a-

Indiscerte dicas veritatem maioribus

et minoribus.

liquido. Non enim respicis perso-

niam hominum. Dic ergo nobis

quid tibi videtur: Licit censum

dari cesari an non?

Cognita autem

sollicitate Non sed in verba co-

rum blandis sed sed in conscientias eorum aspera.

Ihesus nequitia eorum ait. Quid

Quia aliud est in corde et aliud simulare ore

me temptatis hypocrite? Ostendit.

Denarum qui pro censu solvit: qui et ha-

bet imaginis celaris: qui pro decem numis

computabatur.

Ita mihi non misma census. Et

Igenius numi quod pro decem numis

comptabatur.

illi obtulerunt ei denarium. Et

Satis patet quod non de ignorantia interrogat

sed ut ad uerba eorum competenter respondet

aut illis Ihesus. Cuius est ima-

go hec et superscriptio? Dic ut ei-

Hyperbius prenigri augusti sub quo passus est do-

minus.

cesaris. Tunc ait illis. Reddite

tributum pecuniam

ergo quae sunt cesaris cesari. et quae

decimas victimas Qui credere debuerit

miratur quod non habent temptationem locum.

sunt dei deo. Et audientes mirati

infidelitate reportantes

sunt. et relicto eo abierunt. In il-

quo pharisei abierunt.

lo die accesserunt ad Ihesum sa-

qui interpretatur iusti. ut per frequentiam

vincerent. Sunt pharisei cre-

ducei qui dicunt non esse resurre-

debit et anime et corporis resurrectionem: sed

aducei etiam animas interire cum corporib[us]

ctionem. et interrogauerunt eum

dicentes. Magister: moyses di-

xit. si quis mortuus fuerit non ha-

bens filium. ut ducat frater eius

uxorem illius. ut suscitet semen

fratri suo. similiter secundus. et terci-

us usque ad septimum. Nouissime

autem omni et mulier defuncta

et opinabatur quod si resurget ita tunc sicut

nunc in hoc seculo rueret.

est. In resurrectione ergo cuius

satio quae sine fructu est transibit.

Erratis. Ideo quod necisit scripturas. Unde sequitur. ut nesciat honestatem dei

In resurrectione enim. Resurget quidem corpora quae possent nubere

descriptio facta est. ita

de ea facta est tributaria

Distributus propheta

est herodes antipa-

tris filius alienigena

et proselitus rex inde

is ab augusto constitutus.

Erat ergo se-

ditio in populo alijs

dicentibus teberere da-

ni tributa pro securi-

tate et quiete: cum ro-

manu pro omnibus

militent. Phariseis

contra nitent. bus no-

tebere populum dei

qui decimas solvit. et

etera: qui ter dicit hu-

manis legibus subiacere.

Mittunt igitur

pharisei si possent te-

cipere.

Non est tibi cu-

ra sic. Illic prono-

cant ut tecum magis

timeat quam celarem.

Enibi quod debis dicitur qui habent membra genitalia; sed alia ratione non nubent.

De resurrectione zc. Hoc quidem de resurrectionis cognitione questioni proposito reddidit. Ne ipsa vero resurrectione contra infidelitatem eorum ita ait. De resurrectione antez mortuoz. Ita testimonium ponit. quod videtur ambiguum. vel non satis ad resurrectionis pertinet veritatem. quia illi prophetas (vbi aperta sunt testimonia) non recipiunt; sed tñ quinqz libros moysi. Et hic te resurrectone. et alibi te dignitate qdā corā contemptibz inuenitur dominus dixit se. non vt daret sanctum canibz; et mitte ret margaritas ante porcos. sed quia inter eos q̄ temptabant erat aliqui qui utiliter audiebat. quos pro ali orū inimundicia negligi non oportebat.

Non legistis. In moyle quē recipi tis. alioquin posset a pertiora te resurrectione testimonia prophetarum dare; sed prophetas saduciū recipiunt.

Deus abra. zc. Qui iaz morui erat quando h̄ dicebat. ergo per hoc animas p̄bat permanere p̄ mortem. non enim dicetur tens non existens. Et sic introducitur et corpora resurrectio q̄ cum animalibus bona vel mala gesserunt.

Deus abrahā. et ysaac. et iacob. Per hoc probat eternitatem animarū. et statim inserit non est deus mortuoz sed viventium. Ut cum probauerit annas permanere post mortem; consequenter introduceret etiā corpora resurrectio q̄ cū animabz bona vel mala gesserunt.

Silentium. Nota venena inuidig superari posse; s̄ difficile p̄fescere. Conuenerunt. Ut multitudine vincerent quē non poterat ratōne. Nam confutati erat in ostensione tenari. iam viderant etiā saducos obnubescere; s̄ tam maluolentia etiā nutrit impudiciam.

Temptans eum zc. Marcus ait. q̄ ei sapienter respōderi dñs dicit. nō longe es q̄ regno dei. Potuit enim fieri vt qui temptans venit.

erit de septem vroz. Omnes enī habuerunt ea. Respondens aut̄

Ihesus ait ill. Erratis. nesciētes q̄ que resurrectionem afferunt. s̄ tua potest corpora suscitare. scripturas neq̄ virtutē dei. In vī producēt resurrectione enim neq̄ nubent. s̄ femme producentur. Ecce ipsa pueratio. sine labo corruptionis visione dei. frētū qui ibi erant. neq̄ nubentur; sed sunt sicut angelī dei in celo. De resurrectione

In moyle quem receperisti autem mortuoz non legistis qd̄ dictum est a domino dicente vobis. Ego sum deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob? Non est deus mortuoz sed viventū.

Simplex gradientes. miracula venerantes sequuntur doctrinam. Et audientes turbē mirabantur in doctrina eius. Pharisei aut̄ audientes q̄ silentium Ihesus. Non habentibus quid dicentes imposuerunt seduceis. Quenerunt unus pro omnibus legis doctor. ut si uincat omnes uictores habeantur. uel si uictus fatus embescat.

In unum. et interrogauit unus ex eis legis doctor temptans eum. Cuīus non uult esse discipulus.

Magister quod est mandatum egregium.

magni in lge. Ait illi Ihesus. Sid est diligere debes. Diliges dominum deum tuū ex toto intellectu. nullum in confessione diuinitatis relinquis erou locum.

t̄ sid est voluntate ut nichil ei contrariū uelis. toto corde tuo et in tota anima tua. t̄ in memoria uil remissis quo minus de co sentias.

Et in tota mente tua. hoc est maximus dignitate. Ordine.

mūm et primum mandatum. Se

st̄ in executione sit primum. t̄ Non par.

Quia de dilectione.

cundum autem simile est huic.

In proximo qd̄ dei bonitate fatus est.

Diliges proximum tuum sicut te

Id est. tuam substatim.

Id est. ad hec duo referunt totus de-

calogus. et monita prohetarū ibi bābū finem.

ipsum. In his duabus manda-

et dederit. q̄ illo fertur ubi habet fines

tis universa lex. pedet et prophe-

Tu ad temptationem venerat. occasionē derunt sue confutationis. Longe congregatis autem phariseis interrogauit eos Ihesus dicens:

Quid vobis videtur de christo?

Scđm carie. Non reprehēdunt q̄ dauid filium dicunt; sed q̄ filii dei esse non credunt.

cuius filius est? Dicūt ei. dauid.

Si purus est homo.

Ait ill. Quomodo ergo dauid

Non de corde suo sed in spiritu uaneto.

Qui non ante eū scđm nos in spiritu vocat eūz dominum di-

cens: Dicit dominus domino

No ad horā meo sede a dextris meis. Donec

Inobedientes Subiectam ti

ponam inimicos tuos scabeliūz

bi volentes vel nolentes.

pedum tuoz. Si ergo dauid vo-

q̄ est sed in deitatem.

cat eum dominum: quomodo si

Quod est scđm carnem.

luis eius est? Et nemo poterat ei

respondere verbum. neq̄ ausus

Quia confutati sunt verbis.

Sed aperte comprehēsum

trahit omanc potestati.

fuit quisq̄ ex illa die eum ampli

us interrogare.

C. XXIII.

Et confusio illorū istis sit disci plina. confutatur malus ut corrigitur bonū. quicquid facit ma

lus propter bonos sit.

Unc locut?

Est Ihesus ad turbas et

ad discipulos suos dicens: Supra

doctrinā quā docuit moyses.

cathēdrāz moysi sederunt scribē

et propter cathēdrāmō vitaz. Ad cathe

dram peruenientia.

Et pharisei. Omnia ergo quecūq;

In corde. In opere

dixerint vobis seruate et facite.

doct: in am tenetē nō tutam.

Sedini opera vero eoz nolite fa-

Quia nō concordat uita cum doctrina

cere. Dicunt enī et non faciunt. At

vndeque traditiones colligat que conciē

tiam non leuat; sed grauit quas suis virtus

implore non possunt.

ligat enī onera grauia et importa

bilia. et imponunt in hūeros ho

Id est nec in minimis perficiunt que sine

gratia implenda do cere presumunt.

minūz. Idigit aut̄ suo nolunt ea

Dicit. Istud dicere est equalē sibi filium generare.

Domino. Non scđm q̄ de eo natus; sed q̄ de patre semper fuit.

Quomodo. Repugnat sūt h̄ scđm vestrum intellectum.

Et nemo zc. Nota venena inuidig superari posse; sed difficile con

quiescere.

Lunc locutus. Illis cōfutatis qui dolosi sunt: instruit eos q̄ ydo

nei sunt. Nichilominus hortans eos subiici illis. ppter sacerdotū et noīs

dignitatem. Non opera; sed doctrinam p̄siderantes.

Onera grauia. Legi mandata permixtis suis traditionibz scđm

et suadentes vivere. et non venire ad facilem et delectabilem grām xp̄i.

respōso dñico puer sus sit. Vel temptatio non est mala q̄si volētis decipere; h̄ cauta volētis ampli et periri ignotū.

Diliges domi nūz. H̄cā sc̄ia in terrogatis dñs p̄io responso percūit.

Deus tuus vñus est. Non assūmes nōm̄ dei tui in uānum. Obserua dñs sabbi.

Hec tria ad dilectō nē dei p̄tinēt. Cuius cogites uitiatē. veritatem. voluntatem.

Ex toto corde. InTEGRITAS fidei ex p̄mit. In tota uāna p̄fē obediēta exigit.

In tota mente. per leuerantia oīditur.

In his duo bus. Nā ideo dñe tabule legi dñe sunt in q̄bo erāt: x̄. p̄cepta legi q̄ sunt decalog dñi psalteriū. Tria in vna q̄ sūt ad dñ. viij in altera q̄ sūt ad p̄xi mū. In p̄ia p̄mū est.

Ego sū dñs te. tu q̄ eduxi te de terra ḡipti. Non hēbis te os alienos: q̄ xp̄s cū patre et filio et sp̄i lōd vñ est te. Scđm.

nō assūmes nōm̄ dei tui unānū. i. nōmen xp̄i nō dñi unānū ac

cipi; ut putem⁹ eum sc̄i p̄ q̄ oīa fca sūt.

Or̄ vñ te ē p̄z et filio et sp̄i sc̄i; In sp̄i sc̄i in tono dei reuelo nob̄ p̄mittit vñ terciū seq̄iur. Menēto ut die sabbi sc̄i ces. in eo nō facies oē op̄. In alia tabula

Honora p̄m̄ et matrē. et nō occides; nō me chaber; nō furaber; nō falsū testimoniū dices; nō p̄cupisces vñz p̄ x̄imi tui. nō p̄cupisces rem proximi tui.

De christo. Si uenit sine uerū credit quē puruz homine affertis.

Vnde supra. Venite ad me qui laboratis et onerati estis.

Dominia vero. Dixit tales doctores audiendos esse: non imitandos nunc ostendit causam propter quid non possunt credere christo: i. qd omnia faciunt ut videantur ab hominibus. Non potest enim christo celestia predicari, credere: qui gloriam terrena curantur.

Dilatant. Non ut faciendo sint iusti sed ut dicendo apparet iusti.

Dilatant enim phylacteria sua. et manifestantur sequuntur: et in publico gloriam querunt gratificari fimbrias. Amant autem

primos recubitus in cenis. et primi magistrorum primos sedere non uerant: sed eos arguit qui hec habita uel non habita indebet appetunt.

Mas cathedras in synagogis. et salutationes in foro. et vocari a hominibus rabbi.

Thos autem nolite vocari rabbi. unus est enim magister vester. Omnes autem vos habet uno faci unius nature.

fratres estis et patrem nolite vocare super terram. unus enim pater naturae: qd ipso sunt omnia in celis est. Nec vester qui in celis est.

Ne appetatis uocari. Repente propter solum per quem sunt omnia uel per quem reconciiliati sumus.

cemini magistris: qd magister vester unus est christus.

Qui maior est vestrum erit mister vester. Inculta eleuauerit a domino: si non Qui autem se exaltauerit humiliatur coram hominibus de beneficiis prouidebitur: et qui se humiliauerit exaltabitur a deo.

Sicut hens noticiam legis et prophetarum.

Tabatur. Ue autem vobis scribere et pharisai hypocrite qui clavone abconditis qui aperit regnum celorum.

Regnum celorum ante homines non creditus. Crederet.

Clos enim non intratis: nec introeundis violentes.

Sicut vestra superstitione nichil intenditis nisi vt predaz de subiecto pletis linitis intrare. Ue vobis scribere et pharisai hypocrite qui comeditis domos viduaz. ordes longe.

Clos autem. Duplici ratione ab his attendere iubet: ne eorum simulatione seducamur: vel ne exultemur. Declaratio. Ut venit sine uenientia: cuiusque purus homo: sed tamen exercet dominio: non intellectu prestat.

Pater uester qui in celis es. Deus dicitur pater et magister naturae homo indulgentia Pater: ut honor etati deferat: non ut auctoritate habeat. Magister et consortio veri magistrorum tanquam eius nunciis et pugnentia eius a quo mittitur honoratur.

Qui maior. Certatibus te prioratu discipulis (vt lucas ait) xps non eos iniuste contentib[us] arguit: sed formam humilitatis ostendit. Qui maior est: i. majoris meriti: vel qd p[ro]ferat alii debet eos queire obsequendo non superbo

minando. Bene agentibus per humilitatem sit socius: contra delinq[ue]ntes zelo iusticie sit erectus. Non n[on]q[ue] qui delinq[ue]nt: si inter pueros plus equitas qd disciplina custodit. Rector et matre exhibeat pietas: et prem disciplina. Lau[di]t[ur] qd ne aut districtio rigida: aut pietas sit remissa.

Clauditis. Vel

malo exculo: vel mysteria scripturarum tolendo. Exculo enim et doctrina eo qd qm[us] sunt: aliud qd chalutum non recipiunt.

Circuitis. In

toto orbe euangelio

tetrahedron: si qd vo-

bis adh[er]et: duplo p[ro]p[ter]ne filii est: qd neq[ue] re-

missio p[ro]p[ter] accipit

et in eorum societate in-

cident qd xpm sunt p[re]se-

cuti: qd ei filii di-

cum opera agit.

Droselatum.

p[ro]seliti sunt qd genibus

in synagogam recepti

quorum raritas qd vnu

significat: qd vix ali-

qd post christum.

Quicunque iura-

uerit per templum nichil est. Qui

si in pecuniamque sacerdotibus offertur: si co-

untetur statim in quo iurauerit cogitur exsolvere

autem iurauerit in auro templi:

propterea. Ha[ec] vero lumine qui

putatis maius sanctificata sunt sacerdotias.

debitor est. Stulti et ceci: quid enim

maiis est aurum an templum quod

sanctificat aurum? Et quicunque

non est reus periuiri.

iurauerit in altari nichil est. Qui

quod est super illud debet. Leciti:

quid enim maius est donum an al-

tare quod sanctificat donum? Qui

sex quo oblato sanctificatio derivatur

ergo iurat in altari: iurat in eo et

in omnibus que super illud sunt

Astringitur sacramento p[ro]tinens et p[ro]tentis

et sanctificati.

Et quicunque iurauerit in templo

iurat in illo et in eo quod habitat in

ipso. Et qui iurat in celo: iurat in

throno dei et in eo qui sedet sup-

Hic arguit eos auaricie qd nichil preter-

mittunt de his que ad commodum suu sunt

eum. Ue vobis scribere et pharisai

qui decimam. diligentem exigi-

ent decimas cunctaz regi.

Id est: viliora olera

hypocrite qui decimatis mentia-

illuz sanctificantur.

In celo. Per creaturam: ubi non putatis periurii esse: iurat in celo

id est: per subiectam creaturam iurat et per divinitatem p[ro]fidente creature.

Ue vobis z. Et hic arguit eos auaricie: qd nichil p[er]mittunt de

bis que ad commodum suu sunt.

Qui decimatis. Quia deus p[re]cep[er]at omnium rerum decimas

offerri p[ro]pter alimoniam sacerdotum.

Nota qd p[ro]lecula aliqui impunitas non emittur in iniquitate manentibus

Et hoc oportuit facere. Ne elemosinas fructus terre videretur respire: hec addidit.

Duces ceci. Opinionem religionis in minimis que lucruz hanc diligenteria oñdit: sed magna precepta te indicio fide et misericordia de uoratis et negligitis.

Excolates. Misticis nomine sedicibus homicida barabas signatur: quod animal strepido ingetat et sanguine telestat. Camelis nomine propter humilitatem ad labenda onera: dominus intelligit. Solat gaudi calice iumentum obfuscat: quod barabas quod non soluerat sabbatum dimiserunt: et came lumen glutinunt: iumenta maiora preponunt: quod christum sabbatum insinuantem per iudicium et misericordiam et fidem.

Cle uobis. Diversis similitudinibus simulacris et medacij arguit profectus quod alius homines oñdunt aliud domini agitur.

Qui mundatis frustra sanctitatem exteri? ostendit: sic si quis calice mundus esse rius int' aut reiunq' forodes: cu' ei' visus sit interior. Lucas ita. Stulte: quod fecit quod deponit est enim id quod intus est fecit: i' q' utramque naturam hois fecit utraque mundari voluit. Non igit' putet fornicatores et hundi corporalia via solitudo do gaudi esse: et quartaria et superbia et ira et cetera spiritualia lenia esse.

Callicis. Per similitudinem in calice et parapside sit eorum superflusio.

Qui edifici. Exstructis meioria occisorum propter famore vulgi: ut iusti videamini arguitis et iusta facienda patrum vestrorum.

Itaque. Quia sciera patrum detestantur: non propter quidem scitam. Unde christi psephen do et apostolus eadem facit: factio probatis vos esse filios: non solum carne: sed imitatione iniquorum et patet eos scientes peccare.

Et uos. Probato quod filii sunt homicidarum: ponit id ad quod tenet debet: et vos in me scilicet quod illis defuit implete. Illi prophetas: vos dominum prophetarum occidite. Non inter: sed quod facturi sunt ostendit.

Dono suu. Hie. Sepulchra secundum edificando: an potius corda a malitia

^sInorrecta et anetum et cimimum. et reliqui

^sSi negligantur. Stis que grauiora sunt legis iudiciorum: si est ut recte inter hos iudicetur: si in discussione causa rati.

^sIn pauperes et ridens in deum cium et miser icordiam et fidem.

^sMaiora: suos uel populum.

^sIn principaliter: minoria: decimas terrenorum fructuum exigere: vel illos dare.

Hec oportuit facere et illa non

^sAliquem liquorem magis per facere ut lac omittere. **D**uces ceci. **E**xcolates

^sOnera. culicem: camelum glutientes.

Ve vobis scribere et pharisei hypocrite qui mundatis quod de-

^sOmnia fallaciter faciunt.

^sIllud: vas quadratum est.

Foris est calicis et parapsidis. in-

^sIn pscia. ^sAvaricia.

Tutus autem pleni estis rapina et im-

^sSordibus, vicioz. ^sQui intus non uides.

Mundicie. **P**harisee ceteri mun-

^sCor et concientia a fraude et malis desideriis da prius quod intus est calicis

^sHoc possit solum veraciter ostendere sanctitates per opera

Foris est parapsidis. ut fiat et id quod de-

^sNon est mundus quod intus est solidus.

^sItem alia similitudine eos arguit.

Foris est mundus. **V**e vobis scri-

Bre et pharisei hypocrite. quod siles

^sSi non est mundus quod intus est solidus.

Foris est mundus. **V**e vobis scri-

Bre et pharisei hypocrite. quod siles

^sSic peruersi magistri qui alia docent et alia faciunt.

Intus vero plena sunt ossibus mor-

^sPutredine et fetore.

Tuorum et omni spurcitia. **H**ic et

^sHoc superioris similitudines breviter hic exponit. ^sHabui vestis, filatoria longa oratione

Vos a foris quidem apparentis

Hominibus iusti. intus autem pleni

^sFamore rane laudis. ^sOdio veritatis.

Estis hypocritae et iniquitate. **V**e

Vobis scribere et pharisei hypocri-

^sHypocrite omnia fallaciter faciunt propter opinionem vulgi.

Te qui edificatis sepulchra pro-

Pphetarum et ornatis monumenta in

^sSalioz. ^sSi non verbis: opere ambiciose ornando monumeta insto: quos a patribus non negant oculos etc.

Itoz. et dicitis: **H**i fuissimus in

mādando? Literabit vos sancti: quoque sepulchra ornatis in certe. Sancti non sunt amici inimicis dei: frustra sanctos honorant quod sanctitate spinūt.

Sapientes. Qui scūt quem p̄ferant sermonē. Scribas: in lege peritos.

Ver uer. n. **N**ō
hos tū p̄tes dicit: sed omnē generatio-

nem malorum precedē tem et futurā: quod omnes una cinita sunt mū corpus dyaboli.

Abel iusti. **Z**c.

Iusticia a bel approbata est per munera acceptancem.

Cusq' ad sa. **Z**c.

Lur vīg ad hinc: cū multi post bunc occisi ante natalem chri-

Sti. et xp̄o. nato n. or pueri ab hac genere ratione sunt perempti.

Ideo ecce ego mittō ad vos pro-

^squi uerita dicat. ^sMonium latores.

^sSi scripturas expomint

Phetas et sapientes et scribas. et

^sut paulum. ^sut petrum

Ex illis occidetis. et crucifigetis. ^sut apostolos in actib⁹ apostoloz

Ex eis flagellabitis in synago-

Ggis vestris. et perseguimini de ci-

^sdeinde ad gentes.

Iuitate in ciuitatem. ut veniat sup-

^sdebita vīo pro effusione sanguinis in iūtū vos omnis sanguis iustus quod ef-

fusus est super terraz a sanguine

^sCuiuslibet laici. ^sSacerdotis abel iusti usq' ad sanguinem zacha-

^sbarachie benedicti dñi. ^sque occidit vi-

Rig filij barachie quem occidisti

^sne miremuni super his que dico. inter templū et altare. **A**me dico

Scelera. **V**obis venient hec omnia super

^shomines non generationem istam. **H**ierusalem

^staxa plangit affectu patris. ^sdominū nū

Tierusalem que occidis prophete-

^ssiuricis cordis a te repli vel corporaliter ut stephanum.

Lapidas eos quod ad te missi

^sper prophetas missos a me habentur. ^sIn ueritatem fidei-

Quotiens volui congregare

Spatriarchas heredes re filios tuos quemadmodum gal-

Lina congregat pullos suos sub

^sIn proximo. **A**las et noluisti. **E**cce reliquet vo-

Templum vel cinctas romanis tollentibus gentes et locū. ^sHinc p̄nāz egreditur et p̄fessi su-

Eritis me filii oīpis p̄fissimā faciē nū uidebitis. **b**is dom⁹ vīa deserta. **D**ico emi-

^spost passionem uobis nō me videbitis amodo

Quoties. Aci dicat. **E**go volui et tu noluisti. et quotquot aggredi mea voluntate s̄p efficaci: te nolente feci: quod s̄p ingrata fuisti.

Hallina. **H**oc al magnū affectū h̄z in filios: ita ut eorum infirmitate

Affecta infirmitur. et eos alii proteges p̄tra milium pugnet. **S**ic dei sapientia per carnem infirmata protegit nos et defendit a dyabolo.

Relinquitur. **C**ivitas auxilio dei nudata s̄ne ditioni relinquitur que bene derelicta est cum a deo dereliquerit.

Benedictus qui uenit **zc.** Hoc turbē dixerunt dno venienti bierlin. qd aut̄ bis transactis hic dñs dicit cogit mystice intelligi de aduentu claritatis sue vbi p̄fitebūt filiū quē crucifixerūt. **C. XXIII.**

Et egressus ihesu. Non relin- la. s. la. Mystice recedente dño

de templo omia legi edificia et p̄posito mā datoz ita destruta est: vi nichil possit a iudicis impleri. Dñm nūtus aut̄ prouisum est ut crescente euangelij gratia templuz illud euz suis cerimo nijs tolleretur. neq̄s infirmis in fide illis stantib⁹ incautim ocaſionem habet.

Adem qui p̄mina tis est verbo ostendit signo. dum egreditur ab illis facta comminatione.

Sedente aut̄ ubi marcus ait contra templum. Sedet contra templum. euz de ruina eius et excidio gentis disputat. ut et corporis situs v̄bis suis congruat.

Mysti. Sedit in monte oliveti id ē in ecclesia quiet ma nens superdoy tete statuit arrogantiā.

Dic nobis **zc.** Quia dixit omnia te struenda tempus et signa destructionis querunt

Tria querunt quo tempore destruenda bierusalem sit: q̄ ven turns christus: q̄ cō summatio seculi ven tur sit?

Videte ne. **C**ū sient ne p̄ temus instare diem domini cuius signum perspicue ponitur in sequentiō.

Premūt ne tur tentur. vel deficiant per deceptionem. ut per simonem maguz vel p̄ tribulationē et persecutionem. ut p̄ neronom. Nota hec venientia ante excidium bierusalem. similia sunt et eadē he bis que sient in consummatōne seculi. et loquitur ita de uno quasi de alio

Multi. n. u. Immunitate bierusalem excidio multi fuerunt principes qui se dicent esse christos. et tempus libertatis prope esse. Multi in ecclesia temporib⁹ apostoloz q̄ p̄ter alia falsa dicent instare diem dñi.

Adītūt. Hec in indea a passione domini abundauerunt quibus

ne terzū apostoli bierusalem et indeam deserant ammonentur. quia non

statim finis: sed post. xlj. annos.

Consurgz g. **zc.** Mystice. Regnum surget in regnum. et pestilentia eorum quorū sermo ut cancer serpit. Et fames. verbi dei. commotio terre. et a fide separatio. Ultima enim tribulatio multis preuenitur. et per

crebra mala indicantur mala perpetua. Et ideo post bellū et sediciones n̄

Confitemi filium omni donec dicatis. Benedictus qui potenter quē benedictum. i. a p̄ eo immunit mā sit pater ad glorificandi nomen suum.

Venit in nomine domini.

C. XXIII.

Et egressus ihesu de templo ibat.

Et accesserunt disci puli eius ut ostenderent eiē edifi videbatur q̄ nunq̄ destrueretur tale op̄ et frustra esset p̄minatio christi.

Cationes templi. Ipse aut̄ respō dens ait illis. Videlicet hec oia:

Squod pli anno post passionē domini factuā Amen dico vobis non relinqueret est a romanis.

Hic lapis super lapidem q̄ nō de t̄ s. quasi contraria curvit. sed est struktur. Sedente aut̄ eo super

super fructiferam ecclesie celitudinem montem oliveti accesserunt ad euz

S Marcus ait petrus. et iacobus. et iohannes. discipuli eius secreto dicentes et andreas.

Dic nobis qn̄ hec erunt: et quod signum aduentus tui: et summa

tionis seculi: Et respondens ihe sus dixit eis. Videlicet ne q̄s vos

T Antichristi pro christo: quoꝝ prim⁹ simon magus cui omnes in samaria auscultabant dicens. hec virius dei magna est. Ante horū seducat. Multi enim ueniet in completionem.

Nomine meo dicentes. Ego sum Christus. et multos seducent. Au-

S Ante excidium. Que ad hostes. Serpetationes ut rumores. In luce. seditiones que ad ciues.

Dituri enim estis p̄elia. et opinones p̄elioꝝ. Videlicet ne turbes.

Constat hec omnia cōtigisse tempore iudeae seditionis. ante ultimā prouincie cuestiōnem.

Mini. Oportet enim hec fieri: s̄

statim finis: quia multa mala delectent p̄curare ut nūc mala sine fine. Eorum autem alia et celo. alia et tera. alia ab hominibus. Surget gens. Ecce perturbatio hominum. Terremotus. Ecce respectus ire delup. Pestilentia. Ecce inequalitas corporis. Fames. Ecce sterilitas terze. Terrors et tempestates. secundum lucam. Ecce in equalitas aeris. Omnia ergo consummata conturbantur. ut qui in omnibus telum quis in omnibus feriamur. Unde pugnabit pro eo orbis terze contra insensatos.

Auditori estis pre. et o. et consurget n. g. nondum est finis. Consurget enim

gens in gentem et regnum in re gnum. he sit p̄es p̄elioꝝ

et terremotus per loca. hec autes futuroꝝ. ministris initia sunt doloroz. Tunc tradent excedentes.

Vos in tribulationem et occident s̄ per apostolos omnium credentium persona signatur.

Vos. et eritis odio omnibus gen

S in fine mundi similes a postolis tribulati bus sunt probandi. Propter assertionem ueritatis.

Tibus propter nomen meum. Et dent a fide timore. vel portentis. vel immunitate tormentoz.

Tunc scandalisa būtur multi. et in gladi domini ab intuicem separante eos. qd in principio predictoris factū ē in aliis tempore antechristi est futurū.

Frater infidelis fratrem fidem invicem. et odio habebunt

In iuicem. Et multi pseudo p̄phe

Sicut miraculis seducant. hoc tpi iudaice uitatis plena tempora antechristi.

Te surgent et seducent multos. et

S unde apostolus. Erunt homines amates se.

Infidelitas.

Quidam abundabit iniurias refri

S pro tribulatione que ante tribulationē videbatur calere. vel calebat utrumque in pace gesetz caritas multoꝝ.

Qui autē in fide et caritate. quoꝝ in fine presentis vite perseverauerit usq; in finem hic

Saluuus erit. Et p̄edicabitur hoc sedicatorum ecclesie ante finem mundi. sicut ante destructionem bierusalem per apostolos.

Euāgeliū regni in vniuerso orbe

Sue damnationis. non credentibus in testimoniu omnibus gentibus

Spost hec omnia. non statim sed non p̄t et tūc ueniet summatio. Cum erit

S hominē peccati qui aduersatur. et ei. o. quod dicitur deus qui destruet et ad solutū nem rediget suscepturos se.

Go videritis abominationem de

Spredicata.

Solatōnis que dicta est a daniele in templo dei. vel ubi n̄ debet secundum marcus quod idem signat.

Propheta. stante in loco sancto

Sistanda. h̄ solatio relevat. ut sciret m̄topleures socios gaudiū eterni de toto orbe colligendos.

Adhuc tenete hoc signum q̄ non instet dies domini vel desolatio bierusalem antequā apostoli toto orbe dispersi sint p̄pter duos Iacobos. qui prius in iudea interficiuntur. Dispersi in qua v̄si volerent te perdite sive gentis solacium. habeant plures socios de omni gente collectos.

Abominationem **zc.** Vel si de excidio v̄bis abominatione id est ydolum. Pilatus enim posuit imaginem c̄esaris in templo desolato. Vel hoc dicitur de statua adriani c̄esaris q̄ in ipso sanctoꝝ loco longo tempore stetit.

Hec aut̄. Hec autem omnia sunt initia nō consummatio quasi p̄sona atichūsti. vel excidij v̄bis. Hec partim ad evasionem in die iudicij pertinent: quia ita a postoli interrogauit de utrop̄.

Tunc tradent

Quo merito h̄ inde is eneniant subdit: quia post occisionem christi nominis et fidei eius p̄sones persecuti sunt.

Et multi **zc.**

Quidam hoc ad evasionem in die iudicij reficit.

Sed tunc inter eos quoniam erat fides ad quem fieret exhortatio. melius hoc accipitur de hereticis.

Quoꝝ primus simon magus fuit. Extremus maior omnibus antechristi est. diligenter intuendū est qd signoꝝ ad excidium v̄bis quod ad diem domini referatur?

Respondit enim dominus quis ex illo tempore erant secura. sine de excidio bierusalem. sine de aduentu suo.

Et predicabitur **zc.**

Quia nouerat dominus corda discipulorum te excidio et perdite sive gentis

Tunc qui in iudea. Hec ad litterā facta sunt cū appropinquauit extermīnū iudiciorū oraculo moniti omnes christiani fugerunt in regnum agrippae qui parbat romanis.

Mysti. Lūc. i. cū heres & flagitia regnare cōperint inter scōs. & pācem eorū distrabere. quanto plures vident sequi prauia; tanto altius virtutes petant.

Cū aūt pregnā. Et. Quia sarcina grauata fugere non poterunt.

In isto qui in iudea sunt fugiat ad mōtes concordat lucas. & cetera videtur aliter dicere. ita et qui in medio eius discedant. Sed quomodo cū p̄dixit euangelista circūdari hierusalem ab exercitu? qui ī medio sunt. id est. cū ita v̄gebit periculus ut evadī non possit; discedant. id est. nō capiatur desiderio huius seculi in aliam vitam migrare parati.

Idem qđ alij dixerūt

in tecto est non de-

scendat. t. q. d. d. s. b.

est nullo affectu incli-

nentur ad carnē. Et

hoc quod lucas ait.

et qui in regionibus

non intrent in eam.

id est. qui iam bono

pposito cordis extra

illam facti sunt; non

eaz rursus carnali ca-

pitate desiderent.

Hoc alij. & qui in ag-

non r. t. t. s. hoc est ite-

rum inuolui curis q̄

bus exutus erat.

Orate aūt. Si

de captiuitate; oriente

ne fuga eoz sit hieme

vel sabbō. Q̄ in alte-

ro p̄bilet duricula

goz ad solitudine s̄ fugere. & in desertis latitare. In altero transgressio-

legis est. si fugere volunt. vel mors. si remanent. Sp̄nāliter autem p̄ci-

pitur ut non frigescat fides in deū & charitas. neq; ocosi in opere torpe-

amus virtutum sabbato. Hāc sententiam lucas illustrat. Dicit enim at-

tendite vobis ne grauentur corda vestra in crapula & ebrietate & curis

huius v̄t. et superuenient in vos dies illa repentina. Vigilate itaq;

omni tempore ut digni habeantini fugere ista omnia q̄ne futura sunt.

Ad biem pertinet curz que tristes sunt. ut biems. crapula et ebrie-

tas ad sabbatum. quia in eis delicijs affluere mos erat indecis ignarū re-

isabbati.

Et nisi z. Que ergo sp̄s electis nisi gratia dei; que dat patientiam

p̄ijs & citius temat potentiam imp̄ijs. Quanto enim erit hec tribulatio

gravior; tanto erit breuitate moderatio. Vel dierū nomine; ipsa mala

significatur.

Breviati. Non mensura; sed nūero. ne mora tēpōi fides p̄cūtatur

credentium. Erunt enim hec mala tribo annis & dimidio tm.

Ecce hic christus. Dabit vna quecumq; heresis vel certas mundi

partes. vnde dicitur. ecce hic. ecce illic. vel in occultis aut in obscuris con-

nūtūlīs. curiositatem hominum decipit. vnde dicitur. Ecce in cubilib⁹

ecce in deserto.

Multi erunt qui non credunt christū esse communem salutem omnīs

sed quorundam. vnde dicitur. hic aut illic.

Si fieri potest. Id est. si aliquo modo fieri posset. vt dei p̄finitio

mutaretur. & ideo non te veris intelligi potest. elegis.

Electi. Non q̄

diuina electio frustre

tur; s̄ qui iudicio hu-

mano vident electi.

Ecce in deser-

to z. Multi etiam

credunt non re nre

in publicum; sed in

deserto. Multi cre-

dunt christum tēdī

se secretaria p̄cepta

fidei alij non omni-

bus. Unde dicitur.

in penetralib⁹.

Nolite credere q̄

christ⁹ in deserto vel

in penetralibus; sed

q̄ fides eius ab oriē-

te in occidente; in ca-

tholicis fulget clara

& manifesta. Ne ergo

credat ars scismaticis.

Romine orientis et

occidentis totum or-

bitum designat.

Sicut fulgur

Pro manifestatio-

& caritate inter nubi-

la vel noctem huīus

seculi. Stultum est

ergo eum cogere in

paruo loco. vel i. ab-

scondito qui totius

mundi lumen est. Et

ne loci in quo futur⁹

est esse nūs ignari aie-

Ubiq; fūrūt cor-

pus. Id est. in celis

quo binc leuauit cor-

pus suscepimus; quia

rapiemur obuiā chri-

sto in aera. & sic sem-

per cum domino eri-

mus. Denaturali ex-

emplo christi astru-

it sacramentum.

Aquile et vultures

dicunt transmarina-

sentire cadavera ibiz; congregari. Nonne ergo nos rationales congre-

gabimur ad eū qui vi fulgur erit. Vel per corpus quod significantius

dicitur cadaver & morte cadat: passionem christi intellige. Ad quam

prouocamur vi viciq; legitur aggregari. & per illam venire possimus

ad verbum dei.

Vel sancti sunt aquile qui innouātur sumpta vetustate ad petram.

qui est christus.

Sol obscurabitur z. Mystice. Ecclesia speciosa ut luna electa

vt sol. & qui ē noctem illuminat ut stelle; nūc non apparebit. imp̄ijs vitra

modum leviantibus. Et carent multi qui fulgere videbantur. & firmi-

ti turbabantur.

Vil sol & luna & stelle ad temp⁹ suo lumine priuabuntur: ut vi cīnū

inducit aduentum domini. Sed peracto die iudicij mundo innouato

maius lumen recipient.

Vel superueniente claritate veri luminis. videbunt obscurari & nulli

us esse lumen. & angeli in tentras reputabuntur.

Vob dixit. Columnæ celi contremiscunt. & paucant aduentum eius.

In nubibus. **V**el nubib[us] i[st]i sanctis sicut quotidie facit v[er]o p[re]dicatores et angelos mittit.

Cum uirtute. Secundus aduentus non in humilitate ut prior; sed in gloria demonstrabitur.

Asummis celorum. Ne quis putaret a quattuor plagis terrenis non a cunctis finibus eius simul et mediterraneis regionibus electos esse congregados. subdit a summo terreni usque ad summum celi. i.e. ab extremis terminis finibus per directum usque ad ultimos terminos eius. ubi longe aspercientibus circulus celi terreni videtur insidere.

Ab arbore z. mystice. A populo isti in quo cecitas et parte patitur et fuit filius damnatus. Sed cum de arido ligno ramus fidei et caritatis in eo viruerit. et folia id est. verba predicationis exorta fuerint. prope est gestas que expectatur. i.e. eterna serenitas et renascetur desiderata nouitas.

Cum enim tandem ablata perfidia isti omnis saluus fieri prope esse diem iudicij non dubitandum est.

Celum et terra. Innon abunt deposita priori forma permanente autem substantia. Unde dicitur. Tercia ingenuum statuit.

De die. Ne forte auditis signis querent etiam illi dicuntur certum terminum. ait. De die nonissima postquam annos vel dies ventura sit. nolite esse solliciti.

Nulli diffinitum est quod vel in die vel in nocte iudicium futurum sit. Sed pro manifestatione dicitur dies. vel pro occultatione nocte.

Nemo scit z. In quibusdam codicibus additur. neque filius qui quidem omnias facit cum patre; sed non facit homines sciens. sicut apostolus ait. in eo esse absconditos tesauros sapientie et scientie. Non facit scire; quod inutiliter sciret. Sed semper simus incerti de aduentu iudicis; ut sic quotidie viuamus quasi in alia die. iudicandi simus. Neque electi angeli quenam scire fecerunt. Vel nulli sanctorum angelorum concessit deus noticiam dicti bulus. neque filio adoptivo. id est. neque ulli sanctorum hominum.

Sicut autem in diebus. Subitum aduentus sui diem plurimis affirmat exemplis. nam et fulguri cito omnia transuolanti paravit et diebus noe. vel locis sed in aliis euangelistam equiparat. mystice. Noe archam edificauit. cum dominus ecclesiam construit quam consummata ingreditur. cum eam in die iudicij presentia visionis lugeternus habitator illustrat. Sed cum edificatur archa. iniqui luxuriantur. cum intratur in-

terent. quia qui hic sanctis certantibus insultant. illis coronatis punietur. **C**omedentes et huius. Non alimento et nuptiis. sed immoderatus licitor. vobis arguitur. Post bella famae. terremotus et tunc brevis sequitur pars. ut fidelis probetur. an transactis malis speret iudicem venturum. vnde dicitur. **C**um dixerint pars et securitas tunc repte interitus superueniet. **L**unc erunt. Lucas in illa nocte. id est. illa in tribulacione. qua probantur. in qua alii permanebunt. alii cadunt.

Duo erunt in agro. Due differentes predictorum sunt in ecclesia quasi in agro laborantium. eorum qui sincere christum annunciant. et eorum qui Christum te adulterant.

Duo molentes. Due differunt. sequentiam orbem rerum mobilium. qui feminino genere designantur. qui major. post illo reguntur feminas a viris.

Duo in lecto. Qui oculum eligunt et quietem. que liguntur nominis lectricem seculanib[us] nec ecclesiasticis negotijs occupati. Unus assumetur. qui propter deum continere studet; ut sine solitudine vivens cogitet que dei sunt. Qui autem humana lante. vel aliqua viciorū corruptione monastica vitam elegit. relinquatur a deo. Non sunt alia genera hominum quam hec tria in ecclesia. Unde Ezechiel tres viros libertatos vidit. hoc. daniel. continebat ut noe. continebat ut daniel. coniugatos ut iob. Et secundum hec tria genera hominum. tres supponit parabolas. In prima agit de laborantibus in agro. quod est ubi dicitur. vigilare ergo quod nescitis.

Duo assument et unus relinquit. Ecce quo tendant. que dixit. solliciti estote. hec non causa cur nescire vult nos die aduentus sui queretur. Vigilate ergo quod nescitis.

Duo in lecto. unus assument. et alter relinquit. Hoc probat quod debent vigilare et sobrium esse. Illud autem scitote. quoniam spiritus si sciret patrem familias. qua hora focus in morte est. in illa hora que subiectus suspectus fur venturus est. vigilaret utique. sed est corpus et non sineret perfodi dominum suum. Sine macula et raga.

Ideo et vos estote parati quod nescitis hora filius hominis venturus est. **Q**uisputas est fidelis. In tercia agit de molentibus in mola quod est ubi dicitur. Sicut enim homo peregre proficit. **H**oc sciret p[ro]p[ter]a. Nesciente patrem familias. fur domum perfodit. quia dum a sui custodia spiritus dormit. impetuosa mors carnis habitaculum irumpit. et ad supplicium trahit. Funi autem resisteret. si vigilaret. quia aduentum iudicis occulte venientem prececaens occurseret penitendo.

Quisputas est fidelis seruus. Inibus similitudinibus fulguris furis et submersione pentapolis terrorum introduxit communiter ad omnes ut vigilarent et parati essent. Quoniam specialiter ad prelatos loquitur qui humiles prudentes non appetentes bonum propter lucrum temporale. sed verbo et exemplo et opere detinent pascere oves. **Q**uisputas est si. z. Quasi diceret. Admonendi estis. nam quod rarus

Et profectus. Non locum mutans: sed liberam eis potestate operandi permittens.

Operatus est **xc.** A visibilibus se custodiendo. quos pro posse exhortando: ut te visibili ad invisibilia transcat. Vel utriusque sexui predicando. et te bonis moribus informando: germinant accepta talenta.

Posuitra. cū Lepit singulorum actus d'iscutere accusante conscientia vnumquemque vel excusante.

Ecce alia quinque. Quotquot ab errore pertit: totum dñm obtulit. testimonium sibi dante conscientia per gram sibi datam non tamen sibi profuit: sed etiam quos potuit lucrificavit.

Super pauca Pauca sunt bona presentis vite quaevis multa videantur. quae non sine aliquo molestiae admixtione sunt. Multa autem bona eterna quae sunt sine omni corruptiois molestia.

Intra in gaudium **xc.** Admixta chorus angelorum sic intus letare de munere ut iam non sit quod extenuis tolles te corruptione.

Qui duo tamen. Iste viribus suis quicquid in lege dei didicerat in euangelio duplicitavit. Sine conscientia et opera presentis vite futurę beatitudinis typos intellexit.

Durus. Quia ardua est via que ducit ad vitam. et quod quanto gradus altior. tanto casus gravior.

Et timens avium **xc.** Et timens agredi altioris vite gaudium. ne alterius salutem querens ipse perdidit: abscondi. non predicanus quod te donante intellexi.

In terra: in carnali vita subsistens. sicut habui sic tenui non augens vel minuens.

Nota quod piger seruus inertiam non excusat sed superbit calumniando dñm. et dicit se prudenter fecisse. ne dum lucra querit periclitetur etiam de sorte. et vocat eum durum cuius non servit ad lucrum. Cui similes sunt in ecclesia qui melioris vite vias aggredi metuunt. et iacere in ignavia non verentur. et cum se peccatores considerant; sanctitatis viam arripere timent. et tamen in iniquitatibus remane-

Tradidit dona hominibus naturalia et gratuita vocavit seruos suos et tradidit illis bona sua. Et unum dedit quinque. Exteriorum scientiam quinq; sensibus acquisitam. et intellectum et operationem. quae talenta. alii autem duo. alii vero intellectum. Non pro largitate vel paritate ali plus ali minus: sed pro viribus accipientium.

Vnum. vnicuique secundum propriam virtutem. et profectus est statim. promovit. Sciam exteriorum et mystica non penetrat.

Abuit autem quinque talenta accepit. dum se a visibili voluptate custodit ab his etiam alios amouendo compescit. rat et operatus est in eis. et lucratus est alia quinque. Similiter quod intellectum et operationem. per predicationem et mera operando tales instruit qui itidem florarent scientia et opere.

Duo accepit. lucratus est alia duo. intellectum. Abies per se: sed non redies per se.

Qui autem vnuus acceperat abiens terrenis actibus se applicauit nec lumen spirituale quesuit. fudit in terram et abscondit pecuniam. Quod est ab ascensione domini usque ad iconem aduentum.

Man domini sui. Post multum ad iudicandum vero temporis venit dominus seruorum illoz et posuit rationes cum preparans se ad reddendam rationem eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat: obtulit alia quinque talenta dicens: Domine quinque talenta tradidisti michi: ecce alia quinque superlucratus sum. Ait illi non tua querens sed que Ihesu christi.

Illi dominus eius. Euge serue bone et fidelis: quod supra pauca fuisti fidelis. gaudens dominum in gaudium intrare iubet. supra multa te constitutam intra in gaudium domini tui. Accessit autem et qui duo talenta acceperat et ait domine. duo talenta michi tradi- sti: ecce alia duo lucratus sum. non tua querens: sed que Ihesu christi. Ait illi dominus eius. Euge serue bo-

nere non timent. **Q**uox petrus adhuc infirmus spēm tenuit: cum viso pi-
scium miraculo dixit: Exi a me dñe. qz homo peccator sum. **I**mmo si pec-
cator es: deum a te non repellas. quod faciūt hi qui videntes se infirmos
nolunt ad meliora. p
gredi. peccatores qui
dem se fatentur. et do-
minum repellunt: et
velut in perturbatio-
ne consilium non ha-
bent. **D**um moriunt
et vitam timent: hac
sibi blandientes per-
uersitate. quasi dice-
rent. **S**ufficit michi
te me rationem red-
dere quid opus est a
lījs mīstra re: vt d eis
qz cogar ratōnē red-
dere? **C**um etiam bi-
inexcusabiles sint q
non audita lege vel
euāgelio dormierūt:
cū per creaturā deūz
cognoscere potuerūt.
Vñ dr. Octo vbi n
semino z̄.

Sciebas qz.
Quare ista cogitatō
non incussit tibi timo-
rem: vt scires me mea
diligenti⁹ quæsiturū
Quod dixit pro ex-
cusemente veritatur in
culpam.

Numularius.
Vel ceteris doctori-
bus vt apostolis ⁊ e-
piscopis. vel cunctis
credētib⁹ qui pnt pe-
culiā dupicare.

Et date ei z̄.
Hoc in ecclesia sieni
plm̄qz videmus. qz
pleriqz dum benem̄
nistrant exteriora q
accipiunt per adiun-
ctam gratiam ad in-
tellectum quoqz my-
sticum perducuntur.

Omni enim.
Multi enim natura-
licet sapientes et acu-
ti si sint desides per-
dunt bonum naturæ
⁊ premiūz quod erat
eis promissum vide-
tur transire ad alios
qui quod habent mi-
nus per naturam ac-
quirunt per industria-
m. vel qui habet fi-
dem ⁊ bonam volun-
tatem etiam si minut-
habet in opere dabi-
tur ei a bono indice.

Sed qui fidem non
habet etiam virtute
quas naturaliter h

ut secutura scandala
bac promissioe com
pensaret.

Dicit parabolam
de fine mundi: nunc
erequit dominus mo
dum futuri iudicii.

Domines an. eccl.
Qui testes sunt huius
nostrorum actuorum: sub quo
ruam custodia bene vel
male egerunt.

Oues ab he
dis. Duo ordines
erunt in iudicio: ele
ctos: et reproborum.
Sed electos: alij in
dicabunt: quibus dicitur:
Sedebitis et vos su
per se: xii. in: xii. tri. il.
Alij iudicabunt: qui
bus dicitur: Esurimi et
dedistis michi man
na. Ita reproborum: alij a
extra ecclesiam sunt
non iudicabuntur: alij q
bus dicitur: Esurimi et
no dedistis in: m. eccl.

Hedos. Hed
est animal peculeum
et olim: qui pro pec
catis offerebatur in
lege: et significat pec
catores: nec dicitur ca
pas que possunt ha
bere fenus.

Benedicti pa
bifilio patris mei
promoti ad obtinen
dam gloriam in qua
sine corruptione reg
netis: ad quam prede
stinati estis a consti
tutione mundi.

Ad litteram: no
ta opera misericor
dig. Mystice: carita
tis perfectionem. Qui
esurientem et sitiensem
insticiam pane verbi
reficit: vel potu sapi
entem refrigerat: cha
ritatis agit opera: et
qui erantem in do
mum matris eccliefig
renocat: et qui infir
mum in fide assunxit:
et qui tribulatione a
liqua seu carcere tri
sticem oppresso subue
nit compatiendo vel
consolando: veram dilectionem adimpler.

Tunc respon. Non dissidentes de verbis domini: sed vel stupen
tes pro magnitudine maiestatis regis. Vel quod parum videtur illis omne
bonum quod fecerunt. Unde dicitur. Non sunt condigne passiones hu
ius t. ad fu. glo. eccl.

Ex his fratribus. Fratres mei et mater sunt: qui faciunt volunt
atem patris mei.

Non fecisti eccl. Quid meretur qui aliena rapuit: si eternaliter
damnatur qui de suo non dedit?

Domine quando. Excuse se satagunt quasi teum fallere pos
sunt: qui homines fallebant. Sed non habent excusationem qui pertinet a

In diuinitate qua iudicabit qui prius venit
in humilitate:

hominis in maiestate sua. et omnes angeli eius cum eo: tunc se

Regnabit. Ecclesia in qua tunc apparebit omnis potentia eius.

debit super sedem maiestatis sue

et congregabuntur ante eum omnes gentes et separabit eos ab in

t. Qui posuit animam pro o. s. bonos.

vicem: sicut pastor congregat oves bonos.

S. A malis. Confirmavit in beatitudine bonos.

ab heridis. Et statuet oves quidem a dextris suis. herdos autem a sinistra.

In miseria eterna. Regum. Ad stris. Tunc dicet rex his qui a de

beatitudinem pertinet.

In iuncta ad regnum non expellit ad penam

xris eius erunt. Venite benedicti patris mei possidete paratus

vobis regnum a constitutione mundi.

Esurimi enim et dedisti michi manducare. Sicuti: et dedisti mi

chi bibere. Hospes eram: et collegisti me. Nudus: et cooperisti me. Infirmus: et visitasti me.

In carcere eram: et venisti ad me.

Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes: Domine quando te vidi

mus esurientem. aut sitiensem.

aut hospitem. aut nudum. aut infirmum. vel in carcere: et non ministrauimus tibi.

Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes: Domine quando vidimus te esuriente et pauimus te: sitiensem et dedimus tibi potum;

Non autem te vidimus hospitem et collegimus te.

Aut nudum et cooperimus te.

Aut quando te vidi

infirmitatem aut in carcere et venimus ad te.

Et respondentes dicit illis: Amen dico vobis.

Innuixi se non dixisse generaliter de omnibus pauperibus: sed de his qui pauperes sunt spiritu.

Quādiū fecisti vni de his fratribus

bus meis minimis michi fecisti

t. A sinistris sūt qui sinistra id est p̄secutia quādiū virerū ardēter amauerūt.

Lūc dicet rex et his qui a sinistris

fūt tollatur impius ne ut ḡ dei.

Quādiū uisi sūt esse cum eo dum permīti sūt

bois mali.

Et supplicium

eternū eccl.

Frustra ergo Dogenes spon

det liberationem post

multos annos malis

hominiibz et ipsis de

monibus.

malis et agere elemosinas nonuerunt: vñ subdit. Quādiū nō fecisti vni eccl.

In supplicium

eternū eccl.

Frustra ergo Dogenes spon

det liberationem post

multos annos malis

hominiibz et ipsis de

monibus.

C. XXVI.

Et factum eccl.

De consummatione

seculi et discriōne iu

dicij. vel ab initio e

salutipotum.

angelij vsq ad pas

sionem omnia facien

do et predicando cō

plenerat. Post ser

mone quo se ventu

rum in claritate p̄g

dixit. passū se ostē

dit. vt sacramentum

cruis admixtum cō

gloriz eternitatis ad

moneat.

Scitis quia

post bi.

Sicut ex

Johannis narratio

ne colligitur: ante sex

dies paschē venit ihes

sus bethaniā ibi q̄

factum est illud con

tinuum in quo de vñ

guero precioso fit cō

memoratio.

Inde ex

hierusalem sedēs

super asellum: postea

geruntur ea que nar

rantur post hunc ad

uentum hierosolimis

acta vel gesta.

Ex illo ergo die quo venit

ihesus bethaniā vsq

ad diem quo omnia

ista gesta et dicta sūt

intelligimus esse con

summatum: quatri

diuin: vt occurseret

dies quē ante bidūn

paschē mattheus et

marcus diffinierunt.

Mystice.

Post du

os dies clari luminis

veteris et noui testa

menti verum paschē

per mundum celebra

tur.

Paschē quod

hebreice dicit phase

non a passione: sed a

transitu nominatur.

Quia exterminator vīo sanguine in foribz israel transiit eos et deus au

xilius p̄tens eis et super ambulanū.

Mystice.

Quia in ea festiuitate a

gnus te de locū mūdi erat transiturus.

Vel nos salubri transiit q. de egi

pto huius mūdi educturus.

Paschē p̄tiae solus dies dicitur.

quo agnus ad wesperaz occidebat: id est xiiij. luna primi mensis.

Xv. luna qua egrē

si sunt de egipto: erat azima septē dieb.

Et idifferētē et paschē pro di

ebus azimorū: et dies azimorū pro paschē ait marcus.

Erat paschē et azimorū post bidūn.

Lucas: dies festus azimorū qui dicitur paschē.

Mystice.

Uno die agno immolato: septem dies azimorū sequuntur.

Et christo semel passo per totum tempus seculi viuendum est in azimis sinceritatis et veritatis.

E factum est

cū consummasset Ihesus sermōes hos omnes dixit discipulis suis: Scitis quia post bidūn paschē fiet. et p̄veniūt et non declinavit. sed etiam ceteris re nōlēbus p̄git intrepidus.

filius hoī tradetur ut crucifigat

// C. XXVI.

E factum est

cū consummasset Ihesus sermōes hos omnes

nes dixit discipulis suis: Scitis

quia post bidūn paschē fiet. et

p̄veniūt et non declinavit. sed etiam ceteris

re nōlēbus p̄git intrepidus.

filius hoī tradetur ut crucifigat

Cum autem **zc.** **H**abito consilio. ordo narrationis illuc transit. **T**unc abiit unus ex duodecim: ut factum inde coniungatur ad consilium sacerdotum. **R**edit ad eum autem diem qui erat ante sex dies pasche dicens. **C**um autem **zc.**

Symonis **zc.** **P**ermanet pristinum nomen ut virtus curantis apparatur. **P**er ea dominus accipe illam partem populi que credidit domino et curata est. **S**ymon id est obediens.

Accessit. **H**ec. **D**iligenter obserua quod te duab super caput. **S**iquidem peccatrix super pedes et ea que dicitur non fuisse peccatrix super caput.

Mulier **zc.** **M**aria magdalena soror lazari in iusta et familiaris que quondam peccatrix venit per pedes lacrimis lauit nunc caput et pedes vixit. pedes nunc ut iobannes dicit.

Vnguenti preciosi. **M**arcus: nar dispiciat id est de spicis et folijs confecti quod preciosius est. **J**ohannes nardi pistici id est fidelis non adulterati alijs herbis pistis grecce fides latine. **M**ystice **H**ec deuotio marie fidem significat ecclie que dum deitatem christi predicat caput vngit dum humanitate pedes.

De hoc vnguento in domo symonis leprosi in bethania dicitur et mattheus et marcus et iohannes. **L**ucas vero aliud dicit simile huic factum ante in domo alterius symonis pbarisi non leprosi: neque in bethania: sed de eadem muliere que tunc accessit peccatrix.

Discipuli indi. **J**ohannes dicit hec in domum locutus et hoc gratia cupiditatis: alij potuerunt verbis ei sentire: vel etiam idem dicere: sed propter curam pauperum.

Opus enim. **S**icut maria pie de notione adepta est gloriam: ita et iudas contradicens perfidie infamiam. Sed dominus qui bona laudat facendo hec preterit.

Meat autem non semper ha corporali punitia. Alioquin dicit alibi omnibus diebus vita vobis sum usque ad consummationem scibili.

Mittens enim officium est sepulture quod vos perditionem esse putatis. Nec mirum si michi dat fidei odorem: pro qua morte fusurus sum sanguinem.

Tunc abiit unus **zc.** **P**rima est causa que compulit iudas ad vendendum dominum. Cum enim fur esset et loculos haberet et vidisset vnguentum super caput et pedes domini effusum quod putauerat esse vendendum et precium sibi esse tradendum ut aliquid inde furaretur: quod perdi-

rat in effusione vnguenti voluit recompensare in venditione magistri.

Quando congregati sunt principes. **H**abuit patet quod non invitus neque coactus: sed sponte iniit consilium sceleratum. **Q**uarta feria congregati sunt principes sacerdotum **zc.** **I**udas accessit ut renderet magistrum. **E**t hoc ostendit prophetia hieremie que legitur quarta feria. **V**bi dicitur. Ecce merces eius cum eo **Q**uid vultis **zc.** **Q**uasi vile mancipium tradens ponit in potestate ementum quantum velint dare.

Etexinde que rebat oportet. **N**ihil hodie sunt qui factum inde exercantur et idem faciunt. **N**am cum per munere fallum testimoniū dicunt: quod veritatem negant tenum qui veritas est vendunt. dum caritatem violent: tecum qui caritas est produnt. presentim cum non ignorantia sed oportunitate facilius quiescit hoc faciunt.

Prima autem die **zc.** **I**de quarta decima die primi mensis: quod abieco fermento agnum immolant ad vesperam: quod exponit a postolo. **E**t enim pascha non in die est Christi: qui licet die sequenti. **X**v Luna sit crucifixus tamen ea nocte passionis suscepimus a iudeis celebravit exordium.

Ubi quis **zc.** **Q**uo erat eis certa dominus: in quo improbat edificatione superfluirunt.

Ad quendam. **E**undem significat quem marcus et lucas dicit patrem familias. **Q**ui ergo ait ad quendam tangit et persona sua (et non domini) studio breuitatis illum comprehendio insinuavit.

Ad quendam. **Q**uo ad quemlibet: sed ad aliquem certum quem ex persona sua loquens recte posuisse. **M**odo autem cum verba domini posuit: ite in civitatem interponit ipse ad quendam: non quod dominus hoc dixerit: sed ut ipse nobis insinuaret tacito nomine proprio fuisse ibi quem

dam ad quem mittebantur.

Et fecerunt discipuli sicut et. **I**n alio evangelio scribitur. Inuenient genaculum genista. Genaculum lex spiritualis est: que de angustiis litteris egrediens in sublimi loco recipit saluatorem. **N**am quod litteram sequitur in iusto pascha facit. **S**ed qui aqua et hauri: id est: preconē gratiae in dominum ecclesie sequitur: hic per spiritum trahit trascendens in alto metis Christo refectos pat.

Quia unus. **Q**ui predixit de passione: predicit de editore: ut videlicet non latere penitentem facti.

Mittit crimen in numero: ut agat placitum punitum. **N**on tamquam designat specialiter: ne impudentior fieret.

Leperunt singuli. **Q**uia plus creditur magister quam sibi: et timet etiam

Mfragilitatem suam querunt te peccato cuius non habent conscientiam.
DQui intingit. Alijs tristatis et a cibo manu retrahentibus ea impudicia qua tradidit manu cū magistro mittit; ut audacia bona conscientia menteatur. Ecce humilitas et patientia qua proditione ad mensam admittit.

In para. **M**arcus in catino. Paraplis est vas escar quadrangulum a paribi absidib; ab equis laterib; dictum. Latinum vas fictile aptum ad admittendū liquorē; et potuit fieri ut mensa fictile vas et quadrangulum contineret.

Pena predictis; ut quem pudor non videat corrigant denunciata suppicia.

Bonū erat ei zc. Multo melius esset omnino non esse. qd male esse. visitate et simpliciter hoc dicit. Non potest enim ei bene esse qui non est. An dyabolo dicit non nasci ad peccatum an etiam bonum illi erat ut christo non nascetur per vocationem; ut non esset apostata per proditionem. Vel solemus dicere simpliciter melius esset non esse qd male esse.

Rabbi. Alij dicunt domine iste rabbi. Quasi minima peccatum habens prodere magistrum qd dominum. vel blandiendo.

Tu diristi. Nec hic aperte dicit an ipse esset. Potest enim intelligi. qd non ego dixi. Lenatibus autem zc. Finitis solemnis gaudiis veteris pasche que in litteratione me moria populi dei te egypto agebantur transiit ad nouum qd in sui meoniam eccliam frequetare volebat. Ut videlicet pro carne agni ac sanguine sui corporis; ad sanguinis sacramentum substitueret ipsumq; esse monstraret. cui iuravit dominus et non per cum tu es zc.

Accepit hier. Postquam typicum pascha fuerat impletum. et agni carnes cum apostolis comedebat; assumit panem.

Benedixit et fregit. Quia homines assumpti ita morti subdidit; ut ei immortalitatis potentia inesse. et ideo cito resurrecti esse monstraret. Fregit; ut ostendat corporis sui fractionem non sine sua sponte fore. Unde dicit pater; qd natura quam assumpsit cum patre et spiritu sancto gratia diuina virtus implevit.

Ideo post cenam corpus suum dedit; qd necesse erat pascha typicum prius consummari. et sic veri pasche sacramenta post substitui. Nos vero pro renitentia tanti sacramenti prius reficiuntur dominice passionis sacramentis qd corporalibus scissis.

Hortias egit. Ostendit qd quisque facere debet in flagello culpe appris cu ipse equum inter tulit alienum; qd panis corpus affirmat. vini sanguinem operat. Mysice. Hoc ad corpus illud ad sanguinem Christi refertur. Verum nec panis sine aqua conficitur; nec vini sine aqua offertur. Per aquam possunt; qui nec sine Christi passione salvantur; nec sine eius amore Christi passus est. Porro ergo ut nos ei vniuersum; ut ipse in nobis maneat; et nos in ipso.

Non bibam. Non delectabor; ceremoniis huius populi; in quibus sacra paschalis agni precipua sunt.

Post passionem non assumptam carnem; donec assumptam eam nouaz que modo mortalitatis est.

Nunquid ego sum dominus? At ille respondet: Qui latenter notatus non respicit manifestum arguitur non tam ex nomine. spondes ait: Qui intingit mecum manus in parapside hic me tradet. **F**ilius quidem hominis vadit; si homo pacis in eis qui e p m magis in suum scriptum est de eo. Ue autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonū erat ei si natus non fuisset faciendo videtur se prodere aliis interrogantibus. **I**llis homo ille. **R**ecipes autem iudas qui tradidit eum dixit: Nunquid ego sum rabbi? At illi: Tu diristi finito veteri pascha transit ad nouum. Lenatibus autem eis accepit Ihesus panes et benedixit ac fregit de dictis discipulis suis et ait: Accipite et comedite. hoc est corpus meum. Quod sub spiritu panis videtur esse et comedite. hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit et de dit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis meus non sanguine bicorum dedicatur et quia impossibile est sanguine bicorum peccata auferri. **I**lli testamenti qui pro multis effundit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis meus non sanguine bicorum dedicatur et quia impossibile est sanguine bicorum peccata auferri. **I**lli testamenti qui pro multis effundit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis meus non sanguine bicorum dedicatur et quia impossibile est sanguine bicorum peccata auferri.

De hoc genimine vitis. Vitis est humana natura. genimina eius mortalitas et legis vetustas. Mortalitatem bibit christus et legis vetustatem dum ipsi placuit. et ipse obseruando implenit. De genimine vitis eiusdem bibit in resurrectione factus immortalis. qd immortalitas est genimen illius vitis quā in resurrectione bibet sui. Ideo dicit vobis: Immortalitate enim resurrectionis eadē remanebit substantia; et qualitas sit mutata. Si autem vitam de cuius vetustate nunc passionis calice bibit; inde accipis signum eius gentem ad corpus Christi per nouitatem vite ac cessuram. cum post genites ingressas omnis iste salutis fiet.

Vinea domini sabbathum domum Israel est te qua semper bibit. qd non defuerunt alio quod pietate electare. sed passo domino tempore erat ut illa legalis obseruatio cessaret et in spiritu traxeret. **N**ouum in regno pauperum. Dicens illud non hoc vetus; oportet corpus. si te veteri adā qd immortalitatis et passibilitatis. Est humanitas. hoc genimine vitis vobis in diem illum cum illud bibatis vobiscum non immortalis et impassibilis. **H**oc hymnum in regno patris mei. Et hymnus spirituali cibo pastus debet condescere ad monitum virtutum quibus unguntur vel reficiuntur. **N**ono dicto extiterunt in montem oliveti. Tunc dicit illis Ihesus. Omnes vos scandalizati patiemini in me in id est in ista tribulacione. Nocti congruit secundum in zaccharia. percutie pastorem et persona proprie. ista nocte. Scriptum est enim. Per cutiam pastorem et dispergenter oves gregis. Postquam autem surrexero procedam vos in galileam. Respondens autem petrus ait illi: Etsi omnes scandalisati fuerint in te: ego nunquam scandalisabor. Ait illi petrus ex ardore promittit: christus ut deus ventura perecit. **I**hesus. Amen dico tibi quod in hac nocte ante gallus cantet; ter me

perceptionem et suam intercessionem ad altiora carismata quibus corde perungit nos ascendere doceat. ubi laboris refectio doloris solatium.

Omnes uos. Predicit illis quid passuri sunt. ut post eneum non desperent; sed penitentia liberentur.

Postquam autem dicit predixit locum passionis; sic predicit locum resurrectionis; ut licet lunt tristes ex passione; sic legitur glorificati resurrectione vel visione.

Precedam uos et. Ut infirmitatem eorum sponsione redditus sui consolaretur.

Et si omnes. Non est mendacia nec temeritas; sed fides et ardens dilectionem in tantum ut imbecillitate suam et fidem verborum dei non queratur.

Ante gallus. Tres ita simpliciter. Solus marcus. ante gallus bis vocem dederit. Tercia negatio petri si tota post primum gallicantum in capite metiri videretur tres qui dicunt. Anq; g c. Itē si tota annus superflue dicebat marcus: anq; bis cantet. Sed quod annus primus cypria: attenderunt illi tres non quod pletum est; sed quata futura esset quicunque incepta. Vel tota in animo timentis petri perfacta est annus primus cantus: quicunque verbis annus primus perfectus annus secundum perfactus sit. Tantum enim timor mentem eius iniurierat qui temere faceret. **M**attheus et marcus negationem petri subiectum postquam Ihesus egressus est de domo ubi manducauit pascha. **L**ucas et iohannes annus inde egressus esset Ihesus. Sed facile intelligimus illos recapitulasse. vel istos preoccupasse nisi magis moueret quod tam non modo verba sed etiam sententias domini premittunt: quibus pernotus petrus illam presumptionem pateret

moriendi. ut magis cogant intelligi ter illum expressisse presumptionem suam diversis locis ad sermones christi. et ter illa a domino natus quod cum ante galli cantum esset negaturus. sicut post resurrectionem an se amaret ter interrogavit et ter de pascendis oibz precepit.

Ente gallicantum id est. crescentibus tenebris negat. post gallicantum id est. laetate vicina culpam lacrimis lanat.

In villam que dicitur gessemanni. Lucas in monte olinaz. Iohannes trans torrente cedro qd idem est. qd gessemanni locus in qd oravit est ad radicem montis olineti ubi est ortus. Gessemanni inter pretatur vall pingui et loca et tpa plena sunt figuris. **L**u in monte orat. sursum nos hie cor in oratione docet. **L**u in valle. et b in valle pingui. docet in oratione humilitatem et interne pinguedinem dilectoris esse seruandam.

Et orem. Pro xima morte aperte orat in valle pinguedinis; qd per humilitatem et caritatem pinguedinem pro nobis subiit mortem.

Cepit contristari. Non timore passionis qui ad hoc veniatur. sed pro scandalo a postolo et perditione impiorum.

Hiero. Cepit contumeliam ut veritate assumpti hominis probaret. Vere pristatus est. qd non passio eius anno dominatus. **V**ecepit pristari. **C**ontristatur autem non timore patiendi qd ad hunc venerat. sed propter infelicem iudicium. et electionem iudeorum. et euerionem hierusalem.

Cristis. Ania est qui timet et tristat. Petrus inferior non timet. dicens: aniam meam ponam pro te: qd ut hoc vobis mortis ignorat. Christus timet: qd ut de te in corpore perficit fragilitatem carnis exponit: qd corpus suscepit oia debuit subire que corporis sunt.

Consigilium ad mortem. **I**hesus. Non propter mortem donec apostolus sua liberet passione. Non mors sed tempus mortis in metu est: qd post virtutem resurrectionis fides est firmata credentium.

Si possibile est. Hoc non pro timore: s3 per misericordia ne iudei qui excusationem ignorantem non habent: me occidant. vni ait: iste id est. populi iudei non. non simpliciter calix.

Si possibile est. vt sine interitu iudeorum credat gentiles. passionem recuso.

Sin autem illi excecdi sunt ut getes intrerit: fiat non mea sed tua voluntas.

Non sicut ego uolo. Aug. Transfiguratus in se suos. qd nichil aliud

vult qd per: ut ibi Elianum et de m. m. Et quod me persequeris. Docet autem eos

privatum voluntatem corrigerem et dirigere iuxta diuinam.

Ambro. Hominem que veritate corporis demonstrabat: qd affectus. ut diceat. Sed non si ego vo sed si. Suscepit voluntatem meam suscepit tristiciam meam. Confidet tristiciam nomino qui crucem predico.

Claro autem. Non te se utiqz hoc dicat: sed te his qui dixerunt se nunquam negatueros.

Iter secundo x. Scdo orat: si non potest saluari alii. nisi aruerit curbita: i. plus indeqz qd prius fuit eius tabernacula: ut me occidat.

Drauit tertio.

Tribus vicibus oratur: ut trios a posterioris pec

cadem veniant: et a posterioribus malitiae et a futuris peccatis. Erant enim oculi eius dormientes.

Et relictis illis ite abiit et oravit tertio eundem sermonem dicens.

Luc veit ad discipulos suos dicens: Dormite iam et requiescite. Ecce aperto aliquo silencio ait.

Propinquabit hora et filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite eam.

Ecce appropinquabit quod me tradet. Adhuc eo loquente ecce iudas unus de duodeci venit et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. Qui autem tradidit eum dedit eis signum dicens:

Quocunqz osculatus fuerit o: ipse est tenete eum. Et confessum acce dicas ad ipsius confidencia magistrum vocare et osculari.

Ihesus dixit. Ave rabbi. Et osculum iungere ei quem tradidit.

Latus est eum. Dixit illi Ihesus. Syonice. sicut supra. Amice quoniam intrasti in habens uelut nuptialem.

Amice. ad quod venisti. Tunc accesserunt et manus iniecerunt in Ihesum et tenuerunt eum.

Et ecce unus auctore mero quo cetera zelatus sicut phynces ex his queratur cum Ihesu extendens manum exemit gladium suum et percussus

Frustum principis sacerdotum apertauit

Consigilium in ortu dominii cum discipulis ingressum dixit iohannes: non memorat quod illic egredit donec traditor veit.

Cum gla et fuscum congruit mutatus. Jam enim venit cum

fustibus qui quidam cum pace fuit transquillius se egit.

Dedit eis signum. Putabat signa que viderat non dominus sed magice facta. et quae in monte transformata audierat. timebat ne tali modo nunc de manibz eorum laberetur. et ideo dabat signum.

Quocunqz osculatus. Habebat adhuc aliquod te verecundia discipuli cui non ei palam tradidit persecutoribus: sed per signum osculi.

Et osculatus est. Suscepit dominus osculum: non per simulare nos doceat: sed ne perditionem fugere videat. vni. Lu his quod oportet. pa.

Seruum principia. Mystice. Seruus est populus iudeorum principibus

sacerdotū indebitē mancipatus qui in dñi passione dexterā aurem id est spūalem intelligentiā perdidit. Sinistra id est vilitate littere p̄tentus nō petro tollente sed diuino iudicio ablatam pudente que auris in his qui credere maluerūt pietate dei restituīt. Vel auris amputata et sanata signifat audiū ablata vetustate innouatum; vt sit in nouitate spūs et non in vestutate littere quod cui datur a christo; da tur et regnare cum eo.

Vnde bene male dicitur quod est rex vel regnaturus. Et seruus inventus est: pertinet ad vetustatem que in servitū generat. Et cum accessit sanitatis curata est libertas.

Lucas addit. qd minus tangens aurem sanavit; qui nec hosti by pietatis obliuiscitur. **G**ladio peribunt gladio illo quo igneus vertitur ante paradoxus id ē. dicens vindicte et gladio spiritus id est verbi dei.

An putas Quasi diceret non indigeo auxilio apostolorum duodecim qui possim brē duodecim legiones angelorum in quibus sunt lxxij milia. quibus omnium gentium lingua exprimitur. Inuit autem non esse verendum si contra ihesum omnes nationes insurgant; tū multo fortiores ipse habeat exercitū angelorum. Alter. Hic numerus significat omne genus hominū cum romano imperio cōtra iudicēos certaturū. hi sunt agili te qui post resurrectionem anno quadragesimo secundo cū tyto et vespasiano perderunt homicidas illos et ciuitatem illos succenderunt.

Existis cū gladiis et fustib⁹ et rōrere cū qui vltro se tradit et in nocte per proditorē inuestigare quasi latitantes qui quotidie in templo docebat. Et in tenebris congregamini: quia potefas restra in tenebris est.

Tunc discipuli om̄i re. **Z**c. Sicut petrus qui negationem lacrimis abluit et confessione dei funditus extirpauit recuperationem eoz significat qui in martirio labunt. Ita ceteri qui fugerunt cautelam fugiendi docent eos qui minus ydonei sunt ferendis aduersis quibus tuti est latere q̄ se discriminū p̄mittere. Ita etiam adolescens qui scdm marcus relicta syndone nudus profugit illo opus et animū designat qui vt securiores sint om̄ia que in mundo habent abiiciunt et deo potius famulari nudi q̄ h̄rendo mīdi reb̄ materiam temptandi et a deo renunciā dare dicierunt. Juxta exēplum ioseph qui relicto adulteri pallio maluit nudus deo q̄ induitus metrīcī cupiditatib⁹ seruire.

auriculam eius. **T**unc ait illi **I**hesus. Ceterū vindicta exhibeatur patia ut patias nostros doceamus nō vindicām. **S**onverte gladiū tuū in locū suū. Nam ecōtrā **I**hesus rōcū et uāci. **E**xercerunt vindicta ipsa vindicta erit eis cāsum. Omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt.

An putas qd non possum rogare patrē meū et exhibebit michi modo plusq̄ duodecim legiones angelorū. **D**uo ergo implebunt scrip̄tū quibus dictū est tanq̄ quis ad occasionem ducitū est. **E**x p̄ture quia sic oportet fieri. In illa hora dixit Ihesus turbis. **T**anq̄ ad latronē existis cū gladiis et sustib⁹ p̄rehendere me. quotidie apud vos sedebā in templo docens et non me tenuistis. **N**oc aut̄ totū sua passione asserat prophetarū dicta factum est ut adimplerent scriptū stanq̄ quis ad oc̄duc̄t̄ est. **R**e prophetaꝝ. **T**unc discipuli oēs sumoū mortis occidentes. **R**elicto eo fugerūt. **A**t illi tenentes qui pontificatum illius anni precio sibi acquisierat ab herode romanorum princeps prius ta. **I**hesus duxerunt illū ad cayphā mē ad annam. ut iohannes ait. principem sacerdotū ubi scribēt.

In hoc diversus a ceteris pharisei p̄uenierant. **P**etrus autē hoc est deuotōis hoc timoris nature est. et negat obiectionis leſt̄. q̄ penitē fidei est sequebas eū a longe usq̄ ad atrium per discipulum notum p̄tifici principis sacerdotū. **E**t ingressus spectas vel amore discipuli vel humana curiositate. sedebat cū misstris vt videret quid iudicaret ponens de Ihesu. fine. **P**riceps aut̄ sacerdotum et omne cōcilium querebant falsum testimoniuꝝ p̄tra Ihesu vt eū mor-

Ad cayphā. Conuenit nomen actioni. Cayphas id est inuestigator vel sagax ad implendā sc̄z doli sui nequitiam. Vel romens ore; quia impudens ad proferendum mendacium et ad petendum homicidium.

Alonge z̄. Merito a longe; qui in proximo fuerat negaturus. Significat ecclesiam imitaturam passionē christi longe differenter; q̄ ecclesia patitur pro se; sed christus pro ecclesia.

Duo falsi testes z̄. Quia non eo sensu quo dominus qui dicit d̄ templo corporis sui sed in verbis quibusdaz additis v̄l mutatis quasi iniusta calumnia faciunt. **H**ominis dicerat. **S**olni te templum hoc com̄mutant. Ego dissoluam templum hoc manuactum. **V**os inq̄ soluite; non ego quia non est licitum vt nobis mortem inferamus. Item dominus dicerat. Et ego suscitabo quod de animali templo dicitur. Illi inveniunt. **A**lind manuactum edificabo; vt proprie templo iudicatio dictum videamur.

Tu diristi z̄. **M**arcus: ego sum qd idem est. et est similis contra pylatum et caypham responsio; vt a propria sententia confirmantur.

Filium hominis z̄. **V**en in forma quam indicatis exaltatum et habentem nomine quod est super omnē nomen.

Scidit uestimenta sua z̄. **F**uori q̄ fecit de solio surgere facit et uestem scandere. **M**agno mysterio; cum uestis domini nec a militibus scandi potuit. Significat enim sacerdotium eorum pro sceleribus pontificum esse penitus solendum. **S**ed soliditas ecclēsī que uestis dei dicitur v̄lq̄ in finem seculi indiupta manebit.

Mos est iudeorum cum aliquid blasphemie audiret; scindit

vestimenta.

Quod paulus et barnabas fecerunt in licaonia cum dicti sunt iupiter et apollo.

Tunc expuerunt z̄. Sicut tunc consputus est saliuis infidelium.

ita nunc obprobrijs extornerunt falsoꝝ fideliū et colaphis. id est blasphemus eorumdem ceditur.

Prophetiza z̄. Dicunt contumeliam ei. qui se prophetam haberi volunt a populis.

Velauerunt enim faciem eius scdm marcum. non vt eorum sclera

no videat; sed vt a seipsis gratiam cognitionis eius abscondant. **S**icut

velum fuit super faciem moysi quod vsq; hodie manet.
Cuna ancilla. Cur prima ancilla prodit cum viri magis poterant cognoscere. Nisi ut iste seruus ostendatur in necē dñi peccasse. et per passionē redemptē. Et ideo mulier prima resurrectionis misterii accepit. et manda ta custodidit. ut veterem p̄iugurationis aboleret errorem.

Sicut per feminā hostis antiquā primū parētē seduxit; ita per mulierē ad magistrū negandū quē xp̄m filium dei p̄fessus fuerat principem eccl̄sī compellit.

Exente autē.

Hic marc⁹ adimplēt qd iste breuitatis causa omisit. Exiit inquit foras ante atrium. et gal lus cātauit. quo reuer so in atrio sit negatio nē.

Exente autē. In hac scda negatione a duo bus p̄pellitur. ab an cilla; ut ait matthēus. et mare⁹ et ab alio; vt ait lucas dices: Et p̄ pusillū ait aliis: Et tu de illis. In h̄ pusillo exiit. et reversus stans ad focū. vt iohes ait. itē negat. Exiit ḡ illo. i. cū Ihesu galyleo eras. At ille⁹ negauit corā omnibus dicens: Nescio quid dicas.

Exente autē illo ianuam vidit eum Cum quibus calefaciebat se petrus. alia ancilla. et ait his qui erant ibi

Et hic erat cum Ihesu nazareno. Ab illis inquisitus quibus ancilla propala verat.

Et iterū negauit cū iuramento qd Lucas ait. quasi facto inter Malū vnius hōre non noui hominem. Et post pusil

luz accesserunt qui stabant et dire runt petro: Clerē et tu ex illis es. Hierosolome⁹ et galylei eque sunt he nam et loquela tua manifestū te fabri vnius lingue. sed quez prouincia habet su um sonum.

Cit. Tunc cepit detestari et iurare. qd non nouisset hominē. et p̄tinuo gallus cantauit. Et recordatus est Respiciente se domino.

Et petrus verbi Ihesu quod dixerat priusq; gall⁹ cāter ter me negabis. H̄e habet liberum locum flendi.

Et egressus foras: fletuit amare.

C. .XXVII.
Mane autem fa

Nō noui ho noxia pravoz colloquia que cogunt p̄ trum negare xp̄m. vel hominē se nosse. quem p̄fessus est inter disci pulos dei filii?

Dui stabant. Iohes et lucas vnum dicunt cognitum mal chi. Sed vel est plura le pro singlari. vel v nus erat qui enī ruderat. et p̄cipue dicebat. quē secuti ceteri s̄il arguebant.

Et conti gal can. Post tertiam negationē sequit̄ gallicant⁹. Sacramenta rerum per statū tempoz designant. Media nocte negat: in galli cantu penitet. Post resurrectionē sub luce quē ter negauerat ter se amare professus est. Quia qd in tenebris obliuionis erzauit. sperate iaz lucis reme moratione correxit. et eiusdem verē incis p̄ntia plene quicquid mutauerat erexit. Mystice. Gallus aliquis doctor est qui somnolentos increpans ait: Enigilate insti et nolite peccare. Petrus an primū gallicant⁹ negat. cos significat qui christū an resurzctionē dñi non putauerūt esse morte ei⁹ turbati. Qd bis ante secundū gallicant⁹ negat: illos significat qui nunc in illo secōm hominē vel secōm dñi in vtracq; substantia erant. et ideo veritates ne gant. Prim⁹ gallicant⁹ est dñi resurzō in seipso. Secundus est eiusdem in corpore eccl̄sie.

Recor. est. In alio euangelio dicit̄ resperit dñs petrū. et intuitu p̄uo canit ad lacrimas. qd in mente ei reducēs quoties negauerat et qd ei p̄dicerat. Nec potuit in tenebris permanere. quem lux mundi respexit.

Et egress. Ab impioz p̄silio seclusus culpam lauat. qd non intus. Ob hoc e besitate permisus est. vt in eccl̄sī principe remedii p̄nig p̄deret. et mo anderet de sua virtute confidere.

Mane aut̄ fcō. Mattheus et marcus p̄teruerūt narrationē de his quē cū dñō acta sunt vsq; ad mane. sed postea redeat vsq; ad negationem petri narrandā. qua terminata; redeat iterū ad mane vt inde cetera con texerent.

Peccaui tra. et

Quasi i potestate sua esset mutare p̄secutor̄ sinaz; l̄z aut̄ mutauerit voluntatem: tū p̄m̄g voluntatis exitum non mutavit.

Quid ad nos.

Quid ad nos pertinet de hoc: tu videris. tu scias qd fecisti. vel qd videris. pertinere ad nos?

Quid ad nos p̄m̄g precium acceptū: u il lud probaueras: tu in de fac quod vis.

Qui ad mortē pec cā tantā habent igno riantiam et cecitatem. vt nec turbent̄ in scle ribo suis. nec penitēc dolore crucientur.

Et projectis et

Sicut penitentia eius fuit infructuosa; sic et h̄c oblatio in templo est execrabilis.

Et abiens. Hie.

Nichil profuit inde e gisse penitentiam per quam scelus corrigerē nō potuit. Sed quando frater si peccat in fratrem. vt emendare valeat qd peccauit po test ei dimitti. H̄i au tem permanent opera frustra. voce assūmis penitentia. hoc est qd de eo dicitur. Et o/a tio eius fiat in peccatiū vt non solum emenda re nequiterit proditio nis nefas. sed p̄p̄ij bo micidij scel⁹ addiderit.

Leo papa. Se

leratior omib⁹ o iuda z ifelicio extitisti quē nō penitentia renoca uit ad dominū: sed desperatio traxit ad laqueum. Experasses consolatiō nem crīm̄ tui. et donec sanguis christi pro omnib⁹ effunderet informis leti suspendim⁹ distulisses.

Non licet eos. Vere colantes culicē et camelū glutientes. si enī id non mittunt pecunia in corbanā. id est in gazophiliatum. id est. inter do na tei; quia precium sanguinis est. cur ergo ipse sanguis effunditur? et qd premij eis si inde ager emitur in sepulturam pauperum.

Emerūt agrum figuli et. All. Magnū mysterium est in factis ini quitatis. Figulus est deus in cuius manu est ex eodem luto facere aliud vas in honorem aliud in contumeliam. Ager eius seculum quod vniuersum p̄recio eius emitur et ei commortui sepeliantur peregrini. non vtiq; israel: sed alieni. qui in p̄recio sanguinis christi sepulti eternam requiem sortientur.

Illi quidem fecerunt alia voluntate. vt eternum relinquerēt sūg nequi dē monimentū. Sed nos qui peregrini eramus a lege et prophetis. p̄vana eorum studia suscepimus in salutem. et in p̄recio sanguinis xp̄i requiescimus

Der hieremiam. **H**ier. **H**oc non in hieremia: sed in zacharia legi
tur: tñ alijs yb̄bis. **L**egi nuper hieremiq̄ apocriphū in quo hęc yb̄ba scripta
repperi. **S**ed tñ magis michi videt hoc sumptū de zacharia more apostolq̄
yb̄borū ordine pr̄termissio: sensus tñ de veteri testamēto proferunt.

Per hiere. ppx. Sed hoc in hiere. non inuenitur; sed in zacbaria fere
scdm. sensu. von scdm.

scdm sensu. non scdm
verba. **V**n quidā co-
dices nō hñt per hiere-
miā sed tm p. ppham
Ln secreto dei psilio
fcm est vt animo mat-
thei. p. zacharia occur-
reret hieremias. qz oēs
pphe vno spū sunt lo-
cuti. ita; vt singla sint
oīm. z oīa singulorū.
Qware ḡ matthe⁹ b̄
em̄daret qd spū regē-
te fecerat; vt p b̄ amo
neremur tantā inter p-
phetas eē pcordiā; vt
vni deputet pgrue qd
ab alio dī. **V**el apud
hieremiam inuenit te
empto agro; s̄z n̄ s̄b b̄
noie precij. **A**pōd zach-
aria te. xxx. argenteis
z nichil te emptione
agri. **I**ntrūq̄ ḡinterp̄
tar̄ euāgelistā ad hoc
qd te dño ppletū est.
z pfert in vnū. xxx. ar-
genteos. qd ē in zach-
aria. z agrū ēptū qd ē
in hieremia. **Q**d sub-
dit quē apprecauerūt
z̄c: apud neutr̄ inueni-
tur; sed ex persona euā-
gelistę accipiendū est;
qz b̄ ex reuelatōne dñi
pgnouit ad hanc rē q̄
te precio xp̄i fcā ē hu-
iūsmodi p̄tinere pphe-
tiā. **L**iber q̄ppe empti
agri apud hieremiam
inbet mitti in vas ficti-
le. z b̄ emit ager figuli
te precio dñi in sepul-
turā pegrinoꝝ. i. ad p-
mansionē q̄etis eoꝝ q̄
pegrinātur cū dñi et
p̄sepieliunt ei per bap-
tismū. **N**ā et illā emp-
tionē agri b̄ significa-
re hieremis dñs dicit;
qz erit permāsio te ca-
ptiuitate liberatorꝝ in
illa terra.
Afiliis israel z̄c
A quib⁹ min⁹ oportue-
rat; q̄ magnificare te
buerant.

hodiernum diem. **T**unc adimple-
tum est quod dictum est per hiere-
miam prophetam dicentem: **E**t ac-
ſ Quod in zacharia: appēderat. i. ali⁹. rei compa-
rauerit.
ceperunt triginta argenteos pre-
ſhoc. ſ. filii chusti ſ. ſ. me. ſ. i. nō pluris
ciūm apprecauti quez apprecaue-
precii me facētes q̄ vile mācipium.
runt a filiis israel: et dederunt eos
ſ cōstitutū michi reuelauit.
in agruz figuli ſicut pſtituit michi
dñs. **J**hesus aut̄ ſtetit aī presidē
z interrogauit eum p̄ſes dicens:
Tu es rex iudeoz? Dicit illi Jhe-
ſ Sic tpat ut ſermio ei⁹ calumnie nō patcat: z
tamē verum dicat.
ſus. **T**u dicas. **E**t cū accusaretur a
principibus ſacerdotum z seniori-
bus: ſut uex patē det exēplum ſicut flagella-
bus: nichil respondit. **T**unc dicit
ſ Ethnicus ē qui cōdemnat ibesum: ſed cām
refert in populū iudeoz.
Illi pilatus. **N**on audis quanta
aduersum te dicunt testimonia?
ſ ne crimē diluēs dimitteret a p̄ſide. z crucis
utilitas differretur.
Et non respondit ei ad yllum ver-
buꝝ: ita vt mirareſ p̄ſes vehemē-
ter. **P**er diem aut̄ ſolennē consue-
ſ non imperiali ſanctione: ſed duc⁹ populi con-
ſuetudine cui placere volet.
uerat p̄ſes dimittere poplo vnū
vinctū quē voluiffent. **H**abebat
ſ propter ſeditiōem z homicidium.
aut tunc vnū vinctū ſulgatum in malicia.
ſ Barabas filius magistri. uel baria-
bas filius patris. quod rectius.
Dicebatur barabas. Longregatis
ergo illis dixit pilatus. **Q**uē vul-
tis dimittaz vobis. barabam an
Jhesum qui dicit xp̄us? Sciebat

Ctu es rex iui. Scđm lucă duo obiecerāt. s. q. phibebat dari censum
cesari: z q. drēt se regē. De regno ergo pylat^o qr nescit interrogat. de tribu-
tis. qr audierat enī rñdiffe. Reddite que sunt cesarj cesari. q. apertū menda-
cium inuidox negligit. vñ marcus. Et n̄ erant puenetiā testimonia eoz. In
hoc q. pylat^o nichil aliud criminis interrogat nisi an sit rex iudeoy: arguit
impietatis indei qui nec falso inuenire potuerunt qđ obijcerent saluatori
Ctu dicens. Sacerdoti. q. de pr̄eteritū rñdit; qr lex ois venturū xpm pr̄e-
dicauerat. Tu dixisti. q. venturū xpm ex lege ipse dixisset. Huius legi ignaro
dicit: tu dicens; qr p fidē p̄ntis cōfessiōis sal^o gētiū ē. Nota q. pylato aliq ex
parte rñdet qui iniutus ferebat suiam. phyeos vero indignos suo sermone
indicauit.

bodiernum diem. Tunc adimple-
tum est quod dictum est per hie-
miam prophetam dicentem: Et ac-
s Quod in zacharia: appèderat i. alijs rei compa-
rauerunt.
ceperunt triginta argenteos pre-
shoc s. silli⁹ chusti s. s. me. s. i. nō pluris
ciūm appre ciati quez appre ciaue
precii me faciētes q̄d vīle mācipium.
runt a filiis israel: et dederunt eos
s. cōstitutū michi reuelauit,
in agruz figuli sicut p̄stituit michi
dñs. Ihesus aut̄ stetit aī presidē
et interrogauit eum p̄ses dices:
Tu es rex iudeoz? Dicit illi Ihe
s. Sic tpat ut sermo ei⁹ calumnie nō patcat: et
tamē verum dicat.
sus. Tu dicis. Et cū accusaretur a
principibus sacerdotum et seniori-
bus: nichil respondit. Tunc dicit
† s. Ethnicus ē qui cōdemnat ibesum: sed cām
refeit in populum iudeoz.
illi pilatus. † Non audis quanta
aduersum te dicunt testimonia?
s. Ne crīmē diluēs dimittere a preside et crucis
utilitas differretur.
Et non respondit ei ad yllum ver-
bu⁹: ita vt mirare p̄ses vehemē-
ter. Per diem aut̄ solennē consue-
s Non imperiali sanctione: sed duct⁹ populi con-
suetudine cui placere solebat.
uerat p̄ses dimittere poplo vnū
vincū quē voluissent. Habant
† s. propter seditionem et homicidium.
aut̄ tunc vnū † vincū † insignē qui
s. vulgatum in malicia.
Barabas filius magistri: vel baria-
bas filius patris: quod rectius.
dicebatur barabas. Longregatis
ergo illis dixit pilatus. Quē vul-
tis dimittaz vobis. barabam an
Ihesum qui dicas rōn⁹? Sciebat

Si etiam quis vicit Christus. Scilicet

DQui di·bár. Barrabas in euangelio scđz hebreos filius patris vel
magister eo z interpretat. Ipse est átchristus. quē illi christo p̄ferunt; q̄b̄
dicitur. Vos ex patre dyabolo estis. Pylatus qui os malleatoris interp̄
tatur. dyabolum significat. qui est malleus vniuersit̄ per quē dñs va-
sa sua permittit probari z ad yltimum pterit qñ in extrema damnatiōe con-

Hstimētes: ne om̄es crederēt in eum
enī q̄ per inuidiā tradidissent eū.

Sedente autem illo p tribunali:
genitilis populi testimonium est.
misiit ad eum uxori ei dicere: Nichil

tibi et iusto illi. **M**ulta enim passa
sum hodie per vias ppter eum. **D**iv

Illum hocque p̄ vñliz ppter eu. **P**rin
† **E**gressa est iniqitas a senib⁹ ⁊ iudicibus
cipes aut̄ sacerdotū ⁊ seniores per
ſeſerunt p̄ ampliata et p̄ etenat hanc

suaserunt populis ut peterent barabam. ihesū vero perderent. **R**ū

dens aut̄ p̄ses ait illis. Quē vul
tis vobis de duob̄ dimitti. At il

**li dixerūt. Barrabā. Dicit ill' pyla
tus. Quid ergo faciā de Ihesu q̄**

lificet: At illi magis clamabant
dicentes. Crucifigat. Clides autem

p̄ses q̄ nichil pficeret s̄ magis
Q uodā modo cōfītans ego innocētem uo
lui libertare.

tu liberare.
cum ultus fieret:† accepta aqua la
uit manus corā populo dices : In

Non in hoc deū fallit. particeps est: sed innocētior illis qui dicūt crucifige crucifige.
nocens ego sum a sanguine huīus
¶ **E**go mīniter sum legum. ueltra uox sanguī

iusti: vos ^t videritis. Et respondes
vniuersus populus dixit. **Sanguis**

Vincens p̄petuū dixi. **D**anguis
fundē per ysaiam. Si leuaueritis manū ad
me. non exaudiam. manus enim uestre sanguine
et super nos et super filios nrōs.
plene sunt.

Luc dimisit illis barzabam : **I**he
ſ A pylato ut iohannes a:t ſ Ideo flagel
ſatum ut nos a flagellis liberemur.
Fig nero flagellatio eradicavit cīc n.

Sed vero flagellatu tradidit eis ut

Clavit manus. Sentilem populum
designans. qui clamauerunt. crucifige crucifige.
Changuis eius su. **z** Perseuerat usque

Cunctus clavis x p. Christi non auferetur ab eis.
Tunc dimisit illis bar. Barabas l
auctor dimissus est populo iudeor. I. dyab.

¶ Ihesum uero fla. Ideo credendum est
a patria lucis expulsus. et in tenebris carcer f.
pacē h̄rē non p̄nt; q̄ seditionī principem eligi
typum gerebat antichristi.

Bhelum fiero fla. Ideo credendus e
et militibꝫ ad illudēdū tediſſe; ut faciati pen

elis ultra non sitarent.

Cibm xro. Seruiens romanis legibz q̄ crucifigēdos p̄ibet flagellari. Clamidem coccineam. Qngūq̄ fecerūt licet alia mente. tñ nob̄ sacramenta dederunt. Clamidem idem est quod marcus dicit purpuram in qua christi caro passionibz obiecta insinuat. vñ p̄pba. Quare ḡribz ē inludit. In spinea corona. n̄dō suscep̄to p̄cōz. q̄ p̄ spinas notant. In calamo venenata occidit an̄ialia. Juxta lucā apud herodē alba veste induit in quo innocētia et castitas assumptę h̄uani tatis exprimit. et gla regni immortali quā per passionē accepit. Vel induit purpura. i. sanctis martiribz. alba veste alijs sc̄is. Quia vero solet calamo scriptura fieri; caput christi perennit calamo q̄ diuinitatē illi p̄tradicētes. exor̄ē sua autoritate scripture sc̄e firma re conant. In faciem spūnt q̄ ibi in carnē venisse tenegant. Ut illi fallo adorabat: ita hodie q̄ credit. sed p̄versis actibus verba eius et p̄missa regni despiciunt. q̄ fabulosa.

Niero. In clamide coccinea opa gētiū cruentā sustentat. In corona spinea maledictū soluit antiquū. In calāo: venēata occidit an̄ialia. Vel calamū tenz in manu ut sacrilegū scriberet in deorum.

Th̄ suis vestibz nō illudit. sed in his que ppter peccata nr̄a portauit. Lū crucifigeret sūn recipi ornamenti statū: q̄ elementa turbant et creatori testimoniū dat creatura. **E**xentes aut̄. Primo dñs crucem suam portauit. quod ioh̄s refert ante q̄ iste veniret obui? cui impo sita est. Et b̄ agnus ordine mysterij: q̄ christus passus est p̄ nob̄ no-re. exē. vt se. re. e. Et q̄ symon te cyrenē n̄s est. que est in lybia: per cū gentes signant qui primo peregrini a testamēto tei. n̄c olediēdo ciues sunt et heredes. Symon enī obdiens. cyrene heres interpretat. Qui bene te villa venit. i. de gentilitate. Villa gr̄ce pagus. vñ pagani qui a ciuitate tei sunt alieni. qui relicti pa sanis ritibus passionis vestigia imitant. Vel in dño figurant. qui sponte portant crucē dñi in symone qui innuit.

Cyrenē. Ecce non hebreo. sed alienigena opprobrio xp̄i subdit. vt plenitudo sacramētoz transire a circūcisione ad p̄cipiū ostendat.

Golgotha. H̄y est. et interpretat caluarie. non ob calviciū ade quē mentiū ibi sepultū: sed ob decollationē damnatorz. Adam iuxta ebron in libro Ihesi legitur sepultus.

Loca sunt foris portaz in quibz capita truncabant damnatorz. Et caluarie hoc est decollatorz sumpsere nomen. Quasi ḡnoxi inter noxiōs.

Cu fel. mir. Alius euangelista dicit miratū. i. amarissimū. Et potuit vtraz esse commixtō fellis et mirz.

Et cu gu. no. x. Hoc marcus tacet noluit bi. hoc est q̄d marcus ait.

non accepit. sc̄z vt biteret.

Diviserūt. Hoc Johannes distincti. vestimenta in quattuor partes. vt ecclesia in quattuor partibz mundi signet. Tunica sortita: significat omnium partium unitatē vinclo caritatis que sorte id est. gratia dei prouenit nō humano arbitrio.

Causam. Pro qua enī iudicij pylato tradiderūt. Rex per crucē non p̄didit sed confirmavit imperium velint nolint iudicij.

Cunus a dextris z. Unus a ter tris: per quē significatur mortificatio carnis p̄ celesti gla. unus a sinistris: per quē iter significatur mortificatio carnis pro aliqua mūdi causa.

Blasphemabat eum. Predicūt erat in libro sapientie. Morte turpissima cōdemnem⁹ enī. Erat enim respectus in sermonibz illius. Si enī vere filius dei est. suscipiet illū de manu p̄trarioz suorū liberabit illū. Ergo crucifigebatur: et nō liberabat: credebat illū nō esse dei filium. ppterā p̄fendant in ligno insultant et capit agitant.

Si filius dei es. Si insultantibz cedēs. descendet te crucē: butē patē non demon straret.

Et credimus ei. Fraudulenta p̄missio. Māius facit surgens de sepulcro et non creditis. si ḡ de cruce descendet non credetis. Sed b̄ demones immiserūt. statim enī senserūt dñe crucis. et suas vires fractas. et hoc agunt ut de cruce descendat. Sed sc̄es hoc dñs: permanet ut dyabolū testrūt.

Idiplū. Hie. Di vteraz blasphemauit. teisde vilesignis vñ credidit. Ita vteraz p̄ples tei p̄ius blasphemauit. sed al ter signis territus penituit. et n̄c iudeos arguit.

Visitate dicit: et rusticū insultant michi: si vñ b̄ facit. Ita et hic. Lucas enī ait vñ fideliter dixisse. Memento mei do. dñ z.

Moralem sc̄e crucis figurā describit paulus rbi ait. In caritate radicati et fundati. vt possitis apprehendere cū omnibz sc̄is. que sit longitudo latitudo. sublimitas et profundus. Cognoscere etiā supēminentē sc̄e charitatē xp̄i. In latitudine quippe opa charitatis significat. In longitudine p̄seuerantiam p̄uersationis lance vñq̄ in fine. In altitudine sp̄e celestii premior. In profundū inscrutabilitiā iudicatio tei. Quid illa grā inter hoies venit. et b̄ cooptant sacerdotio crucis. vt in latitudine accipiatur trānsuersum lignū quo extēdunt manus ppter operū significationē. In longitudine ab ipso vñq̄ in terra rbi totū corp̄ erat significat p̄sistere. i. lōganimiter permanere. In altitudine ab ipso trānsuerso ligno sursum x̄sus rbi caput erat. ppter spectacionē sup̄ nos ne illa bona opera. et in eis p̄generatia. ppter beneficia tei terrena ad temporalia facienda credat. sed ppter illud sempiternū q̄d delup sperat fides que p̄ dilectionē operat. In profundo aut̄ psilla q̄ in terra abdita defossa

Iacet sed inde cōsurgit omne illud quod eminet. Sicut ex occulta dei voluntate vocatur homo ad participationē tante gratie aliis sic aliis autē sic supereminentē vero scientiē charitatē christi eam profecto ubi pax illa est que precellit omnem intellectum.

CA sexta autē hora. Nota sole a centro mundi recessuro crucifigēt̄ do minus: quia ppter peccata moritur. et adam post meridiē cum peccasset vocem domini audiuit. et ordo est rationis. ut quo tempore p̄guaricanti adē clausit: eo tempore p̄gūnti latroni iānāz reseret padissi. **M**arus ait hora tercia crucifixisse dominū: ideo est ut iudicēs qui se excusant magis crucifixisse ostendat linguis q̄ milites quoz manibus factum est: qui hora tercia ut crucifige- retur inclamauerunt: quando enim crucifixus est hora erat quasi sexta. id est nō adhuc plene sexta.

Circa horam hō. **L**uz inclinata est dies ad vesperam. et reperfaci⁹ est sol a seruore. passionem p̄summat: ostendens se mori propter peccata nostra quib⁹ a divina luce et dilectione in hac nocte cecidimus. Mane surrexit domin⁹. et resuscitatos in anima se esse perductos in lucem eterne se licitatis.

Heli beli la. **L**uz suscipit natum corundem plorat miseriaz. In quo ostēdit quantam ipsi flere debent qui peccat. Ne mireris verborum humilitatem. et querimonia terelicti: cum formam servi sciens scandalum crucis videas.

Duidā autē. Non omnes forsitan romani bebi⁹ sermons ignorantes ppteritatem. Vel aliqui iū dei christum minorem helya reputantes. ut eius auxilium depreceantur.

Et continuo cur. **L**Quare acētū sit ei datus iobs ostendit dices. Sciens Ihesus q̄ omnia alia p̄summatā sunt ut et hoc impleret. Et in siti mea p̄ me aceto: dicit. **S**itio. Judgi erant acētū regenerates a vino patrarchaz de pleno vase: te iniōtate hui⁹ sc̄i impleti: et hūtes ut spongā cauernolis et tortuosis latibulis frandulentum v̄ spongia. Spongia herba est vacua et cauernosa. Slopus humilis herba et purgans pectus humilitate xp̄i signat. Spongia ḡ ylopo circūponunt: q̄ humilitatē xp̄i circūderunt. et se circūesse p̄tauerūt. **H**arundo significat scripturā q̄ b̄ factō implebatur. Imponunt ergo spongiam barundini: id est: evēntum rei p̄missae prop̄betie adiungant.

Sine uideamus. Quia vocem dñi male intelligebant frusta helya expectabant aduentum.

Et ecce ue. tē. Ut arca testamenti et oīa sacra legi que tegebatur appareat: et ad gētes transēat. Josephus ait: yutes angelicas p̄sides quodam templi tunc pariter p̄clamasse. transēam⁹ te his sedibus.

HCompatiuntur elementa conditoris suo: erat cu eo ipropabat ei. **A. vi.** autē **H**ne sol pendente dominū videret: vel ne imp̄ta frueretur luce.

Hora tenebre fēcē sūt sup yniuersā. **H**oc ppter p̄sueta eclipsis per tres horas tenebre facte sunt.

Terra v̄lq̄ ad horaz nonā. **E**t circa horam nonam clamauit Ihesus. **H**Suscep̄t nature in p̄mis parentibus corr̄pte deplorat miseriā.

Voce magna: t̄ hely hely lamaza-

Batani. hoc est. Deus mens. deus

Huāna natura erat derelicta: sed nō dei filo.

Meus ut qd̄ dereliquisti me? **Q**ui

Dam autē illic stantes et audientes

FEx eo q̄ dixi hely.

Dicebat: helyam vocat iste. **E**t p̄ti

Nuo currēns v̄nus ex eis accepta

Sspongiā impleuit aceto. et impo-

Suit harundini. et dabant ei bibere.

Ceteri vero dicebant. Sine: vide

Amus an veniat helyas liberans

HQuid dixerit lucas aperit. pater in manus tuas p̄mē sp̄i meum.

Eum. Ihesus autē iterū clamans

FNo alius eptorsit.

Voce magna emisit sp̄m. **E**t ecce ve-

In noum & vetus testamētū.

Lum tēpli sc̄issū est in duas p̄tes.

Ab initio mūdi quādo homo cōdūtūtūtū ad cōsummātōes seculi.

Asumo v̄lq̄ deorsum. **E**t terza mo-

Tta est. et petrē sc̄issē sunt. et monu-

FIn typum future resurrectōis.

Menta aperta sunt. **E**t multa cor-

Pora sc̄ōz qui dormierant surrex-

FQuo ordine hoc & quādo cōsiderādūt.

Ad testimoniū dominice resurrectōis erunt. **E**t exēntes de monumētis

Velum quod dicebatur exterius: q̄ nūc ex pte videmus. **L**uz autē ve-

Terria mota est. Omnia elementa suum dñm crucifixū demonstrāt.

Terza mouet dñm suum pendentem ferre non sufficiens.

Petrē. Id ē corda gentiliū: vel vaticinia p̄phāz qui petrē dicuntur

Ap̄ petra christo ut quicquid in eis duro legis yelamine clāsum erat. sc̄issūz

Pateret gentibus.

Mysti. Corda terrenoꝝ per passionē christi commutantur.

Petrē sc̄isse sūt: quia duricia iudica ex pte erat emolliēda.

Et monumen-

Tta. Et tū cum monu-

Menta aperta sunt nō

Ante surserunt q̄ dō

Minus resurget ut es

Per primogenitus ex mil-

Tis fratribus.

Copora sc̄ōrū

Hi credendi sunt cuz

Dño ascēdente simili

Ascēdētē cum corpore

In scām ci. zc.

Hierusalem que san-

Ccta dicitur ppter tem-

Pplus & sancta sanctoꝝ

Gq̄ nulla alia.

Centurio autē.

Hi in scandalo crucis

Pfitentur filii dei. Ar-

Rius in ecclēsia p̄dicat

Creaturā. q̄ ceci in

Dei nec tot miraculis

Credunt.

In centurione fi-

Des ecclēsī desigunt.

Que velo cōfessiū my-

Sterioꝝ p̄ mortē dñi re-

Serato. Ihesus filius dei

Tacente synagoga con-

Ffirmat.

Mulieres m-

Mattheus & lucas di-

Cāt mariā magdalēnā

Alonge stetisse. Jobs

Vero iuxta crucem: q̄

Tātō interūllo aberat

Vet iuxta diceretur q̄

Pst̄to erat in conspectu

Eis. et longe p̄paratō

Nētribe. pp̄iorū. **D**os

Sumus etiā dicere q̄ il

Lle q̄ erat cum matre

Dñi postq̄ eā p̄menda

Vit disciplo abire cepe-

Rrant iam: vt q̄ tenēta

Teturbē exerent se. et cetera q̄ facta sunt longius int̄erentur.

Mistrates ei. Conueniētē hebraicē erat vt mulieres de substā-

Tia sua p̄ceptoriis suis mīstrātē. q̄d & dñs acceptū v̄ exēplū daret aplis.

Jacobi. Jacob alphi minor dī ad differētām iacobi qui inter pri-

Mos apostolos vocatus est & elect⁹ a domino.

Nō diues. Quia ad p̄fēdē nūc diues accedēt̄ nō poterat: non q̄ di-

Nūtias p̄mendet euā gelista. Dic̄tus est & tecūrio: q̄ fuit de ordine curiē et

Officiū curiē mīstrabat: q̄ hoc potuit b̄ē facultatē: q̄ b̄ & discipulus b̄ mini-

Sterio dignus fuit.

Discipulus. Eſi occul̄tus: vitans prius inimicicias iudeoꝝ: in hoc

Extrēmo officio nichil curat de illis.

In sin. mun. **M**ysti. Syndone munda ibē inuoluit qui pura mē

Tecum suscipit. Hinc etiam mos ecclēsī b̄ē vt sacrificiū altaris nō serico-

Nō pāno tintco: sed puro lineo celebretur.

In monu. zc. Quia si in monumētō v̄bi aliis positus eēt poneret:

alius fortasse resurrexisse fингерет. In petra: ne si ex multis lapidibus edifica-
tum esset: suffosis tumuli fundamentis ablatus futuro diceretur.

Erant autem ibi. Alijs notis ibi: ad sua redeuntibus sole mulieres que
artius amabant obsequium funeris inspiciebat: expectantes quod promiserat ille
sus: et ideo prius resurrectionem videntur.

Post paracœnū. Paracœnū i.e. preparatio. hoc noīe dicit sexta
sabbati: i.e. in qua preparabant necessaria sabbato: ut te manna dictu est:

sexta die colligetis du-
plum. qz sexta die ho-
factus est: et in septima
requieuit dominus. Ideo
sexta die Ihesus pro hoīe
moritur. vñ et dixit. Con-

summatum est: i.e. sexta
die pro redēptione mū-
di opus expletum est: et

in sabbato quiénuit in
sepulcro. Ita et nos in
hac sexta estate pro domino
pati debemus: et in septima (que est mor-
tuorum) in secreta pace
quiescebit: donec octava
resurrectionis veniat.

In gen. viii. dies re-
spera h̄iē non legit: qz
in illo seculo requies-
cāqz nullo merore p̄su-
mitur: sed gaudio fa-
ture resurrectionis au-

genit.

Nostri pascha est
immolatio christi: id est
paracœnū: id est: pre-
paratio eius ab hoīa
captōnis.

Post tres dies
a parte totū pars sec-
ti diei quo crucifixus est
cum sua nocte: p. uno
die. Sabbati integrē.

Tercius dies a parte
prima: id est: nocte to-
tis cum suo domino: et
sic est triduum.

Munierunt se: et
diligētia eorum nostre
p̄fuit fidei. Nam qnto
amplius seruabat: tanto
magis virtus resurrec-
tionis ostenditur.

C. XXVIII.
Vespere autem et
Marcus ait. Valde
mane in quo non di-
scordat a Luca et Johanne. Matthaeus a prima parte noctis: id est: a vespe-
ra noctis significat: cuius fine venerunt ad monumentum. Ideo autem sic noīat:
qz ab eo tempore licebat facere qd vellent transacto sabbati. Vespere autem
sabbati: id est: nocte diei sabbati. Vespere quidem cperire: id est:
aromata preparare: sed lucecente mane peruenient: qd mattheus causa
breuitatis ponit obscurius: alij aperiuntur. Vespere solet tenebris scire: sed my-
stice dicit lucere pro gloria resurrectionis. Hucusqz diem noctis precedere di-
cebatur: nunc ordo mutatur: et nocte qua resurrexit: diei quo se ostendit adiu-
cta est. Congue prius diem noctis sequebat: qz domo a luce in tenebras ceci-
derat. Nunc dies sequit noctem: quia post resurrectionem a peccatis ad vitā
reducimur.

Vespere: id est: nocte que lucescit: id est: que terminat luce: qd non p̄na
pars noctis est: sed extrema pars noctis est diluculus quo veneruntur.

Piero. Qd diversa tempora istaz mulierez in euangelio describuntur:
non mendacium signum est: sed sedulæ visitationis officium: dum crebro abeunt
et recurvunt: et non patiuntur a sepulcro domini diu absesse vel longius.

Sepulcro domini qd diu licuit eis operari: id est: vñqz ad occasum solis vñ-
guenta parabant: et quia p̄ angustia temporis opus explere non potuerunt

transacto sabbato: id est occidente sole: vbi licentia operandi rediit: eme-
runt aromata. Et qz nocte p̄ occupante sepulcrum adire non potuerunt ma-
ne admittit.

Maria mag. et. Due viuis nominis et deuotionis mulieres: duas
significat plebes pari deuotio christi passionis et resurrectionis amplectentes.

Terremotus. Sicut in passione et in resurrectione fit motus terræ
significat autem corda terrenorum per fidem passionis et resurrectionis ad p̄gnū
tentiam mouenda.

Revoluit lapidem. Clauso potuit
exire sepulcro qui clau-
so natus est virginis
vtero. Revolutio la-
pidis significat resera-
tionem sacramentorum
christi: que velo lycum
gebantur quo ablato
resurreccio mortis abo-
litio vita eterna cepit
toto orbe predicari

Redebat. Reg-
nantem indicans qui
in nativitate stando
bellaturum significane-
rat. Super lapidem q
monumentum claudie-
bat: vt claustra infer-
noz superata doceret

Marcus dicit. Intro-
eunt mulieres in mo-
numetum iuuenē vi-
disse in textris cooper-
tū stola candida: qd
potest mouere: nisi in-
telligam vel mattheū
tacuisse de illo angelo
quē intratē viderant

vel marci de illo quē
foiis super lapides vi-
derunt: vt duos vide-
rint: et vt a duobz sin-
gulatim eadem audie-
rint. Aut certe intran-
tes in monumentum.
hoc ī aliqua septa ma-
cerie detem accipere.

qz sic intente.
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes eius.

et adorauerunt eū. Tunc ait illis
dñs. Et cito euntes dicite discipu-
lis eius et petro qz surrerit. Et ecce
precedet vos in galileam ibi euz vi-
debitis. ecce p̄dicti vobis. Et exi-
erunt cito de monumēto cū timore

et gaudio magno currētes nūciare
discipulis suis. Et ecce Ihesus oc-
currit illis dicens: Alete. Ille qui
accesserunt et tenuerunt pedes

tanta visione tremebant; primum pellitur timor. Nolite timere ut mete placida possint audire que dicuntur.

Ciste tenent pedes que adorant resuscitatum. sed illa que nesciebat ad hec resurrexisse filium dei audit merito: noli me tam non duci nisi ad pacem.

Nunciate. Ut mulier morifera serpenti verba narravit. Ita modo verba vinificatoris. ut a qua tunc mors modo ab ea vita.

Fratribus meis. Ante etiam seruos vocauit modo fratribus; ut et post resurrectionem eadem huius nitate resumpsisse. et illos id sperare doceat.

Ult eant in ga. Non in ibi soli nego ibi primi viuis est a discipulis. Lucas. n. 7. Jo bannes satis apte dividunt ipso die resurrectio nis domini viuis esse in hierusalem primo mari magdalene; quando dicitur ei ei. Noli me tan deinde eidem aliis manig curietibus nunciare a postolis quoniam et pedes eius tenuerunt. **V**isus est etiam ipso die duobus discipulis in via. **V**isus est etiam et petro. **Q**uod quoniam semper sit euangelista non declarat. **V**isus est etiam et discipulis silenti loquentibus reversis illis qui agnoverunt eum in fractione panis. quoniam stans in medio eorum dicit. Pax vobis. **T**unc scripturam dicitur. **M**attheus et marcus scribunt dixisse angelum vel ipsius dominum quoniam in galilea videtur esse. **D**icitur quidem quoniam galilea dicitur transmigratione. **D**icere dicitur vos in galilea et est gratia dei transmigrata.

Ihesus. Nolite timere. Ite nunciate fratribus meis ut eant in galilea. ibi non in iudea sed in gentibus. me videbunt. Que cum abiuerint: ecce quidam de custodibus venerunt in

Inducta simplicitas fatur veritatem. ciuitatem et nunciauerunt principibus

Miracula que viderantur. sacerdotum oia quoniam scire fuerat. Et regre

Asuta duplicitas modum querit quoniam odo altrius fallitatem.

Gati cum senioribus sililio accepto

Sed tempore acceptam. sicut prius. ex argenteo pecunia copiosa dederunt militibus

Dicentes: Dicite quoniam discipuli eius no

Cete venerunt et surati sunt eum nobis

Sicutur eum sublatum dormientibus. Et si hoc auditum fue

Hne quicquid a vobis exigatur a presidente nos suadebimus ei. et

Abstegos periculo.

Securos vos faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt sicut erat do

Exior empti mendacii perseuerant ne in chusum credant.

Ceti. Et diuulgatum est verbum istud

tura a iudeis ad grecos procedet vos viam in cordibus eorum preparando. et ibi videtur debitis eum id est membra eius et viuum corpus eius ibi inuenietis. **V**el galilea dicitur reuelatio: non in forma servi: sed in ea in qua patri est equalis. **I**lluc nos precessit: cum siles ei erimus. ibi videbimus eum sicut est. **E**t hec est beata reuelatio vel transmigratione isto seculo ad eternitatem.

Pecunia co*n*tra rebus ecclesie aburunt in aliis rebus quibus sum am expletar voluntate: siles sunt scribarum et phariseorum et sacerdotum redumentium mendacium et sanguinem salvatoris.

Furati sunt eum non dor. **A**ug. Si dormierunt: quoniam viderunt: **S**i non viderunt: quoniam modo testes esse potuerunt.

Amaricia que captiuauit discipulum comitem domini. decepit et milites custodes sepulcri. et sic iudeis seduxit. **V**nus subdit. Et diuulgatum est hoc.

Abierunt hoc. Ab iherusalem in galileam in montem: quoniam corpus de omnibus terra suscepit iam super omnia terrena erat eleuatum. **E**t monitos ut si eum videre volumus: ad supernam de infimis eleveremus.

Dixit christus primitus dormientium: sequuntur alii in suo ordine: et videntes eum adorant: id est sine fine laudent.

Quidam autem dicitur. Dubitauerunt ut lucas ait existimantes se spiritum videre quem moriendo tradidit.

Et accedens hoc. Et ideo prius magister et illos ad fidem portat: et dominos ad fidem vocat: intimans ad quantam pauperiter gloriam.

Data est hoc. Hoc non te cogera patris divinitatem: sed te assumpta dicit humanitate: in qua minor angelus: in qua etiam gloria et honore coronatus est et omnibus superpositus.

Euntes hoc. Quia iesus in luce venit quoniam haec sunt quibusdam de causis dominum hominibus fuerat.

Docete. Congruus ordo. Primo enim docendus est auditor. Deinde fidei sacramentis imbuedendus: tunc ad seruanda mada data instruendus. Quia nisi prius anima fidei recipiat: non est dandum baptismum: nec valet mandari: si prius non insistat bonis opibus.

Et ecce ego hoc. Que autem merces pie puerationis: quoniam regnum futurum beatitudinis est in pueris sit fidelibus subdit. Ecce ego vobis sum. hoc.

Quod apostolis: quoniam successiones universali ecclesie promittit. Nota quoniam in finem seculi non sunt vestiti qui divina mansione sunt digni.

Aug. Prima sabbati diluculo (sicut oes enarratio presentiunt) ventus est ad monumentum. Jam factum erat quoniam solus mattheus ait de terremoto et revoluto lapide. et terutis custodibus. Venit autem maria magdalena ceteris seruere

Ito: Unde iohannes tecum ea permanezat tacitum alij quoniam ea fuerat: videlicet lapide sublatum ante ipsum diligenter inspicere credens sublatum corpore: cui currit nasciatis petro et iohanne. quoniam etiam curserunt ad monumentum. et inueniunt corpus credentes quoniam maria dixerat ablatum. abieruntque.

Maria autem stetit foras plorans in orto. subiectum igitur fuerat. **L**ucius videtur angelum sedentem super lapidem revolutum. quoniam mattheus et marcus dicitur. Qui dicitur illis. Nolite timere. quoniam credentes se ante eum habuauerunt.

Credentes se ante eum habuauerunt. et videntes eum adoraverunt. et subiectum eorum nostram augustinum fidem uerunt. quidam autem dubitauerunt. Et

Accedens Ihesus locutus est eis: **S**icut qui ante regnabat in celo per fidem regnet in terris.

Dicentes: Data est michi omnis potestas in celo et in terra. **S**ed id est primus catholice quoniam sine fide impossibile est placere deo.

In celo et in terra. **E**cclies ergo doceat. **N**isi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu. non potest intrare in regnum celorum.

Totus gentes baptisantes eos in

In invocacione nominis sancti professione trinitatis.

Nomine patris et filii et spiritus sancti: **S**ed fides sine operib[us] mortua est. **S**ed quoniam non sunt pauca vel levia.

Docentes eos seruare omnia que

Cunq[ue] mada uobis. **E**t ecce ego

Sed divinitate. **V**obiscum sum omnibus diebus

Cum finitis labiis mecum regnabit.

Vobis ad summationem seculi.

Te cum mortuis hoc. Post hec puerata est maria retro et videt ibi stantem (ut iohannes ait) et nesciebat quoniam ibi erat putans ortolanum. ubi et noita agnouit eum. cuius dicitur non me tan. **T**unc egressa est de monumeto: i. de loco a non lapide est fossa. et cum ea alij quoniam (ut marcus ait) fuisse innaserat. et nemus quoniam dicebat. **T**unc iam mattheus. ecce iherusalem in monte. **A**nte. **T**unc autem accepit te peccatum. **S**ic colliguntur angelorum allocutus: bis eis huius venientes ad monumeto. et ipsius domini sensus: quoniam maria ortolanum putauit. et nesciebat eis iter occurrit: ut eas ipsa repetito firmaret. **V**enit ergo maria magdalena. nuncians discipulus et alij que cum ea erant quas lucas permanebat. **P**lures quidem fuerunt apparitiones quoniam innuit paulus dicens: **V**isus est iacobus. visus est plus quam quoniam fratibus suis sed tecum legimus in euangelio. **Q**uinque in ipso resurreximus die. **P**rimo apparuit maria magdalena ad monumeto. **P**ostea eidem et aliis marie egredientibus nunciare aplis. **T**ercio: symoni. **Quarto: cleopatra et socio eius.** **Quinto: reuerens illis et narrans quoniam agnoverunt eum in fractione panis: apparuit ianuus clausus ubi homines aberat. **Sexto: post dies octo quoniam eis erat thomas.** **Septimo: pictantibus ad mare thiberiadis.** **Octavo in monte galileum qui non longe erat ab iherusalem.** **P**ono recumbentibus illis undecim: die quo ascendit. **D**ecimo: videtur eum iam non in terra positi: sed eleuatum in aera. celos petente. dicente eis angelo: **H**ic veniet quemadmodum vidistis eum cunctem in celum.**